

Veterinaarseaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Veterinaarseaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) väljatöötamine on tingitud vajadusest rakendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429¹ loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84 31.03.2016, lk 1–208) (edaspidi *LTM* või *määrus (EL) 2016/429*), mida kohaldatakse alates 2021. aasta 21. aprillist. Seoses Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) vahetult kohaldatava õigusakti rakendamisega on vaja kehtivat valdkonna õigust ajakohastada. Loomatervise ja veterinaaria valdkonda reguleerivad praegu veterinaarkorralduse seadus, loomatauditõrje seadus ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadus. Nimetatud seaduste struktuuri ja teksti tuleb olulisel määral muuta, mistõttu on koostatud uus terviktekst, mis hõlmab kõigi kolme seaduse asjakohaseid sätteid, arvestades, et EL-i vahetult kohalduvates õigusaktides sätestatud ei korrata ning teisi asjakohaseid sätteid on vajadusel ajakohastatud põhimõtteid ja kohustusi muutmata. Seetõttu muutuvad eelnõu vastuvõtmisega eelkõige loomatauditõrje korralduse alused, kuid veterinaarkorralduse ja loomatauditõrje üldpõhimõtted jäävad siiski samaks.

Edaspidi peab nii pädev asutus kui ka valdkonnas tegutsevad ettevõtjad lähtuma nii EL-i kui ka Eesti õigusaktidest. Uue tervikteksti peamine eesmärk on koondada, ühtlustada ja ajakohastada veterinaarkorralduse ja loomatervise valdkonna õigus, rakendada määrust (EL) 2016/429 ja teisi veterinaaria valdkonna EL-i vahetult kohaldatavaid määruseid, sõnastada EL-i liikmesriigi (edaspidi *liikmesriik*) pädevusse jäävad sätted, rakendusprotseduurid ja volitusnormid, mis on vajalikud nõuete täpsemaks esitamiseks. EL vahetult kohaldatavate õigusaktide rakendamine tagab võrdsed võimalused EL ühisturul tegutsemiseks ja toetab loomatervise edendamist. Uus seadus aitab tagada ettevõtja jaoks parema õigusselguse ja Eesti õiguse sidususe EL õigusaktidega.

Oluliseks muudatuseks on ettevõtjatele teatud tegevusaladel loakohustuse muutumine teatamiskohustuseks, uued teatamiskohustused seoses maismaaloomade pidamisega ning uued loakohustused seoses kauplemisega. LTM-i kohaldumisel on vajalik tegevusluba nendel ettevõtjatel, kes kauplevad EL-i ühisturul ning nendel ettevõtjatel, kes kauplevad loomade ja paljundusmaterjaliga Eesti-siseselt, piisab majandustegevusteate esitamisest. Lisaks laieneb nende tegevusalade ring, milleks on vaja taotleda EL-i ühisturul kauplemiseks tegevusluba. Näiteks koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskused ja varjupaigad, millest viiakse loomi teise liikmesriiki. See tähendab, et edaspidi tuleb ettevõtjatel hoolikalt oma tegevus läbi mõelda ja juhul, kui ettevõtja kohe EL-i turul ei kauple, kuid soovib seda teha tulevikus, on otstarbekas taotleda tegevusluba. Nii tegevusloa taotluse kui ka majandustegevusteate esitamine on ühekordne protseduur. Juba tegutsevatele tegevusloa- või teatamiskohustusega ettevõtjatele ei kaasne muudatusega lisategevusi ega -kohustusi, kuna teatamiskohustus loetakse täidetuks.

Edaspidi peavad põllumajandusloomade, koerte, kasside ja valgetuhkrute elektroonilised märgistusvahendid olema Põllumajandus- ja Toiduameti poolt heaks kiidetud. Heakskiitmise

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0429&from=et>

aluseks on nende vastavus EL-is kehtivatele standarditele. Põllumajanduslooma märgistamiseks vajalikud identifitseerimisvahendid hangib ja väljastab Põllumajandus- ja Toiduametiga selleks halduslepingu sõlminud volitatud isik loomapidaja kulul. Koerte, kasside ja valgetuhkrute heakskiidetud elektroonsete märgistusvahendite loetelu avalikustatakse Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel tootjate kaupa.

Teatud põllumajandus- ja vesiviljeluslooma pidaja peab edaspidi koostama bioturvalisuse kava ja hoidma seda ajakohasena. Läbimõeldud meetmed loomataudi ärahoidmiseks aitavad ära hoida loomataudide leviku. Nõue kehtib juba praegu seakasvatustevõtetele ja vesiviljelusettevõtetele. Edaspidi laiendatakse seda nõuet riskipõhiselt. Loomaliigid, kelle pidamisel tuleb bioturvalisuse kava koostada, kehtestab valdkonna eest vastutav minister oma määrusega. Bioturvalisuse kava ei pea koostama kodumajapidamises oma tarbeks peetava põllumajandus- või vesiviljeluslooma pidamise korral. Bioturvalisuse kava koostamisega kasvab küll loomapidaja halduskoormus, kuid kuna loomapidajad rakendavad ka praegu bioturvameetmeid, siis võib bioturvalisuse kava koostamise kohustuse mõju hinnata väikeseks. Bioturvalisuse kava koostamise ja selle pidamise kohta ei ole ette nähtud vormilisi ega muid nõudeid. Kava võib olla koostatud ettevõtjale sobivas vormis ning selle koostamiseks ja pidamiseks kuluv aeg sõltub ettevõtte suuruselt.

Veterinaarseaduse jõustumisel tekib loomapidajal kohustus rakendada kõiki võimalikke meetmeid looma lahtipääsemise vältimiseks. See kohustus puudutab kõiki loomapidajaid. Looma lahtipääsemisega kaasneb oht looma tervisele, aga näiteks ka oht inimeste elule ja tervisele ning võimalik on ka looma poolt tekitatud materiaalne kahju teistele isikutele. Edaspidi tuleb loomapidajatel paremini läbi mõelda loomapidamise korraldus kas oma ettevõttes või kodumajapidamises.

Seoses LTM-i kohaldumisega muutuvad mõnevõrra loomataudi ennetuse ja tõrje alused. Eriti ohtlike loomataudide tõrje korraldamine toimub Põllumajandus- ja Toiduameti koostatava situatsioonplaani alusel. Kehtivas õiguses sätestatud kohalikke ja riiklikke loomatauditõrje komisjone enam ei moodustata. Loomataudiohu ja puhkemise korral lähtutakse LTM-ist, situatsioonplaanist ja hädaolukorra seadusest.

Järelevalvetasu regulatsiooni muudatused hõlmavad endas eelkõige tunnitase seotud täpsustusi ja ajakohastamisi. Praktilisest vajadusest tulenevalt on tähtsaimad järelevalvetasu maksmise korra muudatused (sh tähtajad ja elektrooniline kättetoimetamine) ning maksmata tasu sissenõudmisega seonduvad muudatused, kus pikendatakse järelevalvetasu maksetähtaega. Tähtajaks järelevalvetasu maksmata jätmise korral koostatakse kehtiva korra kohaselt uus haldusakt ehk ettekirjutus maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks, kuid edaspidi enam vahepealset haldusakti ehk ettekirjutust ei koostata. Samuti on täpsustatud tunnitase arvestamise meetodikat. Kui kehtiva õiguse kohaselt arvestatakse ajatasu iga järelevalvetoiminguks kulunud täistunni kaupa, siis edaspidi arvestatakse järelevalvetoimingutele kulunud aega poole tunni kaupa.

Veterinaarseadusega ajakohastatakse vastutussätteid ja karistusmäärasid. Muudetavad trahvimäärad puudutavad eelkõige juriidilisi isikuid ja maksimaalsed trahvimäärad jäävad edaspidi 20 000 kuni 50 000 euro vahele. Maksimaalselt 50 000 euro suurune rahatrahv on võimalik määrata juriidilisele isikule eriti ohtliku loomataudi ohu, kahtluse ja puhkemise korral rakendatavate meetmete eiramise ning loomatauditõrje nõuete rikkumise eest.

Lisaks sisaldab eelnõu ka mõningaid tehnilisi korrastavaid muudatusi, mis on tingitud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001,

(EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) nr 2016/429 ja (EL) nr 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 07.04.2017, lk 1–142) (edaspidi *määrus (EL) 2017/625*) rakendamisel ilmnenud probleemidest. Muudatustel on õiguskorda korrastav ja õigusselgust tagav mõju ning need ei muuda veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli põhimõtteid.

Eelnõus käsitletakse viite põhiteemat: veterinaararsti kutsetegevuse alused (2. peatükk), loomade pidamise ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemise nõuded (3. peatükk), looma ja kauba Eestisse toimetamise, nendega kauplemise ja nende ekspordi ning lemmikloomade mittekaubandusliku liikumise nõuded (4. peatükk), loomataudi ennetamise ja tõrje nõuded (5. peatükk), veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli alused, haldusjärelevalve, veterinaarjärelevalve tasu rakendamise põhimõtted, proovide võtmise ja analüüsimise ning ametlike laborite ja referentlaborite volitamise põhimõtted (6. peatükk). Eelnõus sätestatakse ka veterinaarjärelevalve toimingute ja veterinaarteenuse kvaliteedi vaidlustamise alused ning veterinaarõuete rikkumise korral rakendatavad karistused.

Veterinaararsti kutsetegevust reguleerivas peatükis sätestatakse nõuded veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamise, veterinaararsti kutsetegevuse loa taotlemise, taotluse menetlemise ja kutsetegevuse loa väljastamise, veterinaararstina tegutsemise ja riikliku veterinaararstide registri kohta. Loomade pidamist ja loomsete saaduste ning loomse paljundusmaterjali käitlemist reguleerivas peatükis sätestatakse nõuded ettevõtja ja muu isiku tegevusest teatamise ja loakohustuse, loomade jälgitavuse, põllumajandusloomade registri, loomade pidamise, avaliku näitamise ja veo ning loomsete saaduste käitlemise kohta. Loomade ja kaupade Eestisse toimetamist, nendega kauplemist ja ekspordi ning lemmikloomade mittekaubanduslikku liikumist reguleerivas peatükis sätestatakse nõuded kontrolli alla kuuluvate kaupade Eestisse toimetamise, ekspordi ja nõuetekohasuse tõendamise kohta. Loomataudide ennetamist ja tõrjet käsitlevas peatükis sätestatakse nõuded loomataudide ennetamise ja tõrje, tõrjeprogrammide ja taudivaba staatuse, eriti ohtliku ja esilekerkiva loomataudi tõrje meetmete, transmissiivsete spongiformsete entsefalopaatiate tõrje, zoonoosete haigusetkitajate ja toidutekkelise haiguspuhangu korral rakendatavate meetmete ja loomataudi kahju ning kahjutoetuse kohta. Veterinaarjärelevalvet ja veterinaarkontrolli ning haldusjärelevalvet reguleerivas peatükis sätestatakse nõuded veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli korralduse ja toimingute volitamise kohta ning haldusjärelevalve korralduse kohta, sätestatakse nõuded järelevalvetasude rakendamise kohta ning sätestatakse nõuded veterinaarjärelevalve teostamisel ja veterinaarkontrolli tegemisel proovide võtmise ja analüüsimise kohta ning ametlike laborite ja referentlaborite volitamise kohta.

Eelnõu on seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeeriumi toiduohutuse osakonna juhataja Pille Tammemägi (tel 625 6154, pille.tammemagi@agri.ee), sama osakonna loomatervise ja -heaolu büroo juhataja Enno Piisang (tel 625 6214, enno.piisang@agri.ee), sama osakonna loomatervise ja -heaolu büroo nõunik Kadri Kaugerand (tel 625 6205, kadri.kaugerand@agri.ee), sama osakonna loomatervise ja -heaolu büroo peaspetsialistid Ülle Pau (tel 625 6256, ylle.pau@agri.ee) ja Piret Aasmäe (tel 625 6110, piret.aasmae@agri.ee), sama osakonna toidu keemilise ja bioloogilise ohutuse büroo juhataja Maia Radin (tel 625 6529 maia.radin@agri.ee) ja sama osakonna nõunik Allan Aleksašin (tel 625 6277 allan.aleksasin@agri.ee). Eelnõule on juriidilise ekspertiisi teinud Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Katrin Tuula (tel 625

6166 katrin.tuula@agri.ee) ja sama osakonna peaspetsialist Arvo-Mart Elvisto (tel 625 6151, arvo-mart.elvisto@agri.ee). Eelnõu keeleteoimetaja on Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Leeni Kohal (tel 625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

1.3 Märkused

Eelnõu ei ole seotud teiste menetluses olevate eelnõudega ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

Eelnõu on seotud EL-i õiguse rakendamisega.

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamuse.

Eelnõuga tunnustatakse kehtetuks loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadus² (RT I, 01.07.2020, 5), loomatauditõrje seadus³ (RT I, 01.07.2020, 6) ja veterinaarkorralduse seadus⁴ (RT I, 01.07.2020, 37).

Eelnõuga kavandatakse alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse (RT I, 23.12.2020, 6), Eesti Maaülikooli seaduse (RT I, 14.03.2019, 3), halduskoostöö seaduse (RT I, 16.06.2020, 4), hädaolukorra seaduse (RT I, 17.05.2020, 3), jahiseaduse (RT I, 10.07.2020, 91), loomakaitseseaduse (RT I, 30.12.2020, 12), mahepõllumajanduse seaduse (RT I, 08.12.2020, 2), põllumajandusloomade aretuse seaduse (RT I, 01.07.2020, 10), riigilõivuseaduse (RT I, 04.01.2021, 37), söödaseaduse (RT I, 03.12.2020, 6) ja toiduseaduse (RT I, 23.02.2021, 10) muutmise.

2. Seaduse eesmärk

Veterinaarseaduse eelnõu peamine eesmärk on viia loomatervise valdkonna nõuded kooskõlla uue, vahetult kohaldatava EL-i õigusega. Määruses (EL) 2016/429 ja selle allaktides kehtestatud nõuded ei erine oluliselt kehtivas õiguses kehtestatud nõuetest. Erinevus on eelkõige selles, et kehtivas õiguses on nõuded sätestatud direktiivides ja liikmesriigid on need üle võtnud oma õigusaktidega, mis ei ole alati taganud nõuete ühetaolist rakendamist kogu EL-is. LTM-i ja selle allaktidega kehtestatavad nõuded jätavad liikmesriikidele ainult teatud ulatuses võimaluse kehtestada erisusi ja kirjeldada riigisiseseid protseduure LTM-is sätestatud kohustuste täitmise tagamiseks. EL-i õigusest tuleneva põhimõtte kohaselt ei korrata liikmesriigi õigusaktis vahetult kohaldatava õigusakti sätteid ega kirjutata neid ümber riigisiseses õiguses. Vahetult kohaldatava õigusakti mõte on selge regulatsiooni kaudu mingi nõude rakendamine kõigis liikmesriikides ühetaoliselt. Sellest tulenevalt tuleb riigisiseseid õigusakte muuta, jättes välja vahetult kohaldatavate õigusaktide sätteid kordavad osad ja lisades EL-i õiguse rakendamiseks vajalikud sätteid. Olemasolevate riigisiseste õigusaktide ülesehitus ja sisu muutuvad seetõttu oluliselt, mistõttu on kogu loomatervise ja veterinaaria valdkonda reguleeriv õigus otstarbekas koondada ühte seadusesse.

Eelnõu ettevalmistamisele eelnes seaduseelnõu väljatöötamiskavatsuse (edaspidi *VTK*) koostamine. *VTK* toimiku number eelnõude infosüsteemis oli 17-1411. *VTK* saadeti kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Rahandusministeeriumile ning Justiitsministeeriumile ning arvamuse esitamiseks Põllumajandus- ja Toiduametile (kuni 01.01.2021 Veterinaar- ja Toiduamet). Põllumajandus- ja Toiduamet (endine Veterinaar- ja Toiduamet) osales LTM-i väljatöötamisel. LTM-i on tutvustatud nii põllumajanduse ja maaelu

---

² [Loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadus – Riigi Teataja](#)

³ [Loomatauditõrje seadus – Riigi Teataja](#)

⁴ [Veterinaarkorralduse seadus – Riigi Teataja](#)

arengu nõukogu kohtumisel kui ka käitlejatele suunatud teabepäevadel. VTK kohta saadud tagasisidet on võetud arvesse seaduseelnõu väljatöötamisel. Justiitsministeerium kooskõlastas VTK märkusteta, andes mõned soovitusel, mida eelnõu seletuskirja koostamisel silmas pidada.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kaheteistkümnest peatükist, kusjuures mahukad peatükid on liigendatud jagudeks järgmiselt:

1. peatükk: üldsätted;
2. peatükk: veterinaararsti kutsetegevus;
3. peatükk: looma pidamine ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemine;
  1. jagu: ettevõtja ja muu isiku teatamis- ja loakohustus;
  2. jagu: loomade jälgitavus;
  3. jagu: põllumajandusloomade register;
  4. jagu: loomade pidamine, avalik näitamine, kogumine ja vedu;
  5. jagu: tapalooma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemise veterinaarnõuded;
4. peatükk: looma ja kauba Eestisse toimetamine, nendega kauplemine ja nende eksport ning lemmikloomade mittekaubanduslik liikumine;
  1. jagu: Eestisse toimetamine;
  2. jagu: kauplemine;
  3. jagu: lemmikloomade mittekaubanduslik liikumine;
  4. jagu: eksport;
  5. jagu: nõuetekohasuse tõendamine;
5. peatükk: loomataudi ennetamine ja tõrje;
  1. jagu: loomataudi ennetamise ja tõrje üldpõhimõtted;
  2. jagu: loomatauditõrje programm, loomatauditõrje meetmed ja taudivaba staatus;
  3. jagu: eriti ohtliku loomataudi ja esilekerkiva loomataudi tõrje meetmed;
  4. jagu: transmissiivsed spongiformsed entsefalopaatid;
  5. jagu: zoonooside seire ja toidutekkeline haiguspuhang;
  6. jagu: loomatauditõrjega tekkinud kahju ja taudikahjutoetus;
6. peatükk: veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontroll ning haldusjärelevalve;
  1. jagu: veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli ning haldusjärelevalve üldine korraldus;
  2. jagu: veterinaararsti volitamise kord ning volitatud veterinaararsti õigused ja kohustused;
  3. jagu: veterinaarjärelevalve tasu;
  4. jagu: proovide võtmine ja analüüsimine ning laborid;
  5. jagu: vaidlustamine;
7. peatükk: vastutus;
8. peatükk: rakendussätted;
  1. jagu: üleminekusätted;
  2. jagu: seaduste muutmine ja kehtetuks tunnistamine;
  3. jagu: jõustumine.

1. peatükk. Üldsätted

Eelnõu 1. peatükis käsitletakse üldsätteid nagu reguleerimisala, seosed teiste õigusaktidega, teatud peamised mõisted, pädeva asutuse nimetamine.

Eelnõu § 1. Seaduse reguleerimisala

Eelnõu §-s 1 sätestatakse seaduse reguleerimisala. Eelnõu kohaselt sätestab käesolev seadus normid EL-i loomatervise alase õiguse ülevõtmiseks ja rakendamiseks.

Eelnõu kohaselt reguleerib veterinaarseadus veterinaararsti kutsetegevuse aluseid, looma pidamist, loomse saaduse, loomse paljundusmaterjali ning loomse kõrvalsaaduse ja sellest saadud toote käitlemist, loomade ja kaupade Eestisse toimetamist, nendega kauplemist ja nende eksporti, lemmikloomade liikumist liikmesriikide vahel, looma ja inimese tervise kaitseks vajalikke loomataudi ennetamise ja tõrje korralduse aluseid, zoonooside seire ja toidutekkelise haiguspuhangu uurimise aluseid, loomataudist põhjustatud kahju hüvitamist, looma ja inimese tervise ning looma heaolu kaitseks vajaliku riikliku veterinaarjärelevalve (edaspidi *veterinaarjärelevalve*) käigus ja tegevus- või muu loa andmise menetluse käigus tehtava nõuetekohasuse kontrolli (edaspidi *veterinaarkontroll*) korralduse aluseid ning vastutust veterinaarnõuete rikkumise eest.

Veterinaararsti kutsetegevust reguleerib Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/36/EÜ⁵ kutsekvalifikatsiooni tunnustamise kohta (EL L 255, 30.09.2005, lk 22–142) (edaspidi *direktiiv 2005/36/EÜ*). Nimetatud direktiiv on kehtivas õiguses üle võetud veterinaarkorralduse seaduse 5. peatükiga. Eelnõusse on lisatud kehtiva veterinaarkorralduse seaduse sätted, mis on vajadusel viidud kooskõlla eelnõu muude sätetega, kuid mille põhisisu ei muudeta.

Kehtivas õiguses on loomataudide ennetamise ja tõrjega seotud nõuded sätestatud loomatauditõrje seaduses, millega on rakendatud paljusid EL-i direktiive. Loomatauditõrje seaduse aluseks olevad EL-i õigusaktid põhinevad aastatel 1988–1995 väljatöötatud poliitikal, kui EL-is oli vaid 12 liikmesriiki. EL-i eeskirjad peavad olema vastavuses rahvusvaheliste lepingute ja standarditega (näiteks Maailma Kaubandusorganisatsiooni – WTO leping ja Maailma Loomatervise Organisatsiooni – OIE, juhised). EL-i kehtiv loomatervishoiu õigusraamistik hõlmab umbes 50 baasdirektiivi ja määrust, millest mõned võeti vastu juba 1964. aastal. Veterinaaria *acquis communautaire* hõlmab hetkel kokku üle 400 akti. Need arvestavad ka loomade heaolu, toiduohutust, rahvatervist, loomade söötmist, veterinaarravimeid, keskkonnakaitset, ametlikke kontrole ja ühist põllumajanduspoliitikat (edaspidi *ÜPP*) reguleerivaid õigusakte. Loomatervise valdkonna uus raamistik töötati välja, kuna kehtivas õiguses oli keeruline orienteeruda, kehtivad EL-i sisest kauplemist reguleerivad loomatervisenõuded ei olnud alati proportsionaalsed loomade liikumisest tulenevate ohtudega, mõnede loomade madala riskiga liikumiste korral tuli järgida rangemaid nõudeid, kui on vajalik, ning paljudel juhtudel oli loomade liikumisega seoses vaja teha korduvaid toiminguid, mis põhjustasid halduskoormuse tõusu. 21. aprillil 2021. aastal rakenduv määrus (EL) 2016/429 on koostatud loomatervise valdkonna õiguse ühetaolise rakendamise tagamiseks, kuid ei muuda oluliselt seni kehtivaid põhimõtteid. Sellest lähtuvalt ei muutu taudiennetuse ja -tõrje üldised põhimõtted ka käesolevas seaduse eelnõus. Kuna loomataudide ennetuse ja tõrjega seonduv on suures osas sätestatud määruse (EL) 2016/429 ja selle delegeeritud ning rakendusaktidega, on eelnõu 3.–5. peatükkides ainult need sätted, mis on vajalikud sama määruse nõuete rakendamiseks, sealhulgas sätted, mille üle on otsustamise õigus jäetud liikmesriigile.

Loomsete kõrvalsaaduste kohta kehtestatud nõuded on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009⁶, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (loomsete kõrvalsaaduste määrus) (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1–33) (edaspidi *määrus (EÜ) nr 1069/2009*). Loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete ja nende käitlemise ning veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli kohta esitatavad nõuded sisalduvad eelnõus läbivalt loomsete saaduste kohta ette nähtud sätetes, kuid asjakohastes sätetes on loomsetele kõrvalsaadustele ja nendest saadud toodetele eraldi viidatud. Siia kuulub ka loomsete kõrvalsaaduste käitlemine söödaks, sealhulgas söödamaterjaliks, lemmikloomatoiduks ning

⁵ [EUR-Lex - 32005L0036 - EN - EUR-Lex](#)

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=CELEX%3A32009R1069>

karusloomade söödaks. Eelnõus sätestatud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete ja nende käitlemise ning veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli kohta esitatavad nõuded sisalduvad hetkel loomatauditõrje seaduses ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduses ja sõnastatakse käesolevas eelnõus uuesti, muutmata nende sisu. Seda valdkonda määrus (EL) 2016/429 ei reguleeri, välja arvatud juhul, kui tegu on tauditõrje meetmete rakendamisega.

Loomade ja kaupade Eestisse toimetamist, nendega kauplemist ja nende ekspordi ning veterinaarjärelevalve ja veterinaarkorralduse aluseid käsitlevates osades rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625⁷.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 576/2013⁸ lemmikloomade mittekaubandusliku liikumise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 998/2003 (ELT L 146, 13.06.2003, lk 1–9) (edaspidi *määrus (EL) nr 576/2013*), rakendamiseks vajalikud nõuded sisalduvad loomatauditõrje seaduse §-des 13¹ ja 13² ning sõnastatakse käesolevas eelnõus uuesti. Nimetatud määrus kehtib kuni 21. aprillini 2026, seejärel kohaldatakse tervikuna määruse (EL) 2016/429 nõudeid. Samas lemmikloomadega kauplemise suhtes kohaldatakse määruse (EL) 2016/429 nõudeid selle üldise kohaldamise kuupäevast alates, s.o 21. aprillist 2021. aastal. Asjakohased nõuded on nende sisu muutmata sätestatud eelnõus ja viidud kooskõlla eelnõus kasutatavate mõistetega.

Zoonoose käsitlevad sätted sisalduvad loomatauditõrje seaduse §-des 29¹–29⁵ ning sellega on üle võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/99/EÜ⁹, zoonooside ja zoonootilise toimega mõjurite seire kohta, millega muudetakse nõukogu otsust 90/424/EMÜ ja tühistatakse nõukogu direktiiv 92/117/EMÜ (ELT L 325, 12.12.2003, lk 31–40) (edaspidi *direktiiv 2003/99/EÜ*), nõuded. Lisaks kehtivad zoonooside ennetamise ja tõrje kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 999/2001¹⁰, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongioossete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad (EÜT L 147, 31.05.2001, lk 1), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 2160/2003¹¹ salmonella ja teiste konkreetsete toidupõhiste zoonootilise toimega mõjurite kontrolli kohta (ELT L 325, 12.12.2003, lk 1). Inimestele edasikanduvaid haigusi käsitlevad erieeskirjad on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsuses nr 1082/2013/EL¹² tõsiste piiriüleste terviseohtude kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 2119/98/EÜ (ELT L 293, 05.11.2013, lk 1). Selleks, et vältida kattumist nimetatud õigusaktidega, kohaldatakse määrust (EL) 2016/429 zoonooside suhtes ainult siis, kui nende kohta ei ole teistes EL-i õigusaktides juba sätestatud erieeskirju. Lisaks ei piira määruse (EL) 2016/429 kohaldamine muudes EL-i õigusaktides sätestatud eeskirjade kohaldamist, näiteks veterinaaria ja loomade heaolu valdkonnas. Eelnõus on sätestatud asjakohased nõuded, muutmata nende sisu.

Loomataudist põhjustatud kahju hüvitamine on kehtivas õiguses reguleeritud loomatauditõrje seaduse 5. peatükis. Asjakohased nõuded on nende sisu muutmata sätestatud eelnõus ja viidud kooskõlla eelnõus kasutatavate mõistetega.

Kolme seaduse üheks seaduseks liitmisega on vastutuse osa sõnastust ajakohastatud ja viidud kooskõlla määrusest (EL) 2016/429 tulenevate nõuetega. Uusi karistusi ei ole sätestatud, kuid lisatud on uued ja suuremad karistusmäärad inimeste ja loomade tervise ning keskkonna suhtes eriti suure riskiga tegevuste eest.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/LSU/?uri=CELEX:32017R0625>

⁸ [EUR-Lex - 32013R0576 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁹ [EUR-Lex - 32003L0099 - EN - EUR-Lex](#)

¹⁰ [EUR-Lex - 32001R0999 - EN - EUR-Lex](#)

¹¹ [EUR-Lex - 32003R2160 - EN - EUR-Lex](#)

¹² [EUR-Lex - 32013D1082 - EN - EUR-Lex](#)

Eelnõu § 1 **lõike 2** kohaselt kasutatakse veterinaarseaduses mõisteid määruse (EL) 2016/429 ja määruse (EL) 2017/625 ning nende rakendamiseks vastu võetud õigusaktide tähenduses, kui veterinaarseaduses ei ole sätestatud teisiti. Näiteks jätkatakse veterinaarseaduses pikka aega kasutusel olnud ja juurdunud terminite kasutamisega nagu „teatamiskohustuslik loomataud”, „situatsioonplaan”, „veterinaarjärelevalve”, „veterinaarkontroll” jmt.

Eelnõu § 1 **lõigetes 3 ja 4** on sätestatud üldised volitusnormid, eristades määrusandluseks vajalikku volitusnormi ning haldusakti andmiseks vajalikku volitusnormi. Lõikes 3 on ette nähtud valdkonna eest vastutavale ministrile õigus oma pädevuse piires määrusega kehtestada nõuded looma ja inimese tervise kaitseks taudiennetuse, -tõrje ja muude veterinaarmedetmete rakendamiseks küsimuses, mille otsustamise õigus on veterinaarseaduse § 1 lõikes 1 nimetatud Euroopa Liidu õigusakti või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti või rakendusakti kohaselt liikmesriigil.

Lisaks võib valdkonna eest vastutav minister lõike 4 kohaselt kehtestada oma pädevuse piires looma ja inimese tervise kaitseks taudiennetuse, -tõrje ja muude veterinaarmedetmete rakendamiseks käskkirja küsimuses, mille otsustamise õigus on veterinaarseaduse § 1 lõikes 1 nimetatud Euroopa Liidu õigusakti või selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti või rakendusakti kohaselt liikmesriigil.

Vajadus selliste volitusnormide järele tuleneb eeskätt määrusega (EL) 2016/429 liikmesriigile antud laiematest õigustest, mille kohta täpsema volitusnormi sätestamine ei ole võimalik. Näiteks tulenevalt määruse (EL) 2016/429 artiklist 269 võib liikmesriik vastu võtta täiendavaid riiklikke meetmeid seoses loomatervisega seotud kohustuste, jälgimise ja seire, loomapidamisettevõtete registreerimise ja heakskiitmise ning loomade ja loomse paljundusmaterjali jälgitavusega. Sellised riiklikud meetmed peavad järgima määrusega (EL) 2016/429 kehtestatud eeskirju, ei tohi takistada loomade ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali liikumist liikmesriikide vahel ega minna vastuollu määruses (EL) 2016/429 sätestatud eeskirjadega. Samuti võib liikmesriik tulenevalt määruse (EL) 2016/429 artikli 258 lõikest 3 rakendada teatud ajutisi tauditõrjemeetmeid eriti ohtliku või esilekerkiva taudi puhangu korral EL-iga piirnevas kolmandas riigis või territooriumil, et ennetada taudi levimist EL-i territooriumile. Sellisel juhul tuleb volitusnormi alusel kehtestada ajutised tõrje-eeskirjad, mida tavapäraselt ei ole vaja. Lisaks on määruses (EL) 2016/429 sätestatud volitusnorme, mille kohaselt võib Euroopa Komisjon kehtestada õigusakte teatud küsimustes, kuid see ei tähenda, et seda volitusnormi ka tegelikult sisustatakse.

Kõnealuste volitusnormide eesmärk on võimaldada Eestis rakendada ka eelnõu §-s 1 nimetatud teistest vahetult kohaldatavatest EL-i määrustest tulenevaid õigusnorme.

Näiteks määruse (EL) nr 576/2013 kohaselt võib liikmesriik selgrootute, välja arvatud mesilased ja kimalased ning molluskid ja koorikloomad, teatud dekoratiivsete veeloomade, kahepaiksete, roomajate, muude lindude kui kodulinnud, näriliste ja küülikute, välja arvatud jäneselised toidu tootmiseks, kes on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004¹³, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirjad (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55–205), I lisas, teise liikmesriigi territooriumilt mittekaubanduslikul eesmärgil liikumise kohta kohaldada riigisiseseid eeskirju seni, kuni EL-i asjakohased õigusaktid puuduvad, tingimusel, et neid kohaldatakse proportsionaalselt inimeste ja loomade tervisele avalduva ohuga, mis on seotud nendesse liikidesse kuuluvate lemmikloomade mittekaubandusliku liikumisega, ning need ei ole karmimad EL-i nõuetest, mida kohaldatakse kõnealust liiki loomadega kauplemise suhtes. Praegu

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004R0853&from=ET>

ei ole selliseid nõudeid kehtestatud EL-i ega ka Eesti õiguses. Eelnõu kohaselt saab seda vajaduse korral teha kõnealuse volitusnormi alusel.

Kõnealused volitusnormid vastavad ka VTK-s käsitletud vajadusele paindlikkuse järele. Eelnõu koostamise ajal ei ole määruse (EL) 2016/429 kõik rakendusaktid vastu võetud, seetõttu ei ole võimalik ette näha kõiki asjaolusid, mille puhul tuleb ministri määrusega või käskkirjaga kehtestada lisanõudeid, rakendada meetmeid ja protseduure, kaasa arvatud VTK-s analüüsitud paindlikkusega seotud erandeid.

Eelnõu § 2. Seaduste kohaldamine

Eelnõu §-s 2 selgitatakse seoseid teiste seadustega. Veterinaarseaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse¹⁴ sätteid, arvestades määruse (EL) 2017/625, määruse (EL) 2016/429 ja käesoleva seaduse erisusi. Veterinaarseaduse alusel teostatavale veterinaarjärelevalvele kohaldatakse korraaitseadust¹⁵ veterinaarseaduses sätestatud erisustega. Veterinaarseaduse alusel teostatavale eriti ohtliku loomataudi tõrjele kohaldatakse hädaolukorra seadust¹⁶ veterinaarseaduses sätestatud erisustega. Põllumajandusloomade pidamisel ja loomsete saaduste, välja arvatud loomsete kõrvalsaaduste käitlemisel osaleva isiku tervisekontrolli suhtes kohaldatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadust¹⁷.

Eelnõu § 3. Veterinaarnõuded

Eelnõu §-s 3 määratletakse veterinaarnõuete mõiste. Veterinaarnõuded veterinaarseaduse tähenduses on EL-i õigusaktides ning veterinaarseaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides inimese elu ja tervise ning looma tervise ja heaolu kaitsmise eesmärgil veterinaararsti kutsetegevuse kohta, loomataudi ennetamise ja tõrje kohta ning loomse saaduse, loomse kõrvalsaaduse ja sellest saadud toote ning loomse paljundusmaterjali ohutuse tagamise kohta kehtestatud nõuded. Veterinaarnõueteina käsitatakse ka ravimiseaduses¹⁸ ja selle alusel kehtestatud veterinaarravimi ja ravimsööda kasutamise nõudeid, toiduseaduses¹⁹ ja selle alusel kehtestatud loomse toidu hügieeni nõudeid ning loomakaitseseaduses²⁰ ja selle alusel kehtestatud loomade heaolu tagamise nõudeid, välja arvatud looduses vabalt elavate loomade ja katseloomade kaitse nõudeid. Veterinaarnõuete mõistet on ajakohastatud ja mõiste on viidud kooskõlla eelnõu reguleerimisalaga.

Eelnõu § 4. Loomne saadus

Eelnõu §-s 4 määratletakse loomse saaduse mõiste. Loomne saadus veterinaarseaduse tähenduses on määruse (EÜ) nr 853/2004 I lisa punktis 8.1 sätestatud loomne toode. Loomse toote all peetakse silmas loomset päritolu toitu, sealhulgas mett ja verd, toiduks ette nähtud elusaid kahepoolmelisi molluskeid, okasnahkseid, mantelloomasid ja meritigusid ning muid loomasid, keda valmistatakse ette eesmärgiga tarnida neid elusalt lõpptarbijale. Loomsete saaduste kohta käivaid sätteid kohaldatakse ka loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kohta, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

Eelnõu § 5. Loomapidaja ja loomapidamisettevõtte

Eelnõu §-s 5 luuakse veterinaarseaduse terminite „loomapidaja” ja „loomapidamisettevõtte” seos määruse (EL) 2016/429 terminitega „ettevõtja” ja „ettevõtte”. Loomapidaja veterinaarseaduse tähenduses on ettevõtja määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punkti 24 tähenduses. Ettevõtjana

¹⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/123022011008?leiaKehtiv>

¹⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019095?leiaKehtiv>

¹⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/103032017001?leiaKehtiv>

¹⁷ <https://www.riigiteataja.ee/akt/123022011008?leiaKehtiv>

¹⁸ [Ravimiseadus – Riigi Teataja](#)

¹⁹ [Toiduseadus – Riigi Teataja](#)

²⁰ [Loomakaitseseadus – Riigi Teataja](#)

peetakse artikli 4 punkti 24 kohaselt silmas füüsilist või juriidilist isikut, kes vastutab loomade, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali eest, sealhulgas piiratud ajal, välja arvatud lemmikloomapidajad ja veterinaararstid. Mõiste täpsustamine veterinaarseaduses on vajalik õigusselguse eesmärgil, kuna majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses²¹ (edaspidi *MSÜS*) on termin „ettevõtja” juba sisustatud. Terminit „ettevõtja” kasutatakse veterinaarseaduses ainult *MSÜS*-iga seotud teatamis- ja loakohustusega seotud sätetes. Loomapidamisettevõtte veterinaarseaduse tähenduses on määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punktis 27 sätestatud ettevõtte, milleks on hoone, struktuur või loomade väljas pidamise korral keskkond või koht, kus loomi peetakse või loomset paljundusmaterjali hoitakse ajutiselt või alaliselt, välja arvatud kodumajapidamine, kus peetakse lemmikloomi, ning veterinaarteenuse osutamise koht või veterinaarkliinik. Termin „ettevõtte” on kasutuses ka muudes Eesti õigusaktides ja seetõttu on vaja täpsustada termini „loomapidamisettevõtte” tähendust veterinaarseaduses. Terminit „ettevõtte” kasutatakse veterinaarseaduses ainult *MSÜS*-iga seotud teatamis- ja loakohustust käsitlevates sätetes.

Eelnõu § 6. Loomataud

Eelnõu §-s 6 sätestatakse loomataudiga seotud mõisted.

Eelnõu § 6 **lõike 1** kohaselt on loomataud veterinaarseaduse tähenduses määruse (EL) 2016/429 artikli 5 lõike 1 punktis a ja II lisas loetletud loomahaigus, sealhulgas zoonoos või muu loomahaigus, mille on põhjustanud bioloogiline haigusetekiitaja, mis võib kas otseselt või keskkonna vahendusel kanduda ühelt loomalt teisele, loomalt inimesele ja vastupidi. Veterinaarseaduse tähenduses loetakse loomataudiks ka selline loomade massiline haigestumine, mida põhjustaval haigusetekiitajal puudub omadus üle kanduda. Loomataudi mõistet on võrreldes kehtiva õigusega ajakohastatud ja see mõiste on seotud määrusega (EL) 2016/429.

Eelnõu § 6 **lõike 2** kohaselt on eriti ohtlik loomataud veterinaarseaduse tähenduses määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktis a osutatud loetelus nimetatud loomataud, näiteks suu- ja sõrataud või sigade Aafrika katk. Mõiste on kasutusele võetud, et vältida seaduses läbivalt viitamist määruse (EL) 2016/429 asjakohasele sätte. Tegemist on kehtivas õiguses kasutatava mõistega, mis on uuesti sisustatud. EL õiguses on kehtestatud eriti ohtlike loomataudide loetelu ei kattu täielikult kehtivas õiguses põllumajandusministri määrusega kehtestatud loeteluga. Samas selliste loomataudide ennetuse ja tõrje põhimõtted ei muutu.

Eelnõu § 6 **lõikes 3** määratletakse muu loomataudi mõiste, mille all peetakse silmas muud loomataudi kui lõikes 1 määratletud või esilekerkiv loomataud. Muu loomataud veterinaarseaduse tähenduses on loomataud, mis ei ole loetletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 artikli 5 lõike 1 punktis a ja II lisas ning mis ei ole ka esilekerkiv loomataud. Muude loomataudide loetelu kehtestab veterinaarseaduse § 49 lõike 5 kohaselt valdkonna eest vastutav minister määrusega.

Esilekerkiv loomataud on defineeritud määruse (EL) 2016/429 artikli 6 lõikes 2. Loomataudi peetakse esilekerkivaks taudiks tingimusel, kui kõnealune taud vastab määruse (EL) 2016/429 artikli 5 lõikes 3 sätestatud taudide loetellu kandmise kohta sätestatud kriteeriumidele ja järgmistele tingimustele: esilekerkiv taud tekib olemasoleva haigusetekiitaja arengu või muutumise tagajärjel; tuntud taud on levinud uude geograafilisse piirkonda, liiki või populatsiooni; taud diagnoositakse EL-is esmakordselt või taudi põhjustas tundmatu või senitundmatu haigusetekiitaja.

Eelnõu § 6 **lõike 4** kohaselt on teatamiskohustuslik loomataud veterinaarseaduse tähenduses määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktis e nimetatud loomataud. Sellesse nimekirja

---

²¹ [Majandustegevuse seadustiku üldosa seadus – Riigi Teataja](#)

kuuluvad kõik eriti ohtlikud, liikmesriigi poolt kohustuslikult ja valikuliselt tõrjutavad ning EL-is kohustuslikult jälgitavad ja seiratud loomataudid.

Eelnõu § 7. Zoonoos ja toidutekkeline haiguspuhang

Eelnõu §-s 7 määratletakse zoonoosi, zoonoosse haigusetekitaja ja toidutekkelise haiguspuhangu mõisted, mis on kooskõlas direktiiviga 2003/99/EÜ. Eelnõu § 7 vastab kehtiva loomatauditõrje seaduse § 29¹ lõigetele 1 ja 2 ning § 29⁴ lõikele 1.

Zoonoos on otseselt või kaudselt loomulikul teel looma ja inimese vahel edasikanduv haigus või nakkus. Zoonoosi suhtes kohaldatakse loomataudi kohta käivaid sätteid.

Zoonoosne haigusetekitaja on mis tahes viirus, bakter, seen, parasiit või bioloogiline tegur, mis võib põhjustada zoonoosi. Bioloogilise tegurina võib käsitleda näiteks prioone, mis põhjustavad veiste spongiformset entsefalopaatiat või lammaste skreipit.

Toidutekkeline haiguspuhang veterinaarseaduse tähenduses on teataval asjaoludel kahel või enamal inimesel täheldatud haigus- või nakkusjuhtumi esinemine või olukord, kus haigus- ja nakkusjuhtumite arv ületab prognoositud arvu ning kus need on seotud või on tõenäoliselt seotud sama toiduga.

Eelnõu § 8. Veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontroll

Eelnõu §-s 8 määratletakse mõisted „veterinaarjärelevalve” ja „veterinaarkontroll”, tehes otseviite määrusele (EL) 2017/625. Veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli toimingud veterinaarseaduse tähenduses on määruse (EL) 2017/625 artiklis 2 nimetatud toimingud. Mõistetega „veterinaarjärelevalve” ja „veterinaarkontroll” tähistatakse riiklikku veterinaarjärelevalvet ning tegevus- või muu loa andmise menetluse raames tehtavat nõuetekohasuse kontrolli. Määruses (EL) 2017/625 on nimetatud mõisted hõlmatud terminitega „ametlik kontroll” ja „muu ametlik toiming”.

Määruse (EL) 2017/625 kohaselt peetakse ametliku kontrolli all silmas toiminguid, mida tehakse, et kontrollida, kas ettevõtjad täidavad EL-i toidutarneahela õigusaktides sätestatud nõudeid ning kas loomad ja kaubad vastavad ametliku sertifikaadi või kinnituse väljaandmiseks vajalikele erinõuetele. Lisaks on toidutarneahela õigusaktides antud liikmesriigi pädevatele asutustele ülesandeid, mis on ametlikust kontrollist erinevad ja mida nimetatakse muudeks ametlikeks toiminguteks ning mille eesmärk on kaitsta looma- ja taimetervist ning loomade heaolu ning geneetiliselt muundatud organismide ja taimekaitsevahendite puhul keskkonda. Kõnealuste ülesannete täitmine on üldsuse huvides ja neid tuleb täita selleks, et kõrvaldada, ohjeldada või vähendada ohte, mis võivad mõjutada inimeste, loomade või taimede tervist, loomade heaolu või keskkonda. Muude ametlike toimingute hulka kuuluvad toimingud, mille eesmärk on kontrollida loomataudide ja taimekahjustajate esinemist (epidemioloogiline jälgimine ja seire), ennetada ja piirata loomataudide ja taimekahjustajate levimist või likvideerida loomataudid ja taimekahjustajad, anda lube ja heakskiite ning väljastada ametlikke sertifikaate ja ametlikke kinnitusi.

Eelnõu § 8 vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse § 1 lõikele 3 ning sisulisi muudatusi sättes tehtud ei ole.

Eelnõu § 9. Pädev asutus

Eelnõu §-s 9 reguleeritakse, millistel juhtudel on Põllumajandus- ja Toiduamet pädev asutus. Kui veterinaarseaduses ei ole sätestatud teisiti, on Põllumajandus- ja Toiduamet pädev asutus määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punkti 55 tähenduses ning määruse (EL) nr 576/2013 tähenduses ja välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse (edaspidi VKTS) 3. ja 3¹. peatüki

tähenduses. VKTS-i peatükid 3. ja 3¹ reguleerivad välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamist ajutise töötamise korral ning Euroopa kutsekaardiga seonduvaid nõudeid.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punkti 55 tähenduses on Põllumajandus- ja Toiduamet pädev asutus, kes vastutab sama määruse ja määruse (EL) 2017/625 kohaselt ametlike kontrollide korraldamise ja muude ametlike toimingute eest.

Määruse (EL) nr 576/2013 tähenduses on Põllumajandus- ja Toiduamet pädev asutus lemmikloomadega kaasas olevate dokumentide väljastamisel ja dokumentide kontrollimisel, välja arvatud sama määruse artiklites 33–35 sätestatud juhtudel. Lemmikloomade mittekaubandusliku liikumise korral Eestisse väljaspool EL-i tolliterritooriumi asuvast riigist ja territooriumilt rahvusvaheliseks liikluseks, sealhulgas reisijatele, avatud piiripunkti kaudu, on kontrolli tegev pädev asutus Maksu- ja Tolliamet, kes teeb selliseid kontrolle ka praegu. Maksu- ja Tolliamet kontrollib lemmikloomade mittekaubanduslikul liikumisel ühest liikmesriigist teise või EL-i väliselt territooriumilt või kolmandast riigist liikmesriiki dokumente ja loomade identifitseeritavust. Eelnimetatud määruse kohaselt võib Põllumajandus- ja Toiduamet otsustada ka erandite üle seaduses alla kolme kuu vanuste vaksineerimata koerte, kasside ja valgetuhkrute riiki toomise lubamise üle. Samuti on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus otsustada registreeritud militaar- või otsingu- ja päästekoerte riiki sisenemise kontrollikoha üle. Viimast erandit ei ole Eesti kehtivas õiguses seni täpsemalt reguleeritud ja loomade sisenemine on toimunud üldise kontrolli korras.

Eelnõu § 10. Otsuse kättetoimetamine

Eelnõu §-s 10 sätestatakse käesoleva seaduse alusel tehtud otsuse posti teel kättetoimetamise viisid. Kui otsus toimetatakse kätte posti teel, võib seda teha lihtkirjaga, tähtkirjaga või väljastusteatega tähtkirjaga. Haldusmenetluse seaduse § 26 lõikest 1 tulenevalt saadetakse dokument postiga kättetoimetamise korral menetlusosalisele tähtkirjaga ning üksnes seaduses või määruses sätestatud juhul võib seda teha lihtkirjaga või väljastusteatega tähtkirjaga. Selleks, et ka postiga kättetoimetamise korral saaks haldusorgan valida kõige kohasema viisi otsuse kättetoimetamiseks, antakse eelnõu kohaselt haldusorganile võimalus valida, kas toimetada otsus kätte lihtkirja, tähtkirja või väljastusteatega tähtkirjaga. Tööprotsesside efektiivsuse kõrval tuleb seejuures arvestada vajadusega tagada menetlusosalise õiguste kaitse, samuti sellega, et haldusorganil peab olema võimalik tõendada otsuse tegelikku kättesaamist.

2. peatükk. Veterinaararsti kutsetegevus

Eelnõu 2. peatükis käsitletakse veterinaararsti kutsetegevuse nõudeid. Peatükk ei ole otseselt seotud määruse (EL) 2016/429 rakendamisega, välja arvatud eelnõu § 20 lõige 1, milles sätestatakse veterinaararsti kohustused. Enamasti on selles peatükis kehtivad veterinaarkorralduse seaduse sätted, mida on vajadusel ajakohastatud.

Eelnõu § 11. Veterinaararsti kvalifikatsioon

Veterinaararsti kutsetegevuse loa andmise eelduseks on loomaarstiõppe diplom. Loomaarstiõppe on bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppekaval põhinev õpe nominaalkestusega kuus aastat, mida Eestis õpetatakse vaid Eesti Maaülikoolis (edaspidi *EMÜ*). Loomaarstiõppe raamnõuded on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 25. oktoobri 2004. a määrusega nr 312 „Arstiõppe, loomaarstiõppe, proviisoriõppe, hambaarstiõppe, ämmaemandaõppe, õeõppe, arhitektiõppe ja ehitusinseneriõppe raamnõuded”. Sarnane tavapärasest erinev õppekorraldus on ka arstidel, proviisoritel, hambaarstidel, arhitektidel ja ehitusinseneridel. Mujal kui Eestis omandatud veterinaararsti kvalifikatsiooni tunnustatakse välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seaduse²² (edaspidi *VKTS*) ja käesoleva seaduse kohaselt.

---

²² [Välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seadus – Riigi Teataja](#)

Eelnõu § 11 **lõikes 1** sätestatakse veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamise viisid, mis on veterinaarseaduse kohaselt sobivad. Veterinaararst omandab kvalifikatsiooni, kui ta on läbinud loomaarstiõppe õppekava kas Eesti ülikoolis või mõne muu välisriigi asjaomases õppeasutuses. Säte selgitab veterinaararsti kutsetegevusega tegelemiseks vajalikke eeltingimusi.

Eelnõu § 11 **lõigetes 2 ja 3** sätestatakse EMÜ kliinilise õppega seotud tegevuskulude katmise kord. Eelnõu kohaselt lisarahastatakse EMÜ loomaarstiõppe kliinilise õppe korraldamisega seotud tegevuskulude katmist riigieelarvest Maaeluministeriumi eelarve kaudu. Loomaarstiõppe kliinilise õppe lisarahastamisel lähtub Maaeluministerium ülikooli ettepanekutest ja loomaarstiõppe kliiniliseks õppeks riigieelarves ettenähtud vahenditest. Maaeluministerium sõlmib EMÜ-ga loomaarstiõppe kliinilise õppe korraldamisega seotud tegevuskulude lisarahastamiseks halduslepingu. Kehtivas õiguses on need sätted on veterinaarkorralduse seaduse § 1 lõigetes 3³ ja 3⁴.

Loomaarstiõppe kliinilise õppe korraldamine on oma olemuselt haldusülesande täitmine. Teadaolevalt tuleb halduskoostöö seaduse § 13 lõike 1 kohaselt juhendada isikuga haldusülesande täitmiseks volitamise halduslepingu sõlmimisel riigihangete seaduses teenuste hankelepingu sõlmimise tingimustest ja hankemenetluse korrast. Juhime tähelepanu, et eelnõus kavandatud halduslepingu sõlmimise suhtes ei tule kohaldada ei halduskoostöö seadust ega riigihangete seadust, sest tegemist on olukorraga, kus seaduses sätestatakse üheselt, kellega tuleb haldusleping sõlmida ehk haldusorganil puudub kaalutusõigus. Maaeluministerium peab sõlmima halduslepingu EMÜ-ga. Halduskoostöö seaduse § 1 lõike 2 kohaselt ei tule halduskoostöö seadust kohaldada, kui haldusülesande täitmiseks volitamise otsustamisel puudub haldusorganil kaalutusõigus. Siia alla kuuluvad ka juhtumid, kui seadusest tuleneb üheselt haldusorgani kohustus (puudub kaalutusõigus) anda ülesanne üle konkreetsele nimeliselt sätestatud isikule. Sellistel juhtudel halduskoostöö seaduses sätestatud tingimusi ja korda järgida ei tule.

Riigiülesannete täitmiseks on EMÜ-ga sõlmitud haldusleping. Rahvusvaheliselt tunnustatud loomaarstiõppe õppekava säilimine Eestis tagab lõpetajate rahvusvahelisel tasemel tunnustatud pädevuse ning toetab teadusuuringuid veterinaar- ja humaanmeditsiinis, sealhulgas interdistsiplinaarseid biomeditsiinilisi uuringuid. See võimaldab riigile ja ühiskonnale olulise hüve – veterinaarteenuse – parema kättesaadavuse. Veterinaarteenuse olemasoluga tagab riik loomade tervise ja heaolu kaitse, toiduohutuse ning inimese tervise kaitse loomadelt inimesele üle kanduvate haiguste eest. Ka määruse (EL) 2016/429 artikli 13 kohaselt on riigi ülesanne tagada, et kõigi taudiennetuse ja tõrjega seotud toimingute tegemiseks oleks piisavalt veterinaararste, kellel on asjakohane ettevalmistus. 2020. aastal on toetuse suurus 351 129 eurot.

Eelnõu termin „loomaarstiõppe” on kasutusel ülikooliseaduses ja sellega seotud määrustes. EMÜ pakub loomaarstiõpet „veterinaarmeditsiini eriala” termini all. Eelnõus nagu ka kehtivas veterinaarkorralduse seaduses on kasutusel termin „veterinaararsti kvalifikatsioon”. Isik omandab veterinaararsti kvalifikatsiooni pärast loomaarstiõppe õppekava läbimist, saades veterinaarmeditsiini eriala diplomi.

Eelnõu § 12. Kutsetegevuse luba

Igal füüsilisel isikul, kes tegeleb loomahaiguste ravi ning haiguste ennetamise ja diagnoosimisega, sealhulgas laboratoorse diagnoosimise alal, sõltumata sellest, kas ta teeb seda iseseisvalt või töölepingu alusel teise isiku juhtimisel, on vaja veterinaararsti kutsetegevuse luba. Praktikas töötab suur osa veterinaararste töölepingu alusel loomapidamisega tegelevate või väikeloomade ravi pakkuvate ettevõtjate kasuks ega tegutse iseseisvalt. Veterinaarteenuse pakkumisel tuleb igal juhul järgida maksude ja ettevõtluse kohta kehtestatud nõudeid ning ravimite kasutamise nõudeid.

Selline konkreetse füüsilise isikuga seotud luba on vajalik selleks, et loomade ravimisega tegeleksid piisava kvalifikatsiooni ja kogemusega inimesed. Arstide puhul on sarnane korraldus sätestatud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse §-s 3, mille kohaselt võib tervishoiutöötaja osutada tervishoiuteenuseid omandatud eriala piirides, mille kohta talle on väljastatud Terviseameti tõend tervishoiutöötajana registreerimise kohta.

Eelnõu §-s 12 sätestatakse kutsetegevuse loaga seotud üldised mõisted ja loa väljastamise üldised põhimõtted. Eelnõu § **12 lõigetes 1 ja 2** määratletakse veterinaararsti ja veterinaarteenuse mõisted. Veterinaararst veterinaarseaduse tähenduses on veterinaararsti kvalifikatsiooniga isik, kellel on veterinaarteenuse osutamiseks vajalik veterinaararsti kutsetegevuse luba (edaspidi *kutsetegevuse luba*).

Veterinaarteenus veterinaarseaduse tähenduses on veterinaararsti osutatav loomahaiguse ravi ning loomahaiguse ennetamine ja diagnoosimine, sealhulgas laboratoorne diagnoosimine. Veterinaarteenuse osutamisel kasutab veterinaararst laboriteenust ning saadud uurimistulemused on diagnoosimise üks oluline osa. Veterinaararst võtab looma haiguse diagnoosimiseks proovi, edastab selle laborisse ning laborist saadud teabe alusel kinnitab diagnoosi ning otsustab edasise tegevuse. Labor ise ei osuta veterinaarteenust ja laboris töötamiseks ei ole vajalik veterinaararsti tegevusluba. Termin „veterinaarteenus” on kasutusel ka kehtivas veterinaarkorralduse seaduses. Veterinaarkorralduse seaduse § 1 lõike 4 kohaselt on veterinaarteenus veterinaarteenuse raames osutatav teenus. Veterinaarseaduse eelnõus enam terminit „veterinaarteenus” ei kasutata, seetõttu on eelnõus veterinaarteenuse mõiste uuesti sõnastatud.

Eelnõu § 12 **lõikes 3** kirjeldatakse veterinaarteenuse osutamise viisi. Veterinaararst osutab veterinaarteenust iseseisvalt füüsilisest isikust ettevõtjana või temaga lepingulises suhtes oleva ettevõtja kaudu. Sama säte on kehtivas õiguses veterinaarkorralduse seaduse § 23 lõike 1 punktis 1. Sätte sisu ei ole muudetud.

Ka ettevõtja kaudu töötamisel rakenduvad veterinaararstile kõik kutsetegevuse loaga seotud nõuded ja ta vastutab enda teostatava loomade ravi, arvestuse pidamise ja muude temale seadusega pandud kohustuste nõuetekohase täitmise eest täies ulatuses. Praktikas osutab veterinaararst sel viisil teenust näiteks töötades loomapidamistevõttes või väikeloomakliinikus. Ta võib olla selle ettevõtte palgaline töötaja või osutada teenust FIE-na või äriühingu esindajana. Kõigil juhtudel peab ta täitma veterinaararstile käesoleva eelnõuga sätestatud kohustusi.

Eelnõu § 12 **lõikes 4** sätestatakse, et kutsetegevuse loa andmise, loa peatamise ja kehtetuks tunnistamise või loa andmisest keeldumise otsuse teeb Põllumajandus- ja Toiduamet. Samasisuline säte on kehtivas õiguses veterinaarkorralduse seaduse § 22 lõikes 4. Põllumajandus- ja Toiduamet tugineb kutsetegevuse loa andmise või selle andmisest keeldumise, loa kehtivuse peatamise või loa kehtetuks tunnistamise otsuse tegemisel veterinaarseaduse §-des 16–18 sätestatud alustele. Põllumajandus- ja Toiduamet võib vajadusel otsuse tegemiseks konsulteerida ka Eesti Loomaarstide Ühinguga (edaspidi *ELÜ*). ELÜ on 1995. aastal asutatud mittetulundusühing, 1935. aastal asutatud Loomaarstide Koja õigusjärglane. Järjepidevuse kandjana seisab ELÜ veterinaararsti kutse-eesika ja hea veterinaarse tava järgimise eest. ELÜ esindab Eestit Euroopa Veterinaaride Föderatsioonis (FVE, *Federation of Veterinarians of Europe*; koondab 38 Euroopa riigi veterinaarerialaorganisatsioone), Euroopa Praktiseerivate Veterinaaride Ühenduses (UEVP, *Union of European Veterinary Practitioners*) ja Maailma Veterinaaride Ühenduses (WVA, *World Veterinary Association*).

Eelnõu § 12 **lõikes 5** reguleeritakse kutsetegevuse loa kehtivusaega. Kutsetegevuse luba on tähtajatu. Sama säte on kehtivas õiguses veterinaarkorralduse seaduse § 22 lõikes 5 ja see on eelnõusse lisatud muutmata kujul. Kuigi kutsetegevuse luba on tähtajatu, on selle kehtivus seotud

enesetäiendamise kohustusega ja selle kohustuse mittetäitmine võib kaasa tuua kutsetegevuse loa peatamise või kehtetuks tunnistamise.

Eelnõu § 13. Kutsetegevuse loa taotlemine

Eelnõu §-s 14 sätestatakse kutsetegevuse loa taotlemise kord. Nimetatud kord on kehtivas õiguses sätestatud veterinaarkorralduse seaduse §-s 25 ja on eelnõusse lisatud muutmata kujul. Veterinaararsti kutsetegevuse loa andmise põhiliseks eelduseks on nõuetekohase loomaarstiõppe diplomi olemasolu.

Eelnõu § 13 **lõikes 1** sätestatakse nende dokumentide ja andmete loetelu, mille kutsetegevuse loa taotleja esitab Põllumajandus- ja Toiduametile. Nendeks dokumentideks on taotlus, elulookirjeldus, mis sisaldab muu hulgas ees- ja perekonnanime, eelmist ees- ja perekonnanime või eelmisi ees- ja perekonnanimesid, isikukoodi või isikukoodi puudumise korral sünniaega ning isikut tõendava dokumendi nimetust ja numbrit, kontaktandmeid, eelmise töökoha riiki ning kutsealase töökäigu kirjeldust, veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendava dokumendi koopia ning erialast täiendamist tõendava dokumendi koopia. Nimetatud dokumendid tuleb esitada ka juhul, kui veterinaararsti kvalifikatsiooniga isik, kelle kutsetegevuse luba on kehtetuks tunnistatud ja kelle loa kehtetuks tunnistamise aluseks olnud asjaolud on ära langenud, soovib uuesti taotleda kutsetegevuse luba.

Eelnõu § 13 **lõikes 2** sätestatakse dokumendi esitamise erand, mis näeb ette, et erialast täiendamist tõendava dokumendi koopiat ei pea esitama, kui kutsetegevuse luba taotletakse viie aasta jooksul veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamisest arvates.

Eelnõu § 13 **lõikes 3** sätestatakse riigilõivu tasumise nõue. Enne taotluse esitamist tasub kutsetegevuse loa taotleja taotluse läbivaatamise eest riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras. Riigilõivu seaduse § 254 lõike 1 kohaselt tasutakse veterinaararsti kutsetegevuse loa taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 70 eurot. Eelnõu kohaselt riigilõivu suurus ei muutu.

Eelnõu § 13 **lõikes 4** sätestatakse kutsetegevuse loa taotluse esitamise viisid. Isik võib kutsetegevuse loa taotluse esitada elektroonilises vormis digitaalallkirjastatult või muul sellesarnasel turvalisel viisil, mis võimaldab isikut tuvastada.

Eelnõu § 14. Kutsetegevuse loa taotlemine liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamise korral

Eelnõu §-s 14 sätestatakse kutsetegevuse loa taotlemise kord isiku puhul, kes on omandanud veterinaararsti kvalifikatsiooni liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja Šveitsis. Nimetatud kord on kehtivas õiguses sätestatud veterinaarkorralduse seaduse §-s 25¹ ja on eelnõusse lisatud muutmata kujul. Liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu on kehtestatud direktiivi 2005/36/EÜ V lisa jaotises 5.4.2. Loetelu muudetakse vajaduse korral nimetatud direktiivi artikli 21 alusel avaldatud Euroopa Komisjoni teatisega. Euroopa Komisjoni veebilehel on nimetatud direktiivi konsolideeritud nimestikud, kus muutused on direktiivi lisades erialade kaupa kirjas²³.

Liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isikul on Eestis kutsetegevuse loa saamiseks kolm võimalust. Esiteks, kui tema kvalifikatsiooni tõendav dokument on eelnõu § 14 lõike 5 alusel kehtestatud loetelus, siis tunnustatakse isiku kvalifikatsiooni, andes temale kutsetegevuse loa Eestis veterinaararstina tegutsemiseks. Teiseks, kui isiku kvalifikatsiooni tõendav dokument ei sisaldu

²³ http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/policy_developments/legislation/index_en.htm

käesoleva paragrahvi lõikes 5 viidatud liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelus (näiteks on omandatud kaua aega tagasi), kuid tal on pädeva asutuse tõend veterinaararstina töötamise kohta või liikmesriigis või Šveitsis omandatud kvalifikatsiooni võrdlemisel Eesti kvalifikatsiooniga ei leia Põllumajandus- ja Toiduameti või EMÜ nende vahel olulisi erinevusi, siis tunnustatakse isiku kvalifikatsiooni, andes temale kutsetegevuse loa Eestis veterinaararstina tegutsemiseks. Kolmandaks, kui isiku kvalifikatsiooni tõendav dokument ei sisaldu käesoleva paragrahvi lõikes 5 viidatud loetelus ja liikmesriigis või Šveitsis omandatud kvalifikatsiooni võrdlemisel Eesti kvalifikatsiooniga leiab Põllumajandus- ja Toiduamet või EMÜ nende vahel olulisi erinevusi (VKTS § 13), siis on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus sõltumata taotleja valikust nõuda VKTS-i kohaselt isikult sobivustesti sooritamist või kohanemisaja läbimist. Kvalifikatsiooni tunnustamiseks tuleb isikul läbida enda valitud Eesti juhendaja juures kuni ühe aasta pikkune kohanemisaeg, mis võib sisaldada täiendusõpet näiteks EMÜ juures. Isik sooritab sobivustesti VKTS-is sätestatud korras. VKTS-i § 14 lõike 3 alusel on Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008. a määrusega nr 164²⁴ kehtestatud sobivustesti ja kohanemisaja korraldamise ja hindamise kord liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja Šveitsis omandatud kvalifikatsiooni puhul.

Kutsetegevuse loa taotleja, kes on omandanud veterinaararsti kvalifikatsiooni muus liikmesriigis kui Eestis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis, esitab Põllumajandus- ja Toiduametile taotluse, elulookirjelduse, kontaktandmed, andmed eelmise töökoha asukoha riigi kohta ning kutsealase töökäigu kirjelduse, veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendava dokumendi koopia ja erialast täiendamist tõendava dokumendi koopia. Euroopa kutsekaardi olemasolu korral esitatakse ka andmed selle kohta.

Põllumajandus- ja Toiduamet annab kutsetegevuse loa taotlejale kinnituse taotluse kättesaamise kohta kolme tööpäeva jooksul dokumentide ja andmete saamisest arvates.

Teises liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis omandatud veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavaks dokumendiks on see dokument, mis annab veterinaararstile õiguse osutada veterinaarteenust asjaomasel liikmesriigis või Šveitsis.

Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega kutsetegevuse loa andmise aluseks olevate liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu. Kehtiva õiguse kohaselt on loetelu kehtestatud veterinaarandamise seaduse alusel põllumajandusministri 3. augusti 2004. a määrusega nr 131 „Veterinaararsti kutsetegevusloa andmise aluseks olevate Euroopa Liidu liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu” (RT I, 01.08.2019, 18).

Kui liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isiku kvalifikatsiooni tõendav dokument ei sisaldu valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud loetelus, siis otsustab Põllumajandus- ja Toiduamet loa andmise vastavalt VKTS-is sätestatud, küsides vajaduse korral EMÜ arvamust. VKTS-i II peatükis sätestatakse välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise nõuded Eestis töötamiseks.

Kui veterinaararsti kutsealal on direktiivi 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsiooni tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.09.2005, lk 22–142) artikli 4a lõike 7 alusel komisjoni rakendusmäärusega kasutusele võetud Euroopa kutsekaart ja liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või Šveitsi pädev asutus on Eesti pädevale asutusele edastanud taotluse isiku Eestis töötamiseks, kohaldatakse Euroopa kutsekaardi taotlemisele ja taotluse menetlemisele VKTS §-e 21¹, 21⁴ ja

---

²⁴ [Sobivustesti ja kohanemisaja korraldamise ja hindamise kord¹](#)

21⁵. Praegu veterinaararsti kvalifikatsiooni kohta Euroopa kutsekaarti taotlelda ei saa. Kuna tegu on EL-is reguleeritud elukutsega ja teatud reguleeritud elukutsete puhul nagu üldõde, proviisor, füsioterapeut, mägigiid ja kinnisvaramaakler on Euroopa kutsekaarti võimalik taotlelda, siis on kutsekaardi väljastamist reguleeriv säte lisatud eesmärgiga võtta võimaluse avanemisel Euroopa kutsekaart kvalifikatsiooni tõendava dokumendina kohe kasutusele.

Eelnõu § 15. Kutsetegevuse loa taotlemine muus välisriigis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamise korral

Eelnõu §-s 15 sätestatakse kutsetegevuse loa taotlemine isiku poolt, kes on omandanud veterinaararsti kvalifikatsiooni muus välisriigis kui liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis. Nimetatud kord on kehtivas õiguses sätestatud veterinaarkorralduse seaduse §-s 25² ja on eelnõusse lisatud muutmata kujul.

Muus välisriigis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud kutsetegevuse loa taotlejal on kolm võimalust. Esiteks, kui isiku veterinaararstina tegutsemist on tunnustanud teine liikmesriik, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik või Šveits ning isik on seal töötanud vähemalt kolm aastat, siis tunnustatakse isiku kvalifikatsiooni VKTS-is sätestatu kohaselt. Teiseks, kui liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis omandatud kvalifikatsiooni võrdlemisel Eesti kvalifikatsiooniga ei leia Põllumajandus- ja Toiduamet või EMÜ nende vahel olulisi erinevusi, siis tunnustatakse isiku kvalifikatsiooni, andes temale kutsetegevuse loa Eestis veterinaararstina tegutsemiseks. Kolmandaks, kui õppekavade vahel on olulisi erinevusi, tuleb isikul sooritada loomaarstiõppe lõpueksamiga sarnane üldine sobivustest või läbida EMÜ pakutav täiendusõpe, mis tasandab puudujäägi läbitud õppekava ja Eesti õppekava vahel. Täiendusõppe lõpuhindamine loetakse võrdseks sobivustesti sooritamisega.

Eelnõu § 15 **lõikes 1** sätestatakse nende lisadokumentide loetelu, mille muus välisriigis kui liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isik esitab kutsetegevuse loa saamiseks Põllumajandus- ja Toiduametile. Lisaks eelnõu § 14 lõikes 1 nimetatud dokumentidele ja andmetele tuleb esitada ka veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendava dokumendi väljastanud õppeasutuse loomaarstiõppe õppekava.

Eelnõu § 15 **lõikes 2** sätestatakse taotluse vastuvõtmise ja EMÜ-le hinnangu esitamise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet annab kutsetegevuse loa taotlejale kinnituse taotluse kättesaamise kohta kolme tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumentide ja andmete saamisest arvates. Loa andja esitab nõuetekohased dokumendid ja andmed EMÜ-le hinnangu saamiseks kolme tööpäeva jooksul nende saamisest arvates.

Eelnõu § 15 **lõikes 3** sätestatakse EMÜ ülesanded muus välisriigis kui liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isiku esitatud dokumentide ja andmete alusel hinnangu andmisel. EMÜ annab hinnangu taotleja läbitud õppekava Eesti asjakohasele õppekavale vastavuse kohta ning teeb vajaduse korral ettepaneku täiendusõppe läbimise kohta, võttes arvesse isiku töökogemust ja läbitud täiendusõppeid, 40 tööpäeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumentide ja andmete saamisest arvates.

Eelnõu § 15 **lõikes 4** sätestatakse muus välisriigis kui liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isiku taotluse edasine menetlus, kui EMÜ hinnangu alusel ei erine taotleja läbitud õppekava oluliselt Eesti loomaarstiõppe õppekavast. Sellisel juhul menetleb Põllumajandus- ja Toiduamet taotlust edasi veterinaarseaduses sätestatud üldises korras.

Eelnõu § 15 lõikes 5 sätestatakse muus välisriigis kui liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isiku taotluse edasine menetlus, kui EMÜ hinnangu alusel erineb taotleja läbitud õppekava oluliselt Eesti loomaarstiõppe õppekavast.

Kui EMÜ hinnangu alusel erineb taotleja läbitud õppekava oluliselt Eesti loomaarstiõppe õppekavast ja taotleja peab läbima asjakohase täiendusõppe, on taotlejal võimalik sooritada hinnangu saamisele järgneva 60 tööpäeva jooksul EMÜ koostatud ja korraldatud sobivustest oma teadmiste tõendamiseks või läbida vajalik mahu loomaarstiõppe õppekava tingimustele vastav täiendusõpe koos lõpuhindamisega EMÜ-s tasulise õppe raames vastavalt õppekorraldusele. Sobivustestiga kontrollitakse ja hinnatakse kutsetegevuse loa taotleja kutse-, eri- ja ametialaseid teadmisi, oskusi ning vilumusi. Põllumajandus- ja Toiduamet pakub sobivaima viisi, kuidas olukorras, kus taotleja läbitud erialane õppekava on hinnatud Eestis kehtivast loomaarstiõppe õppekavast oluliselt erinevaks, on tal siiski võimalik tõendada oma erialaseks töötamiseks nõutavat kvalifikatsiooni. Taotleja võib omada suurt kliinilist kogemust välisriigis ja võib olla seal ennast lisaks õppekava läbimisele täiendanud.

Täiendusõpe vastab loomaarstiõppe õppekavale, mida Eestis õpetatakse vaid EMÜ-s. Sobivustesti või täiendusõppe tulemus on osa loa andjale esitatavast teabest loa taotluse juurde. Positiivse soorituse korral antakse kutsetegevuse luba eelnõu § 17 kohaselt 20 tööpäeva jooksul. Negatiivse soorituse korral ei vasta taotleja kvalifikatsioon veterinaararstina tegutsemiseks vajalikule kvalifikatsioonile ning loa andja keeldub loa andmisest eelnõu § 17 lõike 3 punkti 3 alusel.

Eelnõu § 15 lõikes 6 sätestatakse volitusnorm valdkonna eest vastutavale ministrile kehtestada määrusega sobivustesti koostamise, korraldamise ja hindamise ning tulemustest teavitamise kord. Nimetatud kord kehtestatud veterinaarõppe seaduse alusel põllumajandusministri 17. detsembri 2014. a määrusega nr 118 „Veterinaararsti sobivustesti koostamise, korraldamise, hindamise ja tulemustest teatamise kord”²⁵ (RT I, 19.12.2014, 11).

Eelnõu § 15 lõikes 7 sätestatakse loa andmise otsustamine juhul, kui muus välisriigis kui liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis omandatud kvalifikatsiooniga isiku kvalifikatsiooni on varem tunnustanud teine liikmesriik, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik või Šveits ja isik on omandanud tema kvalifikatsiooni tunnustanud liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararstina kolmeaastase töökogemuse.

Kui isiku veterinaararstina tegutsemist on tunnustanud teine liikmesriik, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik või Šveits ning isik on ühes nimetatud riigis töötanud vähemalt kolm aastat, siis teeb Põllumajandus- ja Toiduamet loa andmise otsuse veterinaarseaduses sätestatud korras, arvestades VKTS-is sätestatud. Kutsetegevuse loa taotlemiseks esitab isik lisaks veterinaarseaduse § 13 lõikes 1 nimetatud dokumentidele ja andmetele dokumendi, mis tõendab tema nõutavat töökogemust ja õigust osutada veterinaararstina liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis. Vastavalt VKTS-is sätestatud on võimalik vajadusel nõuda sobivustesti või kohanemisaja läbimist. Liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis omandatud tõendatud kolmeaastane töökogemus täidab lisaks diplomile üldjuhul piisava kvalifikatsiooni olemasolu nõude.

Sobivustestiga kontrollitakse isiku kutse-, eri- ja ametialast pädevust, arvestades, et taotleja on välisriigis sellel kutse-, eri- või ametialal kvalifitseeritud töötaja. Sobivustesti eesmärk on hinnata isiku oskusi, mis on olulised reguleeritud ametikohal või kutsealal töötamiseks. Kohanemisaeg on töötamine asjaomase kutse- või eriala kvalifitseeritud töötaja, teenistuja või füüsilisest isikust

---

²⁵ [Veterinaararsti sobivustesti koostamise, korraldamise, hindamise ja tulemustest teatamise kord – Riigi Teataja](#)

ettevõtja juhendamisel ja vastutusel ning pädeva asutuse hindamisel, kusjuures töötamise üks osa võib olla täienduskoolituse läbimine. Kohanemisaja eesmärk on hinnata taotleja võimete vastavust reguleeritud ametikohal või kutsealal töötamiseks vajalikele nõutavad. Kohanemisajale kohaldatakse töö- ja teenistussuhteid reguleerivates õigusaktides katseajale kehtestatud nõudeid. Kui pädev asutus nõuab taotlejalt sobivustesti sooritamist või kohanemisaja läbimist, peab ta oma otsuses andma taotlejale vähemalt järgmise teabe: Eestis asjaomasel reguleeritud ametikohal või kutsealal töötamiseks nõutava kutsekvalifikatsiooni tase ning taotleja välisriigi kutsekvalifikatsiooni taseme vastavus VKTS-i § 8 lõikes 2 loetletud kvalifikatsioonitasemetele, VKTS-i § 13 lõigetes 1 ja 2 nimetatud olulised erinevused ning põhjused, (taotleja on välisriigis läbinud õppekava, mis oluliselt erineb reguleeritud ametikohal või kutsealal töötamise eelduseks olevast Eesti õppekavast, Eestis reguleeritud kutseala hõlmab vähemalt ühte kutsetegevust, mis ei kuulu välisriigi asjaomase kutseala hulka VKTS-i § 5 lõike 2 tähenduses, ja reguleeritud kutsealaga hõlmatud kutsetegevused Eestis erinevad oluliselt asjakohastest kutsetegevustest välisriigis, kus taotleja on kutsekvalifikatsiooni omandanud), miks neid erinevusi ei saa kompenseerida töökogemuse või tasemehariduse kaudu või selle väliselt omandatud pädevusega, mida asjaomane välisriigi asutus on kinnitanud. Taotlejal on õigus teha sobivustest kuue kuu jooksul sobivustesti sooritamist või kohanemisaja läbimist nõudva otsuse tegemisest arvates. Sobivustesti ning kohanemisaja korraldamise ja hindamise kord on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008. a määrusega nr 164 „Sobivustesti ja kohanemisaja korraldamise ja hindamise kord”²⁶ (RT I 2008, 53, 301).

Eelnõu § 15 **lõikes 8** sätestatakse kutsekaardiga seonduvad nõuded juhul, kui muus välisriigis kui liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis omandatud kvalifikatsiooniga isiku kvalifikatsiooni on varem tunnustanud teine liikmesriik, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik või Šveits ja isik on omandanud tema kvalifikatsiooni tunnustanud liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararstina kolmeaastase töökogemuse.

Kui veterinaararsti kutsealal on direktiivi 2005/36/EÜ artikli 4a lõike 7 alusel kehtestatud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/983²⁷ Euroopa kutsekaardi väljastamise menetluse ja hoiatusmehhanismi kohaldamise kohta (ELT L 159, 25.06.2015, lk 27–42) kohane Euroopa kutsekaart kasutusele võetud ning liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi või Šveitsi pädev asutus on Eestis pädevale asutusele edastanud taotluse isiku Eestis töötamiseks, kohaldatakse Euroopa kutsekaardi taotlemisele ja taotluse menetlemisele VKTS §-e 21¹, 21⁴ ja 25⁵.

Eelnõu § 16. Kutsetegevuse loa andmine ja loa andmisest keeldumine

Eelnõu §-s 16 sätestatakse kutsetegevuse loa taotluse menetlemise kord. Kehtivas veterinaarandamise seaduses on see kord sätestatud §-s 26, milles käsitletakse nii tegevusloa andmist kui ka sellest keeldumist.

Eelnõu § 16 **lõikes 1** sätestatakse kutsetegevuse loa andmise kohta otsuse tegemise tähtaeg. Põllumajandus- ja Toiduamet menetleb kutsetegevuse loa taotlust ning teeb kutsetegevuse loa andmise või loa andmisest keeldumise otsuse 20 tööpäeva jooksul kõigi otsuse tegemiseks vajalike dokumentide ja andmete saamisest arvates.

Eelnõu § 16 **lõikes 2** sätestatakse, et kui kutsetegevuse loa taotluse menetlemise käigus selgub, et liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isiku kvalifikatsiooni tõendav dokument ei sisaldu valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud määruses olevas loetelus, võib Põllumajandus- ja Toiduamet

²⁶ [Sobivustesti ja kohanemisaja korraldamise ja hindamise kord- Riigi Teataja](#)

²⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R0983&from=ET>

pikendada otsuse tegemise tähtaega 60 tööpäevani. Otsuse tähtaja pikendamisest teavitatakse loa taotlejat ning välja tuuakse ka põhjused, miks otsuse tähtaeg on pikenenud.

Eelnõu § 16 **lõikes 3** sätestatakse kutsetegevuse loale märgitavad andmed. Kutsetegevuse loale märgitakse kutsetegevuse loa omaja ees- ja perekonnanimi, kutsetegevuse loa omaja isikukood või selle puudumise korral sünniaeg, kutsetegevuse loa väljaandmise kuupäev ja koht ning kutsetegevuse loa number.

Eelnõu § 16 **lõikes 4** sätestatakse kutsetegevuse loa andmisest keeldumise alused. Aluseid ei ole enamasti võrreldes kehtiva veterinaareralduse seadusega muudetud.

Paragrahvi 16 lõike 4 punktis 1 on sätestatud kutsetegevuse loa andmisest keeldumise alusena asjaolu, kui loa taotlemisel on tahtlikult esitatud valeandmeid. Valeandmete esitamine võib olla seotud elulookirjeldusega, mis sisaldab muu hulgas taotleja ees- ja perekonnanime, eelmist ees- ja perekonnanime või eelmisi ees- ja perekonnanimesid, isikukoodi või selle puudumise korral sünniaega ning isikut tõendava dokumendi nimetuse ja numbriga, kontaktandmetega, eelmise töökoha asukoha riigi ning kutsealase töökäigu kirjeldusega või on võltsitud taotleja poolt esitatud veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendava dokumendi koopiat või erialast täiendamist tõendava dokumendi koopiat. Valeandmete alusel väljastatud tegevusloa alusel tegutseval isikul ei pruugi olla piisav pädevus veterinaararsti teenuse pakkumiseks. Selliselt saadud loa alusel tegutseva isiku poolt pakutav teenus võib kahjustada loomapidajate huvisid ning teatud juhtudel kujutab ka ohtu loomade tervisele.

Paragrahvi 16 lõike 4 punkti 2 kohaselt võib Põllumajandus- ja Toiduamet keelduda kutsetegevuse loa väljastamisest, kui veterinaararsti suhtes kehtib jõustunud kohtuotsus, millega on temalt ära võetud veterinaararsti teenuse osutamise õigus. Kohtus süüdimõistmine ja karistusseadustiku §-s 49 sätestatud lisakaristuse kohaldamine näitab, et isik ei ole suutnud või soovinud veterinaararstina töötades täita seadusest tulenevaid kohustusi ja on hoolimatusest või tahtlikult kahjustanud looma tervist või on muul viisil jätnud veterinaararsti kohustused täitmata. Tegemist on suure tõenäosusega väga harukordse juhtumiga. Et selline olukord ei korduks, ei saa Põllumajandus- ja Toiduamet sellisele isikule uut kutsetegevuse luba väljastada selle aja jooksul, millal tal on kohtuotsuse kohaselt keelatud veterinaararsti teenust osutada.

Paragrahvi 16 lõike 4 punktis 3 on sätestatud keeldumise alusena asjaolu, et loa taotleja kvalifikatsioon ei vasta asjaomasel erialal töötamiseks nõutavale kvalifikatsioonile. Näiteks, kui isik on omandanud veterinaararsti kutse mõne EL-i välise riigi ülikoolis, mille õppekava erineb oluliselt Eestis ja mujal EL-is kehtivast õppekavast ja ta ei ole seejärel läbinud käesoleva seaduse §-s 15 kirjeldatud täiendavat õppekava EMÜ juures, kui see on käesoleva seadusega nõutud. Sätte eesmärgiks on tagada veterinaararsti osutatava teenuse aktsepteeritav tase ja aus erialane konkurents.

Paragrahvi 16 lõike 4 punkt 4 kohaselt ei väljastata kutsetegevuse luba isikule, kes töötab üldapteegis, veterinaarapteegis või ravimite hulgimüügi või tootmise tegevusloa omaja juures ja tulenevalt ravimiseaduse § 43 lõikest 7 ei tohi osutada veterinaararsti teenust. Sätte eesmärk on vältida ravimite müügi ja veterinaararsti teenuse osutamise seotud huvide konflikti.

Keeldumise alustesse on uue sättena lisatud § 16 lõike 4 punkt 5, mille kohaselt on Põllumajandus- ja Toiduameti õigus keelduda veterinaarjärelevalveametnikule kutsetegevuse loa andmisest, kui see läheb vastuollu üldiste järelevalve põhimõtetega – taotleja on teenistuses järelevalveametnikuna ja tal on ATS-i § 60 lõike 2 alusel täielikult keelatud tegeleda kõrvaltegevusena veterinaararsti teenuse osutamisega. Säte on lisatud selguse huvides, et kõik keeldumise alused oleksid seaduses koos loetletud. Säte on kooskõlas ATS-i § 60 lõikega 2, mille kohaselt keelab ametisse nimetamise õigust omav isik haldusaktiga täielikult või osaliselt

ametnikul ATS-i § 60 lõike 1 punktis 1–4 nimetatud kõrvaltegevuse ehk tegevuse töölepingu või teenuse osutamise lepingu alusel, kui kõrvaltegevusele kuuluva tööjõu maht või laad takistab korrapäraselt teenistusülesannete täitmist või kõrvaltegevus toob kaasa teenistuskohustuse rikkumise. Kõrvaltegevuse keeld peab vastama haldusaktis esitatud nõuetele, olema individualiseeritud, proportsionaalne ja motiveeritud ning see on vaidlustatav halduskohtus. Põllumajandus- ja Toiduameti peadirektoril tuleb keelata näiteks selline Põllumajandus- ja Toiduameti ametniku kõrvaltegevus, mis seab ametniku pidevasse huvide konflikti või takistab teenistuskohustuste nõuetekohast täitmist muul viisil.

Ametnikul on ATS-i § 15 punkti 4 kohaselt keelatud teostada vahetult ja püsivalt järelevalvet iseenda või endaga seotud isiku üle. Nimetatud piirang kehtib ka ametniku ametikohta vahetult kontrollitava ametniku ametikoha täitmisel. Ametnikul on samuti keelatud saada tulu kõrvaltegevuse eest, kui sama tegevus kuulub tema teenistusülesannete hulka. Korruptsioonivastase seaduse § 7 lõike 1 punktide 2 ja 3 tähenduses on seotud isik juriidiline isik, milles vähemalt 1/10 osalusest või osaluse omandamise õigusest kuulub ametiisikule endale või temaga seotud isikule, või juriidiline isik, mille juhtimis- või kontrollorgani liige tulumaksuseaduse tähenduses on ametiisik ise või tema lähisugulane või isik, keda seob ametiisikuga ühine majapidamine, samuti muu isik, kelle seisund või tegevus ametiisikut väljaspool ametiseisundit oluliselt ja vahetult mõjutab või keda ametiisiku seisund või tegevus väljaspool ametiseisundit oluliselt ja vahetult mõjutab või kes väljaspool ametiseisundit allub ametiisiku korraldustele või tegutseb ametiisiku huvides või arvel.

Põllumajandus- ja Toiduameti töötab 153 veterinaaria-alase kõrgharidusega ametnikku. Veterinaaria-alane kõrgharidus on nõutav veterinaarjärelevalve, veterinaarkontrolli ning tauditõrje alasteks tegevusteks. Veterinaarjärelevalvet teostatakse erinevate järelevalveobjektide üle – loomatauditõrje ning loomade heaolu nõuete täitmist kontrollitakse erinevates loomapidamiskohtades, piiripunktides, veterinaarteenuse osutamise kohas ja mujal.

Kehtiv veterinaararsti kutsetegevuse luba on 65-l Põllumajandus- ja Toiduameti töötaval ametnikul. Neist 11 ametnikku töötab piiripunktis, 23 ametnikku teeb *ante* ja *post mortem* kontrollid tapamajas, neist 12 kontrollivad vajadusel ka põllumajandusettevõtteid, 3 ametnikku teostavad toidualast plaanilist järelevalvet, 7 ametnikku töötavad Põllumajandus- ja Toiduameti keskasutuses ega teosta plaanilist järelevalvet, 4 ametnikku töötab regioonijuhatajana või loomatervise ja -heaolu osakonna juhataja või juhtivspetsialistina, kes plaanilisi kontrollid ei tee, kuid vajadusel teevad sisekontrolli raames erinevaid kontrollid loomapidajate, veterinaararstide ja muude järelevalvesubjektide juures, 17 ametnikku teostab maakondades loomatervise ja heaolu alast järelevalvet, sealhulgas kontrollivad põllumajandusettevõtteid, neist 11 teevad kontrollid veterinaararstide tegevuse üle.

Kõik kutsetegevuse loaga veterinaarid on järelevalvesubjektid. Kuni 2019. aastani kontrolliti veterinaararsti tegevust üks kord kolme aasta jooksul. Alates 2019. aastast tehakse kontrollid riskivalimi alusel. Ka kehtivat kutsetegevuse luba omavad veterinaarjärelevalveametnikud on järelevalvesubjektid. Nende tegevust kontrollivad veterinaarakeskuse või regiooni juhataja või Põllumajandus- ja Toiduameti keskasutuse asjaomased spetsialistid, kes hindavad veterinaarteenuse osutamise vastavust kehtivatele nõuetele.

Kõik ametnikud allkirjastavad ametisse astudes ametivande, erapooletuse ja sõltumatuse deklaratsiooni, avaliku teenistuse ning korruptsioonivastase seaduse nõuetele vastamise kinnituse. Kord aastas peavad ametnikud teavitama kõrvaltegevustest Põllumajandus- ja Toiduameti peadirektorit, kes hindab neid tegevusi korruptsioonivastase seaduse alusel.

Põllumajandus- ja Toiduameti andmetel vaatavad nad igal aastal ametnike deklaratsioonid läbi. Järelevalvetegevusega vastuolus olevaid kõrvaltegevusi ei ole eelmistel aastatel olnud,

veterinaartegevusega tegelevad eelkõige piiripunktis töötavad ning tapamajas *ante-* ja *post mortem* kontrolle tegevad veterinaarjärevalveametnikud.

Eelnõu § 17. Kutsetegevuse loa kehtivuse peatamine

Eelnõu §-s 18 sätestatakse kutsetegevuse loa kehtivuse peatamise kord. Samad sätted on kehtivas õiguses veterinaarkorralduse seaduse §-s 26¹.

Eelnõu § 17 lõikes 1 sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduametile alused kutsetegevuse loa kehtivuse peatamiseks. Võrreldes kehtiva veterinaarkorralduse seadusega ei ole aluseid enamasti muudetud.

Paragrahvi 17 lõike 1 punkti kohaselt võib kutsetegevuse loa peatada, kui veterinaararst rikub oma kutsetegevuses oluliselt õigusakti nõuet või kui rikkumisega kaasneb oluline oht looma elule või tervisele. Näiteks olukord, kus veterinaararst ei ole täitnud oma kohustust loobuda enda taotlusel kutsetegevuse loast juhul, kui ta töötab üldapteegis, veterinaarapteegis või ravimite hulgimüügi või tootmise tegevusloa omaja juures. Sellisel juhul peatab kutsetegevuse loa Põllumajandus- ja Toiduamet. Kutsetegevuse loa kehtivus peatatakse kuni rikkumise kõrvaldamiseni (veterinaararst teeb kutsetegevuse loast loobumise taotluse) või kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamise otsustamiseni (Põllumajandus- ja Toiduamet tunnistab kutsetegevuse loa kehtetuks).

Paragrahvi 17 lõike 1 punktis 2 sätestatakse kutsetegevuse loa peatamise alusena olukord, kus veterinaararst ei pea oma kutsetegevuses kinni veterinaararsti kutse-eetikast ega järgi head veterinaarset tava, näiteks kui veterinaararst on oma senises kutsetegevuses näidanud korduvalt üles ilmset sobimatust tööks veterinaararstina, näiteks teenuse osutamine joobeseisundis või ravimenetlused ei vasta looma seisundile. Veterinaararsti kutse-eetika ja hea veterinaarse tava põhimõtted on kokku lepitud ELÜ liikmete poolt ja avaldatud ELÜ veebilehel.

Paragrahvi 17 lõike punkt 3 sätestab võimaluse kutsetegevuse loa peatamiseks, kui veterinaararst ei ole esitanud Põllumajandus- ja Toiduametile oma ajakohaseid andmeid või ei ole kandnud neid riiklikusse veterinaararsti registrisse. Tegemist on distsiplineeriva meetmega, kui veterinaararst ei ole seadusest tuleneva ajavahemiku jooksul tegelenud enesetäiendamisega või ei ole selle kohta nõuetekohaselt andmeid esitanud. Praktikas eelneb sellisel juhul peatamisele Põllumajandus- ja Toiduamet meeldetuletus ja peatamise otsus tehakse, kui veterinaararst meeldetuletustele ei reageeri.

Kehtiva veterinaarkorralduse seaduse §-s 26¹ olevatele sätetele on eelnõu § 17 lõike 1 punktis 4 lisatud tegevusloa peatamise uus alus, mille kohaselt võib veterinaararsti tegevusloa peatada, kui veterinaararst on korduvalt rikkunud ravimiseaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud veterinaarravimi soetamise ning loomahaiguste ennetamiseks ja raviks kasutamise nõudeid. Säte on lisatud ELÜ ja Eesti Väikeloomaarstide Seltsi (edaspidi *EVS*) ettepanekul, et võidelda veterinaarravimite väärkasutamise vastu. ELÜ välja toodud probleem on seotud eelkõige veterinaararstidega, kes ei järgi põllumajandusministri 23. veebruari 2005. a määruse nr 21 „Ravimite ning ravimsöötade loomahaiguste ennetamiseks ja raviks kasutamise tingimused ja kord” §-s 4 kehtestatud veterinaarravimite väljastamise ja kasutamise kohta arvestuse pidamise nõudeid.

Veterinaarravimite käitlemist reguleerib eeskätt ravimiseadus. Veterinaararstil on õigus väljastada loomapidajale looma raviks või loomahaiguse ennetamiseks üksnes ravimite hulgimüügiettevõttest või apteegist pärit veterinaarravimit. Ravimiseaduse kohaselt on veterinaarravim tootja poolt ainult loomadel kasutamiseks määratud ravim. Põllumajandusettevõttes loomahaiguse ennetamiseks ja loomade raviks ettenähtud säilitatava retseptiravimi manustamise ja selle loomapidajale väljastamise üle võib otsustada üksnes looma

ravimise eest vastutav veterinaararst. Veterinaararst väljastab veterinaarravimi loomapidajale üksnes juhul, kui ta on looma läbi vaadanud ja teinud kindlaks looma tervisliku seisundi. Lemmiklooma eelneva läbivaatusega võib loomapidajale väljastada vaid parasitoloogiliseks kasutatavaid välispidiselt või suukaudselt manustatavaid käsimüügi antiparasiitiliseid ravimeid. Kahjuks esineb juhtumeid, kus looma üle ei vaadata või võimaldatakse loomapidajal veterinaararsti kutsetegevuse loa numbrit kasutades omandada veterinaarravimeid loomade jaoks, keda nimetatud veterinaararst ei ole ravinud ega hakka ravima. Sellega soodustatakse mikroobide resistentsuse teket. Mikroobide resistentsus on mikroorganismide võime antimikroobsete ainete toimele vastu panna.

Ravimite käitlemist reguleerivad ka näiteks sotsiaalministri 17. veebruari 2005. a määrus nr 20 „Ravimialase arvestuse eeskirjad tervishoiuteenuse või veterinaarteenuse osutamisel ning hoolekandeesutuses” (RTL 2005, 22, 301), põllumajandusministri 12. jaanuari 2009. a määrus nr 5 „Biostimulaatorite, hormoonpreparaatide ja muude ainete nimekiri, mille käitlemine põllumajandusloomadel kasutamise eesmärgil on keelatud, ning nimetatud ainete põllumajandusloomade raviks kasutamise erijuhud” (RTL 2009, 8, 95) ning sotsiaalministri 17. veebruari 2005. a määrus nr 27 „Ravimite hulгимüügi tingimused ja kord” (RT I, 03.07.2020, 18).

ELÜ ja EVS-i ettepanek rakendada karmimaid meetmeid veterinaarravimite kasutamisega kaasnevate rikkumiste korral aitab kaasa ka Eestis koostatud „Mikroobide antibiootikumiresistentsuse vähendamise tegevuskava veterinaarmeditsiini valdkonnas aastateks 2019–2023” täitmisele.

Paragrahvi 17 lõike 1 punktis 5 sätestatakse kutsetegevuse loa peatamise alusena olukord, kus veterinaararst takistab veterinaarjärelevalve teostamist ega ole täitnud temale selle kohta tehtud ettekirjutust, milles teda on loa kehtivuse peatamise eest hoiatatud. See peatamise alus on sätestatud MSÜS-i eeskujul. Nimelt on ühe tegevusloa peatamise alusena MSÜS-i § 43 lõike 1 punktis 2 sätestatud riikliku järelevalve teostamise takistamine. Sarnast olukorda on vaja reguleerida ka kutsetegevuse puhul.

Eelnõu § 17 lõikes 2 sätestatakse tegevusloa kehtivuse peatamise tähtaeg, mille kohaselt peatatakse kutsetegevuse loa kehtivus § 17 lõikes 1 nimetatud juhtudel kuni rikkumise kõrvaldamiseni, kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamiseni või veterinaarjärelevalve teostamise võimaldamiseni.

Eelnõu § 18. Kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamine ja kehtetuks muutumine

Eelnõu §-s 19 sätestatakse kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamise ja kehtetuks muutumise alused ning hoiatusmehhanismi rakendamise kord. Samad sätted on kehtivas õiguses veterinaarkorralduse seaduse §-des 27 ja 27¹ ja need on lisatud eelnõusse ühe paragrahvina.

Eelnõu § 18 lõikes 1 sätestatakse kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamise alused.

Tegevusloa kehtetuks tunnistamise alused on samad, nagu on sätestatud kehtiva veterinaarkorralduse seaduse § 27 lõikes 1, välja arvatud alus nimetatud seaduse § 27 lõike 1 punktis 5, mis on eelnõust välja jäetud. Veterinaararsti kohustus loobuda enda taotlusel kutsetegevuse loast üldapteegis, veterinaarapteegis või ravimite hulгимüügi või tootmise tegevusloa omaja juures töötamiseks töölepingu sõlmimise korral (ravimiseaduse § 43 lõike 7 kohaselt) on sätestatud eelnõu §-s 19 veterinaararsti kohustuste juures ja seega kvalifitseerub eelnõu § 17 lõike 1 punktis 1 sätestatud rikkumisena, millele on viide kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamise alustes (eelnõu § 18 lõike 1 punkt 1) juba olemas.

Paragrahvi 18 lõike 1 punkt 1 kohaselt tunnistab Põllumajandus- ja Toiduamet kutsetegevuse loa kehtetuks, kui kutsetegevuse loa kehtivuse peatamise aluseks olnud rikkumine ei ole ettekirjutuses määratud tähtpäevaks kõrvaldatud. See tähendab, et isik on jätkanud kutsetegevuse loa tingimustega seotud nõuete rikkumist ja sellise tegevuse peatamiseks on ainus võimalus luba kehtetuks tunnistada ja isiku tegevus veterinaararstina lõpetada.

Paragrahvi 18 lõike 1 punkt 2 sätestab kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamise aluse, kui veterinaararst on kutsetegevuse loa taotlemisel tahtlikult esitanud valeandmeid, mis mõjutasid loa andmist ning mille esitamata jätmise korral oleks pidanud loa andmisest keelduma. Tegemist on olukorraga, kus isiku esitatud valeandmed tulevad ilmsiks pärast kutsetegevuse loa väljastamist. Kutsetegevuse loa andmisega seonduvad sätted on avatud eelnõu §-i 16 selgitustes.

Paragrahvi 18 lõike 1 punkti 3 kohaselt tunnistab Põllumajandus- ja Toiduamet kutsetegevuse loa kehtetuks, kui veterinaararsti suhtes kehtib jõustunud kohtuotsus, millega on temalt veterinaarteenuse osutamise õigus ära võetud. Samal põhjusel ei saa sellele isikule väljastada uut kutsetegevuse luba.

Paragrahvi 18 lõike 1 punkti 4 kohaselt tunnistab Põllumajandus- ja Toiduamet kutsetegevuse loa kehtetuks, kui veterinaararst loobub sellest enda taotlusel. Tegemist on isiku otsusega.

Eelnõu § 18 **lõikes 2** sätestatakse kutsetegevuse loa kehtetuks muutumise alus. Kutsetegevuse luba muutub kehtetuks veterinaararsti surma korral.

Eelnõu § 18 **lõikes 3** sätestatakse hoiatusmehhanismi rakendamine. Põllumajandus- ja Toiduamet rakendab hoiatusmehhanismi VKTS-i 3². peatükis kehtestatud korras. Sätte kohaselt on Põllumajandus- ja Toiduamet pädev asutus, kes teavitab liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või Šveitsi pädevaid asutusi isikutest, kellele kohus on seadnud reguleeritud ametikohal või kutsealal tegutsemise keelu või ajutise piirangu või kes on kutsekvalifikatsiooni tunnustamise taotlemisel esitanud kvalifikatsiooni tõendamiseks võltsitud dokumente.

Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, mille puhul rakendatakse hoiatusmehhanismi, on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 8. jaanuari 2016. a määrusega nr 6 „Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, mille puhul rakendatakse hoiatusmehhanismi”²⁸ (RT I, 12.01.2016, 10) ja veterinaararsti kutseala on sama määruse § 1 punktis 3. Põllumajandus- ja Toiduametil on kohustus esitada teave EL-i siseturu infosüsteemi kaudu kolme päeva jooksul jõustunud kohtuotsuse karistusregistrisse kandmisest arvates ja teavitada sellest samal ajal kirjalikult ka isikut. Põllumajandus- ja Toiduamet rakendab hoiatusmehhanismi direktiivi 2005/36/EÜ artikli 56a lõikes 8 alusel kehtestatud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/983 II peatükis sätestatud korras. Kutsekaardiga seonduv on täpsemalt sätestatud eelnõu § 15 lõikes 8.

Eelnõu § 19. Veterinaararsti kohustused

Eelnõu §-s 19 sätestatakse veterinaararsti kohustused. Eelnõus sätestatud kohustused ei erine oluliselt kehtiva veterinaararstide seaduse § 23 lõikes 2 sätestatud kohustustest. Enamik sätteid on ajakohastatud. Lisandunud on järgmised kohustused: kohustus lähtuda oma tegevuses määruse (EL) 2016/429 artikli 12 nõuetest, kohustus loobuda enda taotlusel kutsetegevuse loast üldapteegis, veterinaarapteegis või ravimite hulgemüügi või tootmise tegevusloa omaja juures töötamiseks töölepingu sõlmimise korral kooskõlas ravimiseaduse § 43 lõikega 7. Sisuliselt ei ole siiski tegu uute ülesannete lisandumisega, sest need sisalduvad ka kehtivas õiguses loomatauditõrje seaduses ja veterinaararstide seaduses, või lähtuvad veterinaararsti elukutsest tulenevast igapäevatööst, ja on selguse mõttes ühes lõikes lahti kirjutatud.

²⁸ [Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, mille puhul rakendatakse hoiatusmehhanismi - Riigi Teataja](#)

Määruse (EL) 2016/429 artikli 12 kohaselt peab veterinaararast rakendama kõik asjakohased meetmed taudide sissetoomise, arengu ja leviku ennetamiseks; võtma meetmed, et tagada taudide varajane avastamine õige diagnoosi ning taudi välistamiseks või kinnitamiseks tehtava diferentsiaaldiagnoosiga; osalema aktiivselt teadlikkuse tõstmises loomatervise ning loomatervise, loomade heaolu ja inimeste tervise omavaheliste seoste kohta, taudi ennetamises, taudide varajases avastamises ja neile kiiresti reageerimises, teadlikkuse tõstmises ravimiresistentsusest, sealhulgas mikroobide resistentsusest, ja selle mõjust, ning teevad käesolevas määruses sätestatud taudiennetus- ja tauditõrjemeetmete kohaldamisel koostööd pädeva asutuse, ettevõtjate, loomakasvatusspetsialistide ja lemmikloomapidajatega. Veterinaararstid säilitavad ja täiendavad oma kutseoskusi. Tegemist ei ole uute ülesannetega, punkt on lisatud seose loomiseks EL vahetult kohalduva määrusega.

Veterinaararstil on kohustus täita Põllumajandus- ja Toiduameti antud ülesandeid seoses eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi ennetamise ja tõrjega. See on kooskõlas eelnõu § 75 lõikega 4, mille kohaselt on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus kasutada loomatauditõrje toimingute tegemiseks veterinaararsti kaasabi, teavitades sellest oma veebilehel ja näidates ära loomatauditõrje toimingute kirjelduse. Loomatauditõrje toimingute tegemisel osalemise eest makstakse veterinaararstile tasu. Säte on seotud Põllumajandus- ja Toiduameti õigusega delegerida loomatauditõrje toiminguid määruse (EL) 2016/429 artikli 14 tähenduses.

Nõue, et veterinaararst juhib loomapidaja, loomsete saaduste või loomse paljundusmaterjali käitleja tähelepanu veterinaarnõuete rikkumisele, teeb ettepanekuid puuduste kõrvaldamiseks ja annab esmased juhised ettevõttes või majapidamises tauditõrje korraldamiseks, on kehtivas õiguses loomatauditõrje seaduse § 6 lõikes 1. Sätet on ajakohastatud ja lisatud on osa, et rakendada määruse (EL) 2016/429 artiklist 25 loomapidajale tulenevat kohustust tagada, et veterinaararst teeb loomapidamisettevõttes loomatervise ülevaatuses vähemalt kord aastas. Loomatervise ülevaatuses eesmärk on taudiennetus, eelkõige ettevõtja nõustamine bioturvalisuse ja muudes loomatervise seotud küsimustes vastavalt ettevõtte tüübile ning ettevõttes peetavate loomade liikidele ja kategooriatele. Ülevaatuses käigus on alati ka võimalus, et veterinaararst leiab loomadest haigustunnuseid, mida loomaomanik ei märka, ning saab rakendada asjakohast ravi ja asjakohaseid ennetusmeetmeid.

Osaliselt on muudetud ja täpsustatud sätet eelnõu § 19 lõike 1 punktis 5, mis kohustab veterinaararsti pidama arvestust. Kehtiva veterinaarkorralduse seaduse kohaselt peab veterinaararst pidama arvestust teostatud ravi- ja muude menetluste ning surmajuhtumite kohta. Uue sõnastuse kohaselt peab veterinaararst pidama arvestust haigusjuhtumite, sealhulgas loomataudide, tehtud ravi- ja muude menetluste kohta. Haigusjuhtumite kohta arvestuse pidamine tähendab looma haiguslugu, sealhulgas andmeid looma hukkamise või hukkamise kohta. Sisuliselt veterinaararsti jaoks arvestuse pidamisel uusi ülesandeid ei kaasne, kohustused on selgemalt lahti kirjutatud.

Eelnõu § 19 **lõikes 2** sätestatakse volitusnorm valdkonna eest vastutavale ministrile arvestuse pidamise ja aruande esitamise täpsema korra kehtestamiseks. Veterinaararst peab pidama arvestust haigusjuhtumite, tehtud ravi- ja muude menetluste ning kasutatud veterinaarravimite kohta õigusaktides kehtestatud korras ning esitama peetud arvestuse kohta aruandeid Põllumajandus- ja Toiduametile. Ministri määrusega on võimalik luua veterinaararstile selge raamistik peetava arvestuse ja esitatavate aruannete kohta. Kehtivas õiguses ei ole täpsemalt reguleeritud, milliseid andmeid peab veterinaararst säilitama ja esitama ning selle tulemusena ei pruugi pädev asutus poolt kogutavad andmed alati olla kvaliteetsed.

Kuna eelnõus sätestatud uute nõuete kohase arvestuse kohta aruannete esitamiseks on vajalik üleminekuaeg, siis on eelnõu §-s 108 sätestatud, et veterinaarseaduse jõustumise ajal tegutsev

veterinaararst peab täitma § 19 lõike 1 punktis 6 sätestatud kohustust alates 2021. aasta 21. oktoobrist. Üleminekuaeg on vajalik nõuetekohase arvestuse sisseadmiseks ja uute nõuete kohaste aruannete esitamiseks.

Eelnõu § 20. Erialane täiendamine

Eelnõu §-s 20 sätestatakse nõuded veterinaararsti erialasele täiendamisele. Veterinaararsti erialane täiendamine on osavõtt kas Eesti või välisriigi loomaarstiõppe õppekava õpetava ülikooli, riigiasutuse, Eesti või välisriigi erialaorganisatsiooni korraldatud erialasest infopäevast, õppepäevast, kursusest, seminarist või konverentsist, praktiseerimine veterinaararsti või Eesti või välisriigi loomaarstiõppe õppekava õpetava ülikooli juures, erialase teaduskraadi omandamine, Eesti või välisriigi ülikooli loomaarstiõppe õppekaval õppiva üliõpilase erialase teoreetilise, praktilise või kliinilise õppe juhendamine, teaduslik-praktilise töö või erialase artikli avaldamine Eesti või välisriigi erialases väljaandes või erialase õppe- või teaduskirjanduse avaldamine: erialase ettekandega esinemine Eesti või välisriigi loomaarstiõppe õppekava õpetava ülikooli, riigiasutuse või Eesti või välisriigi erialaorganisatsiooni korraldatud infopäeval, õppepäeval, kursusel, konverentsil või seminaril. Sama säte on kehtivas õiguses veterinaarkorralduse seaduse §-s 24. Aktsepteeritud enesetäiendamise viiside hulka on uue võimalusena lisatud ka osavõtt riigiasutuse, näiteks Ravimiameti või Põllumajandus- ja Toiduameti, Maaeluministeeriumi või Sotsiaalministeeriumi korraldatud erialasest infopäevast, õppepäevast, kursusest, seminarist või konverentsist.

Eelnõu § 21. Riiklik veterinaararstide register

Eelnõu §-s 21 sätestatakse riikliku veterinaararstide registriga seonduvad nõuded. Kehtivas õiguses on registri asutamiseks seotud sätted veterinaarkorralduse seaduse §-s 22¹. Kogu paragrahv on tervikuna ja ajakohastatuna lisatud käesolevasse paragrahvi. Lisaks on eelnõu käesolevasse paragrahvi lisatud veterinaarkorralduse seaduse § 23 lõige 3 kui teemaga otseselt seotud säte. Riiklik veterinaararstide register loodi 2015. aastal ja see koondab kutsetegevuse loa taotlejate ja kutsetegevuse loa saanud veterinaararstide andmeid ning eelnõu § 116 kohaselt käsitatakse nimetatud registrit veterinaarseaduse §-s 21 nimetatud veterinaararstide registrina.

Eelnõu § 21 **lõikes 1** sätestatakse riikliku veterinaararstide registri põhimääruse kehtestaja. Riikliku veterinaararstide registri põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Veterinaarkorralduse seaduse §-s 22¹ alusel asutatud registri põhimäärus on kehtestatud põllumajandusministri 7. aprilli 2015. a määrusega nr 30 „Riikliku veterinaararstide registri põhimäärus”. Põhimäärus kehtestatakse uuesti samas sõnastuses.

Eelnõu § 21 **lõikes 2** sätestatakse veterinaararstide registri eesmärk. Veterinaararstide registri eesmärk on tagada tarbijale teave veterinaararstide osutamise õigusega veterinaararstide kohta, tõhus veterinaararstide veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontroll ning vajalikud andmed veterinaaria valdkonna korraldamist võimaldava statistika tegemiseks.

Eelnõu § 21 **lõikes 3** sätestatakse veterinaararstide registri vastutav töötaja. Veterinaararstide registri vastutav töötaja on Põllumajandus- ja Toiduamet. Veterinaararstide registril ei ole volitatud töötajat. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi riigi infosüsteemide osakonna arvamuse kohaselt on vastutajaks esmane töötaja, kelle juures andmeid tegelikult hallatakse. Sarnane olukord on tervishoiutöötajate riikliku registriga, millel on registri põhimääruse järgi vastutavaks töötajaks Terviseamet ning volitatud töötajaks Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus.

Eelnõu § 21 **lõikes 4** sätestatakse vastutavale töötajale andmete esitamise kohustus. Vastutavale töötajale andmete esitamise kohustus on kutsetegevuse luba taotlejal ja omaval veterinaararsti kvalifikatsiooniga isikul tulenevalt eespool käsitletud veterinaararsti kutsetegevuse loaga seotud nõuetest.

Eelnõu § 21 **lõikes 5** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti õigus teha veterinaararstide registrisse kantavate andmete saamiseks riskisutuse korras päringuid ning saada andmeid teistest andmekogudest.

Eelnõu § 21 **lõikes 6** sätestatakse andmed, mida veterinaararstide registrisse kogutakse. Veterinaararstide registrisse kogutakse veterinaararsti kohta järgmisi andmeid: ees- ja perekonnanimi, eelmine ees- ja perekonnanimi või eelmised ees- ja perekonnanimed, isikukood või isikukoodi puudumise korral sünniaeg ning isikut tõendava dokumendi nimetus ja number, kontaktandmed ja eelmise töökoha riik, kvalifikatsiooni ja erialast täiendamist tõendavad andmed, töökohaga, sealhulgas volitatud veterinaararsti pädevusega seotud andmed; kutsetegevuse loa ja selle kehtivusega seotud andmed, toimingute registreerimise andmed. Registrisse kogutavate andmete puhul on eeskujuks võetud tervishoiutöötajate riiklikusse registrisse kogutavad andmed.

Kutsetegevuse luba on isiklik luba, mistõttu eluloolised ning kvalifikatsiooni ja erialase täiendamisega seotud andmed aitavad loa andmisel veenduda isikusamasuses ja isiku vajalikus kvalifikatsioonis (teadmistes veterinaaria valdkonnas töötamiseks). Veterinaararsti tegevusel on oluline mõju toidu ohutusele ja seeläbi inimeste tervisele. Kutsetegevuse loa peatamise või kehtetuks tunnistamise korral tehakse registrisse selle kutsetegevuse loa saanud isiku avalikult vaadeldavate andmete juurde asjakohane märge.

Eelnõu § 21 **lõikes 7** sätestatakse veterinaararstide registris andmete säilitamise nõuded. Veterinaararstide registrisse kantud andmetel on informatiivne tähendus. Veterinaararstide registri digitaalsesse andmebaasi kantud andmeid säilitatakse arhiivis viis aastat kutsetegevuse loa andmisest keeldumise või loa kehtetuks tunnistamise otsuse tegemisest või loa kehtetuks muutmise arvates. Logisid säilitatakse vastavalt veterinaararstide registri põhimääruses sätestatule.

Eelnõu § 21 **lõikes 8** sätestatakse veterinaararstide registris andmete õigsuse eest vastutav isik ja andmete uuendamise kohustus. Veterinaararstide registrisse kantud andmete õigsuse eest vastutab nende esitaja. Veterinaararstide registrisse kantud andmete muutmise korral peab andmete esitaja viivitamata esitama taotluse andmete muutmiseks. See puudutab ka erialase täiendamise kohta esitatavaid andmeid. Sarnane käitleja vastutus andmete õigsuse eest on näiteks riikliku toidu ja sööda käitlejate registri puhul.

Eelnõu § 21 **lõikes 9** sätestatakse veterinaararstide registrisse kandmiseks erialase täiendamise kohta andmete esitamise tähtaeg. Andmed erialase täiendamise kohta esitatakse veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamise aastale järgnenud viie kalendriaasta möödumisest alates iga viieaastase ajavahemiku kohta sellele ajavahemikule järgneva aasta 31. jaanuariks. Kuna kutsetegevuse luba on eelnõu kohaselt tähtajatu, kuid erialase täiendamise nõue säilib, siis on kutsetegevuse loa omanikule sätestatud kohustus hoida ka erialase täiendamise andmed ajakohased. Erialase täiendamise andmeid saab veterinaararst uuendada jooksvalt, kuid mitte hiljem kui 30 päeva pärast viieaastase perioodi lõppu. Erialase täiendamise viieaastast perioodi arvestatakse tsüklite kaupa loomaarstiõppe õppekava läbimisele järgneva viieaastase vaheperioodi lõppemisest.

Veterinaarjärelevalvet ja kontrolli erialase täiendamise üle korraldab Põllumajandus- ja Toiduamet. Praegu laadivad veterinaararstid oma andmed täienduskoolituste kohta üles veterinaararstide registrisse ja muid tegevusi veterinaararstide register ei toeta. Kui viie aasta jooksul ei ole erialast täiendamist tõendavaid dokumente ja andmeid erialase täiendamise kohta veterinaararstide registrisse üles laaditud, alustab Põllumajandus- ja Toiduamet loa omaja üle veterinaarjärelevalvet. Juhul, kui selgub, et viimase viie aasta jooksul ei ole veterinaararst ennast

erialaselt täiendanud, on tegemist väärtetega ning loa andjaks oleval Põllumajandus- ja Toiduametil on eelnõu § 96 alusel õigus veterinaararsti tema kohustuste täitmata jätmise eest väärtetemenetluse seadustikus sätestatud korras karistada ning teha ettekirjutus õigusrikkumise kõrvaldamiseks, määrates selleks tähtaja. Selle ettekirjutuse täitmise ajaks on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus eelnõu § 17 lõike 1 punkti 3 alusel peatada kutsetegevuse loa kehtivus, tehes asjakohase märke ka veterinaararstide registrisse. Kui ettekirjutuses määratud aja jooksul ei ole isik ennast erialaselt täiendanud ega selle kohta Põllumajandus- ja Toiduametile andmeid esitanud, tunnistab Põllumajandus- ja Toiduamet veterinaararsti kutsetegevuse loa eelnõu § 18 lõike 1 punkti 1 alusel kehtetuks. Isikul säilib võimalus enda erialase täiendamise korral taas luba taotleda.

Eelnõu § 22. Veterinaararsti teenuse ajutise osutamise õigus

Eelnõu §-s 22 sätestatakse veterinaararsti teenuse ajutise osutamise õigus. Liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud isik võib ilma eelnõu § 12 lõikes 1 sätestatud kutsetegevuse loata osutada Eestis veterinaararsti teenust ajutiselt, lähtudes VKTS-i 3. ja 3¹. peatükis sätestatust. VKTS-i seletuskirja kohaselt ei pea isik, kes soovib reguleeritud ametikohal ja kutsealal Eestis piiriüleseid teenuseid osutada, see tähendab ajutiselt töötada, ning kellel on õigus oma päritoluriigis (liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis) samal kutsealal töötada, läbima tavapäraselt kutsekvalifikatsiooni tunnustamise menetlust. Kui see ametikoht või kutseala ei ole välisriigis reguleeritud, peab isikul olema ka vähemalt üheaastane töökogemus sellel kutsealal viimase kümne aasta jooksul. Töökogemuse nõudest on isik vabastatud juhul, kui ta on omandanud sellel kutsealal reguleeritud hariduse. Teenuste vaba liikumise põhimõtted on tihedalt seotud asutamisõiguse põhimõtetega. Ka EL-i asutamislepingu artiklis 50 on teenuse osutamine defineeritud negatiivselt, see tähendab, et teenusena mõistetakse tasulist tegevust niivõrd, kui võrd see ei ole reguleeritud kaupade, kapitali või isikute vaba liikumist käsitlevate sätetega. Teenuste vaba liikumise põhimõtteid on ulatuslikult tõlgendanud ka Euroopa Kohus, kelle kohtulahenditest tulenevad enamik praktilisi teenuse osutamise põhimõtteid. Sel põhjusel ei ole ka eelnõus võimalik kehtestada konkreetseid tingimusi ajutise töötamise (teenuste osutamise) eristamiseks püsivast, pidevast töötamisest (asutamisõigusest), näiteks ei saa kehtestada konkreetset ajalist tähtaega, millest alates loetakse teenuste piiriülene osutamine asutamisõiguseks, püsivaks töötamiseks. Ajutise töötamise määramisel peab pädev asutus hindama töötamise kestust, sagedust, regulaarsust, episoodilisust ja pidevust. Need kriteeriumid tulenevad Euroopa Kohtu lahenditest. Pädev asutus peab seega iga juhtumi puhul eraldi otsustama, kas tegemist on ajutise töötamisega või mitte. Eestis ajutise töötamise korral peab taotleja järgima samu Eesti õigusaktide ning kutse- ja erialaste eeskirjade nõudeid, mis kehtivad samal kutsealal töötavatele Eesti kodanikele. Eestis ajutiselt töötamise korral kasutab isik oma päritoluriigi kutsenimetust, mitte sellel kutsealal Eestis kasutatavat kutsenimetust. Selle eesmärgiks on lihtsustada teenuste vaba osutamist ja laiendada võimalusi kutsetegevuseks algupärase kutsenimetuse all.

Ajutiseks töötamiseks teavitab taotleja pädevat asutust. Vastu võtavad liikmesriigid võivad vajaduse korral ja kooskõlas EL-i õigusega kehtestada deklareerimise nõuded. Need nõuded ei tohi olla teenuse osutajatele ülemäära koormavad ega takistada teenuse vaba osutamist või muuta seda vähem atraktiivseks. Selliste nõuete vajadust tuleb regulaarselt kontrollida, arvestades liikmesriikidevaheliseks halduskoostööks ühenduse raamistiku loomisest tehtud edusamme. Esmakordse ajutise töötamise korral peab taotleja pädevale asutusele sellest ette teatama, andes teada ajutise töötamise aja, koha, töövaldkonna ja oma kontaktandmed. Lisaks on kehtestatud ammendav loetelu dokumentidest, mille taotleja peab teatisele lisama, näiteks kutsekvalifikatsiooni tõendavad dokumendid, välisriigi pädeva asutuse tõend selle kohta, et isik vastab ajutise töötamise tingimustele, töökogemuse tõend. Kui pädeval asutusel peaks taotleja esitatud dokumentide läbivaatamisel tekkima põhjendatud kahtlused, võib ta välisriigi pädevalt asutuselt küsida lisateavet taotleja välisriigis töötamise seaduslikkuse, kutsealase hea käitumise ning kutsealaste distsiplinaar- ja kriminaalkaristuste puudumise kohta.

Ajutise töötamise põhimõte on, et riik peab lubama ajutist töötamist, kui isikul on õigus päritoluriigis samal kutsealal tegutseda ning juhul, kui see kutseala ei ole tema päritoluriigis reguleeritud, on tal viimase kümne aasta jooksul vähemalt üheaastane töökogemus sellel kutsealal, välja arvatud samal kutsealal reguleeritud hariduse olemasolul. Taotleja peab pädevale asutusele esitama välisriigi pädeva asutuse väljastatud dokumendi, mis tõendab, et selle omanik on välisriigis ametlikult asutatud asjaomasel tegevusalal tegutsemise eesmärgil. Töökogemuse tõendamiseks piisab aga igasugusest tõendist selle kohta, et teenuse osutaja on asjaomasel tegevusalal tegutsenud vähemalt ühe aasta viimase kümne aasta jooksul. Seega ei pea taotleja pädevale asutusele esitama välisriigi pädeva asutuse väljastatud töökogemust tõendavat dokumenti. Pädev asutus peab aktsepteerima igasuguseid tõendeid, millega taotleja suudab tõestada vajaliku töökogemuse olemasolu, näiteks tööandja kinnitus, väljavõte riiklikust registrist, töötasu tõendid ja nii edasi. Oluline on siinkohal märkida, et eelkirjeldatud teavitamine ei eelda pädeva asutuse nõusolekut, et isik võiks ajutiselt töötama asuda. Kui aga pädev asutus leiab taotleja dokumente kontrollides, et isik on teadlikult esitanud valeandmeid, ta ei ole esitanud kõiki nõutavaid dokumente, ta ei vasta ajutise töötamise tingimustele või ta rikub ajutisel töötamisel õigusaktide nõudeid, on pädeval asutusel õigus ajutine töötamine peatada ning teavitada sellest välisriigi asjaomast pädevat asutust.

Kui üldreeglina peab taotleja pädevat asutust teavitama hiljemalt 14 päeva enne ajutisele töötamisele asumist, siis kiireloomulistel juhtudel, näiteks vältimatu abi osutamise korral, võib taotleja pädevat asutust ka tagantjärele teavitada. Sellisel juhul esitab taotleja nõutavad dokumendid esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui 14 päeva pärast ajutisele töötamisele asumist. Taotleja uuendab esitatud teatist kord aastas, kui ta kavatab asjaomasel aastal taas ajutiselt töötada. Samuti peab ta pädevat asutust uuesti teavitama, kui teatises või sellele lisatud dokumentides esitatud andmed oluliselt muutuvad.

Kui üldjuhul piisab ajutiseks töötamiseks pädeva asutuse teavitamisest, siis EL-i reeglid näevad ette, et piiriülese teenuse osutamise korral kontrollib pädev asutus eelnevalt isiku kutsekvalifikatsiooni, kui kutsetegevus mõjutab oluliselt rahva tervist või ohutust. Seega kui isik soovib ajutiselt töötada rahva tervist või ohutust mõjutaval kutsealal, on pädeval asutusel õigus kontrollida taotleja välisriigi kutsekvalifikatsiooni, enne kui taotleja Eestis ajutiselt töötama asub. Kutsekvalifikatsiooni eelneva kontrolli eesmärk on vältida riski, et isiku kutsekvalifikatsiooni puuduste tõttu seatakse ohtu isikute tervis ja ohutus.

Et taotlejal oleks teada, millistel kutsealadel võidakse kutsekvalifikatsiooni eelnevalt kontrollida, on Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008. a määrusega nr 163 „Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, millel töötamiseks võib nõuda sobivustesti sooritamist või kohanemisaja läbimist ning millel ajutiseks töötamiseks võib teha välisriigi kutsekvalifikatsiooni eelnevat kontrolli”²⁹ (RT I, 08.04.2015, 7) kehtestatud erandid. Erandi rakendamine peab olema põhjendatud ning oht rahva tervisele ja ohutusele peab olema proportsionaalne kutsekvalifikatsiooni eelneva kontrolliga. Kutsekvalifikatsiooni eelnev kontroll on lubatud otseselt tervisega seotud kutsealadel, sealhulgas veterinaararsti erialal.

Pädev asutus teatab üldjuhul ühe kuu jooksul teatise esitamisest taotlejale kutsekvalifikatsiooni kontrolli tulemustest – isik võib ajutiselt töötada või isik peab enne ajutise töötamise alustamist sooritama sobivustesti. Kui pädev asutus otsustab taotleja kutsekvalifikatsiooni mitte kontrollida, teatab ta sellest taotlejale ühe kuu jooksul teatise esitamisest. Kui pädev asutus leiab kontrolli tehes, et isiku kutsekvalifikatsiooni on vaja põhjalikumalt uurida, võib pädev asutus kontrollimist

---

²⁹ [Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, millel töötamiseks võib nõuda sobivustesti sooritamist või kohanemisaja läbimist ning millel ajutiseks töötamiseks võib teha välisriigi kutsekvalifikatsiooni eelnevat kontrolli – Riigi Teataja](#)

pikendada kahe kuuni. Oluline on siinjuures, et pädev asutus võib kontrolli tähtaega pikendada ainult juhul, kui see vajadus ilmneb esimese kuu jooksul teatise esitamisest ja kui kontrollimise pikendamisest selle sama esimese kuu jooksul ka taotlejale teada antakse. Lisakontroll ja menetlustähtaja pikendamine kahe kuuni ei ole võimalik nn sektoraalsetel kutsetel juhul, kui tavapärase kutsekvalifikatsioonide tunnustamise korral (asutamisõiguse puhul) kuuluks isiku kutsekvalifikatsioon automaatselt või omandatud õiguste alusel tunnustamisele.

Kui kontrolli käigus ilmnevad isiku kutsekvalifikatsioonis olulised erinevused võrreldes Eestis nõutavaga, võib pädev asutus taotlejalt nõuda sobivustesti sooritamist. Olulise erinevuse kindlaks tegemisel hindab pädev asutus, kas isiku kutsekvalifikatsiooni puudused kujutavad endast tõsist ohtu isikute tervisele ja ohutusele. Sobivustesti määramine on õigustatud ennekõike juhul, kui see on vajalik tõsise kahju ära hoidmiseks. Sobivustest tuleb teha sellise ajalise arvestusega, et hiljemalt ühe kuu jooksul kontrolli tulemustest teatamisest arvates saaks isik juba ajutiselt töötada (üks kuu + üks kuu või tähtaja pikendamise korral kaks kuud + üks kuu).

Kutsekvalifikatsiooni eelneva kontrolli puhul on väga oluline jälgida menetlustähtaegasid. Kui pädev asutus menetlustähtaegadest kinni ei pea, see tähendab, et ei teata kontrolli tulemustest ühe kuu või tähtaja pikendamise korral kahe kuu jooksul ning ei vii sobivustesti läbi ühe kuu jooksul, on taotlejal pärast menetlustähtaja möödumist igal juhul õigus ajutiselt töötada.

Kutsekvalifikatsiooni eelneva kontrolli puhul on võrreldes teavitamisega üks erisus. Kui kutsealadel, mille puhul piisab ajutiseks töötamiseks teavitamisest, kasutab isik ajutisel töötamisel oma päritoluriigi kutsenimetust, siis pärast kutsekvalifikatsiooni kontrolli läbimist kasutab isik Eesti kutsenimetust eeldusel, et Eestis on sellel kutsealal asjakohase kutsenimetuse kasutamine ette nähtud.

Pädev asutus VKTS-i 3. ja 3¹. peatüki tähenduses on Põllumajandus- ja Toiduamet. VKTS-i 3. peatükk reguleerib välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamist ajutise töötamise korral ja 3¹. peatükk Euroopa kutsekaardiga seonduvaid nõudeid.

Eelnõu § 22 sisu on sama, mis kehtiva veterinaarhalduse seaduse §-s 25³.

Eelnõu § 23. Veterinaararsti kutsetegevust kinnitav tõend

Eelnõu §-s 23 sätestatakse veterinaararsti kutsetegevust kinnitava tõendi taotlemise ja andmise kord. Kehtivas õiguses on nimetatud kord sätestatud veterinaarhalduse seaduse §-s 25⁴. Kogu paragrahv on tervikuna ja muutmata kujul käesolevasse paragrahvi lisatud.

Veterinaararsti kutsekvalifikatsioon on EL-is reguleeritud kutseala (direktiiviga 2005/36/EÜ) sarnaselt arsti, hambaarsti, õe, ämmaemanda, proviisori ja arhitekti kutsekvalifikatsiooniga. Ühe liikmesriigi asjakohase ettevalmistusega isikul on nimetatud direktiivi põhimõtete kohaselt juurdepääs teise liikmesriigi tööturule, kui isikule on teises liikmesriigis sellel kutsealal tegutsemiseks andnud selle riigi pädev asutus loa. Nimetatud direktiiviga on ühtlustatud kõigi liikmesriikide asjaomase valdkonna õppekavade struktuur ja sisu, mistõttu on asjakohase kutsekvalifikatsiooni tunnustamine teises liikmesriigis automaatne. Euroopa Komisjoni andmekogu reguleeritud kutsealade esindajate, sealhulgas veterinaararstide liikumise kohta liikmesriikides on päringute tegemiseks saadaval Euroopa Komisjoni veebilehel³⁰. Euroopa Komisjoni andmekogu andmetel on aastatel 2005–2019 liikmesriikides (Belgia, Taani, Soome, Prantsusmaa, Saksamaa, Iirimaa, Holland, Rootsi, Suurbritannia ja Norra) veterinaarteenuse osutamise tegelemas asunud 339 Eesti veterinaararsti.

³⁰ https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals/qualifications-recognition_en.

Omandatud õiguse põhimõte kohaldub isikule, kes on veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamiseks õpinguid alustanud Nõukogude Liidus enne Eesti iseseisvumist 20. augustil 1991 või enne Eesti liitumist EL-iga 1. mail 2004. Omandatud õiguse korral palub teise liikmesriigi pädev asutus veterinaararsti kutsealal tegutseda soovijalt lisaks veterinaararsti kvalifikatsiooni omandamist tõendavale diplomile Põllumajandus- ja Toiduameti tõendit, mis kinnitab isiku tegutsemist veterinaararstina vähemalt viie järjestikuse aasta jooksul tõendi väljaandmisele eelnenud seitsme aasta jooksul. Tervishoiutöötajate samalaadne kord on sätestatud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse §-s 31¹, mille kohaselt annab tõendeid välja ja peab nende kohta arvet Terviseamet. Tõendi duplikaat kehtib originaaliga võrdse aja. Sisuliselt on tegemist pädeva asutuse (Eesti mõistes Põllumajandus- ja Toiduamet) kinnitusega või garantiiga sihtkoha liikmesriigi või Šveitsi pädevale asutusele, et sihtkohas töötada soovivale veterinaararstile on tema lähteliikmesriigis antud õigus oma erialal töötada, tal on asjakohane tunnustatud kvalifikatsioon, töökogemus ja hea maine. Tõendile tuleb märkida, millise VKTS-i sätte alusel on lähteriik veterinaararsti kvalifikatsiooni tunnustanud, kui see on vajalikuks osutunud. See on eriti oluline muus välisriigis veterinaararsti kvalifikatsiooni omandanud veterinaararsti puhul, kellele on antud luba Eestis veterinaararstina töötada. Nii võtab Eesti vastutuse, et EL-i teenuste vaba liikumise põhimõtete raames tegutseksid selleks kvalifikatsiooni omavad veterinaararstid. Veterinaararsti kutsetegevust kinnitava tõendi taotlemise korral küsitavate andmete loetelu kattub osaliselt juba veterinaararstide registrisse kandmiseks esitatud andmetega, sest tuleb arvestada paber kandjal taotluse esitamise võimalusega. Samuti on andmete loetelu oluline infotehnoloogiliselt, et registris oleks võimalik digitaalselt taotlust esitades haarata tõendile vajalikud andmed automaatselt. Tõendi taotluse võib esitada elektroonilises vormis digitaalallkirjastatult või muul sellesarnasel turvalisel viisil, mis võimaldab isikut tuvastada.

Kui veterinaararst soovib töötada väljaspool Eesti Vabariiki, taotleb ta vajaduse korral Põllumajandus- ja Toiduametilt enda kutsealal tegutsemist kinnitava tõendi. Selleks tasub veterinaararst enne taotluse esitamist selle läbivaatamise eest riigilõivu, mis on 35 eurot, ning esitab Põllumajandus- ja Toiduametile taotluse. Põllumajandus- ja Toiduamet annab veterinaararstile veterinaararsti kutsetegevust kinnitava tõendi 20 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates. Veterinaararsti kutsetegevust kinnitav tõend kehtib kolm kuud selle väljaandmisest arvates. Veterinaararsti kutsetegevust kinnitava tõendi kaotuse, varguse või hävimise korral antakse veterinaararstile tema taotluse alusel tõendi duplikaat.

Kui veterinaararsti kutsealal on direktiivi 2005/36/EÜ artikli 4a lõike 7 alusel komisjoni rakendusmäärusega kasutusele võetud Euroopa kutsekaart ja kutsetegevuse loa taotleja soovib Euroopa kutsekaarti Eesti Vabariigist väljaspool töötamiseks, kohaldatakse Euroopa kutsekaardi taotlemisele ja taotluse menetlemisele VKTS-is Euroopa kutsekaardi kohta kehtivaid §-e 21¹–21³. Praegu veterinaararsti kvalifikatsiooni kohta Euroopa kutsekaarti taotleda ei saa. Kuna tegu on EL-is reguleeritud elukutsega ja teatud reguleeritud elukutsete puhul nagu üldõde, proviisor, füsioterapeut, mägigiid ja kinnisvaramaakler on Euroopa kutsekaarti võimalik taotleda, siis on säte lisatud eesmärgiga võtta võimaluse avanemisel Euroopa kutsekaart kvalifikatsiooni tõendava dokumendina kohe kasutusele.

3. peatükk. Looma pidamine ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemine
Eelnõu 3. peatükis käsitletakse looma pidamise ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemise nõudeid. Peatükk on seotud määruse (EL) 2016/429 rakendamise ja enamik selles peatükis sätestatust on reguleeritud EL-i õigusega. Seletuskirjas on asjakohased üldised selgitused esitatud eelnõu jagude kaupa ja vajaduse korral on neid täpsustatud paragrahvi või lõike selgituse juures. Vajaduse korral on lisatud selgitused ja seosed kehtiva õigusega asjakohaste sätete juures.

Veterinaarseaduse eelnõus ei käsitleta määruse (EL) 2016/429 IV osa I jaotise 1. peatüki 4. jaos ning IV osa II jaotise 1. peatüki 4. jaos sätestatud ettevõtetes peetava arvestuse pidamise

kohustusega seotud nõudeid, sest neid on sama määruises üksikasjalikult kirjeldatud. Vajaduse korral võib Euroopa Komisjon määruse (EL) 2016/429 artiklite 107 ja 190 kohaselt näha ette erandeid arvestuse pidamise kohustustest.

Käesolevas peatükis käsitletakse nõudeid, mis rakenduvad lähtuvalt loomaliigist või teatud pidamisviisist ja seetõttu oluline on jälgida määruse (EL) 2016/429 artiklis 4 sätestatud mõisteid. Loomade mõiste hõlmab nii selgroogseid kui ka selgrootuid loomi. Maismaaloomad on linnud, maismaaimetajad, mesilased ja kimalased. Veeloomad on järgmistesse liikidesse kuuluvad loomad kõikides arengustaadiumites, sh viljastatud mari, niisk ja sugurakud: ülemklassi *Agnatha* ja klassidesse *Chondrichthyes*, *Sarcopterygii* ja *Actinopterygii* kuuluvad kalad; hõimkonda *Mollusca* kuuluvad veelimused; alamhõimkonda *Crustacea* kuuluvad koorikloomad. Muud loomad on muudest kui maismaa- või veeloomadena määratletud liikidest loomad. Peetavad loomad on inimeste poolt peetavad loomad, sealhulgas vesiviljelusloomad. Vesiviljelusloomad on vesiviljeluse objektiks olevad veeloomad. Metsloomad on muud kui peetavad loomad. Metsloomana käsitatakse ükskõik mis liiki looma, kui teda ei peeta. Metsloomadena käsitatakse ka näiteks hulkuvaid loomi nendest liikidest, mida tavapäraselt peetakse.

1. jagu. Ettevõtja ja muu isiku teatamis- ja loakohustus

Eelnõu 3. peatüki 1. jaos sätestatakse ettevõtja ja muu isiku teatamis- ja loakohustuse nõuded. Teatamis- ja loakohustuse üldised põhimõtted on sätestatud määruse (EL) 2016/429 IV osa I jaotise 1. peatükis ja II jaotise 2. peatükis, milles on sätestatud registreerimis- ja heakskiitmiskohustus (veterinaarseaduse mõistes teatamis- ja loakohustus), peetavate loomade kohta arvestuse pidamise kohustus ja pädeva asutuse peetavad registrid seoses maismaa- ning veeloomade pidamise ja loomse paljundusmaterjali ning loomsete saaduste käitlemisega ja määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklis 23 nimetatud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete käitlemisega.

Komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2019/2035³¹, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomade pidamise ettevõtteid ja haudejaamu ning teatavate peetavate maismaaloomade ja haudemunade jälgitavust käsitlevate eeskirjadega (ELT L 314, 05.12.2019, 115–169) (edaspidi *määrus (EL) 2019/2035*) on kehtestatud teatamiskohustusega seotud nõuded koerte, kasside, valgetuhkrute ja kodulindude vedajatele ning tegevusloa nõuded kõrgema riskiga maismaaloomade pidamise ettevõtetele. Samas määruises sätestatakse ka nõuded pädeva asutuse peetavale registrile esitatavale teabele teavitatud ja tegevusloa saanud ettevõtete kohta ning lisanõuded maismaaloomade pidajate ja vedajate peetavale arvestusele. Lisaks sätestatakse jälgitavuse nõuded teise liikmesriiki veetavate veiste, lammaste, kitsede, sigade, hobuslaste, kaamellaste, hirvlaste, koerte, kasside, valgetuhkrute kohta, nende lemmikloomade kohta, kes viiakse teise liikmesriiki muul kui kaubanduslikul eesmärgil, puurilindude ja haudemunade kohta ning rändtsirkuses ja loomaetendustel kasutatavate maismaaloomade kohta.

Euroopa Komisjonile on seoses vesiviljelusloomade pidamiseks ettenähtud ettevõtete registreerimise ja heakskiitmise antud mitmeid rakendusvolitusi erandite kehtestamiseks.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on tegevusloakohustus ja teavituskohustus reguleeritud 2. peatüki 6¹. jaos. Nimetatud jao sätted on lisatud veterinaarseaduse eelnõu teksti, kui see on olnud vajalik EL-i õiguse rakendamiseks, täiendamiseks ja täpsustamiseks. Kehtivas loomatauditõrje seaduses ei ole tegevusloa nõudel vahet, kas ettevõttest veetakse loomi ja paljundusmaterjali teise liikmesriiki või neid veetakse Eesti-siseselt teise Eestis asuvasse ettevõttesse. Määruste (EL) 2016/429 ja (EL) 2019/2035 kohaselt on tegevusloa vajalik üksnes loomade ja loomse paljundusmaterjaliga kauplemise korral. Eesti-siseselt loomade ja paljundusmaterjaliga

³¹ [EUR-Lex - 32019R2035 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/2035/oj)

kauplemise korral on vajalik esitada majandustegevuse teade ja need ettevõtted kantakse põllumajandusloomade registrisse. Veterinaarseaduse eelnõu rakendussätetes nähakse ette, et enne veterinaarseaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 19⁶ kohaselt teatamiskohustuse ja § 19¹ kohaselt tegevusloakohustuse täitnud ettevõtja puhul loetakse asjakohaste ettevõtete puhul veterinaarseaduse § 24 kohane teatamiskohustus ja § 25 kohane loakohustus täidetuks.

Eelnõu § 24. Teatamiskohustus

Eelnõu §-s 24 sätestatakse teatamiskohustuse nõuded. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on majandustegevuse teate nõuded §-s 19⁶. Loomatervise valdkonna eripärana on MSÜS-i laadse teatamiskohustusega sarnane teavitamiskohustus lisaks ettevõtjatele ette nähtud ka samades valdkondades tegutsevatele eraisikutele juhul, kui eraisik tegeleb küll samal tegevusalal, aga muul eesmärgil kui majandustegevus ehk oma tarbeks. Loomatauditõrje seaduse sätted on lisatud eelnõu teksti, kui see on olnud EL-i õiguse rakendamiseks vajalik.

Määruse (EL) 2016/429 artiklis 279 sätestatakse, et ettevõtted ja ettevõtjad, kellest on teavitatud või kes on saanud tegevusloa loomatauditõrje seaduse kohaselt ja kooskõlas direktiivide 64/432/EMÜ³², 88/407/EMÜ³³, 89/556/EMÜ³⁴, 90/429/EMÜ³⁵, 91/68/EMÜ³⁶, 92/65/EMÜ³⁷, 2006/88/EÜ³⁸, 2008/71/EÜ³⁹, 2009/156/EÜ⁴⁰ ja 2009/158/EÜ⁴¹ ning määruste (EÜ) nr 1760/2000⁴² ja (EÜ) nr 21/2004⁴³ nõuetega enne määruse (EL) 2016/429 kohaldamise alguskuupäeva ehk enne 21. aprilli 2021. aastal, loetakse määruse (EL) 2016/429 alusel kas registreerituks või heakskiidetuks. Määruse (EL) 2019/2035 artiklites 85–88 on üleminekusätted seoses registreeritud, lemmikloomapasside, loomade identifitseerimise ja ettevõtjate teavitus- ning tegevusloa kohustusega.

Eelnõu § 24 **lõikes 1** luuakse seos veterinaarseaduses kasutatava mõiste „teatamiskohustus” ning määruse (EL) 2016/429 IV osas ja määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklis 23 kasutatava mõistega

³² [Nõukogu 26. juuni 1964. aasta direktiiv 64/432/EMÜ ühendusesisest veiste ja sigadega kauplemist mõjutavate loomatervishoiu probleemide kohta \(EÜT L 121, 29.07.1964, lk 1977/64\).](#)

³³ [Nõukogu 14. juuni 1988. aasta direktiiv 88/407/EMÜ, millega sätestatakse koduveiste sügavkülmutatud sperma ühendusesisese kaubanduse ja impordi korral kohaldatavad loomatervishoiu nõuded \(EÜT L 194, 22.07.1988, lk 10\).](#)

³⁴ [Nõukogu 25. septembri 1989. aasta direktiiv 89/556/EMÜ koduveiste embrüote ühendusesisese kaubanduse ja nende kolmandatest riikidest impordi loomatervishoiu nõuete kohta \(EÜT L 302, 19.10.1989, lk 1\).](#)

³⁵ [Nõukogu 26. juuni 1990. aasta direktiiv 90/429/EMÜ, millega sätestatakse kodusigade sperma ühendusesisese kaubanduse ja impordi korral kohaldatavad loomatervishoiu nõuded \(EÜT L 224, 18.08.1990, lk 62\).](#)

³⁶ [Nõukogu 28. jaanuari 1991. aasta direktiiv 91/68/EMÜ loomatervishoiu kohta ühendusesiseses lamba- ja kitseskaubanduses \(EÜT L 46, 19.02.1991, lk 19\).](#)

³⁷ [Nõukogu 13. juuli 1992. aasta direktiiv 92/65/EMÜ, milles sätestatakse loomatervishoiu nõuded ühendusesiseseks kauplemiseks loomade, sperma, munarakkude ja embrüotega, mille suhtes ei kohaldata direktiivi 90/425/EMÜ A \(I\) lisas osutatud ühenduse erieeskirjades sätestatud loomatervishoiu nõudeid, ning nende impordiks ühendusse \(EÜT L 268, 14.09.1992, lk 54\).](#)

³⁸ [Nõukogu 24. oktoobri 2006. aasta direktiiv 2006/88/EÜ vesiviljelusloomade ja vesiviljelustoodete loomatervishoiunõuete ning teatavate veeloomadel esinevate taudide ennetamise ja tõrje kohta \(ELT L 328, 24.11.2006, lk 14\).](#)

³⁹ [Nõukogu 15. juuli 2008. aasta direktiiv 2008/71/EÜ sigade identifitseerimise ja registreerimise kohta \(ELT L 213, 08.08.2008, lk 31\).](#)

⁴⁰ [Nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/156/EÜ hobuslaste liikumist ja kolmandatest riikidest importimist reguleerivate loomatervishoiunõuete kohta \(ELT L 192, 23.07.2010, lk 1\).](#)

⁴¹ [Nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/158/EÜ kodulindude ja haudemunade ühendusesisest kaubandust ning kolmandatest riikidest importimist reguleerivate loomatervishoiunõuete kohta \(ELT L 343, 22.12.2009, lk 74\).](#)

⁴² [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuli 2000. aasta määrus \(EÜ\) nr 1760/2000 veiste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi loomise, veiseliha ja veiselihatoodete märgistamise ning nõukogu määruse \(EÜ\) nr 820/97 kehtetuks tunnistamise kohta \(EÜT L 204, 11.08.2000, lk 1\).](#)

⁴³ [Nõukogu 17. detsembri 2003. aasta määrus \(EÜ\) nr 21/2004, millega kehtestatakse lammaste ja kitsede identifitseerimise ja registreerimise süsteem ja muudetakse määrust \(EÜ\) nr 1782/2003 ning direktiive 92/102/EMÜ ja 64/432/EMÜ \(ELT L 5, 09.01.2004, lk 8\).](#)

„registreerimine”. Teatamiskohustus veterinaarseaduse tähenduses on tegevuskoha registreerimine määruse (EL) 2016/429 IV osa ja määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 23 tähenduses. Selline seos tuleb luua, sest MSÜS-i vastuvõtmisega seoses tuli kasutusele võtta teatamiskohustuse mõiste ja selle asendamine uue mõistega tekitaks segadust.

Eelnõu § 24 **lõikes 2** sätestatakse nende tegevusalade loetelu, millel tegutsevad isikud peavad esitama majandustegevuse teate Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*). *PRIA*-le tuleb esitada *PRIA* e-teenuse keskkonna kaudu majandustegevusteade, kui ettevõtte tegevuseks on määruse (EL) 2016/429 artikli 84 lõikes 1, artikli 87 lõikes 1, artikli 90 lõikes 1, artikli 172 lõikes 1 ja artikli 176 lõikes 2 nimetatud tegevusala nagu maismaaloomade pidamine või loomse paljundusmaterjali kogumine, tootmine, töötlemine või säilitamine, peetavate kabiloomade liikmesriikide vahel või liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel vedamine, peetavate kabiloomade ja kodulindude ettevõttest sõltumatu kogumine, sealhulgas loomade ostmine ja müümine, vesiviljelus, määruse (EL) 2019/2035 artikli 3 lõikes 1 nimetatud koerte, kasside, valgetuhkrute ja kodulindude liikmesriikide vahel või liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel vedamine, komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/691, millega täiendatakse määrust (EL) 2016/429 seoses vesiviljelusettevõtteid ja veeloomade vedajaid käsitlevate eeskirjadega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 345–378) (edaspidi *määrus (EL) 2020/691*), artikli 3 lõike 1 punktides a ja b nimetatud tegevusala, määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 23 lõike 1 punktis a nimetatud mistahes etapis loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete tootmine, vedu, käitlemine, töötlemine, ladustamine, turule laskmine, jaotamine, kasutamine või kõrvaldamine, mesilaste ja kimalaste pidamine või karusloomade pidamine turustamise eesmärgil ning määruse (EL) 2016/429 artikli 4 punktis 4 nimetatud loomade pidamine toidu- ja sööda tootmise eesmärgil.

Teatamiskohustuslike valdkondade loetelu kattub osaliselt nende tegevusaladega, mis on loetletud käesoleva eelnõu §-s 25 ja mille puhul on vajalik ettevõtte kasutamiseks tegevusluba.

Maismaaloomade hulka kuuluvad ka koerad, kassid ja valgetuhkrud, keda peetakse kaubanduslikul eesmärgil selliste loomade kasvatamisega tegelevas ettevõttes, varjupaigas või kogumiskeskuses ja samuti loomapidamisetevõttes peetavad karusloomad, hirvlased ja kaamellased, samuti kodulinnud, muud tehistingimustes peetavad linnud, nagu papagoid, tuvid, kanaarilinnud ja muud sellised linnud, samuti mesilased ja kimalased. Teavitada tuleb ka rändtsirkuses ja loomaetendusi korraldavas ettevõttes loomade pidamisest.

Erandid kohustusest esitada majandustegevuse teade on liikmesriikide otsustada, kuid selle aluseks peab Euroopa Komisjon võtma eelnevalt vastu rakendusakti erandi ulatuse kohta. Erandi võib määruse (EL) 2016/429 kohaselt ette näha sõltuvalt ettevõttes peetavate maismaaloomade ja loomse paljundusmaterjali liigist, kategooriatest ja muust sellisest, samuti ettevõtte tootmisvõimsusest ja tüübist ning peetavate maismaaloomade või loomse paljundusmaterjali toomisest ettevõttesse ja ettevõttest välja viimisest, kabiloomade puhul asjaomaste kabiloomade vedamise vahemaast ning veetavate kabiloomade kategooriast, liigist ja arvust. Maismaaloomade kogumisel on erandeid võimalik rakendada, tuginedes kogutavate loomade liikidele, kategooriatele ja arvule. Vesiviljelusloomade puhul võidakse rakendada erandeid, lähtudes ettevõttes peetavate loomade liigist, kategooriast ja hulgast (arv, kogus või kaal) ning ettevõtte tootmisvõimsusest ja muust sellisest.

Lisaks eespool kirjeldatud tegevusaladele tuleb majandustegevusteade esitada *PRIA*-le ka juhul, kui tegeldakse muude eespool nimetatamata loomade pidamisega toidu- ja sööda tootmise eesmärgil. Määrus (EL) 2016/429 hõlmab muid kui maismaa- või veeloomadena määratletud loomaliike väga piiratud ulatuses, kuna loetellu ei ole kantud nendega seotud loomataude. Määrus (EL) 2016/429 näeb siiski ette asjakohaste loomatervisenõuete kohaldamise võimaluse ka muude

loomaliikide (näiteks roomajad, kahepaiksed või putukad) puhul, kui selline vajadus peaks tulevikus tekkima.

Putukad ja nendest valmistatud toit on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/2283 järgi uuendtoit, mille turustamiseks on vaja luba. Uuendtoiduks loetakse toit, mida ei ole EL-is enne 15. maid 1997. aastal olulisel määral toiduna kasutatud. Seega selleks, et toidu tootmiseks putukaid kasvatada, peab selline tegevus esmalt olema lubatud uuendtoidu valdkonna määruse (EL) 2015/2283 alusel. Veterinaarseaduse eelnõu väljatöötamise ajal ei ole EL-is putukate kasvatamine ja töötlemine toiduks veel lubatud, välja arvatud teatud liikmesriikides üleminekumeetme raames, kuid viimastel aastatel on suurenenud nii tarbijate kui ka tööstuse huvi sellise uuendtoidu vastu ning uuendtoidu taotlused putukate toiduks lubamiseks on menetlemisel EL-i otsustamisprotsessis.

Määruse (EÜ) nr 1069/2009 alusel loetakse putukas põllumajandusloomaks. Siin peetakse silmas looma, keda inimene peab, nuumab või aretab ning kasutab toidu, villa, karusnaha, sulgede, toornaha ja naha või muu loomset päritolu toote tootmiseks või muul põllumajanduslikul eesmärgil. Seetõttu on otstarbekas jätta võimalus edaspidi pidada põllumajandusloomade registris arvestust tõhusa veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli tagamiseks ka selliste loomapidajate üle.

Eelnõu § 24 **lõikes 3** sätestatakse majandustegevusteates esitatavate andmete loetelu. Majandustegevusteates esitatakse lisaks MSÜS-is sätestatule määruse (EL) 2016/429 artikli 84 lõikes 1, artikli 87 lõikes 1, artikli 90 lõikes 1 ja artikli 172 lõikes 1 nimetatud andmed, määruse (EL) 2019/2035 artiklis 3 nimetatud andmed ning määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 23 lõike 1 punktis b nimetatud andmed.

Maismaaloomade pidamise või loomse paljundusmaterjali kogumise, tootmise, töötlemise või säilitamise ettevõtte kohta esitatakse asjaomase ettevõtja nimi ja aadress, ettevõtja asukoht ja rajatiste kirjeldus, nende maismaaloomade liik, keda on kavas ettevõttes pidada, või andmed ettevõttes oleva loomse paljundusmaterjali kategooriate, liikide ja arvu või hulga kohta ning andmed ettevõtte tootmisvõimsuse, ettevõtte tüübi ja muude ettevõttega seotud asjaolude kohta, mis on asjakohased ettevõtte tuleneva riski kindlaksmääramisel. Peetavate kabiloomade vedaja kohta esitatakse asjaomase vedaja nimi ja aadress, nende peetavate kabiloomade kategooriad, liigid ja arv, keda on kavas vedada, ning andmed veo liigi ja veovahendi kohta. Ehitisest sõltumatu kogumise puhul esitatakse asjaomase ettevõtja kohta ettevõtja nimi ja aadress ning andmed nende tegevusega hõlmatud peetavate kabiloomade või kodulindude liikide ja kategooriate kohta. Vesiviljelusettevõtte kohta esitatakse asjaomase ettevõtja nimi ja aadress, ettevõtte asukoht ja selle rajatiste kirjeldus, andmed nende vesiviljelusloomade liikide, kategooriate ja hulga kohta (arv, kogus või kaal), keda on vesiviljelusettevõttes kavas pidada, ning andmed vesiviljelusettevõtte tootmisvõimsuse, vesiviljelusettevõtte tüübi ning muude ettevõttega seotud asjaolude kohta, mis on asjakohased ettevõtte tuleneva riski kindlaksmääramiseks. Peetavate koerte, kasside ja valgetuhkrute ning kodulindude veoga liikmesriikide vahel tegeleva ettevõtte kohta on vaja esitada asjaomase vedaja nimi ja aadress ning andmed nende liikide kohta, millesse kuuluvaid loomi kavatakse vedada, ning andmed veo liigi ja veovahendi kohta.

Võrreldes kehtiva õigusega suureneb vähesel määral nende andmete hulk, mida ettevõtja majandustegevusteates peab esitama, ning laieneb nende ettevõtete ring, millest tuleb teavitada.

Eelnõu § 24 **lõigetes 4 ja 5** sätestatakse oma tegevusest teavitamise nõue isikule, kes peab põllumajandus- või vesiviljelusloomi kodumajapidamises, kuid kes ei tegele majandustegevusega MSÜS-i mõttes. Selleks esitab isik PRIA-le teatise enne loomapidamisega alustamist. MSÜS-i § 14 lõike 1 kohaselt tuleb majandustegevusteade esitada enne tegevuse

alustamist. Kuna kodumajapidamises loomade pidamine ei ole ettevõtlus, ei laiene MSÜS sellistele isikutele ja seepärast tuleb eraldi sõnaselgelt sätestada nõue, et teatis oma tegevusest tuleb esitada enne tegevuse alustamist. Lõige 4 sätestab kohustuse sellise isiku puhul andmete esitamiseks ja lõige 5 täpsustab esitatavaid andmeid. Teatise alusel lisatakse loomapidamiskoha andmed põllumajandusloomade registrisse ning seostatakse need loomapidaja ja seal peetavate loomade andmetega. Sealjuures ei ole oluline, kas neid loomi peetakse loomsete saaduste või loomse paljundusmaterjali saamiseks või mingil muul eesmärgil. Teatises esitatakse lisaks EL määruste kohaselt nõutavatele andmetele ka isiku kontaktandmed ja isikukood või selle puudumisel sünniaeg, isikut tõendava dokumendi nimetus ja number ning teatise esitanud isiku nimi ja kontaktandmed, kui keegi esitab teate teise isiku eest.

Loomapidamiskohtadest teavitamine on vajalik, sest see on oluline loomataudi ennetuse ja tõrje korraldamiseks. Pädeval asutusel on vaja teada kõigist tegevuskohtadest, kus eespool nimetatud tegevustega tegeletakse. Viimasena sätestatakse selguse mõistes, et käesolevas lõikes sätestatud andmete esitamise kohustus ei ole teatamiskohustus MSÜS-i tähenduses.

Eelnõu § 24 **lõikes 6** sätestatakse, et andmete registrisse kandmise eest ei pea tasuma riigilõivu.

Eelnõu § 25. Loakohustus

Eelnõu §-s 25 sätestatakse ettevõtjate loakohustus. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loakohustuse nõuded reguleeritud §-s 19¹. Nimetatud paragrahvi sätted on lisatud eelnõu teksti, kui see on EL-i õiguse rakendamiseks vajalik. Tegevusluba on vajalik, kui loomad ja loomne paljundusmaterjal liiguvad päritoluriigist teise liikmesriiki või mõnel juhul tuuakse teisest riigist Eestisse.

Eelnõu § 25 **lõikes 1** luuakse seos veterinaarseaduse kasutatava mõiste „loakohustus” ning määruse (EL) 2016/429 IV osas, komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2124, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 looma- ja kaubasaadetiste ametliku kontrolli eeskirjadega, mida kohaldatakse läbi liidu toimuva transiidi, ümberlaadimise ja edasiveo korral, ning millega muudetakse komisjoni määruseid (EÜ) nr 798/2008, (EÜ) nr 1251/2008, (EÜ) nr 119/2009, (EL) nr 206/2010, (EL) nr 605/2010, (EL) nr 142/2011, (EL) nr 28/2012, komisjoni rakendusmäärust (EL) 2016/759 ja komisjoni otsust 2007/777/EÜ (ELT L 321, 12.12.2019, lk 73–98) (edaspidi *määrus (EL) 2019/2124*), artikli 2 punktis 9 ning määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklis 23 kasutatavate mõistete „heakskiitmine” ja „tunnustamine” vahel.

Eelnõu § 25 **lõikes 2** sätestatakse tegevusalad, millega tegelemise korral peab ettevõtja taotlema tegevusluba. Tegevusluba taotletakse määruse (EL) 2016/429 artikli 94 lõikes 1 nimetatud järgmistes ettevõtetes tegutsemiseks: kabiloomade ja kodulindude kogumise ettevõtte, millest kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse või kuhu loomad teisest liikmesriigist tuuakse, veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuste paljundusmaterjali ettevõtte, millest kõnealuste loomade paljundusmaterjal teise liikmesriiki viiakse, haudejaam, millest haudemunad või kodulinnud teise liikmesriiki viiakse, ja kodulindude pidamise ettevõtte, millest muuks otstarbeks kui tapmiseks ette nähtud kodulinnud või haudemunad teise liikmesriiki viiakse. Ettevõttest, milles peetakse loomi ja toodetakse paljundusmaterjali, kuid mida ei viida teise liikmesriiki ega tooda sealt ettevõttesse, tuleb üksnes teavitada eelnõu § 24 kohaselt.

Muude maismaaloomade pidamiseks ettenähtud ettevõtted, mis tuleb heaks kiita määruse (EL) 2016/429 artikli 1 lõike 3 punkti b alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktis sätestatud nõuete kohaselt ja mis kujutavad endast olulist riski, on sätestatud määruse (EL) 2019/2035 artiklis 9.

Lisaks on tegevusluba vaja määruse (EL) 2016/429 artiklis 95 nimetatud kinnises ettevõttes loomade pidamiseks seoses selle ettevõtte staatuse määramisega. Staatuse on vaja määrata, sest sellisest ettevõttest tohib viia looma üksnes samaväärse loomataudialase staatusega ettevõttesse.

Tegevusluba on vaja ka määruse (EL) 2019/2035 artiklis 9 nimetatud koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiseks ja hoidmiseks varjupaigas nende teise liikmesriiki veo eesmärgil ning kimalaste tootmiseks keskkonnast eraldatud ettevõttes nende teise liikmesriiki veo eesmärgil, loomade veol ajutise mahalaadimise ja kontrollimise kontrollpunktina tegutsemiseks ning muude maismaaloomade kui peetavate esikloomaliste karantiini korraldamiseks Eestis asuvasse sihtkohta või teise liikmesriiki veoks.

Vesiviljelusega tegutsemiseks on vaja tegevusluba määruse (EL) 2016/429 artiklites 176, 178 ja 179 nimetatud ja määruse (EL) 2020/691 artiklis 4 nimetatud vesiviljelusloomade pidamise ettevõtte puhul. Määruse (EL) 2020/691 artikli 3 lõike 1 kohaselt ei nõuta erandina tegevusluba määruse (EL) 2016/429 artikli 176 lõike 1 punktist a teatud tüüpi vesiviljelusettevõtete käitajatelt. Sellisteks tegevusteks on vesiviljelusloomade pidamine üksnes loodusesse laskmiseks, ekstensiivse vesiviljeluse tiikides otse inimtoiduna tarbimiseks või loodusesse laskmiseks ning puhastuskeskustes, väljastuskeskustes ja ülekandealadel, millel on tegevusluba vastavalt määruse (EÜ) nr 853/2004 artiklile 4 ning kus võetakse vastu molluskeid üksnes sellest epidemioloogilisest piirkonnast, kus ettevõtte asub. Erandeid tegevusloa nõudest kohaldatakse üksnes selliste vesiviljelusettevõtete suhtes, millest ei veeta teise liikmesriiki muid vesiviljelusloomi kui otse inimtoiduna tarbimiseks ette nähtud molluskeid ning mille kohta pädev asutus on koostanud riskihinnangu, milles on arvesse võetud vähemalt neid riskitegureid, mis on sätestatud komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/689 VI lisa I osa 2. peatüki punktides a ja b, ning on leitud, et vesiviljelusettevõttes asuvate vesiviljelusloomade puhul ei ole loetellu kantud või esilekerkivasse taudi nakatumise või selle levitamise riski märkimisväärne. 1. jaanuari 2020. aasta seisuga selliseid ettevõtteid Eestis ei asu. Määruse (EL) 2020/691 artikli 4 kohaselt on tegevusluba vaja järgmist tüüpi ettevõtete kasutamiseks: vesiviljelusloomade karantiiniettevõtted, vesiviljelusettevõtted, kus peetakse loetellu kantud liikidesse kuuluvaid siirutajana käsitatavaid vesiviljelusloomi eraldatult kuni ajani, mil neid enam siirutajana ei käsitata, dekoratiivseid vesiviljelusloomi pidavad suletud vesiviljelusettevõtted, kus rakendatavatest liikumisskeemidest tuleneb märkimisväärne loomataudi leviku risk, dekoratiivseid vesiviljelusloomi pidavad avatud vesiviljelusettevõtted, laevad ja muud teisaldatavad ruumid, kus vesiviljelusloomi peetakse ajutiselt ravi või muude loomapidamisega seotud toimingute tegemise eesmärgil.

Loakohustusega on hõlmatud määruse (EL) 2019/2124 artikli 23 lõike 1 kohane ettevõtte, kus ladustatakse loomset paljundusmaterjali, loomset kõrvalsaadust, loomsest kõrvalsaadusest saadud tooteid, heina või põhku. Nimetatud ettevõtte ladustamiseks kasutatav hoone ja ruum peavad vastama määruse (EL) 2019/2124 artiklis 23 sätestatud nõuetele. Ladu peab vastama näiteks määruse (EL) nr 142/2011 artikli 19 punktides b ja c sätestatud nõuetele, laole peab olema andnud heakskiidu tolliasutus kooskõlas määrusega (EL) nr 952/2013, laod peavad moodustama suletud ala, mille sisse- ja väljapääsukohad on ettevõtja alalise kontrolli all, samuti peavad ladudes olema lao- ja külmruumid, mis võimaldavad ladustada loomseid saadusi, loomset paljundusmaterjali, loomseid kõrvalsaadusi ja nendest saadud tooteid, heina või põhku eraldi jne.

Tegevusluba peab olema ka loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete käitlemiseks, kui ettevõtja tegutseb määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 24 lõikes 1 nimetatud tegevusalal.

Määruste (EL) 2016/429 ja (EL) 2019/2035 kohaselt on tegevusluba vajavaid tegevusi võrreldes kehtiva õigusega rohkem. Tegevusluba vajavate ettevõtete arvu olulist suurenemist ei ole siiski ette näha, kuna see nõue kaasneb ainult EL turul kauplemise korral. Lisandunud on koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskused ja varjupaigad, millest kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse, loomade pikaajalistel vedudel kasutatavad kontrollpunktid, kimalasi tootvad keskkonnast eraldatud ettevõtted, millest kõnealused loomad teise liikmesriiki viiakse, ja muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste karantiiniasutused, millest kõnealused loomad Eestis asuvasse sihtkohta või teise liikmesriiki viiakse.

Euroopas koerte, kasside ja valgetuhkrute järjest sagedasema pidamisega kaasneb ka rohkem loomatervise ja heaoluprobleeme. Üha rohkem eri ettevõtetest pärinevaid koeri, kasse ja valgetuhkruid või kinnipüütud hulkuvaid, metsistunud, kaotatud, hüljatud või konfiskeeritud koeri, kasse ja valgetuhkruid kogutakse kokku ettevõttesse, et moodustada neist saadetised teise liikmesriiki veoks. Direktiivis 92/65/EMÜ on juba sätestatud loomatervisenõuded, mida kohaldatakse kõnealuste loomade teise liikmesriiki viimise suhtes (sertifikaadinõue, lemmikloomapass ja märgistus, vaksineerimine marutaudi vastu), kuid nende nõuete rakendamine ei ole olnud EL-is ühetaoline. Määruses (EL) 2019/2035 on piisava järelevalve tagamiseks ja liikmesriigi loomatervise alasel staatusel põhinevate ennetavate loomatervise alaste meetmete rakendamiseks sätestatud, et ettevõttes selliste loomadega tegelemiseks tuleb taotleda tegevusluba.

Nõukogu määruses (EÜ) nr 1255/97⁴⁴, milles sätestatakse loomatervishoiunõuded ja karantiiningimused teatavate lindude impordil liitu (ELT L 47, 20.02.2013, lk 1–17), on sätestatud loomatervisenõuded, mida peavad täitma kontrollpunktide (loomade peatuspaigad) käitajad, et saada pädevalt asutuselt asjaomase tegevusloa. Tegevusloa andmisega kinnitab Põllumajandus- ja Toiduamet, et peatuspaik vastab sama määruse I lisas sätestatud loomatervise, loomade pidamiseks kasutatava rajatise ja seadmete ning loomade käitlemise või pidamise nõuetele. Selleks, et pärast tegevusloa saamist tegutseda, peab kõnealune peatuspaik asuma piirkonnas, mille suhtes ei kehti keeldu ega piiranguid asjakohaste EL-i õigusaktide kohaselt, olema veterinaarjärelevalve all ja läbima korralisi kontrollid, et teha kindlaks, kas loa saamise nõudeid jätkuvalt täidetakse.

Kimalaste pidamisega seotud tegevusloa nõue tuleneb asjaolust, et tavaliselt peetakse kimalasi keskkonnast eraldatud ettevõttes, mille suhtes kohaldatakse kõrgetasemelisi bioturvalisuse meetmeid ja mida pädev asutus kontrollib regulaarselt haiguste esinemise suhtes.

Muude peetavate maismaaloomade kui esikloomaliste liikumisel kasutatavate karantiiniasutuste nõuded on praegu reguleeritud nõukogu direktiivi 92/65 alusel kehtestatud komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 139/2013⁴⁵, mida rakendatakse seoses teatavate lindude impordiga EL-i ja mis sätestab lindude karantiiniasutuste ja -keskuste pädeva asutuse poolt tegevusloa andmise tingimused. Määruse (EL) 2016/429 alusel kehtestatud komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/2035 laiendatakse nimetatud nõudeid ka muude maismaaloomaliikide karantiiniasutustele.

Määruses (EÜ) nr 1069/2009 sätestatakse rahvatervist ja loomade tervist käsitlevad eeskirjad loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kohta, et vältida ja minimeerida kõnealustest saadustest ja toodetest tulenevaid inimeste ja loomade terviseriske. Selles sätestatakse loomsete kõrvalsaaduste kogumise, veo, ladustamise, käitlemise, töötlemise ning kasutamise ja kõrvaldamise eeskirjad, et hoida ära nendest tuleneda võiv oht rahvatervisele ja loomade tervisele.

Määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 24 lõikes 1 on loetletud tegevusalad, mille puhul on tegevusluba vajalik. Nendeks on näiteks loomsete kõrvalsaaduste töötlemine rõhu all steriliseerimisega, muud loomsete kõrvalsaaduste töötlemismeetodid, mis ei hõlma rõhu all steriliseerimist, loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete kõrvaldamine jäätmetena põletamise teel, loomsete kõrvalsaaduste või nendest saadud toodete kasutamine kütusena, lemmikloomatoidu tootmine, orgaaniliste väetiste ja mullaparandusainete tootmine, loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete töötlemine biogaasiks või kompostiks, loomsete

⁴⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:31997R1255&from=ET>

⁴⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0139&from=ET>

kõrvalsaaduste käitlemine nende kogumise järel, loomsete kõrvalsaaduste ladustamine ning loomsetest kõrvalsaadustest saadud toodete ladustamine.

Vesiviljelusettevõtetest, mille puhul on vajalik tegevusluba, on Eestis tavapärased asustuskala, noorkala või kaubakala kasvandused (1. jaanuari 2020. a seisuga on registris 31 ettevõtet). Eestis ei ole koorikloomade ja molluskite kasvatamiseks ühtegi tegevusluba seni väljastatud.

Erandid kohustusest taotleda tegevusluba on liikmesriikide otsustada, kuid selleks peab Euroopa Komisjon võtma eelnevalt vastu rakendusaktid erandite ulatuste kohta.

Eelnõu § 25 **lõikes 3** sätestatakse erisus tegevusloa taotlemisele teatud vesiviljelusettevõtete puhul. Määruse (EL) 2016/429 artikli 177 kohaselt võib vesiviljelusettevõtete rühmale anda heakskiidu, kui nende ettevõtted vastavad vähemalt ühele artiklis 177 sätestatud punktile. Peamine nõue selleks on nende ettevõtete omavaheline epidemioloogiline seotus.

Eelnõu § 25 **lõikes 4** täpsustatakse, et tegevusluba ei ole vaja taotleda tegutsemiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 artikli 176 lõikes 2 nimetatud tegevusalal. Sellisteks tegevusteks on vesiviljelusloomade pidamine ettevõttes, kus toodetakse väikses koguses vesiviljelusloomi, et tarnida neid inimtoiduks kas otse lõpptarbijale või kohalikesse jaekaubandusettevõtetesse, kes pakuvad neid otse lõpptarbijale, tiikidesse ja muudesse rajatistesse, kus veeloomapopulatsiooni hoitakse üksnes meelelahutuspüügi eesmärgil ning mis taasasustatakse vesiviljelusloomadega ning kus loomad on kinni ja kust nad ei pääse välja, vesiviljelusettevõtetesse, kus vesiviljelusloomi peetakse dekoratiivsel eesmärgil suletud tingimustes, kui asjaomane ettevõtte ei kujuta endast olulist riski. Nendest ettevõtetest teavitatakse eelnõu § 24 kohaselt.

Eelnõu § 25 **lõikes 5** täpsustatakse, et tegevusluba annab ettevõtjale õiguse alustada majandustegevust ja sellega tegeleda üksnes tegevusloas märgitud ettevõttes või selle osas. Sama erisus on sätestatud ka kehtivas loomatauditõrje seaduses ning tegu on valdkonnast lähtuva erandiga võrreldes MSÜS-iga.

Eelnõu § 26. Tegevusloa taotlemine

Eelnõu §-s 26 sätestatakse tegevusloa taotlemise protseduur. Kehtivas õiguses on tegevusloa taotlemine reguleeritud loomatauditõrje seaduse §-s 19². Nimetatud paragrahvi sätted on lisatud veterinaarseaduse eelnõu teksti, kui see on olnud EL-i õiguse rakendamiseks vajalik.

Eelnõu § 26 **lõikes 1** sätestatakse andmed, mis tuleb tegevusloa taotlemisel esitada Põllumajandus- ja Toiduametile PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. Tegevusloa taotluses esitatakse ettevõtja ning tema ettevõtte kohta lisaks MSÜS-is sätestatule olenevalt tegevuse laadist määruse (EL) 2016/429 artikli 96 lõikes 1 ja artikli 180 lõikes 1 nimetatud andmed. Näiteks ei ole MSÜS-i kohaselt nõutud esitada andmeid ettevõtte tüübi ja selle rajatiste kohta ega ka andmeid peetavate loomaliikide ja kategooriate kohta.

Eelnõu § 26 **lõikes 2** sätestatakse andmed ja dokumendid, mis tuleb esitada tegevusloa taotluses transiidil oleva loomset paljundusmaterjali, loomset kõrvalsaadust, loomset kõrvalsaadusest saadud tooteid, heina või põhu ladustamise korral. Määruse (EL) 2019/2124 artikli 23 lõike 1 kohase ettevõtte kohta, kus ladustatakse loomset paljundusmaterjali, loomset kõrvalsaadust, loomset kõrvalsaadusest saadud tooteid, heina või põhku, esitatakse tegevusloa taotluses lisaks MSÜS-is nimetatud andmetele andmed käideldava loomset paljundusmaterjali, loomset kõrvalsaadust, loomset kõrvalsaadusest saadud tooteid, heina või põhu ning selle säilitamise nõuete kohta, ettevõtte hoonete plaan koos ruumijaotusega, puhastamis- ja desinfitseerimisplaan, kahjuritõrjeplaan ning andmed loomset paljundusmaterjali, loomset kõrvalsaadust, loomset

kõrvalsaadusest saadud tooteid, heina või põhu kohta. Kehtivas loomatauditõrje seaduses reguleerib andmete esitamise kohustust § 19² lõige 5¹.

Eelnõu § 26 **lõikes 3** sätestatakse andmed, mis tuleb esitada tulenevalt määruse (EÜ) nr 1069/2009 nõuetest. Loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete käitlemise ettevõtte kohta esitatakse tegevusloa taotluses lisaks MSÜS-is sätestatud veovahendi andmed, asendiplaan koos vee ja kanalisatsiooni välisvõrkude plaaniga ja muude selliste andmetega. Kehtivas loomatauditõrje seaduses reguleerib andmete esitamise kohustust § 19² lõige 5. Võrreldes kehtivate nõuetega on lisandunud punkt 12.

Eelnõu § 26 **lõikes 4** sätestatakse, et tegevusloa taotluse lahendamise eest ei tasu ettevõtja riigilõivu.

Eelnõu § 26 **lõikes 5** sätestatakse tegevusloa saanud ettevõtete loetelude avalikustamise nõue. Põllumajandus- ja Toiduamet esitab tegevusloa saanud ettevõtjate ettevõtete andmed Euroopa Komisjonile ja teistele liikmesriikidele EL-i õigusaktides sätestatud nõuete kohaselt. Praktikas tähendab see ettevõtete nimekirja avaldamist Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel.

Eelnõu § 26 **lõikes 6** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduametile tähtaeg tegevusloa taotluse lahendamiseks. Tegevusloa taotluse lahendab Põllumajandus- ja Toiduamet tegevusloa andmise või andmisest keeldumisega 90 päeva jooksul taotluse saamise päevast arvates, arvestades määruse (EL) 2016/429 artiklis 99 sätestatud. Kui ettevõttes ei ole täidetud kõik asjakohased nõuded, võib Põllumajandus- ja Toiduamet ettevõttele tegevusloa anda tingimuslikult. Selleks peab ettevõtte siiski vastama kõigile sellistele nõuetele, mis tagavad piisavalt, et ettevõttes loomade pidamisega ei kaasne olulist loomataudi leviku riski teistele loomapidamisetevõtetele. Kui Põllumajandus- ja Toiduamet on andnud määruse (EL) 2016/429 artikli 99 kohaselt ettevõtte kasutamiseks tingimusliku tegevusloa, annab ta täieliku tegevusloa alles siis, kui kolme kuu jooksul pärast tingimusliku tegevusloa andmist ettevõttes tehtud teine kohapealne kontroll või ettevõtja poolt kõnealusest kuupäevast alates kolme kuu jooksul esitatud dokumendid näitavad, et ettevõtte vastab kõigile määruse (EL) 2016/429 artiklis 97 sätestatud tegevusloa nõuetele. Kui kohapealse kontrolli või dokumentide kohaselt on ilmselgelt tehtud edusamme, kuid ettevõtte ei vasta ikka veel kõigile kõnealustele nõuetele, võib Põllumajandus- ja Toiduamet tingimuslikku tegevusluba pikendada. Tingimuslik tegevusluba ei tohi siiski kehtida kokku üle kuue kuu.

Eelnõu § 27. Tegevusloa kontrolliese

Eelnõu §-s 27 sätestatakse tegevusloa kontrolliesemega seonduvad nõuded. Ettevõtjale antakse tegevusluba, kui tema ettevõtte vastab veterinaarseaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide ning määruse (EL) 2016/429 artiklite 97 ja 181, määruse (EL) 2019/2035 artiklite 5–8 ja 10–17, komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/686, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses loomse paljundusmaterjali ettevõtete heakskiitmise ning teatavate peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali liidusisese liikumise jälgitavus- ja loomatervisenõuetega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 1–63) (edaspidi *määrus (EL) 2020/686*) artikli 4, määruse (EL) 2020/691 artiklite 5–19, määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklite 25 ja 27 ning määruse (EL) 2019/2124 artikli 23 asjakohastele nõuetele. Nõudeid on täpsemalt selgitatud eelnõu § 25 põhjenduse juures.

Eelnõu § 28. Tegevusloa peatamise ja kehtetuks tunnistamise erisused

Põllumajandus- ja Toiduamet võib tegevusloa osaliselt või täielikult peatada või kehtetuks tunnistada, kui on rikutud veterinaarseaduse, selle alusel kehtestatud õigusaktide või EL-i õigusaktide nõudeid, mis ei ole tegevusloa kontrolliesemeks. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on sätestatud tegevusloa peatamise ja kehtetuks tunnistamise erisused §-s 19⁴. Tegu on valdkonnapõhise erisusega. MSÜS-is sätestatud tegevusloa peatamise ja kehtetuks tunnistamise alused on rangelt seotud tegevusloa esemeks olevate nõuete rikkumisega. Sellest lähtuvalt

nähakse veterinaarseaduses ette võimalus tegevusluba peatada või kehtetuks tunnistada, kui rikutakse nõudeid, mis ei ole tegevusloa kontrolliesemeks. Nimelt on väga palju nõudeid, mis on seotud erinevate tegevustega, mille täitmist ei ole võimalik kontrollida tegevusloa andmisel, kuid mida saab kontrollida siis, kui ettevõtja on tegevusega alustanud. Näiteks määruse (EL) 2016/429 artikli 100 kohaselt hindab pädev asutus kaasnevaid riske arvestades iga tegevusloaga ettevõtte tegevust ja võib tegevusloa peatada või kehtetuks tunnistada, kui ettevõttes on tõsiseid puudusi tegevusloaga seotud nõuete täitmisel ning ettevõtja ei suuda esitada piisavalt tagatise, et puudused kõrvaldatakse pädeva asutuse määratud aja jooksul. Nimetatud artiklis sisalduvad aga ka sellised nõuded, mida ettevõtja saab täitma hakata alles pärast tegevusloa aluseks oleva tegevusega alustamist. Näiteks on sama määruse artiklis 97 nõue, et ettevõtja peab pidama arvestust peetavate loomade üle ning täitma karantiin nõudeid ja bioturvameetmeid. Seda ei ole võimalik kontrollida enne tegevuse alustamist. Nagu ka eelnevast nähtub, peab veterinaarseadusesse jääma erinorm, mis võimaldaks pädeval asutusel ka tegevusluba osaliselt või täielikult peatada või kehtetuks tunnistada kui rikutakse nõudeid tegevusele, mis ei ole tegevusloa kontrolliesemeks.

2. jagu. Loomade jälgitavus

Eelnõu 3. peatüki 2. jaos sätestatakse loomade ja loomse paljundusmaterjali jälgitavuse tagamise põhimõtted. Peetavate loomade ja loomse paljundusmaterjali jälgitavuse üldised nõuded on sätestatud määruse (EL) 2016/429 IV osa I jaotise 2. peatükis, mille kohaselt on liikmesriigil kohustus luua peetavate maismaaloomade identifitseerimis- ja registreerimissüsteem ning peetavate maismaaloomade elektrooniline andmebaas ja seda hallata. Pädeval asutusel on kohustus anda välja identifitseerimisdokumente, liikumisdokumente ja muid peetavate maismaaloomade identifitseerimist ja jälgimist võimaldavaid dokumente ning teha identifitseerimisvahendeid käsitlev teave kättesaadavaks avalikkusele. Loomapidajal on kohustus identifitseerida veise-, lamba-, kitse-, hobuse- ja sealiikidesse kuuluvaid peetavaid loomi, identifitseerida peetavaid maismaaloomi, kes ei kuulu ühessegi veise-, lamba-, kitse-, sea- ega hobuseliiki, ning täita veise-, lamba-, kitse-, sea- või hobuseliiki kuuluva peetava looma paljundusmaterjali jälgitavuse nõudeid.

Määrusega (EL) 2019/2035 kehtestatakse täiendavad veiste, lammaste, kitsede, sigade, hobuslaste, kaamellaste ja hirvlaste (kabiloomad), koerte, kasside ja valgetuhkrute, tehistingimustes peetavate lindude, haudemunade ning rändtsirkuses või loomade etteastetes osalevate peetavate maismaaloomade puhul rakendatavad jälgitavuse nõuded.

Euroopa Komisjon töötab välja määruse (EL) 2016/429 artikli 120 lõike 2 alusel rakendusakti jälgitavusega seotud nõuete ühetaolise praktilise toimimise tagamiseks. Selles määruses on kavas sätestada muu hulgas elektroonsete märgistusvahendite heakskiitmise aluseks olevad tehnilised nõuded.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on põllumajandus- ja vesiviljelusloomade ja loomse paljundusmaterjali jälgitavuse üldised nõuded sätestatud 2. peatüki 2. jaos. Põllumajandus- ja vesiviljelusloomade ja loomse paljundusmaterjali jälgitavuse tagamise üldised põhimõtted ei muutu, kuna loomatauditõrje seadus on kooskõlas kehtiva EL-i õigusega.

Eelnõu § 29 Looma identifitseerimise viisid

Eelnõu §-s 29 sätestatakse loomade identifitseerimise viisid. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomade identifitseerimise viisid sätestatud §-s 10, mis on lisatud veterinaarseaduse eelnõusse ajakohastatult.

Eelnõu § 29 **lõikes 1** sätestatakse looma identifitseerimise viisid. Loom identifitseeritakse tema märgistamise, kirjeldamise või kuuluvuse määramise kaudu. Sättes loetletakse ülesse kõik kasutusel olevad identifitseerimise viisid. Sellest lõikest ei tulene kohustust loomade

märgistamiseks. Loomade märgistamise kohustused tulenevad konkreetsetest Euroopa Liidu õigusaktide või veterinaarseaduse sätetest.

Eelnõu § 29 **lõikes 2** määratletakse looma märgistamise mõiste. Looma märgistamine on tema varustamine elektroonse identifitseerimisvahendiga või muu eristamist võimaldava püsiva ning kordumatu kunstliku tunnusega, mis võimaldab teha kindlaks isiku, kellele loom kuulub. Põllumajanduslooma puhul on selliseks tunnuseks üldjuhul kõrvamärk, mille paigaldab loomapidaja ise. Tegemist on lühiajalise ja vähest valu tekitava lubatud menetlusega, mida võib teha ka asjakohase ettevalmistusega isik. Koera, kassi, valgetuhkru ja hobuse märgistamiseks kasutatakse elektroonset identifitseerimisvahendit, milleks on mikrokiip. Selle paigaldamine on invasiivne veterinaarne menetlus ning loom võib vajada õmblusi või muid edasisi veterinaarseid menetlusi. Loomakaitseseaduse § 9 lõike 3 kohaselt võib operatsioone ja muid veterinaarseid menetlusi, sealhulgas koerte ja kasside tätoveerimist ning loomade mikrokiipimist, teha üksnes veterinaararst. Lemmikloomade märgistamise juures on väga oluline, et mikrokiipimise korral kantakse looma, mikrokiibi ja looma omaniku andmed vastavasse andmekogusse, mis tekitab seose looma ja omaniku vahel. Elektroonse identifitseerimisvahendi kasutamine võiks olla esimene identifitseerimise valik ja mitmetes kohalikes omavalitsustes on see ka kohustuslik. Endiselt on lubatud ka koera, kassi ja valgetuhkru identifitseerimine kuuluvuse kaudu, kus loetakse loom kuuluvaks isikule, kelle valduses või kinnisel territooriumil või kellele kuuluv asub või rajatise loom asub, kui tema kuuluvusest huvitatud isik ei tõenda vastupidist.

Eelnõu § 29 **lõigetes 3–5** sätestatakse võimalus looma identifitseerida kirjeldamise või kuuluvuse kaudu. Looma kirjeldamist tema eristamise eesmärgil kasutatakse looma puhul, keda ei ole võimalik või ei ole otstarbekas märgistada. Kirjelduse kaudu identifitseerimist kasutatakse ka lisameetmena teatud loomade, näiteks hobuslaste identifitseerimisel. Hobuslast kirjeldav joonis on hobusepassi osa. Ainult kirjelduse kaudu identifitseerimist siiski tavaliselt ei kasutata. Loom, keda ei ole võimalik või otstarbekas märgistada ja kelle kohta ei saa selle loomaliigi isendite suure välise sarnasuse tõttu koostada kirjeldust, identifitseeritakse tema kuuluvuse kaudu. Kuuluvuse kaudu identifitseerimisel loetakse loom kuuluvaks isikule, kelle valduses, sealhulgas kelle kinnisel territooriumil või kellele kuuluv asub või rajatise ta asub, kui looma kuuluvusest huvitatud isik ei tõenda vastupidist. Kuuluvuse kaudu identifitseeritakse näiteks mesilased.

Eelnõu § 30. Peetava looma identifitseerimine

Eelnõu §-s 30 sätestatakse peetava looma üldised identifitseerimise nõuded ning põllumajandusloomade täpsemad identifitseerimise nõuded. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on põllumajanduslooma identifitseerimise nõuded sätestatud §-s 11.

Eelnõu § 30 **lõikes 1** sätestatakse loomapidaja kohustus tagada oma peetava looma identifitseerimine. Loomapidaja identifitseerib oma peetava maismaalooma, välja arvatud koera, kassi ja valgetuhkru Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 artiklites 112–115 ja 117 ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/2035 sätestatud korras. See kohustus on ka hobuslast pidaval loomapidajal. Viidatud EL-i õigusaktides sätestatud nõuded ei erine oluliselt loomatauditõrje seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetest. Veiste, lammaste ja kitsede ning hobuslaste märgistamise nõuded on ka eelnõu ettevalmistamise ajal kehtestatud vahetult kohalduvate EL-i määrustega. Tegemist on põllumajandusloomade märgistamisega seotud üldise kohustusega.

Koer, kass ja valgetuhkur on sellest lõikest välja arvatud, kuna nende loomade identifitseerimine on reguleeritud määrustes (EL) 2019/2035 ja (EL) nr 576/2013 ning nende rakendusaktides. Samuti täpsustatakse neid nõudeid veterinaarseaduse eelnõu §-s 32.

Määruse (EL) 2019/2035 artikli 87 kohaselt loetakse enne 21. aprilli 2021. aastal määruse (EÜ) nr 1760/2000, määruse (EÜ) nr 21/2004 ja direktiivi 2008/71/EÜ ning nende alusel vastu võetud

õigusaktide kohaselt identifitseeritud peetavad veised, lambad, kitsed ja sead, rakendusmääruse (EL) 2015/262 kohaselt identifitseeritud peetavad hobuslased ja direktiivi 92/65/EMÜ kohaselt identifitseeritud peetavad papagoilased nõuetekohaselt identifitseerituks. Määruse (EÜ) nr 1760/2000 veiste identifitseerimist käsitlevad sätted, määrus (EÜ) nr 21/2004 ja direktiiv 2008/71/EÜ ning rakendusmäärus (EL) 2015/262 ja direktiiv 92/65/EMÜ tunnistatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 270 kohaselt kehtetuks alates 21. aprillist 2021.

Enne 21. aprilli 2021. aastal kohaldatavate riiklike õigusaktide kohaselt identifitseeritud peetavad kaamellased ja hirvlased loetakse samuti nõuetekohaselt identifitseerituks. Määruse (EL) 2019/2035 artikli 81 kohaselt peab looma Eestisse saabudes esmase saabumiskoha ettevõtet käitav ettevõtja tagama, et kolmandas riigis või territooriumil identifitseerimisvahendiga varustatud peetav veis, lammas, kits, siga, hirvlane ja kaamellane identifitseeritakse EL-i nõuete kohaselt. Kui peetav veis, lammas, kits, siga, hirvlane või kaamellane pärineb liikmesriigist ja on identifitseeritud EL-i nõuete kohaselt, siis teeb kõnealuse looma esmase saabumiskoha ettevõtteid käitav ettevõtja pärast looma kolmandast riigist EL-i sisenemist ja juhul, kui loom jääb EL-i, kindlaks, et loom on nõuetekohaselt identifitseeritud. Selline kontroll ei ole vajalik, kui nimetatud loom kavatakse viia viie päeva jooksul arvates looma EL-i sisenemisest liikmesriigis asuvasse tapamajja.

Eelnõu § 30 **lõikes 2** sätestatakse põllumajandusloomal kasutatava elektroonse identifitseerimisvahendi heakskiitmise tingimused. Põllumajandus- ja Toiduamet kiidab heaks elektroonse identifitseerimisvahendi, mis vastab määruse (EL) 2016/429 artikli 120 lõike 2 punkti c alusel komisjoni rakendusaktiga kehtestatud nõuetele. Rakendusakti ei ole eelnõu väljatöötamise ajal veel vastu võetud. Elektroonse identifitseerimisvahendi heakskiitmise nõue teatavate loomaliikide märgistamiseks kasutatavate elektroonsete märgiste kohta on sätestatud määruse (EL) 2019/2035 III osas. Heakskiitmine tähendab, et elektroonsed märgistusvahendi väljastaja (selleks halduslepingu sõlminud isik) peab saama Põllumajandus- ja Toiduametilt loa, et selliseid märgistusvahendeid Eestis ametlikult kasutada. Märgistusvahenditele esitatavad nõuded kehtestab Euroopa Komisjon oma rakendusaktiga. Täpsemalt on komisjoni rakendusmääruse eelnõus märgistusvahendite kohta kirjeldatud tehnilised spetsifikatsioonid ja märgistusvahendi disaininõuded veiste, lammaste, kitsede, sigade, kaamellaste ja hirvlaste ning papagoilaste märgistamiseks. Rakendusmäärus võetakse tõenäoliselt vastu enne määruse (EL) 2016/429 jõustumist ehk 21. aprilli 2021. Sisuliselt hindab Põllumajandus- ja Toiduamet elektroonse märgistusvahendi vastavust komisjoni rakendusmääruses sätestatud tehnilistele nõuetele ja juhul kui märgistusvahend saab heakskiidu, siis võib sellist märgistusvahendit hakata Eestis kasutama.

Eelnõu § 30 **lõike 3** kohaselt teeb Põllumajandus- ja Toiduamet elektroonse identifitseerimisvahendi heakskiitmise otsuse 30 päeva jooksul selle taotlemisest arvates.

Eelnõu § 30 **lõigetes 4–6** sätestatakse loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali saamise eesmärgil peetava maismaalooma, välja arvatud koera, kassi ja valgetuhkru, ning hobuslase märgistamiseks kasutatava identifitseerimisvahendi saamise ja väljastamise kord. Koos sellega määratletakse põllumajanduslooma mõiste, mis tähistab veterinaarseaduses neid peetavaid maismaaloomi, keda tavapäraselt peetakse loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali saamise eesmärgil, ja hobuslast. On oluline märkida, et üksikjuhtudel peetakse tavapäraselt loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali saamiseks peetavaid loomi ka muul eesmärgil, näiteks kodumajapidamises seltsiloomana peetav lammas, vietnami siga või alpaka. Käesoleva seaduse mõistes tuleb need loomad siiski lugeda põllumajandusloomadeks, kuna neid ohustavad samad loomataudid ja loomataudide ennetamiseks ja tõrjeks rakendatavad meetmed on samad. Seetõttu lähtutakse ka nende identifitseerimisel ja registreerimisel põllumajandusloomadele esitatavatest nõuetest. Põllumajanduslooma märgistamiseks vajaliku identifitseerimisvahendi väljastab loomapidajale Põllumajandus- ja Toiduametiga selleks halduslepingu sõlminud isik.

Loomapidajale loomade märgistamiseks vajalikke identifitseerimisvahendeid soetava ja väljastava isiku leidmiseks kuulutab Põllumajandus- ja Toiduamet välja konkursi. Tegemist ei ole uue tegevusega, kuid kehtivates õigusaktides ei ole märgistamiseks vajaliku identifitseerimisvahendi saamise ja väljastamise korda piisavalt täpselt reguleeritud. Märgistamiseks vajalike identifitseerimisvahendite hankimise ja väljastamisega tegeleb hetkel halduslepingu alusel Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS (edaspidi *EPJ*). Tegemist on 1980-ndatel välja kujunenud süsteemiga, kus tollane Jõudluskontrolli Keskus hakkas hankima ja väljastama esmalt veiste kõrvamärke ja seejärel ka märgistusvahendeid lammaste, kitsede ja teiste põllumajandusloomade tarvis. EPJ müüb veiste, kitsede, sigade ning lammaste kõrvamärke, samuti väljastab asendusmärke.

Märgistusvahend väljastatakse taotluse alusel ja taotleja kulul üldjuhul loomapidajale. Põllumajanduslooma märgistamiseks mõeldud süstitav elektroonne identifitseerimisvahend väljastatakse veterinaarseaduse eelnõu kohaselt üksnes veterinaararstile. Sellist erisust on vaja rakendada, kuna loomakaitseaduse § 9 lõike 3 kohaselt on looma mikrokiipimist veterinaarse menetlusena lubatud teostada ainult veterinaararstil. Seetõttu on loomapidajale sobivam, et veterinaararst hangib selleks vajaliku märgistusvahendi ja loomapidaja ei pea sellega tegelema. Lisaks võib elektroonse identifitseerimisvahendi väljastamisega muule isikule kui veterinaararstile kaasneda pettuse oht. Eelkõige on EL-i riikides avastatud pettusjuhtumeid seoses hobuslaste märgistamisega, kuid see ei ole välistatud ka teiste loomaliikide korral. Hobuslasi peetakse erineval eesmärgil ja hobune võib jõuda ka toiduahelasse. Toidu jälgitavus peab olema tagatud algusest lõpuni ehk alates peetavast loomast kuni lõpptarbijani. Hobuslasi peetakse teisti kui kariloomi ja nende asukoht võib muutuda tihti, sõltuvalt hobuse pidamise eesmärgist. Hobuslase liikumise andmeid ei registreerita põllumajandusloomade registris, liikumine toimub hobusepassi alusel, mis omakorda on seotud hobuse identifitseeritavusega. Seetõttu on vajalik, et hobuslase märgistamisega oleks tagatud tema identifitseeritavus ja sellega ei saaks manipuleerida.

Halduslepingu sõlminud isik edastab andmed müüdüd identifitseerimisvahendite kohta PRIA-le elektrooniliselt loetaval viisil.

Eelnõu § 31. Põllumajandus- ja vesiviljeluslooma kohta arvestuse pidamine

Eelnõu §-s 31 sätestatakse loomapidaja kohustused tema peetava põllumajandus- ja vesiviljeluslooma ja käitleja kohustused loomse paljundusmaterjali jälgitavuse tagamiseks. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomapidaja arvestuse pidamise nõuded sätestatud § 11 lõikes 1. Määruse (EL) 2016/429 ning selle alusel antud EL-i õigusaktide rakendamisel ei muutu kehtivad nõuded, muutuvad vaid nõuete alused.

Eelnõu § 31 **lõikes 1** sätestatakse loomapidaja arvestuse pidamise kohustus. Loomapidaja peab oma tegevuse kohta arvestust määruse (EL) 2016/429 artiklite 102–107 ja 186–190, määruse (EL) 2019/2035 artiklite 22–37, määruse (EL) 2020/686 artiklite 8 ja 9 ning määruse (EL) 2020/691 artiklite 22–35 sätete kohaselt. Üldine nõue on, et nii teatamiskohustusega kui ka loakohustusega ettevõtte kohta dokumenteeritakse iga identifitseeritud looma identifitseerimiskood, nagu see on märgitud identifitseerimisvahendil, looma päritoluettevõtte kordumatu registreerimis- või tegevusloa number, kui loom on pärit teisest ettevõttest, ja looma sihtettevõtte kordumatu registreerimis- või tegevusloa number, kui loom kavatakse viia teise ettevõttesse. Lisaks dokumenteeritakse teatamiskohustusega ettevõttes, kus peetakse veiseid, lambaid, kitsi, sigu või hobuslasi, peetava looma sünnikuupäev, looma loomuliku surma, kadumise või tapmise kuupäev, elektroonilise identifitseerimisvahendi või tätoveeringu liik ja asukoht, kui asjakohane, iga identifitseeritud looma esialgne identifitseerimiskood, kui seda koodi on muudetud, ning selle muutmise põhjus. Ettevõttes, kus peetakse lambaid ja kitsi, dokumenteeritakse sünnikuupäevaga seotud teave peetava looma sünniaasta täpsusega.

Ettevõttes, kus peetakse sigu, ei pea dokumenteerima sea sünnikuupäeva. Määruse (EL) 2019/2035 artikli 53 kohaselt ei pea sead olema identifitseeritud, kui ettevõtte kuulub tarneahelasse ja kõnealuseid loomi kavatakse vedada tarneahela raames Eesti territooriumil, tingimusel, et jälgitavuse meetmete tegeliku rakendamisega tagatakse kõnealuste loomade täielik jälgitavus. Tarneahela all peetakse silmas integreeritud tootmisahelat, millel on loetellu kantud taudide puhul ühtne tervisestaatus ning mis koosneb koostöövõrgust, kuhu kuuluvad spetsialiseerunud ettevõtted, mille vahel sigu tootmistsükli lõpetamiseks veetakse ja mis on saanud märgistamise osas pädeva asutuse loa sigu mitte märgistada. Sellisel juhul dokumenteerib ettevõtja ainult iga tema ettevõttest välja liikunud loomade rühma puhul määruse (EL) 2016/429 artikli 102 lõike 1 punktis b osutatud teabe loomade päritolu- ja sihtkoha ja liikumise kuupäeva kohta ning sellesse rühma kuuluvate loomade koguarvu.

Eelnõu § 31 **lõike 2** kohaselt esitab loomapidaja oma tegevuse, sealhulgas peetavate loomade ja nende liikumise kohta peetava arvestuse alusel andmed põllumajandusloomade registrisse veterinaarseaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud korras.

Eelnõu § 31 **lõikes 3** sätestatakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitusnorm kehtestada määrusega põllumajanduslooma märgistamise ja registreerimise ning veisepassi väljastamise korra, põllumajanduslooma tapmisest ja hukkamisest ning kõrvaldamisest teavitamise korra ning põllumajanduslooma identifitseerimisvahendi eemaldamise ja asendamise nõuded.

Säte on kehtivas loomatauditõrje seaduse § 11 lõikes 2. Volitusnormi on muudetud, kuna osa kehtivast volitusnormist on hõlmatud määrusega (EL) 2016/429 ja määrusega (EL) 2019/2035. Volitusnorm on siiski jätkuvalt vajalik, et reguleerida riigisiseseid toiminguid. Näiteks on määruse (EL) 2019/2035 artikli 82 rakendamiseks vaja kehtestada kord, et tagada loomapidaja kolmandast riigist EL-i toodud või muus EL-i riigis eelnevalt nõuetekohaselt identifitseeritud loomade identifitseerimisvahendi seostamine tema ettevõttega.

Eelnõu § 31 **lõikes 4** antakse maaeluministrile volitus kehtestada vajaduse korral määrusega määruse (EL) 2019/2035 artiklites 39–41, 47, 48, 53, 54 ja 59–62 nimetatud erandite kohaldamise ning erandi kohaldamise taotlemise ja taotluse lahendamise kord. Eesmärk on rakendada EL-i õigusest tulenevat paindlikkust. Erandit on võimalik rakendada näiteks kinnises ettevõttes (teadusasutus) looma pidamise korral või kultuurilisel, ajaloolisel ning vabaajategevuse või spordiga seotud eesmärgil teatud tõugu looma pidamise korral. Liikmesriik võib lubada ka loomaliigile tavaliselt kohustusliku identifitseerimisvahendi asendada alternatiivse identifitseerimisvahendiga. Volitusnorm on lisatud võimalusena, kuna määruses (EL) 2019/2035 sätestatud erandite kasutamise vajadus võib ajas muutuda. See sõltub näiteks nende ettevõtete või loomagruppide olemasolust, mille puhul erandit võib rakendada, või sektori soovist erandit rakendada. Praegu selliste erandite rakendamise võimalus õigusaktides puudub.

Eelnõu § 32. Koera, kassi ja valgetuhkru identifitseerimine ning nende kohta arvestuse pidamine

Eelnõu §-s 32 sätestatakse nõuded peetava koera, kassi ja valgetuhkru identifitseerimiseks ja arvestuse pidamiseks. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on peetava koera, kassi ja valgetuhkru identifitseerimise ja arvestuse pidamise nõuded sätestatud §-des 11, 13¹ ja 13², mis on lisatud eelnõusse ajakohastatult. Peetava koera, kassi ja valgetuhkru identifitseerimine on reguleeritud määruses (EL) nr 576/2013 ja selle alusel kehtestatud EL-i õigusaktides.

Eelnõu § 32 **lõikes 1** sätestatakse loomapidajale nõue oma koer, kass ja valgetuhkur identifitseerida. Kuna veterinaarseaduses ei ole plaanis kehtestada üldist nõuet märgistada koer, kass ja valgetuhkur elektroonse identifitseerimisvahendiga, siis on eelnimetatud identifitseerimise nõude all peetud silmas nii loomale loomapidaja poolt ise märgistusvahendi kinnitamist kui ka veterinaararsti poolt süstitava elektroonse identifitseerimisvahendi

paigaldamist loomapidaja soovil. Lemmikloomadena peetavate muude loomade märgistamine ei ole reguleeritud ja neid identifitseeritakse kuuluvuse alusel. Koera, kassi ja valgetuhkru puhul on soovitatav identifitseerimisviis looma märgistamine süstitava elektroonse identifitseerimisvahendiga või muu eristamist võimaldava püsiva ning kordumatu kunstliku tunnusega, mis võimaldab teha kindlaks isiku, kellele loom kuulub. Lisaks märgistamisele süstitava elektroonse identifitseerimisvahendiga (mikrokiibiga) on vaja kanda elektroonse identifitseerimisvahendi ning looma ja tema omaniku või pidaja andmed asjakohasesse andmekogusse. Nimetatud sätteosa on lisatud täpsustavana ja ei tekita kohalikule omavalitsusele täiendavaid ülesandeid. Säte tervikuna lisab kindlust, et looma ja tema omaniku vaheline seos on peetavas andmekogus tagatud ja looma lahtipääsemise korral on andmekogusse kantud transponderi andmete alusel omanik kergesti leitav. Koerte ja vajaduse korral teiste lemmikloomade kohta arvestuse pidamist korraldab kohalik omavalitsus, mis tähendab, et tal on õigus sätestada lemmiklooma kohustuslik identifitseerimisviis oma territooriumil. Näiteks peavad Tallinna linnas peetavad koerad olema märgistatud süstitava elektroonse identifitseerimisvahendiga ehk olema kiibistatud.

Eelnõu § 32 **lõigete 2 ja 3** kohaselt märgistatakse teise liikmesriiki kaubanduslikul eesmärgil ja rohkem kui viie koera, kassi või valgetuhkru mittekaubanduslikul eesmärgil viimise korral loomad määruse (EL) 2019/2035 artikli 70 kohaselt. Teise liikmesriiki viidavad loomad on individuaalselt identifitseeritud süstitava transponderi abil, süstitav transponder, mis looma siirdatakse, on pädeva asutuse poolt heaks kiidetud ja kui siirdatud süstitav transponder ei ole saanud pädevalt asutuselt heakskiitu, teevad ettevõtjad pädevale asutusele ja vajaduse korral teistele ettevõtjatele kättesaadavaks lugemisseadme, mis võimaldab igal ajal kontrollida looma individuaalset identifitseerimistunnust.

Nende loomade teise liikmesriiki mittekaubanduslikul eesmärgil liikumise korral märgistatakse koer, kassi või valgetuhkur Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 576/2013 artikli 17 kohaselt. Praktikas märgistamise nõuded määruse (EL) 2019/2035 artikli 70 nõuetest ei erine, kuid erinevad alused on eelnõus eraldi välja toodud õigusselguse tagamiseks.

Eelnõu § 32 **lõikes 4** sätestatakse koerte ja vajaduse korral teiste lemmikloomade kohta arvestuse pidamise kohustus. Koerte ja vajaduse korral teiste lemmikloomade kohta arvestuse pidamist korraldab kohalik omavalitsus. Selline kohustus on sätestatud loomatauditõrje seaduse §-s 11. Kohalikud omavalitsused on väga erinevad nii suuruse, rahvaarvu kui ka peetavate lemmikloomade arvu poolest, samuti on lemmikloomade pidamise nõudeid üleriigiliselt keeruline kehtestada, kuna üldised nõuded võivad osutada ühelt poolt mittepiisavaks või tuua kaasa suure halduskoormuse. Seetõttu on jätetud iga kohaliku omavalitsuse otsustada, kuidas lemmikloomade kohta arvestust peetakse. Eestis on kokku 79 kohalikku omavalitsust, neist 50 omavalitsusel on lemmikloomade kohta arvestuse pidamiseks sõlmitud leping IT-firmaga SpinTek, 5 omavalitsust on liitunud EVS-i lemmikloomaregistriga ja 24 omavalitsusel puudub elektrooniline arvestusepidamine. SpinTek on Eesti IT-ettevõtte, kes alustas oma tegevust 1991. aastal ja kes pakub veebipõhist tarkvara lemmikloomade kohta arvestuse pidamiseks.

Eelnõu § 32 **lõikes 5** sätestatakse nõue, et kui koer, kass ja valgetuhkur märgistatakse elektroonse identifitseerimisvahendiga, siis kantakse elektroonse identifitseerimisvahendi andmed arvestuse pidamiseks kasutatavasse andmekogusse. Vajadus sätte järele tuleneb praktikast, kus on esinenud juhtumeid, et kõnealune loom varustatakse küll mikrokiibiga, kuid sellega seotud andmeid ei edastata kohaliku omavalitsuse poolt arvestuse pidamiseks kasutatavasse andmekogusse. Sellisel juhul ei täida mikrokiipimine oma esmast ülesannet aidata leida lahtipääsenud looma omanik, sest mikrokiip sisaldab üksnes koodi, mis tuleb vastavas andmekogus siduda vastava loomapidaja andmetega.

Eelnõu § 33. Koera, kassi ja valgetuhkru märgistamiseks kasutatava süstitava elektroonse identifitseerimisvahendi heakskiitmine ning lemmikloomapass

Eelnõu § 33 **lõikes 1** määratakse asutus, kes Eestis kiidab heaks koera, kassi ja valgetuhkru märgistamiseks kasutatava süstava elektroonse identifitseerimisvahendi. Selleks asutuseks on Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 33 **lõikes 2** sätestatakse koera, kassi ning valgetuhkru märgistamiseks kasutatavate elektroonsete identifitseerimisvahendite turuletoomise korraldus. Põllumajandus- ja Toiduamet hindab koera, kassi ja valgetuhkru märgistamiseks kasutatava süstitava elektroonse identifitseerimisvahendi vastavust Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 576/2013 II lisa nõuetele ja avaldab nõuetekohaste elektroonsete identifitseerimisvahendite loetelu tootjate kaupa oma veebilehel. Määruse (EL) 2019/2035 artikli 70 lõike 2 kohaselt kiidab koera, kassi ning valgetuhkru märgistamiseks kasutatava süstitava elektroonse identifitseerimisvahendi heaks pädev asutus ja avaldab heakskiidetud elektroonsete identifitseerimisvahendite loetelu tootjate kaupa oma veebilehel. Tegemist on küll loaga, enne mille saamist ei tohi vastavat elektroonset identifitseerimisvahendit kasutusele võtta, aga tegu ei ole konkreetsele ettevõtjale antava loaga selle tavalises tähenduses. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 576/2016 kohaselt tohib EL-is kasutada ainult ISO-standardile 11784 HDX- või FDX-B tehnoloogiale vastavaid märgistusvahendeid. Põllumajandus- ja Toiduamet annab loa konkreetse elektroonse märgistusvahendi kasutamiseks Eestis ja avalikustab kasutamiseks lubatud süstitavate elektroonsete identifitseerimisvahendite loetelu tootjate kaupa oma veebilehel, millega antakse kinnitus, et nende elektroonsete identifitseerimisvahendite kasutamine on Eestis lubatud.

Eelnõu § 33 **lõikes 3** sätestatakse, et koera, kassi ning valgetuhkru märgistamiseks kasutatavate süstitavate elektroonse identifitseerimisvahendite heakskiitmist Põllumajandus- ja Toiduametilt taotleb nende tootja või turustaja.

Eelnõu § 33 **lõike 4** kohaselt teeb Põllumajandus- ja Toiduamet elektroonse identifitseerimisvahendi kasutamisele heakskiidu andmise või sellest keeldumise otsuse 30 päeva jooksul heakskiidu taotlemisest arvates. Heakskiitmise otsustamisel lähtub Põllumajandus- ja Toiduamet Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 576/2016 elektroonsele identifitseerimisvahendile esitatavatest nõuetest.

Eelnõu § 33 **lõike 5** kohaselt pannakse Põllumajandus- ja Toiduametile ülesandeks avaldada heakskiidetud elektrooniliste identifitseerimisvahendite loetelu tootjate kaupa oma veebilehel.

Eelnõu § 33 **lõikes 6** sätestatakse lemmikloomapassi väljastamise nõuded. Määruse (EL) nr 576/2013 artikli 6 punktis d osutatud identifitseerimisdokumendi (edaspidi *lemmikloomapass*), täidab veterinaararst nõuetekohaselt ära ja väljastab selle lemmikloomapidajale sama määruse artikli 22 kohaselt. Volitatud veterinaararst määruse (EL) nr 576/2013 artikli 3 punkti g tähenduses on veterinaarseaduse § 12 lõikes 1 nimetatud veterinaararst ehk veterinaararsti kvalifikatsiooniga isik, kellel on kutsetegevuse luba.

Eelnõu § 33 **lõikes 7** sätestatakse lemmikloomapasse väljastavale veterinaararstile nõuded andmete säilitamise kohta. Praegu on nimetatud nõuded sätestatud kehtiva loomatauditõrje seaduse § 13² lõikes 5, mis on lisatud veterinaarseaduse eelnõusse muutmata kujul.

Lemmikloomapasse väljastav veterinaararst säilitab määruse (EL) nr 576/2013 artikli 21 lõike 1 punktides a–c ja artikli 21 lõikes 3 nimetatud andmeid vähemalt kümme aastat lemmikloomapassi väljastamisest arvates. Nendeks andmeteks on näiteks elektroonse identifitseerimisvahendi või tätoveeringu asukoht, elektroonse identifitseerimisvahendi paigaldamise või tätoveeringu tegemise kuupäev ning sellele kantud tähtnumbriline kood, lemmiklooma nimi, liik, tõug, sugu,

värv, omaniku nimetatud sünnikuupäev ja muud märgatavad või eristatavad tunnused, omaniku nimi ja kontaktandmed ning väljastatud passi number.

Nõue säilitada andmeid lemmiklooma identifitseerimisdokumendi blanketi väljastamise ja lemmiklooma identifitseerimisdokumendi väljastamise kohta ning andmete säilitamise tähtaeg tuleneb määruse (EL) nr 576/2013 artikli 22 lõikest 3 ja artikli 23 lõikest 2. Määruse (EL) nr 576/2013 kohaselt peab identifitseerimisdokumentide ja nende blankettide väljastamise andmeid säilitama vähemalt kolm aastat. Liikmesriikidel on see aeg erinev. Näiteks meie naaberriigis Soomes säilitatakse kõnealuseid andmeid viis aastat. Kuna lemmikloomapass kehtib terve looma eluea, on lemmiklooma keskmist eluiga arvestades otstarbekas säilitada neid andmeid kümme aastat.

Eelnõu § 33 **lõikes 8** sätestatakse lemmikloomapassi blankettide trükkimise ja veterinaararstile väljastamise korraldamise alused. Lemmikloomapassi blankettide trükkimist ja veterinaararstile väljastamist ning lemmikloomapasside väljastamise kohta arvestuse pidamist korraldab Põllumajandus- ja Toiduametiga halduslepingu sõlminud isik. Halduslepingu sõlminud isik peab tagama lemmikloomapasside määruse (EL) nr 576/2013 kohase väljastamise ja selle kohta arvestuse pidamise. Määruse (EL) nr 576/2013 artikli 23 lõike 1 kohaselt peab Põllumajandus- ja Toiduamet tagama, et identifitseerimisdokumendi blankett väljastatakse ainult Eestis kutsetegevusluba omavale veterinaararstile ja et väljastatava lemmikloomapassi numbrit saab seostada veterinaararsti kutsetegevuse numbriga.

Lemmikloomapassi blankettide trükkimise ja veterinaararstile väljastamise korraldamise puhul ei ole tegemist uue tegevusega, kuid säte on eelnõusse lisatud lemmikloomapasside väljastamise paremaks korraldamiseks ja õigusselguse tagamiseks. Eelnõu ettevalmistamise ajal tegeleb identifitseerimisdokumendi blankettide trükkimise, väljastamise ja arvestuse pidamise korraldamisega ELÜ. ELÜ väljastab identifitseerimisdokumendi blankette veterinaararstile tasu eest. Sõlmitud lepinguga ei ole kaasnenud riigile rahalisi kohustusi, sest ELÜ kantud kulutused kaetakse blankettide müügiga saadavast tulust.

Eelnõu § 33 **lõikes 9** sätestatakse lemmikloomapassi blankettide trükkimiseks ja veterinaararstile väljastamiseks ning lemmikloomapasside väljastamise kohta arvestuse pidamiseks halduslepingu sõlmimise protseduur. Blankettide trükkimise ja väljastamise ning nende kohta arvestuse pidamise ülesande täitmiseks sõlmib Põllumajandus- ja Toiduamet halduslepingu. Blankettide trükkimise ja väljastamise ning veterinaararstidele väljastatud lemmikloomapasside kohta arvestuse pidamise ülesande üleandmisega ei kaasne võimuvolituste üleandmist ning lepinguga ei reguleerita kolmanda isiku õigusi. Nimetatud halduslepingute sõlmimiseks kuulutab Põllumajandus- ja Toiduamet välja konkursi. Konkursi kuulutus avaldatakse Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel.

3. jagu. Põllumajandusloomade register

Eelnõu §-s 34 sätestatakse nõuded põllumajandusloomade registri, registrisse andmete kandmise ja sellega seotud õiguste kohta. Määruse (EL) 2016/429 artiklite 101, 109 ja 185 kohaselt loob pädev asutus registri ja peab seda, et asjakohane teave teatamis- ja loakohustuse täitnud ettevõtja ja muu isiku kohta oleks kättesaadav. Registri vastutav töötaja on Maaeluministerium ja vastutav töötaja, kes määratakse registri põhimääruses, on PRIA.

Põllumajandusloomade register asutati loomatauditõrje seaduse § 11 lõike 3 alusel ja võeti kasutusele 2000. aasta 1. oktoobril Vabariigi Valitsuse 6. juuni 2000. a määrusega nr 184 „Põllumajandusloomade registri asutamine“. Viimased põhjalikumad muudatused jõustusid 15. märtsil 2019. aastal, kui muutus loomatauditõrje seaduse § 11 lõike 3 sõnastus ja jõustus maaeluministri 8. märtsi 2019. a määrus nr 28, millega kehtestati uus põllumajandusloomade registri põhimäärus. Eelnõu § 117 kohaselt käsitatakse enne veterinaarseaduse jõustumist

kehtinud loomatauditõrje seaduse § 11 lõike 3 alusel asutatud põllumajandusloomade registrit veterinaarseaduse §-s 34 nimetatud põllumajandusloomade registrina.

Põllumajandusloomade registri eesmärk on tõhusa veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli tagamiseks pidada arvestust veterinaarseaduse § 34 lõikes 2 nimetatud isikute ning nende tegevuse kohta eelkõige selleks, et ennetada loomataudi levikut, ja juhuks, kui Eestis levib loomataud, võimaldada seda kiirelt ja tõhusalt likvideerida.

Põllumajandusloomade registrisse (määruse (EL) 2016/429 artikli 101 lõikes 1 sätestatud registrisse) kantakse teave ettevõtete kohta, mille puhul on täidetud teatamiskohustus, ja ettevõtete kohta, millele on antud tegevusluba, lisaks kantakse registrisse teave ettevõtjate, vedajate ja ka loomade kohta. PRIA annab igale registrisse kantud ettevõttele, vedajale ja ettevõtjale kordumatu registreerimisnumbri. PRIA ajakohasena peetav register hõlmab näiteks kõiki määruse (EL) 2016/429 artikli 93 kohase tegevusloaga ettevõtteid ja ettevõtjaid ning kõiki sama määruse artiklite 97 ja 99 kohase tegevusloaga ettevõtteid.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 108 kohaselt peab liikmesriigil olema süsteem riigis peetavate maismaaloomade liikide identifitseerimiseks ja registreerimiseks, kelle puhul on selline süsteem nõutud sama määruses ja selle kohaselt vastu võetud eeskirjades (EL õigusaktides). Sellise süsteemiga nähakse vajaduse korral ette arvestuse pidamine selliste loomade liikumise kohta.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 109 kohaselt tuleb registrisse kanda veiseliiki kuuluva peetava looma kohta vähemalt tema individuaalne identifitseerimistunnus, ettevõtte, kus teda peetakse, ning looma kõnealusesse ettevõttesse toomise ja ettevõttest väljaviimise kuupäev. Lamba- või kitseliiki kuuluva peetava looma kohta registreeritakse vähemalt teave tema identifitseerimise kohta ning loomade arv ettevõttes, ettevõtte, kus looma peetakse, ning looma kõnealusesse ettevõttesse toomise ja ettevõttest väljaviimise kuupäev. Sealiiki kuuluva peetava looma kohta registreeritakse vähemalt teave tema identifitseerimise kohta, loomade arv ettevõttes, ettevõtte, kus looma peetakse, ning looma kõnealusesse ettevõttesse toomise ja ettevõttest väljaviimise kuupäev. Hobuseliiki kuuluva peetava looma kohta registreeritakse vähemalt tema kordumatu kood, vajaduse korral identifitseerimismeetod, mis võimaldab seostada konkreetset looma identifitseerimisdokumendiga, asjakohased identifitseerimisandmed identifitseerimisdokumendist ja ettevõtte, kus looma peetakse.

Muusse kui eespool osutatud liiki kuuluva peetava maismaalooma kohta registreeritakse teave, mis on ette nähtud Euroopa Komisjoni delegeeritud õigusaktiga vastu võetud eeskirjades. Euroopa Komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad muude loomaliikide kohta andmete registreerimist elektroonilisse andmebaasi nende liikidega seotud konkreetsete ja oluliste riskide tõttu, et tagada määrusega (EL) 2016/429 ette nähtud taudiennetus- ja tauditõrjemeetmete tõhus kohaldamine ja hõlbustada peetavate maismaaloomade jälgitavust, nende liikumist liikmesriikide vahel ning EL-i territooriumile sisenemise jälgitavust.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on põllumajandusloomade registriga seonduv reguleeritud §-s 11. Määruse (EL) 2016/429 rakendamiseks ja põllumajandusloomade registri toimimiseks vajalikud ja asjakohased loomatauditõrje seaduse sätted on lisatud ajakohastatult veterinaarseaduse eelnõusse. Põllumajandusloomade registris on tulenevalt määruse (EL) 2016/429 ja selle alusel kehtestatud EL-i õigusaktidest vaja hakata registreerima lisaks praegustele andmetele veel andmeid peetavate alpakade ja hirvlaste kohta ning koerte, kasside, valgetuhkrute ning kodulindude liikmesriikide vahel või liikmesriigi ja kolmanda riigi vahel vedajate ja loomi Eestist väljapoole lähetavate varjupaikade kohta.

Eelnõu § 34. Põllumajandusloomade register

Eelnõu § 34 **lõikes 1** sätestatakse põllumajandusloomade registri mõiste. Põllumajandusloomade register on register Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 artiklite 101 ja 185 tähenduses ning elektrooniline andmebaas artikli 109 tähenduses. Säte on lisatud seose loomiseks määruse (EL) 2016/429 asjakohaste sätetega. Registrisse kantakse loomapidamisettevõtted, vedajad ja põllumajandusloomade ettevõttest sõltumatu kogumisega tegelevad ettevõtjad. Registrisse kandmisel antakse igale ettevõttele, vedajale ja ettevõtjale kordumatu registreerimisnumber.

PRIA kui registri volitatud töötaja peab ja ajakohastab registrit, mis hõlmab andmeid tema poolt registrisse kantud ettevõtete ja ettevõtjate kohta. Register tehakse Euroopa Komisjonile ja teiste liikmesriikide pädevatele asutustele kättesaadavaks, kui registris sisalduv teave on asjakohane peetavate maismaaloomade ja nende loomse paljundusmaterjali liikumiseks liikmesriikide vahel. Tegevusloaga ettevõtete registriosas tehakse avalikkusele kättesaadavaks sel määral, kui registris sisalduv teave on asjakohane peetavate maismaaloomade ja nende loomse paljundusmaterjali liikumiseks liikmesriikide vahel. Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2035 II osa II jaotises on sätestatud registritesse ettevõtete kohta sisestatava teabe nõuded.

PRIA peab ja haldab põllumajandusloomade registri andmebaasi. Määruse (EL) 2016/429 artiklis 109 on sätestatud andmebaasis minimaalselt registreeritavad andmed. Täpsemad nõuded elektroonses andmebaasis loomade kohta registreeritavate andmete kohta on sätestatud määruse (EL) nr 2019/2035 artiklites 42, 49, 56 ja 64.

Eelnõu § 34 **lõikes 2** sätestatakse põllumajandusloomade registri eesmärk. Põllumajandusloomade registri eesmärk on tõhusa veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli tagamiseks pidada arvestust järgmiste isikute ning nende tegevuse kohta: veterinaarseaduse alusel tegevusloa saanud või majandustegevusteate esitanud isik, veterinaarseaduse § 24 lõikes 4 nimetatud muu isik, kes peab põllumajandus- või vesiviljelusloomi kodumajapidamises, kuid kes ei tegele majandustegevusega MSÜS-i tähenduses, loomakaitseaduse alusel loomade vedamiseks ja loomade pikaajaliseks vedamiseks tegevusloa saanud isik ning katseloomadega varustamiseks, nende kasvatamiseks või kasutamiseks tegevusloa saanud isik, põllumajandusloomade aretuse seaduse alusel tegevusloa saanud isik, toiduseaduse alusel põllumajandusloomade tapmiseks tegevusloa saanud isik.

Eelnõu § 34 **lõikes 3** sätestatakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitusnorm kehtestada määrusega põllumajandusloomade registri põhimäärus. Loomatauditõrje seaduse § 11 lõike 3 alusel asutatud põllumajandusloomade registri põhimäärus on kehtestatud põllumajandusministri 8. märtsi 2019. a määrusega nr 30 „Põllumajandusloomade registri põhimäärus”. Põhimäärus kehtestatakse uuesti koos asjakohaste muudatustega.

Eelnõu § 34 **lõikes 4** sätestatakse põllumajandusloomade registri vastutav ja volitatud töötaja. Põllumajandusloomade registri vastutav töötaja on Maaeluministerium ja volitatud töötaja määratakse põllumajandusloomade registri põhimääruses. Põllumajandusloomade registri volitatud töötajaks jääb sarnaselt kehtivale korrale PRIA.

Eelnõu § 35. Põllumajandusloomade registrisse kantavad andmed

Eelnõu § 35 **lõikes 1** sätestatakse andmed, mis kantakse põllumajandusloomade registrisse isiku ja tema tegevuse kohta. Registrisse kantakse MSÜS-i § 51 lõikes 1 nimetatud andmed, määruse (EL) 2016/429 artiklites 93, 101, 109, 173 ja 185 nimetatud andmed, määruse (EL) 2019/2035 artiklites 18–21, 42, 49, 56 ja 64 nimetatud andmed, määruse (EL) 2020/686 artiklites 6 ja 7 nimetatud andmed, määruse (EL) 2020/691 artiklites 20 ja 21 nimetatud andmed ning määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 23 lõikes 1 ja artikli 24 lõikes 1 nimetatud asjakohased andmed. Andmete koosseis võrreldes kehtiva õigusega oluliselt ei muutu.

Eelnõu § 35 **lõikes 2** sätestatakse, et toiduseaduse alusel põllumajandusloomade tapmiseks tegevusloa saanud ettevõtja andmed saadakse riiklikust toidu ja sööda käitlejate registrist. Nimetatud andmed saadi kehtiva loomatauditõrje seaduse kohaselt ka seni riiklikust toidu ja sööda käitlejate registrist.

Eelnõu § 35 **lõikes 3** sätestatakse PRIA-le registrikande tegemisest keeldumise alused. PRIA keeldub põllumajandusloomade registrisse põllumajandus- või vesiviljeluslooma kohta kande tegemisest, kui isik on teadlikult esitanud valeandmeid või kui isikult on sellist liiki põllumajandus- või vesiviljeluslooma pidamise õigus kohtuotsusega ära võetud.

Eelnõu § 35 **lõikes 4** sätestatakse PRIA-le andmete esitamise üldine korraldus. Andmed põllumajandusloomade registrile esitatakse paberkandjal, PRIA e-teenuse keskkonna kaudu või muu e-teenuste keskkonna kaudu, mis suhtleb riigi infosüsteemide andmevahetuskihi kaudu põllumajandusloomade registriga. Aastate jooksul on paberkandjal andmete edastamine oluliselt vähenenud, kuid endiselt on loomapidajaid, kellel andmete edastamise elektroonne võimekus puudub. Eelistatud ja soovitatav suhtlusviis andmete edastamiseks on siiski e-keskkonna kasutamine.

Eelnõu § 35 **lõikes 5** sätestatakse vastutus esitatud andmete õigsuse eest. Põllumajandusloomade registrisse kantud andmete õigsuse eest vastutab nende esitaja. Põllumajandusloomade registris olevate andmete muutmiseks esitatakse taotlus viivitamata, kuid mitte hiljem kui viis tööpäeva pärast ettevõtja, isiku ja tema tegevuskoha andmete või peetavate loomade andmete muutmist.

Eelnõu § 35 **lõikes 6** sätestatakse registri andmete avalikkuse nõuded. Põllumajandusloomade registrisse kantud andmed on avalikud, välja arvatud andmed, mille puhul on kehtestatud juurdepääsupiirang. Isikuandmete säilitamise tähtaeg määratakse põllumajandusloomade registri põhimääruses. MSÜS-i § 64 lõike 3 kohaselt kantakse registriandmete kehtetuks tunnistamisel registriandmete aluseks olnud dokumendid arhiivi, kus neid säilitatakse kümme aastat registriandmete kehtetuks tunnistamisest arvates. Arhiivi kantud registriandmetele tagab registripidaja juurdepääsu õigustatud huvi korral. Kehtetuks tunnistatud registriandmetele tagab registripidaja juurdepääsu registri veebilehelt ühe aasta jooksul nende kehtetuks tunnistamisest arvates.

Eelnõu § 35 **lõikes 7** sätestatakse põllumajandusloomade registri seosed MSÜS-i nõuetega. Põllumajandusloomade registrile kohaldatakse MSÜS-is registri kohta sätestatud, arvestades veterinaarseaduses, loomakaitseaduses ja põllumajandusloomade aretuse seaduses sätestatud erisusi.

4. jagu. Loomade pidamine, avalik näitamine, kogumine ja vedu

Eelnõu 3. peatüki 4. jaos sätestatakse loomade pidamise, avaliku näitamise, kogumise ja veo nõuded.

Loomade pidamisega seotud üldised nõuded sätestatakse määruse (EL) 2016/429 artiklites 10, 11, 24 ja 25. Nendes artiklites sätestatakse loomapidaja loomatervisealane vastutus ja kohustus rakendada bioturvameetmeid, nõuded ettevõtja ja loomakasvatusspetsialistide loomatervisealastele teadmiste, ettevõtja jälgimiskohustus loetellu kantud ja esilekerkivate taudide esinemise avastamiseks ning loomatervise ülevaatuse korraldamise nõue loomapidamisettevõttes. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomade pidamisega seonduv reguleeritud §-des 7–9, mille asjakohased sätted on lisatud veterinaarseaduse eelnõusse.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 140 alusel võib Euroopa Komisjon võtta vastu delegeeritud akte seoses tsirkuste, näituste, spordiürituste, vabaajategevuste, loomaaedade, lemmikloomapoodide,

loomade varjupaikade ja hulgimüüjatega. Eelnõu ettevalmistamise ajal ei ole sellist õigusakti veel koostatud. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on avaliku näitamise seaduse §-s 14, mis on ajakohastatult lisatud veterinaarseaduse eelnõusse.

Loomade kogumisega seotud üldised nõuded on sätestatud määruse (EL) 2016/429 IV osa 3. peatüki 4. jaos. Määruse (EL) 2016/429 artikli 105 lõikega 1 ette nähtud kogumisega tegelevate ettevõtjate arvestuse pidamise kohustust täiendatakse ja täpsustatakse määruse (EL) 2019/2035 II osa III jaotise 4. peatükis.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomade kogumisega seonduv reguleeritud §-s 15, milles sätestatakse vahendaja mõiste ja antakse volitus maaeluministrile kehtestada määrusega nõuded vahendaja ettevõtte kohta. Kuna edaspidi on kõik loomade kogumisega seotud nõuded sätestatud vahetult kohaldatavas EL-i määruses ja rakendusmääruses, puudub vajadus sätestada sarnane volitusnorm.

Loomade veoga seotud üldised nõuded sätestatakse määruse (EL) 2016/429 artiklites 104, 125 ja 188. Vedajal on kohustus pidada arvestust ning rakendada veol taudiennetusmeetmeid. Määruse (EL) 2016/429 artikli 104 lõikega 1 ette nähtud kohustusi täiendatakse määruse (EL) 2019/2035 II osa III jaotise 3. peatükis. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomade veoga seonduv reguleeritud §-s 16. Vajalikud ja asjakohased loomatauditõrje seaduse sätted on ajakohastatud ja lisatud veterinaarseaduse eelnõusse.

Eelnõu § 36. Bioturvalisuse kava

Eelnõu §-s 36 sätestatakse bioturvalisuse kava koostamise ja rakendamise nõuded. Bioturvalisuse nõuded on üks olulisemaid ennetusvahendeid, mida saavad järgida loomapidajad ja teised loomadega töötavad inimesed, et takistada loomataudide sissetoomist loomapopulatsiooni, nende arenemist loomapopulatsioonis ja levimist loomapopulatsioonist välja. Bioturvameetmed peaksid olema piisavalt paindlikud, vastama tootmisviisile ja asjaomaste loomade liikidele või kategooriatele ning nende puhul tuleks võtta arvesse kohalikke olusid ja tehnoloogia arengut. Bioturvalisuse kava on lihtne ja vajalik vahend kõigile põllumajandus- ja vesiviljelusloomade pidajatele, aidates luua loomapidamisettevõttes selge ja kontrollitava bioturvalisuse süsteemi ning seda vastavalt vajadusele hinnata ja ajakohastada. Bioturvalisuse kava aitab loomapidajal fikseerida hetkeolukorra ja kavandada vajalikke muudatusi ning vajadusel selgitada neid lihtsalt ka järelevalveametnikule. Kuigi bioturvalisuse nõuete järgimine võib nõuda mõningaid esmaseid investeeringuid, peaks loomataudide esinemise riski vähenemine olema loomapidajate jaoks positiivseks stiimuliks.

Bioturvalisuse kava tuleb koostada teatud loomaliigi ja pidamisviisi korral. Asjakohaste loomaliikide ja pidamisviiside loetelu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. Näiteks seakasvatuseettevõtetes on sigade Aafrika katku leviku tõttu kohustus koostada bioturvalisuse kava juba praegu. Ülejäänud loomapidamisettevõtete puhul, nagu linnukasvatuseettevõtted, piimaveiste pidamise ettevõtted, lihavesi pidamise ettevõtted, lamba- ja kitsekasvatuseettevõtted, aga ka lemmikloomade varjupaigad ja kogumiskeskused, kehtestatakse nimetatud kohustus järkjärgult, konsulteerides eelnevalt asjaomase sektoriga. Bioturvalisuse kava koostamise nõue toetab bioturvalisuse nõuete tõhusamat rakendamist.

Bioturvalisuse kava ei pea koostama kodumajapidamises oma tarbeks loomade pidamise korral, välja arvatud juhul, kui see kohustus pannakse seoses eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi levikuga rakendatavate tauditõrjemeetmetega. Bioturvalisuse kava koostamisel ei ole tähtis selle kava mahukus, vaid oluline on, et see peab olema loomapidamisettevõtte põhine, kajastama loomapidamisettevõttes tehtud tegevusi (loomade sünni või sissetoomine, sööda ja allapanu sissetoomine, loomade liikumine, surevus, sõnniku eemaldamine, loomapidamisettevõtte puhastamine ja desinfitseerimine, kahjuritõrje jne) ning kõik tegevused peavad olema kooskõlas

tegeliku olukorraga loomapidamisettevõttes, mis omakorda nähtub loomapidaja peetavast arvestusest bioturvalisuse meetmete rakendamise kohta.

Määruse (EL) 2016/429 artiklis 10 ja selle alusel kehtestatavas komisjoni rakendusaktis sätestatakse loomapidajate rakendatavad bioturvameetmed ja sama määruse artiklis 25 loomatervise ülevaatuse nõue. Need kaks tegevust on omavahelises seoses, kuna loomapidaja vajab bioturvalisuse hindamisel veterinaararsti kui valdkonna eksperdi hinnangut ja nõuannet. Määruse (EL) 2016/429 artikli 10 lõike 5 kohaselt teevad ettevõtjad (veterinaarseaduse mõistes loomapidajad), loomakasvatusspetsialistid ja lemmikloomapidajad tauditõrje- ja taudiennetusmeetmete kohaldamisel koostööd pädeva asutuse ja veterinaararstiga. Nõustamine kuulub veterinaararsti kohustuste hulka eelnõu § 13 lõike 4 kohaselt. Määruse (EL) 2016/429 artikli 25 kohaselt peavad loomapidajad tagama, et veterinaararst teeb loomapidamisettevõttes vähemalt kord aastas loomatervise ülevaatuse, mille eesmärk on eelkõige nõustada loomapidajat bioturvalisuse ja muudes loomatervisega seotud küsimustes.

Eelnõu § 36 **lõikes 1** sätestatakse üldine kohustus koostada bioturvalisuse kava. Bioturvalisuse kava koostatakse veterinaarseaduse § 24 lõike 2 punktide 1–3 kohaselt majandustegevuse teate esitanud või § 25 lõike 2 punktide 1–4 viidatud tegevusalal või ettevõttes tegutsemiseks tegevusloa saanud isik ettevõttes rakendatavate bioturvameetmete kohta. Bioturvalisuse kava koostamise kohta ei ole erinõudeid ning see võib olla koostatud loomapidajale sobivas vormis. Sõltuvalt loomapidamisettevõtte suuruselt võtab bioturvalisuse kava koostamine hinnanguliselt aega mõnest tunnist mõne päevani. Jooksva arvestuse pidamine bioturvameetmete rakendamise kohta võtab sõltuvalt loomapidamisettevõtte suuruselt ja loomapidamisettevõttes peetavate loomade arvust aega hinnanguliselt viis kuni mõnikümmend minutit päevas. Bioturvalisuse kava ajakohasuse all mõeldakse näiteks loomapidamisettevõttes peetavate loomade, loomataudialase staatuse ja loomapidamisettevõttes rakendatud bioturvalisuse meetmete kohta käivate andmete uuendamist nende muutumise korral.

Eelnõu § 36 **lõikes 2** sätestatakse volitusnorm maaeluministrile kehtestada nende loomaliikide loetelu, millesse kuuluvate loomade pidamisel tuleb koostada loomapidamisettevõttes rakendatavate bioturvalisuse meetmete kohta bioturvalisuse kava. Volitusnorm kehtestatakse eesmärgiga mitte rakendada bioturvalisuse kava koostamise kohustust korraga kõikidesse loomaliikidesse kuuluvate põllumajandusloomade pidamisel, vaid teha seda riskipõhiselt, lähtudes iga loomaliigi puhul asjakohaste loomataudide leviku ohust.

Eelnõu § 36 **lõike 3** kohaselt võib vajaduse korral nimetatud loetelu kehtestada loomade vanusegruppide ja pidamisviiside kaupa. Näiteks võib tekkida vajadus käsitleda eraldi piimakarja ja lihakarja veiste kohta bioturvalisuse kava koostamist. Tegemist on sama liiki loomaga, aga neid peetakse erinevalt.

Eelnõu § 36 **lõikes 4** täpsustatakse bioturvalisuse kava koostamise aluseid. Bioturvalisuse kava koostamisel ja ajakohastamisel võetakse arvesse määruse (EL) 2016/429 artikli 10 sätestatud bioturvameetmeid ja sama määruse artikli 25 kohase loomatervise ülevaatuse tulemusi. Lisaks võib Euroopa Komisjon rakendusaktidega kehtestada sama määruse artikli 10 ühtseks kohaldamiseks vajalikud miinimumnõuded loomade, loomse saaduse, loomse paljundusmaterjali, sõidukite ja inimeste loomapidamisettevõttesse sisenemise ja sealt väljumise, seadmete kasutamise, riske arvestavate liikumistingimuste, loomade või loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali loomapidamisettevõttesse toomise tingimuste, äsja loomapidamisettevõttesse toodud või haigete loomade karantiini, isoleerimise või eraldamise ning surnud loomade ja muude loomsete kõrvalsaaduste ohutu kõrvaldamise süsteemi kohta.

Eelnõu § 36 **lõigetes 5 ja 6** sätestatakse bioturvalisuse kava koostamise tähtaeg ja kava säilitamise nõuded. Loomapidaja koostab bioturvalisuse kava 30 päeva jooksul majandustegevuse teate

esitamisest või tegevusloa saamisest arvates ning ajakohastab bioturvalisuse kava ja peab selle täitmise kohta arvestust. Bioturvalisuse kava säilitatakse kaks aastat selle rakendamise kohustuse lõppemisest arvates. Koos majandustegevuse alustamisega peab olema läbi mõeldud ka bioturvalisuse tagamine loomapidamisettevõttes.

Eelnõu § 37. Looma pidamine, lahtipääsenud ja omanikuta loom ning looma püüdmine

Eelnõu §-s 37 sätestatakse nõuded loomade pidamisele ning lahti pääsenud ja omanikuta loomaga seonduvad toimingud. Omanikuta ja loomapidaja juurest lahti pääsenud loomaga seonduvad nõuded on kehtivas loomatauditõrje seaduses sätestatud §-s 12 ja need on lisatud veterinaarseaduse eelnõusse valdavalt muutmata kujul. Eelnõusse on lisatud uue nõudena loomapidaja kohustus tagada oma looma püsimine looma pidamiseks piiritletud alal. Käesolevas paragrahvis sätestatud nõuded kehtivad kõigile maismaaloomade pidajatele.

Eelnõu § 37 **lõikes 1** sätestatakse loomapidaja kohustus tagada tema looma nõuetekohane pidamine loomapidajale kuuluval või tema kasutuses oleval territooriumil. Loomapidaja ja lemmikloomapidaja tagavad oma looma veterinaarnõuete kohase pidamise ja rakendavad vajalikke meetmeid looma lahtipääsemise vältimiseks. Loomapidajale kuuluva või tema kasutuses oleva territooriumi all mõeldakse loomapidamishoonet, -rajatist või loomade pidamiseks piiritletud ala, näiteks karjamaad koos ühendusteedega. Eestis on ette tulnud rohkelt probleeme seoses lahtipääsenud loomadega. Loomad põhjustavad majanduslikku kahju, mille üle tõuseb tihti vaidlus loomapidaja ja maavaldaja vahel, kelle maale need loomad liiguvad. Halvemal juhul ei ole need loomad ka identifitseeritud. Probleeme on nii hulkuvate põllumajandusloomade kui ka lemmikloomadega, eeskätt koertega. Üksikisikud, kohalikud omavalitsused ja ka korrakaitseorganid on viidanud oma korduvates pöördumistes Maaeluministeeriumi poole vajadusele sätestada seaduses nõue, et loomapidaja peab tagama oma loomade püsimise tema valdustes. Tekitatud materiaalse kahju korral on küll võimalus pöörduda kohtusse, kuid enamiku kannatanute jaoks on see liiga keerukas ja aeganõudev. Sageli ei ole võimalik ka kõiki kahju tekkimise asjaolusid tõendada. Sellest tulenevalt on eelnõus sätestatud loomapidajale selge kohustus rakendada abinõusid looma lahtipääsemise ärahoidmiseks.

Eelnõu § 37 **lõikes 2** määratletakse loomapidaja juurest lahti pääsenud looma mõiste. Loomapidaja juurest lahti pääsenud loomaks loetakse loom, ka lemmikloom, kes viibib omaniku või looma eest vastutava isiku juuresolekuta väljaspool loomapidajale kuuluvat või tema kasutuses olevat territooriumi. Lahti pääsenud loom on erinevalt omanikuta loomast identifitseeritud selle loomaliigi kohta sätestatud nõuete kohaselt või eelnõu § 29 lõikes 1 sätestatud viisil, kui liigipõhised nõuded puuduvad.

Eelnõu § 37 **lõike 3** kohaselt on loomapidaja ja lemmikloomapidaja kohustus korraldada nende juurest lahti pääsenud looma püüdmine.

Eelnõu § 37 **lõikes 4** määratletakse omanikuta looma mõiste. Omanikuta loomaks loetakse identifitseerimata loom, ka lemmikloom, kelle omanikku ei ole võimalik tuvastada. Identifitseerimisviisid sätestatakse veterinaarseaduse §-s 29 ning täpsemad identifitseerimisviisid loomaliikide kaupa on sätestatud määruses (EL) 2019/2035. Seega kui looma märgistuse või kuuluvuse kaudu ei ole võimalik looma omanikku kindlaks teha, loetakse loom omanikuta loomaks.

Eelnõu § 37 **lõigetes 5 ja 6** sätestatakse kohaliku omavalitsuse ülesanded omanikuta ja loomapidaja juurest lahti pääsenud looma püüdmisel ning vajaduse korral ka pidamisel ja hukkamisel. Kohalik omavalitsus korraldab omanikuta ja loomaomaniku juurest lahti pääsenud looma püüdmise, pidamise ja hukkamise loomakaitseaduse § 5 kohaselt. Kui loomapidaja või lemmikloomapidaja ei korralda temale kuuluva looma püüdmist, korraldab selle kohalik omavalitsus. Hulkuvate lemmikloomade püüdmiseks on enamik omavalitsusi sõlminud lepingu

varjupaigaga, kes tegeleb lemmikloomade püüdmise, varjupaika toimetamise ning edasiste tegevustega, nagu looma vana omaniku leidmine või loomale uue otsimine, aga vajaduse korral looma hukkamine. Varjupaik on kohustatud lemmiklooma hoidma vähemalt 14 päeva ja juhul, kui looma omanikku ei ole selleks ajaks leitud, otsima loomale uue omaniku või korraldama looma hukkamise.

Eelnõu § 37 **lõikes 7** sätestatakse looma omaniku kohustus katta temale kuuluva looma püüdmise ja pidamise kulud. Üldine põhimõte on, et kui loomapidaja või lemmikloomapidaja juurest lahti pääsenud looma püüdmise korraldab kohalik omavalitsus, kannab looma püüdmise ja pidamisega seotud kulud loomaomanik.

Eelnõu § 38. Loomanäitus, -võistlus, -laat ja -oksjon ning loomade kokkutoomisega seotud muu avalik üritus

Eelnõu §-s 38 sätestatakse loomanäituse, -võistluse, -laada ja -oksjoni ning loomade kokkutoomisega seotud muu avaliku ürituse korraldamise nõuded. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on nimetatud nõuded sätestatud §-s 14, mis on lisatud veterinaarseaduse eelnõusse ajakohastatult.

Eelnõu § 38 **lõikes 1** sätestatakse loomade kogunemisega seotud üritusele (edaspidi *üritus*) toodava looma tervisenõuded. Avalikule üritusele võib tuua kliiniliselt terve, nõuetekohaselt identifitseeritud ning asjakohastele veterinaarnõuetele vastava looma. See, kuidas nimetatud nõude järgimine tagatakse, on ürituse korraldaja otsustada. Asjakohaste veterinaarnõuete all tuleb mõista näiteks nõudeid parasiiditõrje, vaktsineerimise, terviseuuringute ja enne üritusele toomist looma muudest loomadest eraldatult pidamise kohta. Säte jätab võimaluse kasutada kõiki asjakohaseid võimalusi üritusele loomade kokkutoomisega seotud riskide maandamiseks, sealhulgas võimaluse kaasata veterinaararsti.

Eelnõu § 38 **lõikes 2** sätestatakse nõue tagada loomade heaolu ja veterinaarteenuse kättesaadavus. Ürituse korraldaja tagab kogu ürituse vältel loomade heaolu ning veterinaarteenuse kättesaadavuse. Kehtiva loomatauditõrje seaduse § 14 lõike 1 teine lause kohustab ürituse korraldajat kaasama veterinaararsti, kes kontrollib üritusele toodud looma tervislikku seisundit ja vastavust veterinaarnõuetele ning looma heaolu ürituse käigus. Loomanäituste korraldajad on avaldanud arvamust, et selline üksikasjalik kohustus ei ole alati asjakohane ja see nõue võiks olla üldisem. Loomade kokkutoomisega seotud üritusel on kõige tõenäolisem, et loom võib saada mingit liiki trauma, mida kohapeal ei saa ravida, ning seetõttu piisab ka sellest, kui ürituse korraldajal on kokkulepe veterinaarstiga just sellel üritusel vajalike toimingute tegemiseks või ohtude maandamiseks.

Kui üritusel on oluline kontrollida iga looma tervislikku seisundit enne looma lubamist üritusele, võib ürituse korraldaja ka edaspidi riskidest tulenevalt kasutada kogu ürituse vältel kohapeal viibiva veterinaararsti teenust, kuid see ei ole tulevikus kohustuslik iga ürituse puhul ja veterinaarteenuse tagamise viis on jäetud korraldaja otsustada. Kõrgema riskiga üritused on näiteks rahvusvahelised loomanäitused, -võistlused, -oksjonid ja -laadad, samuti ratsavõistlused, eriti teatud loomataudide levikuperioodil. Madala riskiga on üritused, kuhu kokkutoodavad loomad pärinevad samasuguse taudialase staatusega karjast või kus nende näitamise käigus loomad omavahel otseses kontaktis ei ole.

Eelnõu § 38 **lõikes 3** sätestatakse kohustus teavitada loomade kokkutoomisega seotud ürituse toimumisest. Ürituse korraldaja teavitab vähemalt kümme päeva enne korraldatava ürituse algust sellest Põllumajandus- ja Toiduametit. Põllumajandus- ja Toiduametil on oluline ürituse toimumisest teada, kuna üritusele vahetult eelneval või selle toimumise ajal puhkenud loomataudi korral rakendab Põllumajandus- ja Toiduamet viivitamata vajalikke meetmeid loomataudi leviku tõkestamiseks ning selleks on oluline teada kõigi sellele taudile vastuvõtlikku liiki loomade

asukohta. Põllumajandus- ja Toiduamet saab seda teavet kasutada ka järelevalve paremaks korraldamiseks. Lisaks sätestatakse lõikes 3 nõuded ürituse teates sisalduva teabe kohta. Ürituse teates märgitakse ürituse liik (loomanäitus, -võistlus, -laat, -oksjon või loomade kokku toomisega seotud muu avalik üritus), ürituse alguse ja lõpu kuupäev, ürituse toimumise koht, üritusele toodavate loomade liigid, üritusele toodavate loomade päritoluriik ja -piirkond, üritusel veterinaarteenust pakkuva veterinaararsti nimi ja kontaktandmed, üritusel osalemiseks nõutavad looma terviseandmed ning ürituse korraldaja nimi ja kontaktandmed. Nimetatud andmed on olulised üritusega seotud riskide hindamiseks ja kiireks reageerimiseks loomataudi ohu korral. Rahvusvaheline üritus on kindlasti kõrgema loomatervise riskiga ning Põllumajandus- ja Toiduametil peab olema piisavalt teavet üritusel osalevate loomade päritoluriikide kohta.

Eelnõu § 38 **lõikes 4** sätestatakse nõuded Põllumajandus- ja Toiduameti peetavale arvestusele ürituste kohta. Põllumajandus- ja Toiduamet peab arvestust toimuvate ürituste kohta, registreerides nõuetekohase teate. Andmed ürituste arvestuse kohta on avalikud ja neid säilitatakse kolm aastat ürituse registreerimise päevast arvates.

Eelnõu § 38 **lõikes 5** sätestatakse ürituse keelamise alused. Põllumajandus- ja Toiduamet võib keelata teatud liiki loomade kokkutoomise või nende üritusel kasutamise, kui riskianalüüsi tulemusena on selgunud loomataudi leviku oht. Selline oht on tõenäolisem rahvusvahelise ürituse puhul, kuhu tuuakse loomi erinevatest välisriikidest. Põllumajandus- ja Toiduamet teeb sellise ürituse kohta riskianalüüsi, tuginedes konkreetse riigi loomatervise alasele olukorrale.

Eelnõu § 38 **lõikes 6** sätestatakse ürituse keelamisest teavitamise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet teavitab teatud liiki loomade kokkutoomise või nende üritusel kasutamise keelamisest viivitamata korraldajat ja vajaduse korral avalikkust massiteabevahendi kaudu. Ürituse korraldaja teavitab pärast loomade kokkutoomise või nende üritusel kasutamise keelamisest teadasaamist sellest üritusel osalejaid.

Eelnõu § 38 **lõikes 7** sätestatakse nõuded loomade ürituselt tagasiviimisele. Looma vedamisel ürituselt tema alalisse pidamiskohta rakendab loomapidaja looma veol ja pidamisel loomataudi leviku võimaliku leviku tõkestamiseks asjakohaseid bioturvameetmeid nagu looma ajutine eraldamine muudest loomadest ja looma tervise jälgimine. Üritusel erinevate loomade tiheda omavahelise kokkupuutumise tõttu suureneb oht võimaliku loomataudi levikuks. Näiteks kui üritusele toodud loom on nakatunud loomataudi, aga loomataudi peiteperioodil ei ole veel kliinilised tunnused avaldunud, võib loom nakkust teistele loomadele edasi anda. Loomapidaja peab kohase bioturvameetmena paigutama ürituselt toodud looma kui karja juurdetoodava looma muudest loomadest eraldi ajaks, mis on piisav võimaliku loomataudi avaldumiseks. Vajadusel tuleb looma tervisliku seisukorra kindlakstegemiseks teha ka asjakohaseid uuringuid.

Eelnõu § 39. Põllumajandus- ja vesiviljelusloomade vedu

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on põllumajandus- ja vesiviljelusloomade veo nõuded sätestatud §-s 16. Kehtivaid nõudeid ei ole veterinaarseaduse eelnõuga võrreldes oluliselt muudetud ja need on kooskõlas määrusega (EL) 2016/429 ning komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2020/688, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomade ja haudemunade liidusisest liikumist käsitlevate loomatervisenõuetega. Määruse (EL) 2016/429 artikli 125 kohaselt rakendavad ettevõtjad asjakohaseid ja vajalikke ennetusmeetmeid, et peetavate maismaaloomade tervisestaatust ei ohustata veo ajal, peetavate maismaaloomade vedamine ei põhjusta sama määruse artikli 9 lõike 1 punkti d loetellu kantud taudide levikut, mis võivad sellise loomade veoga levida inimestele ja loomadele, seadmed ja veovahendid desinfitseeritakse ja puhastatakse, tehakse putuka- ja näriliste tõrjet ning rakendatakse muid asjakohaseid bioturvameetmeid vastavalt sellele, millised on asjaomase veoga seotud riskid. Euroopa Komisjonil on õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad seadmete ja veovahendite puhastamise ja desinfektsiooni nõudeid,

putukate- ja kahjuritõrjeks kasutatavatele biotsiididele esitatavaid nõudeid ning muid asjakohaseid bioturvameetmeid. Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/688 artiklites 4–6 sätestatakse nimetatud maismaaloomade ja haudemunade veo üldised nõuded, veoks kasutatavate konteinerite kohta esitatavad nõuded ning veovahendite ja konteinerite suhtes rakendatavad asjakohased erandid.

Eelnõu § 39 **lõikes 1** sätestatakse veovahendi puhastamise ja desinfitseerimise täpsemad nõuded. Veovahend tuleb pärast iga loomade vedu või vajaduse korral ka enne järgmist loomade vedu puhastada ja desinfitseerida. Sättes täpsustatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 125 üldisi nõudeid.

Eelnõu § 39 **lõikes 2** sätestatakse haigete ja haiguskahtlaste loomade veo nõuded. Haigeid või haiguskahtlasi loomi tuleb vedada eraldi veosena veterinaararsti kontrolli all. Kui loom haigestub või sureb veo ajal, teavitab vedaja sellest viivitamata veterinaararsti. Haige loomana käsitatakse käesolevas paragrahvis nii vigastatud kui ka loomataudi põdevat või taudikahtlast looma.

Eelnõu § 39 **lõikes 3** sätestatakse vedajale nõue säilitada tema peetava arvestuse aluseks olevaid dokumente. Vedaja peetava põllumajandus- ja vesiviljelusloomade vedamise arvestuse aluseks olevaid dokumente säilitatakse vähemalt kolm aastat veo toimumisest arvates. Määruse (EL) 2016/429 artiklite 104 ja 188 kohaselt säilitatakse sellist arvestust vähemalt kolm aastat.

Nõue maismaaloomade veo kohta arvestust pidada on sätestatud määruse (EL) 2016/429 artiklis 104. Vedajad peavad ja säilitavad arvestust, milles loetletakse ettevõtted, kuhu veokid on sisenenud, veetud peetavate maismaaloomade kategooriad, liigid ja arv, teave kasutatud veovahendi puhastamise, desinfektsiooni ja kahjuritõrje kohta ning loomade saatedokumentide andmed, sealhulgas dokumentide arv. Arvestust peetakse ja säilitatakse paberil või elektrooniliselt ning tehakse pädevale asutusele kättesaadavaks viimase taotluse korral. Lisaks on määruse (EL) 2019/2035 artiklis 34 täpsustatud, et andmed, mida vedajad dokumenteerivad iga peetavate maismaaloomade veoks kasutatud veovahendi kohta, on veovahendi numbrimärk või registreerimisnumber, loomade päritoluettevõttes veovahendile pealelaadimise kuupäevad ja kellaajad, iga külastatud ettevõtte nimi, aadress ja registreerimis- või tegevusloa number, loomade sihtkoahetevõttes mahalaadimise kuupäevad ja kellaajad, veovahendi puhastamise, desinfektsiooni ja kahjuritõrje tegemise kuupäevad ja kohad ning loomadega kaasas olevate dokumentide asjakohased viitenumbrid.

Määruses (EL) 2016/429 on veeloomade veo kohta arvestuse pidamise nõue sätestatud artiklis 188. Vesiviljelusettevõttesse viimiseks või loodusesse laskmiseks ette nähtud veeloomade vedaja peab ajakohast arvestust, milles kajastuvad veetavate veeloomade kategooriad, liigid ja hulk (arv, kogus või kaal), vesiviljelusloomade ja looduslike veeloomade suremus veo ajal võimaluse korral veoliikide ning vesiviljelusloomade ja looduslike veeloomade liikide kaupa, vesiviljelusettevõttes või tauditõrjet tegevad veeandide ettevõtted, kuhu veovahend on sisenenud, vedamise ajal toimunud veevahetus, täpsustades värske vee veevõtukohtad ja heitvee kogumise kohad ning veovahendi puhastamise ja desinfektsiooni kohta. Arvestust peetakse ja säilitatakse paberil või elektrooniliselt ning tehakse kättesaadavaks pädevale asutusele viimase taotluse korral. Lisaks on määruse (EL) 2020/691 artiklis 35 täpsustatud, et vedajad dokumenteerivad iga peetavate vesiviljelusloomade veoks kasutatud veovahendi kohta järgmised andmed: veovahendi numbrimärk või meretranspordivahendi rahvusvaheline registrinumber või muu asjakohane number, mis on antud muu veovahendi kohta, veeloomade päritoluettevõttes või pidamise kohas veovahendile pealelaadimise kuupäevad ja kellaajad, iga külastatud ettevõtte nimi ning aadress ja kordumatu registreerimis- või tegevusloa number, iga külastatud veeloomade pidamise koha asukoht, veeloomade sihtkoahetevõttes mahalaadimise kuupäevad ja kellaajad, veevahetuse kuupäevad ja kellaajad, veovahendi bioturvalisuse plaan ja selle täitmist tõendavad dokumendid ning loomadega kaasas olevate dokumentide viitenumbrid.

Eelnõu § 40. Erand kabiloomade ja kodulindude veovahendile kogumise kohta

Kabiloomade ja kodulindude veovahendile kogumine otse päritoluettevõttest on lubatud määruse (EL) 2016/429 artikli 133 lõikes 2 sätestatud tingimustel, mis tähendab, et teatud juhtudel võib peetavaid kabiloomi ja kodulinde koguda otse veovahendile ja ilma loomi selleks tegevusluba saanud ettevõttese viimata.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 4 lõike 49 kohaselt on kogumine rohkem kui ühest ettevõttest pärit peetavate maismaaloomade kokku kogumine lühemaks ajavahemikuks kui on asjaomase loomaliigi jaoks ette nähtud viibimisaeg. Sama artikli lõike 50 kohaselt on viibimisaeg lühim ajavahemik, mis on vajalik selle tagamiseks, et ettevõttesse toodud looma tervisestaatus ei ole halvem kõnealuse ettevõtte loomade omast. Viibimisajaks on tavaliselt 30 kalendripäeva.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 126 lõike 2 kohaselt võtavad ettevõtjad kõik vajalikud meetmed tagamaks, et teise liikmesriiki viidavad peetavad maismaaloomad lähetatakse otse teises liikmesriigis asuvasse sihtkohta, välja arvatud juhul, kui neil on vaja peetuda puhkekohas loomade heaoluga seotud põhjusel. Erandina võivad põllumajandusettevõtjad peetavaid kabiloomi ja kodulinde koguda päritoluliikmesriigist teise liikmesriiki viimise ajal kuni kolm korda üksnes sel eesmärgil tegevusloa saanud kabiloomade ja kodulindude kogumise ettevõttes. Päritoluliikmesriik võib oma territooriumil lubada koguda kabiloomi ja kodulinde veovahendis, kui neile tullaakse järele otse nende päritoluettevõttesse, tingimusel, et kõnealuseid loomi ei laadita jälle maha kõnealuse toimingu käigus ega enne saabumist nende sihtkohaettevõttesse või lõplikku sihtkohta või järgmisesse kogumise kohta.

5. jagu. Tapaloomade, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemise veterinaarnõuded

Eelnõu § 41. Tapalooma, loomse saaduse, loomse paljundusmaterjali ning loomse kõrvalsaaduse ja loomsest kõrvalsaadusest saadud toote käitlemine

Määruse (EL) 2016/429 IV osa I jaotise 2. peatüki artiklis 121 sätestatakse ettevõtjale nõue tagada peetavate maismaaloomade ja loomse paljundusmaterjali jälgitavus. Lisaks on ettevõtjale kehtestatud nõuded komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2020/686 ja komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2020/999⁴⁶, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 rakenduseeskirjad seoses veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtete heakskiitmise ning nende paljundusmaterjali jälgitavusega (ELT L 221, 10.07.2020, lk 99–104).

Määruse (EL) 2016/429 IV osa I jaotise 6. peatükis, milles käsitletakse loomsete saaduste tootmiste, töötlemist ja turustamist EL-is (artiklid 166–169), sätestatakse ettevõtjale nõue rakendada ennetusmeetmeid, et ära hoida nende loomataudide levikut, mis võivad edasi kanduda loomade ja loomsete saaduste liikumisega või kõigi tootmis-, töötlemis- ja turustamisetappide käigus. Ettevõtja peab tagama, et loomne saadus ei ole pärit loomakasvatuse- või toidukäitlemisettevõttest ega ole saadud loomadelt, kelle suhtes rakendatakse erakorralisi meetmeid või liikumispiiranguid, välja arvatud juhul, kui õigusaktidega on ette nähtud erandid peetavate maismaaloomade ja loomsete saaduste suhtes kohaldatavate liikumispiirangute kohta.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 166 lõike 3 kohaselt võtab Euroopa Komisjon vastu delegeeritud õigusakte, mis reguleerivad ennetusmeetmeid loomsete saaduste käitlemise täpsemate nõuete, sealhulgas riskimaandamise meetmete ja loomsete saaduste suhtes kohaldatavate liikumispiirangute kohta.

⁴⁶ [EUR-Lex - 32020R0999 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/999/oj)

Loomset päritolu toidu käitlemise üldised nõuded on sätestatud määruses (EÜ) nr 853/2004. Loomsete kõrvalsaaduste käitlemise üldised nõuded on sätestatud määruses (EÜ) nr 1069/2009. Määruse (EÜ) nr 1069/2009 kohaselt võib pädev asutus kehtestada teatavaid erandeid loomsete kõrvalsaaduste kõrvaldamiseks ja kasutamiseks. Seni on erandid kehtestanud Põllumajandus- ja Toiduameti peadirektor oma käskkirjaga, mida vaadatakse üle ja muudetakse vastavalt vajadusele. Peamised erandid, mida võib teha on, järgmised: teatud loomade eriotstarbeline söötmine (metsloomad, röövlinnud, karusloomad, loomaaialoomad, tsirkusloomad, kasvanduste koerad ja jahikoerad, varjupaiga kassid ja koerad, kalasöödana kasutatavad tõugud ja ussid), lemmiklooma ja hobuslase matmine, teatavate loomsete kõrvalsaaduste muul viisil kõrvaldamine, kõrvalises piirkonnas loomsete kõrvalsaaduste muul viisil kõrvaldamine, teatavate loomsete kõrvalsaaduste prügilasse ladestamiseks saatmine, loomsete kõrvalsaaduste kasutamine teadus- või haridustöös, diagnostikas, näitustel ja kunstitegevuses, lemmikloomatoiduna jaekaubanduses ja karusloomade liigisisene söötmine. Kõik need erandid kehtivad vaid Eestis ja ainult selliste loomsete kõrvalsaaduste puhul, mis on tekkinud Eestis. Erandi rakendamise eelduseks on võimalikult väike risk inimese ja looma tervisele. Pädeval asutusel on jätkuvalt õigus loomataudi puhkemise või selle kahtluse korral või muu ohu ilmnemisel erandi rakendamisse sekkuda, erandi rakendamist keelata või erandina lubatud tegevus peatada.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on tapaloomade, loomsete saaduste ja nende käitlemise veterinaarnõuded sätestatud 2. peatüki 5. jaos. Vajalikud ja asjakohased loomatauditõrje seaduse sätted on lisatud veterinaarseaduse eelnõusse.

Eelnõu § 41 **lõikes 1** määratletakse tapalooma mõiste. Tapaloom on liha ja lihasaaduste tootmise eesmärgil tapmisele määratud loom.

Eelnõu § 41 **lõikes 2** sätestatakse kohustus tagada tapaloomade ja loomsete saaduste nõuetekohane käitlemine. Tapaloomade ja loomsete saaduste käitlemise määruste (EL) 2016/429 ja (EÜ) nr 853/2004 kohaselt tagab käitleja.

Eelnõu § 41 **lõike 3** kohaselt tuleb farmis tapetud kodulindude ja jäneseliste liha väikeses koguses tarnimisel käitlejalt otse lõpptarbijale või kohalikku jaekaubandusettevõttese värske lihana müügiks otse lõpptarbijale järgida põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määruses nr 127 „Farmis tapetud kodulindude ja jäneseliste liha väikeses koguses käitlemise hügieeninõuded” (RT I, 29.03.2018, 4) sätestatud nõudeid. Ulukite või nende liha väikeses koguses tarnimisel kütilt otse lõpptarbijale või kohalikku jaekaubandusettevõttese tuleb järgida põllumajandusministri 15. juuni 2006. a määruse nr 74 „Kütitud uluki rümba ja rümba raietükkide väikeses koguses käitlemise hügieeninõuded” (RT I, 24.09.2019, 7) nõudeid.

Eelnõu § 41 **lõikes 4** sätestatakse kohustus tagada loomse paljundusmaterjali käitlemine määruses (EL) 2016/429 ja komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/686 sätestatud veterinaarnõuete kohaselt.

Eelnõu § 41 **lõikes 5** sätestatakse õigus rakendada loomsete kõrvalsaaduste käitlemise erisusi. Põllumajandus- ja Toiduameti loal võib kooskõlas määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikliga 19 rakendada loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete käitlemise erisusi. Peamised erandid on loetletud käesoleva paragrahvi üldises kirjelduses. Pädev asutus võib erandina määruse (EÜ) nr 1069/2009 artiklitest 12–14 ja 21 anda loa surnud lemmikloomade ja hobuslaste matmiseks, kõrvalistes piirkondades teatava 1. kategooria materjali ning 2. ja 3. kategooria materjali kõrvaldamiseks kohapeal järelevalve all põletamise või matmise teel või muul viisil, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviseriski suurenemine. Pädev asutus võib lubada ka teatava 1. kategooria materjali ning 2. ja 3. kategooria materjali kõrvaldamiseks järelevalve all kohapeal põletamise või matmise teel või muul viisil, millega hoitakse ära inimeste ja loomade

terviseriski suurenemine, piirkondades, millele praktiliselt puudub juurdepääs või kuhu tekib juurdepääs ainult eriolukorras geograafiliste või kliimatiliste olude tõttu või loodusõnnetuse korral, mille puhul tekiks risk materjali koguvate inimeste tervisele ja ohutusele, või kohtades, kuhu juurdepääs nõuaks ebaproportsionaalselt suuri pingutusi materjali kogumiseks. Lubada võib veel 2. ja 3. kategooria materjali kõrvaldamist muul viisil kui kohapeal põletamise või matmise teel järelevalve all, kui see materjal ei kujuta endast inimeste ja loomade terviseriski ja kui selle materjali kogus ei ületa nädalas määra, mis sätestatakse sõltuvalt toimingute laadist ja loomaliikidest, kelle kõrvalsaadusi käideldakse, sellise materjali kõrvaldamiseks, mis ei kuulu 1. kategooria materjali hulka teatamiskohustusliku haiguspuhangu korral, kohapeal põletamise või matmise teel sellistel tingimustel, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviseriskide levik, kui vedu lähimasse loomsete kõrvalsaaduste töötlemise või kõrvaldamise tunnustatud ettevõttesse suurendaks terviseriske või kui ulatusliku episootilise taudipuhangu korral oleks selliste ettevõtete kõrvaldamisvõimsus ületatud. Erandid on lubatud ka mesilaste ja mesindustoodete suhtes nende kohapeal põletamise või matmise teel sellistel tingimustel, millega hoitakse ära inimeste ja loomade terviseriski suurenemine.

Eelnõu § 41 lõikes 6 sätestatakse maaeluministrile volitusnorm kehtestada määrusega loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas loomade oma tarbeks tapmise veterinaarnõuded. Maaeluministri määrusega on kavas kehtestada nõue, et teatud juhtudel tuleb looma oma tarbeks tapmisest teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit. Lisaks on kavas selle volitusnormi raames kehtestada sigade Aafrika katku tsoneerimisega seotud sealiha ja metssealiha märgistamise nõuded.

Loomade oma tarbeks tapmisest teavitamise kohustus ei ole uus, sama nõue on ka praegu näiteks loomatauditõrje seaduse §-s 9 lõikes 1¹ ja seoses sigade Aafrika katkuga põllumajandusministri 23. novembri 2004. a määruse nr 179 „Sigade klassikalise katku ja sigade aafrika katku tõrje eeskiri” § 40¹ lõikes 1. Lisaks on teavitamise nõue juhul, kui loomapidaja kavatseb tappa enda tarbeks üle 30 kuu vanuse veise ning üle 18 kuu vanuse lamba ja kitse. See nõue tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EÜ) nr 999/2001⁴⁷.

Sigade Aafrika katku tsoneerimisega seotud sealiha ja metssealiha märgistamise nõuded tulenevad komisjoni rakendusotsusest 2014/709/EL⁴⁸, milles käsitletakse loomatervishoiualaseid tõrjemeetmeid seoses sigade Aafrika katkuga teatavates liikmesriikides (ELT L 264, 13.10.2017, lk 7–19). Komisjoni otsuse 2014/709/EL lisas on piirkonnad jagatud alljärgnevalt:

I osa – I piirkond – risk tuleneb teatava nakatunud metsseapopulatsiooni lähedusest, niinimetatud puhvertsoon;

II osa – II piirkond – taud puudutab metssigade populatsiooni;

III osa – III piirkond – taud puudutab nii seakasvatustettevõtteid kui ka metssigade populatsiooni;

IV osa – IV piirkond – Itaalia osa Sardiinia, kus olukord seoses sigade Aafrika katkuga on erinev võrreldes teistes liikmesriikides valitseva olukorraga kõnealuse haiguse pikaajalise endeemilisuse tõttu ja tingituna asjaolust, et tegemist on saarega.

Tegemist ei ole uue sättega, selle sisuks olevad nõuded on ka praegu loomatauditõrje seaduse § 17¹ alusel kehtestatud põllumajandusministri 13. mai 2005. a määruse nr 55 „Loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas nendega kauplemise, veterinaarnõuded” (RT I, 03.09.2015, 12) 4. lisas.

Kõnealuse volitusnormiga on seotud ka põllumajandusministri 15. juuni 2006. a määrus nr 71 „Toorpiima käitlemise hügieeninõuded” (RT I, 29.03.2018, 29), milles sätestatakse toorpiima käitlemise hügieeninõuded loomapidaja sellises majapidamises ja ettevõttes, kus tegeletakse

⁴⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001R0999&from=EN>

⁴⁸ [EUR-Lex - 02014D0709-20200327 - EN - EUR-Lex](#)

piima tootmisega (edaspidi *piimatootmisettevõte*), ning sellise toorpiima väikeses koguses käitlemise hügieeninõuded, mida tootja pakub müügiks, müüb või annab muul viisil tasuta eest või tasuta üle (edaspidi *turustamine*) oma Eestis asuvast piimatootmisettevõttest otse tarbijale.

Nimetatud määrus näeb ette, et toorpiima turustamiseks otse tarbijale turul, tänaval ja teises üldsusele avatud samalaadses kohas ning jaekaubandusettevõtjale, kes turustab toorpiima oma Eestis asuvast jaekaubandusettevõttest otse tarbijale, peab olema veterinaartõend, mille kehtivusaeg on kuus kuud. Veterinaartõendiga tõendatakse, et toorpiim pärineb kliiniliselt tervelt loomalt ning karjast ja piirkonnast, mille kohta ei ole loomataudi esinemise ega kahtluse tõttu kehtestatud loomade liikumise piirangut.

Eelnõu § 41 **lõikes 7** sätestatakse maaeluministrile volitusnorm kehtestada määrusega loomse paljundusmaterjali märgistamise nõuded. Volitusnorm on lisatud komisjoni rakendusmääruse (EL) 2020/999 artikli 5 lõikest 2 tuleneva riigi kohustuse täitmiseks. Iga liikmesriik peab kehtestama eeskirjad oma territooriumil sperma, munarakkude ja embrüote paigutamiseks, säilitamiseks ja veoks kasutatavate kõrte ja muude pakendite märgistuse tunnuste ja vormi kohta ning edastama selle teabe komisjonile ja teistele liikmesriikidele.

4. peatükk. Looma ja kauba Eestisse toimetamine, nendega kauplemine ja nende eksport ning lemmikloomade mittekaubanduslik liikumine

Veterinaarseaduse eelnõu 4. peatükis käsitletakse looma ja kauba Eestisse toimetamise, nendega kauplemise ja ekspordi ning lemmikloomade liikmesriikidevahelise liikumise nõudeid.

1. jagu. Eestisse toimetamine

Eelnõu 4. peatüki 1. jaos sätestatakse looma, loomse saaduse, loomse paljundusmaterjali, heina ja põhu Eestisse toimetamise nõuded.

Eelnõu § 42. Eestisse toimetamise tingimused

Eelnõu §-s 42 sätestatakse loomse saaduse, loomse paljundusmaterjali, heina ja põhu (edaspidi koos *kaup*) ning looma Eestisse toimetamise tingimused.

Eelnõu § 42 **lõike 1** kohaselt võib looma ja kaupa Eestisse toimetada üksnes määruse (EL) 2017/625 artikli 59 lõike 1 alusel määratud piiripunkti kaudu.

Eelnõu § 42 **lõike 2** sätestatakse looma ja kauba Eestisse toimetamise mõiste viitega määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktile 40, millest tulenevalt loetakse looma ja kauba Euroopa Liidu välisest riigist Eestisse toimetamiseks looma ja kauba toomist Eestisse mõnest väljaspool EL-i tolliterritooriumi asuvast riigist või asuvalt territooriumilt.

Eelnõu § 42 **lõikes 3** määratletakse piiripunkti mõiste. Piiripunkt veterinaarseaduse tähenduses on määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktis 38 nimetatud koht EL-i välisest riigist Eestisse toimetatava looma ja kaupa sisaldava saadetise üle veterinaarkontrolli tegemiseks. Määruse (EL) 2017/625 kohaselt mõistetakse piiripunktina kohta ja selle juurde kuuluvaid rajatisi, mille liikmesriik on määranud ametliku kontrolli tegemiseks, et kontrollida EL-i õigusaktides sätestatud nõuete täitmist.

Eelnõu § 42 **lõikes 4** sätestatakse, milliste loomade ja kaupade üle tehakse Eestisse toimetamisel veterinaarkontrolli. Määruses (EL) 2017/625 nähakse ette loomad ja kaupade kategooriad, mis tuleb piiripunktis enne nende EL-i sisenemist alati esitada veterinaarkontrolliks. Veterinaarkontrolli alla kuuluvate loomade ja kaupade loetelu on toodud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2019/2007, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 rakenduseeskirjad seoses loeteludega loomadest, loomsetest saadustest, loomsest paljundusmaterjalist ning loomsetest kõrvalsaadustest ja nendest saadud toodetest ning

heinast ja põhust, mille suhtes kohaldatakse piiripunktides ametlikku kontrolli, ning muudetakse otsust 2007/275/EÜ (ELT L 312, 03.12.2019, lk 1–39).

Eelnõu § 42 **lõike 5** kohaselt teavitab kaubasaadetise eest vastutav isik veterinaarkontrolli tegemiseks piiripunktis kavandatavast Eestisse toimetamisest seda piiripunkti, mille kaudu kaubasaadetise import on kavandatud, komisjoni rakendusmääruses (EL) 2019/1013, liitu sisenevatest teatavate looma- ja kaubakategooriate saadetistest etteteatamise kohta (ELT L 165, 21.6.2019, lk 8–9), sätestatu kohaselt. Üldjuhul teavitatakse piiripunkti vähemalt üks tööpäev enne kaubasaadetise eeldatavat saabumist. Liikmesriikidel on võimalik ette näha erand juhuks, kui logistilised piirangud ei võimalda eelnimetatud tähtajast kinni pidada, ja sellisel juhul tuleb piiripunkti teavitada vähemalt neli tundi enne saadetise eeldatavat saabumist. Selline võimalus nähakse eelnõu kohaselt ette juhuks, kui kaubasaadetise Eestisse toimetamiseks kasutatakse maanteepiiripunkti. Venemaalt saabuv saadetis, näiteks kalasaadetis, transporditakse lähtekohast piiripunkti vähem kui 24 tunni jooksul ning enne saadetise laadimist ei ole võimalik saada vajalikku teavet ühtse sisseveodokumendi täitmiseks, seetõttu on Eestisse toimetamisel maanteepiiripunkti kasutamise korral asjakohane rakendada lühemat etteteatamisaega.

Eelnõu § 42 **lõikes 6** sätestatakse kaubasaadetise eest vastutava isiku kohustus esitada laeva või lennukiga kaubasaadetise Eestisse toimetamisel piiripunkti veterinaarjärelevalve ametnikule lastimanifest.

Eelnõu § 42 **lõigete 7 ja 8** kohaselt võib looma ja kaupa, mille kohta ei ole kehtestanud veterinaarnõudeid Euroopa Komisjon, Eestisse toimetada Põllumajandus- ja Toiduameti loal Eestiga samaväärse loomatervisealase olukorraga riigist või selle piirkonnast, kui loom ja kaup on ohutu looma ja inimese tervisele. Üldjuhul on loomade ja kaupade Eestisse toimetamise nõuded reguleeritud määruse (EL) 2016/429 V osa 1. peatüki 1. jaos ja selle volitusnormide alusel kehtestatud EL-i õigusaktides. Samas võib praktikas ette tulla olukord, kus Eestisse soovitakse toimetada selliseid loomi või sellist kaupa, mille kohta ei ole veterinaarnõudeid kehtestatud ei EL-is ega liikmesriigis. Loomade ja kauba korral, mille kohta Euroopa Komisjon ei ole ühtseid nõudeid välja töötanud nende marginaalsuse (meditsiinis kasutatavad selgrootud jms) ja väikese riski tõttu, kohaldatakse süsteemi, kus otsustuspädevus on liikmesriigil. Selleks, et teada saada, millistele veterinaarnõuetele eelnimetatud loomad ja kaup peavad vastama, esitab importija Põllumajandus- ja Toiduametile vastavasisulise taotluse. Taotluse alusel hindab Põllumajandus- ja Toiduamet võimalikke ohte looma ja inimese tervisele ning teeb kindlaks veterinaarnõuded, millele sellised loomad ja selline kaup peavad vastama, sealhulgas vajaduse esitada veterinaarnõuete kohasuse tõendamiseks sertifikaat. Teatud loomade ja kauba Eestisse toimetamisel ei kaasne ohtu loomade ega inimeste tervisele ning seetõttu ei ole sertifikaadi nõue õigustatud. Põllumajandus- ja Toiduamet teatab importijale käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud loomade ja kauba Eestisse toimetamise veterinaarnõuded.

Eelnõu § 42 **lõike 9** kohaselt võib transiidil olevat kaupa ladustada vabatsoonis ja tollilaos määruse (EL) 2019/2124 kohaselt. Inimeste ja loomade tervise kaitsmiseks tehakse ühest kolmandast riigist teise kolmandasse riiki teel olevate ja EL-i territooriumi läbiva kaubasaadetise suhtes piiripunktis dokumentide ja identsuskontrolli. Sellist transiitvedu lubatakse ainult teatavatel tingimustel. Teatavatel juhtudel on lubatud nimetatud saadetisi ka ladustada. Jälgitavuse tagamiseks võib selliseid saadetisi ajutiselt ladustada ainult tegevuslooga laos, mis peab vastama määruses (EÜ) nr 852/2004 ja komisjoni määruses (EL) nr 142/2011 sätestatud ja osutatud hügieeninõuetele.

Eelnõu § 42 **lõike 10** kohaselt peab vabatsoonis või tollilaos transiidil oleva loomse toidu ladustamisega tegelemiseks olema ettevõtjal selliseks tegevuseks tegevusluba toiduseaduse alusel.

Eelnõu § 43. Piiripunkti määramine

Eelnõu §-s 43 sätestatakse piiripunkti määramise kord.

Eelnõu § 43 **lõike 1** kohaselt määrab Põllumajandus- ja Toiduamet piirikontrolli koha omaniku või valdaja taotluse alusel piiripunkti, mille kaudu on lubatud looma või kaupa Eestisse toimetada. Põllumajandus- ja Toiduameti määratav piiripunkt on koht, kus tehakse looma või kauba üle nende importimisel veterinaarkontrolli. Kõnealuse veterinaarkontrolli tegemise käigus kontrollitakse piiripunktis saadetiste dokumente ning tehakse identsus- ja füüsilist kontrolli. Piiripunkti määramiseks esitab piiripunkti valdaja Põllumajandus- ja Toiduametile kirjaliku taotluse koos dokumentidega, mis tõendavad piiripunkti vastavust määruse (EL) 2017/625 artikli 64 lõikes 3 sätestatud nõuetele. Eelnõu § 43 **lõike 3** kohaselt esitab piiripunkti omanik või valdaja piiripunkti määramiseks kirjaliku taotluse Põllumajandus- ja Toiduametile. Piiripunkti määramise taotlemise hõlbustamiseks avaldatakse taotluse näidisvorm Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel.

Eelnõu § 43 **lõike 2** kohaselt avalikustatakse Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel piiripunktide loetelu. Piiripunktide loetelu peab vastama määruse (EL) 2017/625 artiklis 60 sätestatud nõuetele, mille kohaselt peab iga liikmesriik tegema interneti kaudu kättesaadavaks tema territooriumil asuvate piiripunktide ajakohased loetelud, milles on iga piiripunkti kohta esitatud selle kontaktandmed, lahtiolekuajad, täpne asukoht ja andmed selle kohta, kas see on sadam, lennujaam, sisenemiskoht raudteel või maanteel, ning kõik kaubakategooriad, mille jaoks piiripunkt on määratud.

Eelnõu § 43 **lõikes 4** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti õigus saada piiripunktis selle seaduslikult valdajalt piiripunkti omanikult, kui omanik ei ole valdaja, veterinaarkontrolli tegemiseks vajalikud tööohutus- ja töötervishoiunõuete kohased ruumid ning võimaluse korral ka sisustatud bürooruumid, tasuta kasutamiseks. Sideteenuse eest tasub Põllumajandus- ja Toiduamet. Kommunaalteenuste ja ruumide korrashoiuks vajalike muude teenuste eest, näiteks kahjurite tõrje, tasub piiripunkti omanik või valdaja, kellele omanik on valduse üleandmisel sellekohase õiguse andnud.

Eelnõu § 43 **lõigetes 5 ja 6** sätestatakse piiripunkti määramise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollib piiripunkti vastavust määruse (EL) 2017/625 artiklis 64 sätestatud miinimumnõuetele nii taotleja esitatud andmete alusel kui ka kohapealset kontrolli tehes. Piiripunkti miinimumnõuete hulka loetakse näiteks sobiva kvalifikatsiooniga töötajate piisav arv, käideldava kauba laadi ja hulga jaoks sobivad ehitised, kasutusel olev kord, millega tagatakse olenevalt olukorrast juurdepääs muudele seadmetele, valdustele ja teenustele, mida on vaja teatavate meetmete kohaldamiseks juhul, kui saadetise puhul kahtlustatakse nõuete rikkumist või on nende rikkumine kindlaks tehtud, ning muud sellised nõuded.

Kui Põllumajandus- ja Toiduamet on kontrollinud piiripunkti vastavust miinimumnõuetele, esitab Põllumajandus- ja Toiduamet Euroopa Komisjonile määruse (EL) 2017/625 artikli 59 lõike 2 kohase teate piiripunkti määramise kavatsuse kohta. Teade sisaldab kogu teavet piiripunkti kontrollimise kohta (näiteks nõuetele vastavuse kontrolli sisaldav või nõuetele mittevastavust kajastav Põllumajandus- ja Toiduameti kontrollakt), mida Euroopa Komisjonil on vaja, et kontrollida, kas asjaomane piiripunkt vastab eespool nimetatud miinimumnõuetele. Euroopa Komisjon annab Põllumajandus- ja Toiduametile oma otsusest teada kolme kuu jooksul teate kättesaamisest arvates. Pärast Euroopa Komisjonilt piiripunkti nõuetekohasuse kohta teate saamist teeb Põllumajandus- ja Toiduamet kas piiripunkti määramise või määramisest keeldumise otsuse. Juhul kui on põhjust arvata, et Euroopa Komisjon on ekslikult hinnanud piiripunkti nõuetekohaseks või mittenõuetekohaseks, teavitatakse sellest Euroopa Komisjoni.

Eelnõu § 43 **lõikes 7** sätestatakse piiripunkti määramise otsuse kehtetuks tunnistamine ning piiripunkti määramise otsuse peatamine ja peatamise lõpetamine. Põllumajandus- ja Toiduamet peatab piiripunkti määramise otsuse ja nõuab isikult tegevuse peatamist kõikide või teatavate loomade või loomsete saaduste puhul, kui sellise tegevusega võib kaasned risk inimese ja looma tervisele ning keskkonnale. Piiripunkti määramise peatamise otsus tunnistatakse kehtetuks kohe, kui selle aluseks olnud riski enam ei esine. Kui piiripunkt ei vasta määruse (EL) 2017/625 artiklis 64 sätestatud miinimumnõuetele, võib Põllumajandus- ja Toiduamet piiripunkti määramise otsuse kehtetuks tunnistada kas kõikide või teatavate kaubakategooriate osas. Põllumajandus- ja Toiduamet teatab Euroopa Komisjonile ja teistele liikmesriikidele viivitamata piiripunkti määramise otsuse peatamisest, peatamise lõpetamisest või piiripunkti määramise otsuse kehtetuks tunnistamisest. Teatistes tuuakse ära ka otsuse aluseks olnud põhjused.

Eelnõu § 43 **lõike 8** kohaselt toimetab Põllumajandus- ja Toiduamet piiripunkti määramise või määramisest keeldumise otsuse omanikule või valdajale kätte kolme tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

2. jagu. Kauplemine

Eelnõu § 44. Kauplemise tingimused

Paragrahvis käsitletakse kauplemise tingimusi.

Eelnõu § 44 **lõigete 1 ja 2** kohaselt on kauplemine veterinaarseaduse tähenduses Eesti ja liikmesriikide vaheline kaubandus. Loom, loomne saadus ja loomne paljundusmaterjal, millega kaubeldakse, peavad vastama veterinaarnõuetele.

Eelnõu § 44 **lõikes 3** sätestatakse veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontroll looma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjaliga kauplemisel. Määrus (EL) 2017/625 ei näe ette erisätteid kauplemisel looma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali nõuetekohasuse kontrollimise kohta, vaid sellisel puhul kohaldatakse ametliku kontrolli üldiseid põhimõtteid, sellest lähtuvalt tehakse lõikes selguse huvides üldine viide määrusele (EL) 2017/625.

Eelnõu § 44 **lõike 4** kohaselt kohaldatakse määruse (EL) 2017/625 artiklis 138 sätestatud meetmeid, kui veterinaarjärelevalve või veterinaarkontrolli tulemusena on kindlaks tehtud, et loom või kaup ei ole nõuetekohane. Looma ja kauba nõuetekohasuse kontrollil kauplemisel kohaldatakse määruses (EL) 2017/625 sätestatud ametliku kontrolli üldiseid põhimõtteid.

Eelnõu § 45. Veterinaarjärelevalve looma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali nõuetekohasuse üle Euroopa Liidu sisese transiidi korral

Eelnõu §-s 45 sätestatakse veterinaarjärelevalve kord EL-i sisese transiidi korral. Paragrahvis määratletakse EL-i sisese transiidi mõiste. EL-i sisese transiidina käsitatakse saadetise toimetamist Eesti kaudu ühest liikmesriigist teise. Kui Põllumajandus- ja Toiduametil on teavet saadetise või veo nõuete rikkumise kohta, on tal õigus looma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali saadetise EL-i sisese transiidi ajal kontrollida saadetise ning veo nõuekohasust. Kui EL-i sisese transiidi ajal teostatud veterinaarjärelevalve tulemusena on kindlaks tehtud, et loom, loomne saadus või loomne paljundusmaterjal ei vasta nõuetele, kohaldab Põllumajandus- ja Toiduamet määruse (EL) 2017/625 artiklis 138 sätestatud meetmeid.

Eelnõu § 45 sisu vastab loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse §-le 28 ning on kooskõlas määrusega (EL) 2017/625.

3. jagu. Lemmikloomade mittekaubanduslik liikumine

Eelnõu § 46. Lemmikloomade mittekaubandusliku liikumise tingimused

Eelnõu § 46 **lõikes 1** sätestatakse nõuded lemmikloomade mittekaubanduslikule liikumisele väljastpoolt EL-i Eestisse. Lemmikloomade mittekaubanduslik liikumine Eestisse väljaspool

EL-i tolliterritooriumi asuvast riigist ja territooriumilt, mis ei kuulu määruse (EL) nr 576/2013 artikli 13 lõike 1 või artikli 15 kohaselt koostatud loetellu, toimub riigipiiri seaduse alusel EL-i välispiiril asuva rahvusvaheliseks liikluseks, sealhulgas reisijatele, avatud piiripunkti kaudu.

Eelnõu § 46 **lõikes 2** sätestatakse erisus, mille kohaselt määruse (EL) nr 576/2013 artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimustele vastavate lemmikloomade mittekaubanduslik liikumine Eestisse on lubatud sama määruse artikli 7 lõikes 2 sätestatud tingimustel. Tegemist on kehtiva loomatauditõrje seaduse § 13¹ lõikega 5.

Noorte lemmikloomade kohta kehtestatud erand marutaudivastase vaksineerimise nõudest kehtib kasside, koerte ja valgetuhkrute kohta, kes on kas nooremad kui 12 nädala vanused ega ole marutaudi vastu vaksineeritud või kes on 12–16 nädala vanused ja on marutaudi vastu vaksineeritud, kuid kelle puhul pärast vaksineerimist immuunsuse saavutamiseks vajalik aeg ei ole möödas. Selline noor lemmikloom tohib Eestisse tulla teisest liikmesriigist, kui tema omanikul või volitatud isikul on allkirjastatud deklaratsioon, et sellel lemmikloomal ei ole alates sünnist kuni Eestisse saabumiseni olnud kokkupuuteid marutaudile vastuvõtlikku liiki kuuluva metsloomaga, või on lemmikloom koos oma emaga, kellest ta on veel sõltuv, ning looma emaga kaasas olevate identifitseerimisdokumentide põhjal on võimalik kindlaks teha, et ema on enne poegimist vaksineeritud marutaudi vastu.

4. jagu. Eksport

Eelnõu § 47. Looma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali ekspordi tingimused

Paragrahvis täpsustatakse looma, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali ekspordi nõudeid. Eksporditav loom, loomne saadus ja loomne paljundusmaterjal peavad vastama kauplemise kohta esitatavatele ning EL-i välise riigi esitatavatele veterinaarnõuetele ja ekspordiks ettenähtud loomade ja kauba ühest liikmesriigist teise toimetamise kohta esitatavatele veterinaarnõuetele.

Üldjuhul võib looma, loomset saadust ja loomset paljundusmaterjali eksportida kõigi rahvusvaheliseks liikluseks, sealhulgas reisijatele, avatud piiripunktide kaudu. Nende vedu peab eksportimisel toimuma tolli järelevalve all kuni EL-ist väljumiseni.

5. jagu. Nõuetekohasuse tõendamine

Eelnõu § 48. Nõuetekohasust tõendav sertifikaat

Eelnõu §-s 48 sätestatakse nõuetekohasust tõendava sertifikaadi nõuded. Eelnõu § 48 sisu vastab kehtiva loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse §-le 46, mida on ajakohastatud.

Eelnõu § 48 **lõike 1** kohaselt avalikustab Põllumajandus- ja Toiduamet nõuetekohasust tõendava sertifikaadi tüübi ja vormi ning sertifikaadil oleva teabe oma veebilehel, võttes aluseks EL-i välise riigi nõuded.

Eelnõu § 48 **lõike 2** kohaselt väljastab sertifikaadi Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 48 **lõigetes 3–5** sätestatakse sertifikaadi sisu, taotlemise ja väljastamise nõuded. Põllumajandus- ja Toiduametile tuleb esitada kirjalik taotlus vähemalt 48 tundi enne looma ja loomse paljundusmaterjali ning 24 tundi enne loomse saaduse kavandatavat ekspordi või teise liikmesriiki vedu. Nimetatud ajavahemik on vajalik taotluses esitatavate andmete kontrollimiseks ja sertifikaadi vormistamiseks. Taotlus peab sisaldama andmeid, mis võimaldavad omakorda teha järelevalvetoiminguid ja täita sertifikaadi vorm. Seejuures on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus nõuda taotlejalt vajalike andmete esitamist ka sihtriigi keeles. Sellisteks andmeteks võivad näiteks olla taotleja nimi, isiku- või registrikood, taotleja ettevõtte aadress, taotleja kontaktandmed, kaubasaadetise sihtkoha aadress ja muud sellised andmed.

EL-i territooriumilt lahkuvale laeva varustamiseks ettenähtud transiidil oleva kauba kohta, mis viiakse piiripunktist otse sadamasse, kus see laaditakse EL-i territooriumilt lahkuvale laevale, annab vormikohase sertifikaadi selleks pädev veterinaarjärelevalve ametnik. Sertifikaadi saamiseks teatatakse sellise kauba transiidist Põllumajandus- ja Toiduametile ette ning esitatakse sertifikaadi vormi täitmiseks vajalikud andmed Põllumajandus- ja Toiduametile vähemalt 24 tundi enne sellise kauba sadamasse viimist.

Lisaks kehtestatakse juhud, millal Põllumajandus- ja Toiduamet nõuetekohasust tõendavat sertifikaati ei väljasta. Sertifikaati ei väljastata juhul, kui loom, loomne saadus või loomne paljundusmaterjal ei vasta veterinaarõuetele, kui taotluse esitamise nõuetest ei ole kinni peetud või kui taotluses on esitatud valeandmeid.

5. peatükk. Loomataudi ennetamine ja tõrje

Loomataudi ennetamise ja tõrje korraldamise alused, meetmed ja nõuded on sätestatud määruse (EL) 2016/429 I osa artiklites 1–17, II osa artiklites 18–42 ja III osa artiklites 43–83 ning taudi puhkemisel rakendatavad erakorralised meetmed on sätestatud sama määruse VIII osa artiklites 257–262. Täpsemad eeskirjad, protseduurid ja nõuded on sätestatud komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2018/1629, komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687⁴⁹, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses teatavate loetellu kantud taudide ennetamise ja tõrje eeskirjadega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 64–139), komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/689 ja komisjoni rakendusmääruses (EL) 2018/1882⁵⁰, milles käsitletakse loetellu kantud taudide kategooriate suhtes teatavate taudiennetuse ja -tõrje eeskirjade kohaldamist ning millega kehtestatakse nimekiri liikidest ja liigirühmadest, mis kujutavad endast arvestatavat riski kõnealuste loetellu kantud taudide levimisel (ELT L 308, 04.12.2018, lk. 21–29).

Loomapidajate ning muude isikute loomataudidest teavitamise kohustusega seotud kompetentsinõue on kehtestatud määruse (EL) 2016/429 artiklis 11. Loomapidajal ja loomakasvatusspetsialistil peavad olema piisavad teadmised loomataudide kohta, sealhulgas inimestele edasikanduvate taudide kohta, bioturvalisuse põhimõtete kohta, loomatervise, loomade heaolu ja inimeste tervise omavaheliste seoste kohta, nende hoole all olevate loomaliikide kasvatamise heade tavade kohta, ravimiresistentsuse, sealhulgas mikroobide resistentsuse ja selle mõju kohta. Nende teadmiste sisu ja tase sõltub loomapidajate ja loomakasvatusspetsialistide vastutusel olevate peetavate loomade liigist või loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali kategooriast ning nende loomade, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjaliga seotud tööülesannete laadist, tootmisviisist ja täidetavatest ülesannetest. Need teadmised omandatakse töökogemuse kaudu või koolitusel, põllumajandus- või vesiviljelussektoris loomatervise seotud programmi läbimisel, asjakohase hariduse saamisel, muu asjakohase kogemuse või koolituse kaudu. Lemmikloomapidaja, kes müüb lemmiklooma või annab muul viisil üle looma omandiõigust, annab tulevasele lemmikloomapidajale edasi põhiteabe, mis on selle lemmiklooma puhul asjakohane.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on teavitusega seotud nõuded reguleeritud loomatauditõrje seaduse §-des 38–42¹ ning loomataudide ohu, ennetamise ja tõrjega seotud sätted sama seaduse 4. peatükis. Kuna nõuded on ka praegu kooskõlas EL-i direktiividest tulenevate nõuetega, siis loomatauditõrje üldised põhimõtted veterinaarseaduse jõustumisega ei muutu. Veterinaarseaduse eelnõust on välja jäetud need sätted, mis on juba kehtestatud määrusega (EL) 2016/429 ning selle delegeeritud- ja rakendusaktidega.

⁴⁹ [EUR-Lex - 32020R0687 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁵⁰ [EUR-Lex - 32018R1882 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on situatsiooniplaanide koostamise ja simulatsiooniõppuste läbiviimise regulatsioon sätestatud §-s 44. Veterinaarseaduse jõustumisel ja EL-i õiguse rakendamisel situatsiooniplaanide koostamise ja simulatsiooniõppuste läbiviimise üldised põhimõtted ei muutu.

1. jagu. Loomataudi ennetamise ja tõrje üldpõhimõtted

Eelnõu 5. peatüki 1. jaos sätestatakse loomataudi ennetamise ja tõrjega seotud üldised kohustused ja nõuded.

Eelnõu § 49. Loomataudi kahtlusest ja diagnoosimisest teavitamise ning selle kohta arvestuse pidamise kohustus.

Taudide varasel avastamisel ning taudidest teavitamise ja aruandmise selgel korraldusel on tõhusas tauditõrjes määrav roll. Loomataudist teavitamise ja aruandluse üldised nõuded on sätestatud määruse (EL) 2016/429 II osa 1. peatüki artiklites 18–23. Sama määruse artikli 18 kohaselt tagab liikmesriik, et loomapidajad ning muud asjakohased füüsilised ja juriidilised isikud teavitavad pädevat asutust samas sättes kirjeldatud asjaoludest. Muude füüsiliste või juriidiliste isikute all mõeldakse siin eelkõige kõiki loomade pidamisega seotud isikuid, nagu farmi töötajad, veterinaararstid, kunstliku seemendusega tegelevad isikud, loomavedajad ja muud sellised isikud.

Eelnõu § 49 **lõikes 1** sätestatakse teavituskohustus eriti ohtliku loomataudi kahtluse või diagnoosimise korral. Eriti ohtliku loomataudi puhul tuleb selle tõrje ja edasise leviku tõkestamiseks kohe tegutseda, mistõttu on oluline teabe kiire liikumine. Sellised loomataudid on näiteks suu- ja sõrataud, sigade Aafrika katk ja kõrge patogeensusega lindude gripp. Teavituskohustus on kõigil isikutel, kes märkavad loomataudi tunnustega looma (loomapidajad, farmi töötajad, seemendusega tegelevad isikud, loomavedajad ja teised isikud) või kes saavad taudikahtlusest teada oma erialase tegevuse kaudu (labori töötajad, veterinaararstid). Teavituskohustusega isikutel on taudilased teadmised, neil on asjakohane kvalifikatsioon või on nad asjakohased teadmised omandanud koolitusel. Taudialaste teadmiste tõstmiseks, esmaste tauditunnuste avastamiseks ja edasiseks tegutsemiseks koolitatakse loomapidajaid ja teisi loomakasvatuses tegutsevaid isikuid teadmussiirde pikaajaliste programmide raames.

Eelnõu § 49 **lõikes 2** sätestatakse kohustus teatada muu kui eriti ohtliku loomataudi kahtlusest või määruse (EL) 2016/429 artikli 24 kohase loomade tervise ja heaolu jälgimise käigus leitud kõrvalekaldest. Teavituskohustus on loomapidajal, lemmikloomapidajal või muul asjakohasel isikul. Ettevõtjad jälgivad oma loomi regulaarselt ja neil on parimad võimalused ebatavalise suremuse või muude loomataudi sümptomite avastamiseks. Kõnealusteks loomataudideks on näiteks brutselloos, tuberkuloos, leukoos ning madala patogeensusega lindude gripp, mis avalduvad kõrvalekalletena tavapärasel tootmises, eelkõige toodangu languses, loomade aeglases juurdekasvus, sigimishäiretes, tiinuse katkemises ja muude sümptomitena. Kuna tegemist ei ole kiiresti levivate ja suurt suremust põhjustavate loomataudidega, siis tuleb sellise loomataudi kahtlusest või eespool kirjeldatud ebatavalisest olukorrast loomapidamisettevõttes teavitada veterinaararsti, kes kõnealust loomapidamisettevõtet, sealhulgas kodumajapidamist, teenindab. Loomapidajate ja teiste loomadega kokku puutuvate isikute teadmiste tõstmise võimalusi on täpsemalt käsitletud eelmise lõike juures.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on selline teavituskohustus reguleeritud § 38 lõikes 1, mille kohaselt teavitatakse otse pädevat asutust. Kuna taudide kategoriseerimine võrreldes kehtiva õigusega muutub, piisab, kui teavitatakse veterinaararsti, kes vaatab looma läbi ja teavitab vajaduse korral pädevat asutust.

Eelnõu § 49 **lõikes 3** sätestatakse veterinaararsti kohustus teavitada teatamiskohustusliku loomataudi kahtlusest. Veterinaararst teavitab teatamiskohustusliku loomataudi diagnoosimisest

Põllumajandus- ja Toiduametit, loomapidajat ja lemmikloomapidajat. Veterinaararsti ja labori teatamiskohustus on sätestatud kehtiva loomatauditõrje seaduse § 38 lõikes 1. Loomataudide kohta arvestuse pidamise kohustus on veterinaararstil käesoleva seaduse § 20 lõike 1 punkti 5 kohaselt.

Eelnõu § 49 **lõikes 4** sätestatakse labori kohustus teavitada teatamiskohustusliku loomataudi või zoonoosse haigusetekitaja laboratoorsest leiust Põllumajandus- ja Toiduametit ning pidada arvestust teatamiskohustusliku ja muu loomataudi ning zoonoosse haigusetekitaja laboratoorsete leidude kohta ja esitada leidude kohta aruanne Põllumajandus- ja Toiduametile. Arvestuse pidamine on oluline andmete kogumiseks ja edastamiseks Põllumajandus- ja Toiduametile loomataudialase olukorra seireks ja analüüsimiseks ning teiste liikmesriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide teavitamiseks.

Eelnõu § 49 **lõikes 5** sätestatakse valdkonna eest vastustavale ministrile volitusnorm kehtestada zoonooside loetelu, mille haigusetekitajate leiust tuleb Põllumajandus- ja Toiduametit teavitada ja muude loomataudide ning zoonooside ja zoonoosete haigusetekitajate loetelu, mille tekitajate leidmise kohta peab labor ja diagnoosimise kohta veterinaararst arvestust pidama. Nimekiri on vajalik, kuna lisaks määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktis e nimetatud teavituskohustuslikele loomataudidele tuleb teatud loomataudidest ja zoonoosidest teavitada ka OIE-d. Loetelusse on põhjendatud juhul võimalik ka edaspidi lisada loomataude ja zoonoose Euroopa Liidu ja Eesti loomatervise alast olukorda arvestades.

Eelnõu § 49 **lõikes 6** sätestatakse valdkonna eest vastustavale ministrile volitusnorm kehtestada määrusega Põllumajandus- ja Toiduametile esitatava teatise sisu nõuded ning esitamise kord, laboris loomataudide ja zoonoosete haigusetekitajate laboratoorsete leidude kohta arvestuse pidamise ning selle kohta aruannete esitamise täpsem kord ja aruande sisu nõuded. Teavitamise põhimõtteid ja teatise sisu ei muudeta võrreldes kehtivaga. Ministri määruses määratakse muu hulgas ka aruande esitamise sagedus.

Kehtiva loomatauditõrje seaduse § 39 lõike 2 alusel on antud volitus Põllumajandus- ja Toiduameti peadirektorile kehtestada Põllumajandus- ja Toiduametile esitatava loomataudi teatise vormi- ja sisunõuded ning teatise esitamise kord. Teatise vormi- ja sisunõuded ning teatise esitamise kord, millest lähtuvad volitatud laborid, on kehtestatud loomatauditõrje seaduse § 41 lõike 1 alusel põllumajandusministri 18. veebruari 2000. a määrusega nr 5 „Laboratooriumide poolt teatamiskohustusliku ja registreerimiskohustusliku loomataudi kahtlusel või diagnoosimisel esitatava teatise vormi- ja sisunõuded ning esitamise kord”⁵¹ (RT I, 06.12.2017, 3).

Eelnõu § 49 **lõikes 7** sätestatakse teatamiskohustusliku või esilekerkiva loomataudi kahtluse püstitamise ja diagnoosimise alused. Teatamiskohustusliku või esilekerkiva loomataudi kahtluse püstitamisel ja diagnoosimisel lähtub Põllumajandus- ja Toiduamet komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/689 artikli 9 nõuetest.

Eelnõu § 49 **lõikes 8** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti teavitus- ja aruandekohustus. Määruse (EL) 2016/429 artikli 19 kohase teavituse ja artikli 20 kohase aruandluse määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktis e osutatud loetellu kuuluva loomataudi puhangu kohta edastab Euroopa Komisjonile ja teistele liikmesriikidele Põllumajandus- ja Toiduamet. Puhangu kohta tuleb esitada järgmised andmed: haigusetekitaja ja asjakohasel juhul selle alltüüp, asjakohased kuupäevad (eelkõige taudipuhangu kahtluse ja selle kinnituse kohta), puhangu tüüp ja seotud puhangud, puhanguga seotud loomad, puhanguga seoses võetud tauditõrjemeetmed, loetellu kantud taudide võimalik või teadaolev päritolu ning kasutatud diagnostikameetodid. Aruandes

⁵¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/106122017003?leiaKehtiv>

tuleb esitada teave taudi avastamise ja seiretulemuste kohta, seireprogrammide tulemuste ja likvideerimisprogrammide kohta, kui need on tauditõrje eeskirjade kohaselt vajalikud.

Eelnõu § 49 **lõike 9** kohaselt sätestatakse, et Põllumajandus- ja Toiduamet esitab Euroopa Komisjonile ülevaate eelmise kalendriaasta jooksul registreeritud zoonooside, zoonoosete haigusetekitajate ja nendega seotud ravimresistentsuse tendentside ja allikate ning toidutekkeliste haiguspuhangute kohta iga aasta 31. maiks direktiivi 2003/99/EÜ V peatüki artikli 9 nõuete kohaselt. Miinimumnõuded aruannete kohta, mis tuleb esitada artikli 9 lõike 1 kohaselt, on kehtestatud direktiivi 2003/99/EÜ IV lisas.

Eelnõu § 49 **lõikes 10** sätestatakse, et määruse (EL) 2016/429 artiklis 21 viidatud asjakohased teavitus- ja aruandluspiirkonnad määrab Põllumajandus- ja Toiduamet. Teadete ja aruannete sisu nõuded on sätestatud komisjoni rakendusmääruses 2019/1715⁵², millega kehtestatakse ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi ja selle süsteemikomponentide tootmise eeskirjad (IMSOC-i määrus). Selle üheks osaks on tauditeavituse arvutipõhine infosüsteem ADIS. Teateid ja aruandeid edastatakse sõltuvalt taudipuhangu ulatusest kindla regiooni või kogu riigi kohta. Nimetatud teavituse ja aruandluspiirkonna ulatuse otsustab Põllumajandus- ja Toiduamet, kes on selleks kõige pädevam. Nimetatud rakendusmääruse artikli 29 kohaselt võib ADIS võrgustiku liige määrata ADIS teadete edastajaks ühe või mitu kontaktpunkti, kes peavad arvestust ja ajakohastavad nimekirja riigi regioonide kohta, mille kaupa teavitused ja aruanded koostatakse. Erinevate loomataudide puhul kehtestatakse kitsendusi erineva territoriaalse ulatusega ja seetõttu on ka teavituspriirkonnad erinevad. Näiteks põllumajandusloomade populatsioonis sigade Aafrika katku levimisel kehtestatakse ümber tauditpunkti tsoonid diameetriga 3 ja 10 kilomeetrit, kuid sama taudi levimisel metssigade populatsioonis räägitakse tauditunud alast, mis on moodustatud administratiivsel põhimõttel või arvestades leviala geograafilisi iseärasusi ning linnade ja asulate paiknemist.

Eelnõu § 50. Situatsiooniplaan ja simulatsiooniõppus

Eelnõu §-s 50 sätestatakse situatsiooniplaani koostamise ja simulatsiooniõppuse läbiviimise täpsem kord.

Täielikult immuunsuseta populatsiooni olemasolu teatavatele loetellu kantud taudidele vastuvõtlikus karjas nõuab pidevat teadlikkust ja valmisolekut nende taudide esinemise suhtes. Varasema kogemuse põhjal on taudiga seotud hädaolukorra edukal lahendamisel osutunud määrava tähtsusega vahendiks situatsiooniplaanid. Komisjonile on antud rakendamise volitused, et kehtestada situatsiooniplaanide rakendamiseks vajalikud eeskirjad. Nimetatud rakendusakti ei ole eelnõu väljatöötamise ajaks välja töötatud.

Varasemad loomatervisega seotud kriisid on näidanud, kui palju kasu on hädaolukorra lahendamisel konkreetsetest, üksikasjalikest ja kiiretest kriisireguleerimise menetlustest. Nimetatud korralduslikud menetlused peaksid tagama kiire ja tõhusa reageerimise ning parandama kõikide seotud osapoolte, eelkõige pädevate asutuste ja sidusrühmade jõupingutuste kooskõlastamist. Kui see on teostatav ja asjakohane, peaksid need hõlmama ka koostööd naabruses asuvate liikmesriikide ning kolmandate riikide ja territooriumide pädevate asutustega. Selleks et tagada situatsiooniplaanide kohaldatavus tegelikus hädaolukorras, on väga oluline harjutada käitumist sellises olukorras ja kontrollida asjaomaste süsteemide toimimist. Kui see on teostatav ja asjakohane, peaksid pädevad asutused sel eesmärgil korraldama koostöös naabruses asuvate liikmesriikide ning kolmandate riikide või territooriumide pädevate asutustega simulatsiooniõppusi. Alused selleks on määruse (EL) 2016/429 artiklis 43.

---

⁵² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1715&from=ET>

Situatsioonplaneerimise käigus kehtestab Põllumajandus- ja Toiduamet käsuliini asutuse sees ja suhtlemiseks muude ametiasutustega, et tagada kiire ja tulemuslik otsustusprotsess liikmesriigis ning piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Põllumajandus- ja Toiduamet loob ametiasutuste ja asjaomaste sidusrühmade koostööraamistiku, et tagada meetmete võtmine sidusal ja kooskõlastatud viisil. Eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi kiireks ja tulemuslikuks likvideerimiseks peab Põllumajandus- ja Toiduametil olema kasutada asjakohane taristu ning asjakohased laborid, seadmed, töötajad, erakorralise abi fondid, asjakohased materjalid ja muud ressursid.

Situatsioonplaanis tagatakse ka vajalike erialateadmistega keskuste ja rühmade kättesaadavus, et aidata pädevat asutust. Selleks luuakse toimiv keskne tauditõrjekeskus, piirkondlikud ja kohalikud tauditõrjekeskused vastavalt riigi haldusjaotusele ja geograafilisele asukohale ning operatiivsed eksperdirühmad. Situatsiooniplaan peab tagama määruse (EL) 2016/429 II jaotise 1. peatükis sätestatud tauditõrjemeetmete rakendamise, võimaldama asjakohasel juhul erakorralist vaksineerimist, võimaldama Põllumajandus- ja Toiduametil piirangutsoonide geograafilist piiritlemist ja hõlmama ka asjakohasel juhul meetmete kooskõlastamist naaberliikmesriikide ja naabruses paiknevate kolmandate riikide või territooriumide pädevate asutustega. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on need kohustused pandud osaliselt riiklikule ja kohalikele loomatauditõrje komisjonile. Kuna eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi ohu puhul on tegemist eriolukorraga hädaolukorra seaduse tähenduses, siis rakenduvad nimetatud seadusest tulenevad nõuded. Seetõttu loomatauditõrje komisjoni moodustamist veterinaarseadus ette ei näe.

Eelnõu § 50 lõikes 1 sätestatakse situatsiooniplaani koostamise ja simulatsiooniõppuse läbiviimise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet koostab määruse (EL) 2016/429 artiklis 43 nimetatud situatsiooniplaani ja vajadusel ka kasutusjuhendid ning viib situatsiooniplaani alusel toimuva tauditõrjekoostöö toimimise kontrollimiseks läbi simulatsiooniõppusi.

Eelnõu § 50 lõike 2 kohaselt teavitab Põllumajandus- ja Toiduamet Euroopa Komisjoni ning liikmesriike simulatsiooniõppuse tulemustest.

Eelnõu § 51. Loomataudi ennetamine ja tõrje metsloomapopulatsioonis

Eelnõu §-s 51 sätestatakse metsloomapopulatsioonis loomataudi puhkemise korral rakendatavad loomatauditõrje meetmed. Loomataudi tõrjet metsloomapopulatsioonis korraldatakse määruse (EL) 2016/429 artiklites 70, 81 ja 82 ning komisjoni delegeeritud määrustes (EL) 2018/1629, (EL) 2020/687 (artiklites 62–67) ja (EL) 2020/689 sätestatud põhimõtteid järgides. Metsloomapopulatsioonis loomataudi puhkemise korral rakendatavad loomatauditõrje meetmed on sätestatud kehtiva loomatauditõrje seaduse §-s 47, mille sätteid on veterinaarseaduse eelnõus ajakohastatud.

Eelnõu § 51 määratakse metsloomapopulatsioonis loomatauditõrjet korraldav asutus. Loomatauditõrjet metsloomapopulatsioonis korraldab Põllumajandus- ja Toiduamet. Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel avalikustatakse asjakohased bioturvameetmed. Kui metsloomade populatsioonis loomataudi ennetamiseks või tõrjeks on vaja rakendada jahipidamisega seotud meetmeid, mille rakendamine kuulub tavaolukorras Keskkonnaameti pädevusse, teeb Põllumajandus- ja Toiduamet Keskkonnaametile ettepaneku rakendada asjakohaseid meetmeid uluki kaudu leviva loomataudi tõkestamiseks jahiseaduses sätestatud korras. Metsloomade populatsioonis loomataudi ennetamise ja tõrje korraldamise all peetakse silmas selliseid meetmeid nagu metsloomade söötmise keeld ning koostöö jahipidamisõigust omavate isikutega, keda lisaks veterinaararstidele ja veterinaarjärelevalve ametnikele saab kaasata loomadelt proovide võtmise ja kes saavad aidata kaasa surnud metslooma korjuse matmisel või kõrvaldamisel. Sellekohane praktika on hästi toiminud sigade Aafrika katku ennetamisel ja tõrjumisel.

Eelnõu § 52. Loomataudi põhjustava haigusetkitaja ning vaktsiini ja muu bioloogilise toote käitlemine

Eelnõu § 52 on üldine säte loomataudi tekitava haigusetkitaja, vaktsiini ja muu bioloogilise toote käitlemise nõuete kohta. Säte on suunatud kõigile osapooltele, kes sellise tegevusega tegelevad ja sisaldab viidet määruse (EL) 2016/429 artiklile 16. Viide on tehtud, et loomataudide ennetamise ja tõrjega seotud tegevuse aluseks olevad sätted oleksid valdkonda reguleerivast seadusest hästi leitavad. Määruse (EL) 2016/429 artiklis 16 sätestatakse loomataudi põhjustavate haigusetkitajate, vaktsiinide ja muude bioloogiliste toodete käitlemise üldised põhimõtted. Laborid, asutused ning muud teadus- või haridusasutused või diagnostikaeesmärgil või vaktsiinide ja muude bioloogiliste toodete tootmise eesmärgil haigusetkitajaid käitlevad füüsilised või juriidilised isikud peavad asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid arvesse võttes rakendama asjakohaseid bioturva- ja bio-ohjamise meetmeid, et ennetada haigusetkitajate sattumist väliskeskkonda ja võimalikku kokkupuudet loomadega väliskeskkonnas, ning tagama, et haigusetkitajate, vaktsiinide ja muude bioloogiliste toodete liikumine laborite või muude asutuste vahel ei põhjustaks loomataudi levimise riski. Täpsemad bioturvalisuse, bio-ohutuse ja bio-ohjamise nõuded ning haigusetkitajate, vaktsiinide ja muude bioloogiliste toodete liikumisega seotud nõuded on õigus kehtestada komisjonil delegeeritud määrusega. Hetkel seda õigusakti ei ole koostatud.

Eelnõu § 53. Loomataudi kahtlus ja diagnoosimine

Eelnõu §-s 53 sätestatakse loomataudi kahtluse ja diagnoosimise korral rakendatavad täpsemad meetmed. Eriti ohtliku ja esilekerkiva loomataudi korral rakendatakse määruse (EL) 2016/429 III osa II jaotise 1. peatüki 1 jaos ning komisjoni delegeeritud määrustes (EL) 2018/1629 ja (EL) 2020/687 sätestatud nõudeid.

Eelnõu § 53 **lõikes 1** sätestatakse loomataudi kahtluse tekkimise alused. Loomataudi esinemist kahtlustatakse sõltuvalt haigusetkitajast ühel või mitmel loomal esinevate haigusele omaste kliiniliste tunnuste, lahangulei või laboriuuringu tulemuste alusel, samuti nakatunud karja või loomaga otsese või kaudse kontakti puhul.

Eelnõu § 53 **lõikes 2** sätestatakse loomataudi põhjustava haigusetkitaja leviku kahtlustamise alused. Loomataudi põhjustava haigusetkitaja esinemist loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali puhul kahtlustatakse, kui Põllumajandus- ja Toiduametile teadaolevatel andmetel võib loomne saadus või loomne paljundusmaterjal sisaldada haigusetkitajaid või olla nendega saastunud.

Eelnõu § 53 **lõikes 3** sätestatakse põllumajandusettevõttes, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlemise ettevõttes loomataudi kahtluse korral rakendatavatest meetmetest teavitamise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet teavitab loomapidajat ja loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlejat loomataudi kahtluse või diagnoosimise korral rakendatavatest määruse (EL) 2016/429 kohastest meetmetest loomapidamisettevõttes, kodumajapidamises, kus peetakse lemmikloomi, ja loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlemise ettevõttes.

Eelnõu § 53 **lõikes 4** sätestatakse loomataudi diagnoosimise alused. Loomataudi diagnoosib veterinaararst epidemioloogilise olukorra, kliiniliste tunnuste, lahangulei ja laboriuuringu tulemuste põhjal. Mõnikord piisab loomataudi diagnoosimiseks ainult ühest alusest, näiteks lahanguleiust või laboriuuringu tulemustest, aga mõnikord võib osutada vajalikuks mitme aluse esinemine korraga.

Eelnõu § 53 **lõigetes 5 ja 6** sätestatakse proovide võtmise eesmärgil looma kontrolltapmisele määramise alused. Vajadusel võidakse proovide võtmise eesmärgil teha loomade kontrolltapmisi. Kontrolltapmine on looma tapmine taudikahtluse kontrollimiseks lubatud uimastamis- ja

tapmisvahendiga ning lubatud uimastamis- ja tapmismeetodil. Kontrolltapmisele määramise õigus on Põllumajandus- ja Toiduametil.

Eelnõu § 53 lõikes 7 sätestatakse loomataudi ametliku diagnoosimise kord. Teatamiskohustusliku loomataudi ametliku diagnoosi paneb Põllumajandus- ja Toiduamet loomataudi kliiniliste tunnuste, lahanguleiu, epidemioloogiliste andmete ja laboriuuringu tulemuste alusel. Vajadusel kaasab Põllumajandus- ja Toiduamet erialaeksperte.

2. jagu. Loomatauditõrje programm, loomatauditõrje meetmed ja taudivaba staatus

Eelnõu 5. peatüki 2. jaos sätestatakse loomataudi tõrjeprogrammi ja taudivaba staatusega seotud üldised kohustused ja nõuded. EL-is kohustuslikult tõrjutavate ja vabatahtlikult tõrjutavate loomataudide tõrje nõuded on sätestatud määruse (EL) 2016/429 III osa II jaotise 2. peatükis ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/689. Määruse (EL) 2016/429 artikli 31 kohaselt peab liikmesriik, kes ei ole oma kogu territooriumi või selle tsoonide või bioturvarühmikute ulatuses kohustuslikult tõrjutava loomataudi vaba või kelle staatus ei ole teada, koostama taudi likvideerimise või selle puudumise tõendamise programmi, mida tuleb rakendada loomapopulatsioonis, kus taud esineb, ja mis hõlmab liikmesriigi territooriumi asjaomaseid osi või tsoone või bioturvarühmikuid. Liikmesriigid esitavad kohustusliku likvideerimisprogrammi kavandi Euroopa Komisjonile heakskiitmiseks. Koostatud programmi kohaldatakse seni, kuni nõuded taudivaba staatuse saamiseks liikmesriigi territooriumil, tsoonis või bioturvarühmikus on täidetud.

Komisjoni otsusega tunnistatakse riik või selle tsoon teatud loomataudi suhtes taudivabaks, kui kogu riigi territooriumil või selle tsoonis ei esine ühtki pädeva asutuse poolt taudivabaks tunnistamise taotlusega hõlmatud taudile vastuvõtlikku liiki looma, haigusetkitaja ei ole teadaolevalt võimeline kogu riigi territooriumil või selle teatud tsoonis ellu jääma või loetellu kantud taudi puudumine riigis on tõendatud kas likvideerimisprogrammiga või varasemate andmetega.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 37 kohaselt võib liikmesriik esitada Euroopa Komisjonile taotluse ka bioturvarühmiku taudivaba staatuse tunnustamiseks eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi puhul ning sellise bioturvarühmiku taudivaba staatuse kaitsmiseks ühe või mitme kõnealuse loetellu kantud taudi puhangu korral oma territooriumil. Bioturvarühmiku kohta taudivaba staatuse saab anda tingimusel, et taotlusega hõlmatud loetellu kantud taudi sissetoomist saab tulemuslikult ennetada bioturvarühmiku tasandil, võttes arvesse taudiprofiili, taotlusega hõlmatud bioturvarühmik kuulub ühe ühise bioturvalisuse juhtimissüsteemi alla, mille eesmärk on tagada kõigi selle osaks olevate ettevõtete taudivaba staatus, ning pädev asutus on taotlusega hõlmatud bioturvarühmiku loomade ja loomsete saaduste liikumise eesmärgil heaks kiitnud. Bioturvarühmikute räägitakse ainult linnugripi ja vesiviljelusega seoses. Bioturvarühmikute seonduvad taudivabaduse reeglid on sätestatud komisjoni rakendusmääruses (EL) 2020/690.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomatauditõrje programmi ning taudivaba staatusega seotud üldised kohustused ja nõuded sätestatud §-s 43³. Loomatauditõrje programmiga seonduvad üldised põhimõtted ei muutu.

Eelnõu § 54. Loomatauditõrje programmi koostamine ja rakendamine

Eelnõu §-s 54 sätestatakse loomatauditõrje programmi koostamise ja rakendamise täpsemad nõuded. Tegemist on muude kui eriti ohtlike või esilekerkivate loomataudidega. Sellised loomataudid ei levi kiiresti ega põhjusta suurt majanduslikku kahju ning nende tõrjet korraldatakse, kasutades loomatauditõrje programmi. Lisaks määruse (EL) 2016/429 ja selle II lisa loetletud loomataudi tõrjumisele võib olla vajadus karjapõhiselt ohjeldada või tõrjuda ka nimetatud loetellu mittekuuluvat loomataudi. Sellisel juhul on tegu muu loomataudiga ja tõrjeprogrammi võib koostada loomapidaja või Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 54 **lõikes 1** määratletakse mõiste „loomatauditõrje programm”. Loomatauditõrje programm veterinaarseaduse tähenduses on likvideerimisprogramm määruse (EL) 2016/429 artikli 31 tähenduses. Likvideerimisprogrammi all peetakse silmas kohustuslikult või vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi likvideerimise või selle puudumise tõendamise programmi. Loomatauditõrje programm on pikka aega kasutusel olnud mõiste ning säte võimaldab seda kasutada ka edaspidi.

Eelnõu § 54 **lõikes 2** sätestatakse kohustuslikult tõrjutava loomatauditõrje programmi koostamise kord. Kohustuslikult tõrjutava loomataudi kohta, mille suhtes Eesti teatud piirkond või bioturvarühmik ei ole vaba, koostab loomatauditõrje programmi Põllumajandus- ja Toiduamet ja rakendab seda. Vajadusel kaasatakse loomatauditõrje programmi koostamisse ka muid asutusi, näiteks kui kohustuslikult tõrjutava loomatauditõrje programmis käsitletav loomataud on seotud looduslike liikidega (peamiselt või osaliselt looduslike liikide populatsioonides levivad taudid), siis kaasatakse kava koostamisse ka Keskkonnaministeeriumi eksperdid. Kohustuslikult tõrjutavat loomataudi tuleb tõrjuda kõikides liikmesriikides eesmärgiga likvideerida taud kogu EL-is. Sellised loomataudid on näiteks veiste tuberkuloos, marutaud ja brutselloos. Selliste taudide tõrjumiseks kohaldatakse määruse (EL) 2016/429 artikli 31 lõikes 1 sätestatud kohustuslikke likvideerimisprogramme käsitlevaid eeskirju, artiklis 36 sätestatud taudivabu liikmesriike ja tsoone käsitlevaid eeskirju, artikli 37 lõikes 2 sätestatud bioturvarühmitamist käsitlevaid eeskirju ning artiklites 72–75, 77–79, 81 ja 83 sätestatud tauditõrjemeetmed. Nende taudide suhtes kohaldatakse asjakohasel juhul ka sama määruse artikli 9 lõike 1 punktides d ja e osutatud meetmeid. Nende loomataudide tõrjel tuleb rakendada ka meetmeid, millega ennetada nende levikut nii EL-i sisenemisel kui ka liikumisel liikmesriikide vahel.

Eelnõu § 54 **lõikes 3** sätestatakse vajaduspõhise loomatauditõrje programmi koostamise kord. Vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrje programmi koostab Põllumajandus- ja Toiduamet ja rakendab seda. Vajaduspõhiselt tõrjutavad loomataudid on näiteks lammaste katarraalne palavik ehk bluetongue, veiste nakkav rinotraheiid, veiste viirusdiarröa, veiste ensootiline leukoos ja mõned vesiviljelusloomade haigused. Nende taudide suhtes, mis on asjakohased mõne liikmesriigi puhul ja mille puhul on vaja võtta meetmeid, et ennetada taudi levimist EL-i riiki või selle osadesse, mis on tunnistanud ametlikult taudivabaks või kus on asjaomase loetellu kantud taudi kohta olemas likvideerimisprogramm, kohaldatakse asjakohasel juhul määruse (EL) 2016/429 artikli 31 lõikes 2 sätestatud valikulisi likvideerimisprogramme käsitlevaid eeskirju, artiklis 36 sätestatud taudivabu liikmesriike ja tsoone käsitlevaid eeskirju, artikli 37 lõikes 2 sätestatud bioturvarühmitamist käsitlevaid eeskirju ning artiklites 76–78, 80, 82 ja 83 sätestatud tauditõrjemeetmeid käsitlevaid eeskirju. Nende loomataudide tõrjel tuleb rakendada ka meetmeid, et ennetada nende levikut nii EL-i sisenemisel kui ka liikumisel liikmesriikide vahel.

Eelnõu § 54 **lõigetes 4 ja 7** sätestatakse loomapidaja, põllumajandustootjate ühenduse või muu isiku õigus koostada loomatauditõrje programm vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi kohta ja selgitatakse nende rahastuspõhimõtteid. Kui loomapidaja, põllumajandustootjate ühendus või muu isik soovib oma loomapidamisettevõttes või ettevõtete rühmas vajaduspõhiselt tõrjutavat loomataudi likvideerida ja saavutada sellega kõrgem karjatervisealane staatus, on tal õigus koostada asjakohane tõrjeprogramm. Programm tuleb koostada kooskõlas määruse (EL) 2016/429 artikliga 32 ning komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2020/689 nõuetega. Sellisel juhul rahastab programmiga seotud kulude katmist selle algataja. Sellise loomatauditõrje programmi puhul on vajalik viia läbi loomataudide seiret ja teostada riikliku järelevalvet sellise programmi rakendamise üle. Põllumajandus- ja Toiduameti heakskiidetud vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrje programmi rakendamise üle veterinaarjärelevalve teostamisega seotud kulud ja loomataudi seirega kaasnevad kulud kaetakse riigieelarvest.

Eelnõu § 54 **lõikes 5** sätestatakse loomatauditõrje programmi heakskiitmise kord. Vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrje programmi esitab loomapidaja, põllumajandustootjate ühendus või muu isik Põllumajandus- ja Toiduametile heakskiitmiseks. Põllumajandus- ja Toiduamet otsustab loomatauditõrje programmi heakskiitmise selle saamise päevast arvates 30 tööpäeva jooksul.

Eelnõu § 54 **lõikes 6** sätestatakse Euroopa Komisjonile teabe esitamise kohustus ja määratakse teavet edastav asutus. Teavet kohustuslikult tõrjutava ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrje programmi kohta edastab Euroopa Komisjonile Põllumajandus- ja Toiduamet. Teavet ei pea edastama käesoleva paragrahvi lõike 4 kohase tõrjeprogrammi rakendamise kohta.

Eelnõu § 55. Kohustuslikult tõrjutava ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrje meetmed

Eelnõu § 55 **lõikes 1** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti ning loomapidaja kohustused EL-is kohustuslikult tõrjutava ja Eestis vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi kahtluse korral. Kohustuslikult tõrjutava ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi kahtluse korral rakendavad Põllumajandus- ja Toiduamet ning loomapidaja taudi leviku ennetamiseks määruse (EL) 2016/429 artiklites 72–76 ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687, maismaaloomade puhul artikli 68 ja veeloomade puhul artiklis 110 kehtestatud tõrjemeetmeid. Sellisteks meetmeteks on näiteks asjaomasesse sihtrühma kuuluva loomapopulatsiooni loomade ettevõttest väljaveo keelamine, ettevõttes taudikahtlaste loomade isoleerimine, sihtrühma kuuluvate loomade ettevõttesse sissetoomise keelamine, sihtrühma kuuluvalt loomalt saadud loomse saaduse, loomse kõrvalsaaduse või loomse paljundusmaterjali ettevõttest väljaveo või ettevõttesse sisseveo keelamine, lisauuringute tegemine, et taudi esinemist kinnitada või välistada, taudikahtlaste loomade hukkamine ning muude riskimaandamise meetmete rakendamine, mis on vajalikud, et vähendada nakkuse inimesele või loomale edasikandumise riski. Sealjuures otsustatakse sõltuvalt nakkusest meetmete rakendamise kestus.

Eelnõu § 55 **lõikes 2** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti ning loomapidaja kohustused EL-is kohustuslikult tõrjutava ja Eestis vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi diagnoosimise korral. Kohustuslikult tõrjutava ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi diagnoosimise korral rakendavad Põllumajandus- ja Toiduamet ning loomapidaja taudi leviku ennetamiseks määruse (EL) 2016/429 artiklites 77–83 ja komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687, maismaaloomade puhul artikli 69 ja veeloomade puhul artiklis 111, kehtestatud tõrjemeetmeid. Sellisteks meetmeteks on näiteks epidemioloogilise uuringu läbiviimine, loomade veo keelamine nakatunud loomi sisaldavasse ettevõttesse või sealt välja, nakatunud loomade ettevõttest väljaveo korraldamine, nakatunud loomi sisaldavast ettevõttest pärit loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlemine, puhastamine ja desinfitseerimine ning muud nakkuse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja riskimaandamise meetmete rakendamine selles ettevõttes loomade uuesti nakatumise vältimiseks.

Eelnõu § 55 **lõike 3** kohaselt võib maaeluminister kehtestada määrusega kohustuslikult tõrjutava ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi täpsemad ennetus- ja tõrjemeetmed, lähtudes EL-i õigusaktis sätestatud nõuetest.

Määruse (EL) 2016/429 artiklite 72 ja 76 kohaselt võib liikmesriik lisaks sama määruses ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud tauditõrjemeetmetele rakendada täiendavaid tauditõrjemeetmeid selle tagamiseks, et ettevõtjad ning muud asjaomased füüsilised ja juriidilised isikud saaks paremini ennetada loomataudi levikut loomadele või inimestele. Selliste meetmete rakendamisel järgitakse määruse (EL) 2016/429 nõudeid ning need meetmed peavad olema vajalikud ja proportsionaalsed loomataudi leviku ohjamiseks.

Eelnõu § 56. Taudivaba staatus ja selle tõendamine

Eelnõu § 56 **lõikes 1** sätestatakse, et Põllumajandus- ja Toiduamet esitab Euroopa Komisjonile taotluse ja muud dokumendid määruse (EL) 2016/429 artiklites 36 ja 37 nimetatud taudivaba staatuse saamiseks ning teavitab Euroopa Komisjoni ja teisi liikmesriike sama määruse artiklist 41 tulenevate taudivaba staatuse säilimiseks vajalike tingimuste muutumisest.

Eelnõu § 56 **lõikes 2** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduametile kohustus pidada arvestust nende loomapidamisettevõtete taudialaste staatuste kohta, kus rakendatakse kohustuslikult tõrjutava ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrje programmi. Arvestuse pidamine on vajalik, kuna see võimaldab nii Eesti-sisese loomade ostu-müügi korral kui ka loomade müümisel välisriiki anda lisagarantii müüdava looma tervisliku seisundi kohta ja vähendada loomapidajate halduskoormust seoses loomade ostu-müügi protsessiga kaasnevate laboriuuringutega.

Eelnõu § 56 **lõikes 3** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti kohustus väljastada loomapidamisettevõtte staatust tõendav dokument loomapidajale 20 tööpäeva jooksul selle taotluse saamisest arvates. Loomapidajal võib olla taudivaba staatust kinnitavat dokumenti vaja näiteks loomadega kauplemisel või nende ekspordil.

3. jagu. Eriti ohtliku loomataudi ja esilekerkiva loomataudi tõrje meetmed

Eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi kahtluse ja puhkemise korral rakendatakse määruse (EL) 2016/429 III osa II jaotise 1. peatükis ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687 sätestatud nõudeid.

Eelnõu § 57. Eriti ohtliku loomataudi oht

Määruses (EL) 2016/429 ei sätestata meetmeid, mida tuleks rakendada eriti ohtliku loomataudi leviku ohu korral. Loomatauditõrje seaduse §-s 32¹ sätestatakse loomataudi ohu mõiste ning loomataudi ohu korral rakendatavad meetmed. Pädev asutus võib loomataudi ohu korral rakendada loomataudi kahtluse või puhkemise ette nähtud meetmeid vastavalt riskianalüüsi tulemustele. Need sätted on lisatud ka veterinaarseaduse eelnõusse.

Eelnõu § 57 **lõikes 1** määratletakse eriti ohtliku loomataudi ohu mõiste (edaspidi selles jaos *loomataudi oht*). Loomataudi ohuna käsitatakse eriti ohtliku loomataudi ulatuslikku levimist muus liikmesriigis või Eesti naaberriigis ning olukorda, kui naaberriigis on kehtestatud ohustatud tsoon või järelevalvetsoon, mis ulatub Eesti territooriumile, või kui riskianalüüsi tulemusena on selgunud oht taudi levikuks Eesti territooriumile. Loomataudi ohuna käsitatakse ka eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi levimist Eesti territooriumil, kui taudi levik ühes või mitmes haldusüksuses ohustab ülejäänud Eesti territooriumi.

Eelnõu § 57 **lõikes 2** sätestatakse loomataudi ohu korral rakendatavate meetmete ulatus. Loomataudi ohu korral võib Põllumajandus- ja Toiduamet võtta kasutusele loomataudi kahtluse või diagnoosimise korral rakendatavaid meetmeid vastavalt esineva loomataudi ohu riskianalüüsi tulemustele.

Eelnõu § 57 **lõikes 3** sätestatakse nõue teavitada loomataudi ohu korral sellest elanikkonda. Loomataudi ohu korral teavitab Põllumajandus- ja Toiduamet elanikkonda massiteabevahendi kaudu vajadusest rakendada asjakohaseid loomatauditõrje abinõusid. Selline vajadus võib näiteks tekkida eriti ohtliku loomataudi ohu korral, kui riskianalüüsi tulemusel on selgunud, et loomataud võib Eestisse levida, ning on tähtis, et teave rakendatavatest loomatauditõrje abinõudest jõuaks kiiresti loomapidajateni ja teiste isikuteni. Sellisel juhul võib tekkida vajadus tõkestada võimaliku nakkuse levikut loomakasvatushoonesse või -rajatisse või loomade pidamiseks piiritletud alale ning võtta kasutusele lisaks veterinaarseaduse eelnõu § 36 kohaselt koostatud bioturvalisuse kava kohaselt tavaolukorras loomapidaja rakendatavatele bioturvameetmetele ka muud asjakohased bioturvameetmed, näiteks looma eraldamine võimalikust nakkuskandjast, nakkust levitada võiva

eseme ja materjali desinfitseerimine ja muud meetmed. Eestis on olnud vajadus teavitada elanikkonda seoses lindude gripi ohuga, kui oli vaja rakendada loomatauditõrje abinõusid selleks, et tõkestada nakkuse võimalikku sissetoomist farmidesse, kus peeti põllumajanduslinde.

Eelnõu § 58. Eriti ohtliku loomataudi kahtlus ja selle lõpetamine

Eelnõu §-s 58 sätestatakse eriti ohtliku loomataudi kahtluse püstitamise ja kahtluse lõpetamise nõuded. Eriti ohtliku loomataudi kahtluse korral rakendatakse määruse (EL) 2016/429 III osa II jaotise 1. peatükis 1. jaos ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687 sätestatud nõudeid. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on nõuded loomataudi kahtluse korral tegutsemiseks reguleeritud 4. peatüki 1. ja 2. jaos. Üldised põhimõtted loomataudi kahtluse puhul on veterinaarseaduse eelnõus jäänud samaks.

Eelnõu § 58 **lõikes 1** sätestatakse eriti ohtliku loomataudi kahtluse püstitamise ja otsustamise kord, mille kohaselt püstitab kahtluse veterinaararst ja otsustab Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 58 **lõikes 2** sätestatakse loomapidaja ning Põllumajandus- ja Toiduameti kohustused eriti ohtliku loomataudi kahtluse korral. Eriti ohtliku loomataudi kahtluse korral rakendavad Põllumajandus- ja Toiduamet ning loomapidaja taudi leviku ennetamiseks määruse (EL) 2016/429 artiklites 53–59, komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687, maismaaloomade puhul artiklites 5–10 sätestatud meetmeid ja veeloomade puhul artiklites 70–76 sätestatud meetmeid. Nendeks meetmeteks on näiteks loomapidaja poolt kõigi taudikahtlusega loomade isoleerimine, sõnniku, sealhulgas allapanu ja kasutatud allapanu ning iga tõenäoliselt tauditekitajaga saastunud toote, materjali või aine hoidmine isoleeritult, putukate, näriliste ja muude loomade eest kaitstult, asjakohaste täiendavate bioturvameetmete rakendamine, loomade veo peatamine ettevõttest välja või ettevõttesse, ettevõtte tootmis-, tervise- ja jälgitavusandmete ajakohastamine, pädeva asutuse tauditõrjealaste juhtnõuude järgimine.

Põllumajandus- ja Toiduamet korraldab viivitamata uurimise, et kahtlustatava loomataudi esinemine kinnitada või välistada, keelab peetavate loomade veo ettevõttesse ja ettevõttest välja ning keelab iga tõenäoliselt haigusetehtajaga saastunud või seda tõenäoliselt levitava toote ja materjali või aine veo ettevõttest välja. Peetavad loomad isoleeritakse, vältides kokkupuudet metsloomade, putukate ja närilistega. Taudile vastuvõtlikku liiki kuuluvaid loomi ei tohi tappa, kui Põllumajandus- ja Toiduamet ei ole selleks luba andnud. Toodete, materjalide, ainete, isikute ja veovahendite mittevajalik liikumine ettevõttesse või ettevõttest välja keelatakse.

Eelnõu § 58 **lõikes 3** sätestatakse eriti ohtliku loomataudi kahtluse lõpetamisest teavitamise kord. Eriti ohtliku loomataudi kahtluse lõpetamisest teatab Põllumajandus- ja Toiduamet loomapidajale, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlejale 24 tunni jooksul arvates otsuse tegemisest.

Eelnõu § 59. Eriti ohtliku loomataudi ja esilekerkiva loomataudi tõrje

Eelnõu §-s 59 sätestatakse eriti ohtliku loomataudi ja esilekerkiva loomataudi tõrje nõuded. Eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi kahtluse ja puhkemise korral rakendatakse määruse (EL) 2016/429 III osa II jaotise 1. peatüki 2.–6. jaos ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687 sätestatud nõudeid epidemioloogilise uuringu läbiviimise, loomataudi diagnoosimise kinnitamise ja rakendatavate tauditõrjemeetmete kohta ning metsloomade populatsioonis loomataudi puhkemise korral rakendatavate meetmete. Lisaks on liikmesriigil õigus rakendada täiendavaid tauditõrjemeetmeid.

Kehtivas loomatauditõrje seaduses on loomataudi kahtluse ja puhkemisega korral rakendatavad meetmed ja nõuded sätestatud 4. peatüki 1. ja 2. jaos. Nimetatud põhimõtted veterinaarseaduse rakendamisel ei muutu. Käesolevasse paragrahvi on lisatud loomatauditõrje seaduse need sätted, mis on vajalikud määruse (EL) 2016/429 rakendamiseks.

Eelnõu § 59 **lõikes 1** sätestatakse eriti ohtliku loomataudi diagnoosimise korral rakendatavad meetmed. Eriti ohtliku loomataudi diagnoosimise korral rakendavad Põllumajandus- ja Toiduamet ning loomapidaja taudi leviku ennetamiseks määruse (EL) 2016/429 artiklites 60–71 ning komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/687, maismaaloomade puhul artiklites 11–67 ja veeloomade puhul artiklites 77–109 sätestatud meetmeid.

Nimetatud delegeeritud määruse põhiliseks sisuks on tauditõrjemeetmed, mida rakendatakse peetavatel maismaa- ja veeloomadel eriti ohtliku loomataudi või esilekerkiva loomataudi esinemise ametliku kinnitamise korra, piirangutsoonis rakendatavad tauditõrjemeetmed, järelevalvetsoonis rakendatavad tauditõrjemeetmed, piirangutsooni ettevõtte maismaaloomadega taasasustamise tingimused, loetellu kantud liiki kuuluvate metsloomade ja looduslike veeloomade suhtes rakendatavad tauditõrjemeetmed. Määrusega reguleeritakse ka tegevusi kohustuslikult tõrjutava või vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi kahtluse ja puhkemise korral.

Kooskõlas määruse (EL) 2016/429 artikliga 71 võivad liikmesriigid rakendada täiendavaid tauditõrjemeetmeid, tingimusel, et selliste meetmete võtmisel järgitakse määruses sätestatud eeskirju ning need on vajalikud ja proportsionaalsed eriti ohtliku loomataudi leviku ohjamiseks, võttes arvesse konkreetseid epidemioloogilisi asjaolusid, ettevõtete ja muude kohtade tüüpi ja tootmisviisi, loomade liike ja kategooriaid ning majanduslikke ja sotsiaalseid tingimusi. Selliste täiendavate tauditõrjemeetmete rakendamiseks teavitavad liikmesriigid Euroopa Komisjoni viivitamata.

Eelnõu § 59 **lõikes 2** sätestatakse esilekerkiva loomataudi diagnoosimise korral rakendatavad meetmed. Esilekerkiva loomataudi diagnoosimise korral rakendavad Põllumajandus- ja Toiduamet ning loomapidaja taudi leviku ennetamiseks määruse (EL) 2016/429 artikli 6 lõigete 3 ja 4 alusel kehtestatavaid tõrjemeetmeid.

Eelnõu § 59 **lõike 3** kohaselt võib maaeluminister kooskõlas EL-i õigusaktis sätestatud nõuetega kehtestada määrusega eriti ohtliku loomataudi täpsemad ennetamise ja tõrje meetmed.

Määruse (EL) 2016/429 artikli 71 kohaselt võib liikmesriik lisaks sama määruses ja selle alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud tauditõrjemeetmetele rakendada täiendavaid tauditõrjemeetmeid selle tagamiseks, et ettevõtjad ning muud asjaomased füüsilised ja juriidilised isikud rakendaks tauditõrjemeetmeid, et ennetada loomataudi leviku ohtu loomadele või inimestele. Täiendavate meetmete rakendamisel lähtub riik konkreetsetest epidemioloogilistest asjaoludest, taudipuhanguga seotud loomapidamisetevõtete ja muude kohtade tüübist ja tootmisviisist, neis peetavate loomade liigist ja kategooriast ning majanduslikest ja sotsiaalsetest tingimustest.

Selliste meetmete rakendamisel järgitakse määruse (EL) 2016/429 nõudeid ning need meetmed peavad olema vajalikud ja proportsionaalsed loomataudi leviku ohjamiseks.

Eelnõu § 59 **lõigetes 4–7** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti õigused ja kohustused eriti ohtliku ja esilekerkiva loomataudi tõrje korral. Põllumajandus- ja Toiduametil on õigus teha vajalikke tauditõrje toiminguid ilma loomapidaja või käitleja kohalolekuta ja sellest eelnevalt ette teavitamata. Põllumajandus- ja Toiduametil on kohustus teavitada loomapidajat ja loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlejat tauditõrje meetmetest ja kitsendustest ning nende lõpetamisest. Sätestatakse, et kitsendustega seonduvast tuleb teavitada avalikkust massiteabevahendi ning ettenähtud rakendatavatest tauditõrje meetmetest tuleb teavitada Euroopa Komisjoni.

Eelnõu § 59 **lõikes 8** sätestatakse loomade tapmise või hukkamisega ning loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlemisega tegeleva isiku kohustused loomatauditõrje meetmete

rakendamisel. Eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi puhkemise korral on loomade tapmise või hukkamisega ning loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali käitlemisega tegelev isik kohustatud Põllumajandus- ja Toiduameti ettekirjutuse kohaselt rakendama oma käitlemisvaldkonnas loomatauditõrje korral rakendatavaid meetmeid nagu taudistunud või taudikahtlaste loomade tapmine või hukkamine või sellistelt loomadelt pärinevate loomsete saaduste või loomse paljundusmaterjali käitlemine ettenähtud viisil.

Eelnõu § 60. Hädaolukord ja eriolukord

Eelnõu §-s 61 sätestatakse eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi puhkemisel hädaolukorra ja eriolukorra kehtestamise kord.

Eelnõu § 60 **lõikes 1** määratletakse hädaolukorra mõiste seos loomataudi levikuga. Eriti ohtliku või esilekerkiva loomataudi ulatusliku ja kiire leviku korral on tegemist hädaolukorraga hädaolukorra seaduse § 2 lõike 1 tähenduses.

Eelnõu § 60 **lõikes 2** sätestatakse eriolukorra väljakuulutamise kord. Kui eriti ohtliku loomataudi või esilekerkiva loomataudi leviku tõkestamiseks on vaja viivitamata rakendada ulatuslikke abinõusid ning veterinaarseaduses ja hädaolukorra seaduses sätestatud hädaolukorra lahendamise abinõude rakendamiseks ei ole võimalik piisavalt tulemuslikult kõrvaldada ohtu ja abistada kannatanuid, teeb maaeluminister Vabariigi Valitsusele ettepaneku kuulutada välja eriolukord hädaolukorra seaduse kohaselt.

4. jagu. Transmissiivsed spongiformsed entsefalopaatid

Eelnõu § 61. Transmissiivsete spongiformsete entsefalopaatiate tõrje

Eelnõu §-s 61 sätestatakse transmissiivsete spongiformsete entsefalopaatiate (edaspidi *TSE*) tõrje nõuded. *TSE*-de hulka kuuluvad kõik loomad, mis esinevad nakkusliku valguosakese ehk priooni tekitatud ajukahjustustega kulgevad ning surmaga lõppevad haigused. Haigust iseloomustavad käitumishälbed, närvinähtud ja lõpuks surm. Kehtivas loomatauditõrje seaduses on asjakohased nõuded sätestatud § 43 lõikes 3.

Eelnõu § 61 **lõikes 1** sätestatakse *TSE* tõrje alused. *TSE*-d tõrjutakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongiformsete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad (EÜT 147, 31.05.2001, lk 1–40), (edaspidi *määrus (EÜ) nr 999/2001*) kohaselt.

Eelnõu § 61 **lõike 2** kohaselt rakendatakse määruse (EÜ) nr 999/2001 IV lisa I peatüki punkti b alapunktides i–v ja II peatüki punkti a alapunktides i–iii nimetatud loomse proteiini ning seda sisaldavat sööda käitlemisel ja kasutamisel söödaseaduses sätestatud. Kõnealusel lõikes luuakse seos söödaseaduse ja määruse (EÜ) nr 999/2001 vahel.

Veiste spongiformne entsefalopaatia (edaspidi *BSE*) leviku ennetamisel toiduahela kaudu on oluline keelata loomse proteiini söötmine põllumajandusloomadele. Määruse (EÜ) nr 999/2001 artikli 7 lõikes 1 on sätestatud, et mäletsejalistele on keelatud sööta loomset proteiini. Sama määruse IV lisaga laiendatakse artikli 7 lõikes 1 sätestatud keeldu, keelates muu hulgas sööta töödeldud loomset proteiini mittemäletsejalistele põllumajandusloomadele, välja arvatud lihasööjatele karusloomadele. Erandina sätestatud keeldudest ja teatud eritingimustel on kooskõlas sama määruse IV lisaga lubatud sööta mittemäletsejalistele põllumajandusloomadele teatavaid töödeldud loomseid proteiine.

Eelnõu § 61 **lõikes 3** sätestatakse erisused *BSE* uurimisel. Kui tapamajas on kasutusel rümpadevahelist saastumist vältiv süsteem, võib Põllumajandus- ja Toiduamet veise rümba uurimisel tapamajas ja *BSE* uurimise positiivse või ebaselge tulemuse korral tõrjemeetmete rakendamisel kohaldada määruse (EÜ) nr 999/2001 III lisa A peatüki I osa punktis 6.5 sätestatud

erisust. Tapamajas tuleb üldiselt veiserümpade uurimisel BSE suhtes positiivse või ebaselge esmase uurimise tulemuse korral hävitada nii uuritud veise rümp kui ka tapaliinil sellele eelnev rümp ja kaks vahetult järgnevat rümpa. Kui tapamajas on kasutusel süsteem, mis võimaldab vältida rümpadevahelist saastumist, on liikmesriigil õigus otsustada, et uuritud rümbale eelnev rümp ja kaks vahetult järgnevat rümpa jäetakse hävitamata kuni BSE kordusuurimiste tulemuste saamiseni. Kui kordusuurimiste tulemus on BSE suhtes negatiivne ehk kui ei leita BSE-d, võib need rümbad käidelda toiduks, aga positiivse või ebaselge kordusuurimiste tulemuse korral rümbad hävitakse.

Eelnõu § 61 **lõike 4** kohaselt võib lammaste ja kitsede seljaaju eemaldada toiduseaduse alusel lihalõikuseks tegevusloa saanud isik. Määruse (EÜ) nr 999/2001 kohaselt on lammaste ja kitsede puhul üle 12 kuu vanuste loomade või juba lõikunud jäävlõikehambaga loomade või tapakohaks oleva liikmesriigi pädeva asutuse heakskiidetud meetodiga üle 12 kuu vanuseks hinnatud loomade kolju, kaasa arvatud aju ja silmad, ning seljaaju määratletud riskiteguriga materjal, mis tuleb eemaldada tapamajas.

Eestis on traditsiooniline tapatehnoloogia, see tähendab, et lammaste ja kitsede lihakeha ei poolitata. Määruse (EÜ) nr 999/2001 lisa V punkti 4.3 kohaselt võib liikmesriik otsustada lubada lammaste ja kitsede seljaaju eemaldamist ka lihalõikusettevõtetes. Erand puudutab Eesti puhul 35 lamba ja kitseliha lõikamise tegevusluba omavat lihalõikusettevõtet.

Eestis on lammaste ja kitsede TSE seire tulemused olnud negatiivsed, seega on antud erisuse kasutamine põhjendatud ning lihtsustab ettevõtja ja pädeva asutuse tööd. Erand annab võimaluse vähendada tapamajades rümpade tükeldamisele kuluvat aega ning väheneb liha ning pindade ristsaastumise võimalus seljaaju osadega. Lihalõikusettevõtted saavad terved rümbad lõigata just neile vajaliku suurusega tükkideks. Lihalõikusettevõtte käitleb määratletud riskiteguriga materjali vastavalt määruse (EÜ) nr 1069/2009 nõuetele. Kuna selline lammaste ja kitsede seljaaju on määratletud riskiteguriga materjal, siis see kuulub loomsete kõrvalsaaduste määruse nõuete järgi 1. kategooria materjali hulka ning Eestis töötleb ja kahjutustab selliseid loomseid kõrvalsaadusi AS Vireen.

5. jagu. Zoonooside seire ja toidutekkeline haiguspuhang

Eelnõu 5. peatüki 5. jaos sätestatakse zoonooside seire korraldamise nõuded ja toidutekkelise haiguspuhanguga seotud nõuded. Eelnõu 5. peatüki 5. jagu vastab kehtiva loomatauditõrje seaduse §-dele 29¹– 29⁵, millega on üle võetud direktiivi 2003/99/EÜ nõuded.

Eelnõu § 62. Zoonooside seire korraldamine

Eelnõu §-s 62 määratletakse zoonooside seire mõiste ja reguleeritakse seire korraldamist. Zoonooside seirena käsitatakse zoonooside, zoonoossete haigusetkitajate ja nendega seotud mikroobivastaste ravimite suhtes resistentsuse esinemist käsitlevate andmete kogumise, analüüsimise ja avaldamise süsteemi.

Pädevus korraldada zoonooside seiret on antud Põllumajandus- ja Toiduametile. Kuna zoonooside seire hõlmab ka inimeste haigusjuhte, mis kuuluvad teise valitsusasutuse järelevalvealasse, teeb Põllumajandus- ja Toiduamet toidu ning inimestel levivate nakkushaiguste epidemioloogia osas koostööd Terviseametiga.

Eelnõu § 62 **lõikes 4** on sätestatud volitusnorm, mille kohaselt võib maaeluminister kehtestada määrusega zoonooside seire korraldamise nõuded. Kehtiva loomatauditõrje seaduse alusel on need nõuded kehtestatud põllumajandusministri 8. juuli 2005. a määrusega nr 79 „Nõuded zoonooside seire korraldamise kohta” ([RTL 2005, 81, 1175](#)), mis kehtestatakse uuesti koos asjakohaste muudatustega.

Eelnõu § 62 lõikes 5 on sätestatud volitusnorm, mille kohaselt kehtestab maaeluminister määrusega salmonellooside tõrje eeskirja. Kehtiva loomatauditõrje seaduse alusel on need nõuded kehtestatud põllumajandusministri 20. mai 2013. a määrusega nr 39 „Salmonellooside tõrje eeskiri¹” (RT I, 04.11.2020, 50), mis kehtestatakse uuesti koos asjakohaste muudatustega. Määruses sätestatakse meetmed ja abinõud põllumajandusloomade ja -lindude salmonellooside, samuti perekonda *Salmonella* kuuluvate inimese terviseohutuse seisukohalt oluliste serotüüpide leviku ennetamiseks ja tõrjeks ning taudikahtlastelt ja taudistunud loomadelt pärinevate saaduste käitlemiseks.

Eelnõu § 63. Toidutekkeline haiguspuhang

Eelnõu §-s 63 reguleeritakse toidutekkelise haiguspuhangu epidemioloogilist uurimist. Toidutekkeline haiguspuhang on teataval asjaoludel kahel või enamal inimesel täheldatud haigus- või nakkusjuhtumi esinemine või olukord, kus haigus- ja nakkusjuhtumite arv ületab prognoositud arvu ning kus need on seotud või on tõenäoliselt seotud sama toiduga.

Eelnõu § 63 lõikes 1 sätestatakse pädevate asutuste pädevused toidutekkelise haiguspuhangu epidemioloogilisel uurimisel. Toidutekkelise haiguspuhangu epidemioloogilist uurimist teevad Terviseamet nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse alusel ning Põllumajandus- ja Toiduamet veterinaarseaduse ja toiduseaduse alusel.

Eelnõu § 63 lõikes 2 sätestatakse kohustus esitada aruanne toidutekkeliste haiguspuhangute epidemioloogiliste uurimiste tulemuste kohta ning aruande esitamise tähtaeg. Terviseamet koostab eelmise kalendriaasta jooksul tehtud toidutekkeliste haiguspuhangute epidemioloogiliste uurimiste tulemusi kokkuvõtva aruande ning esitab selle Põllumajandus- ja Toiduametile iga aasta 31. märtsiks.

Eelnõu § 63 lõike 3 kohaselt teavitab Terviseamet viivitamata zoonoosi diagnoosimisest Põllumajandus- ja Toiduametit ning lõikes 4 antakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitus kehtestada määrusega teatamiskohustuslike zoonooside loetelu. Kehtiva loomatauditõrje seaduse alusel on teatamiskohustuslike zoonooside loetelu kehtestatud sotsiaalministri 15. juuli 2003. a määrusega nr 99 „Teatamiskohustuslike zoonooside loetelu, teatise vorminõuded ning esitamise kord” (RT I, 16.04.2019, 18), mis kehtestatakse uuesti koos asjakohaste muudatustega. Edaspidi puudub vajadus kehtestada määrusega teatise vorminõuded ja teatise esitamise kord, sest see on võimalik täpsemalt kindlaks määrata kahe asutuse vahelises koostööleppes või -lepingus.

Eelnõu § 63 lõikes 5 sätestatakse toidutekkelise haiguspuhangu epidemioloogilise uurimise eesmärgid ja eelistatavad meetodid. Toidutekkelise haiguspuhangu epidemioloogilise uurimise tulemusel selgitatakse välja toidutekkelise haiguspuhangu epidemioloogiline laad, võimalikud asjassepuutuvad toidud ja haiguspuhangu võimalikud põhjused.

Eelnõu § 63 lõikes 6 antakse maaeluministrile õigus kehtestada määrusega toidutekkelise haiguspuhangu uurimise täpsemad nõuded. Tegemist on kaalutusotsusega, määrus kehtestatakse vajaduse korral.

Eelnõu § 64. Käitleja kohustused

Eelnõu §-s 64 kehtestatakse käitleja kohustus teha zoonooside ja zoonoosete haigusetekitajate esinemise seiret.

Eelnõu § 64 lõikes 1 sätestatakse zoonooside ja zoonoosete haigusetekitajate esinemise seire üldised nõuded. Käitleja teeb seireks uuringuid zoonooside ja zoonoosete haigusetekitajate esinemise kohta veterinaarseaduse § 62 lõike 4 alusel kehtestatud maaeluministri määruses kehtestatud nõuete kohaselt, säilitab uuringutulemused, korraldab asjakohase isoleeritud

zoonoosse haigusetekiitaja (edaspidi *isolaat*) säilitamise ettenähtud aja jooksul ning esitab Põllumajandus- ja Toiduametile tema nõudmisel uuringutulemused või isolaadi.

Eelnõu § 64 **lõikes 2** sätestatakse käitlejale nõue säilitada uuritav toit või selle proov. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002⁵³, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 031, 01.02.2002, lk 1–24), artikli 19 lõike 3 kohaselt teavitab käitleja pädevat asutust, kui ta arvab või kui tal on põhjust arvata, et toit, mille ta on turule viinud, võib kahjustada inimeste tervist. Kui käitleja esitab Põllumajandus- ja Toiduametile nimetatud teabe, säilitab ta asjakohase toidu või selle proovi, et võimaldada selle uurimist laboris või toidutekkelise haiguspuhangu epidemioloogilist uurimist.

Eelnõu § 64 **lõike 3** kohaselt võib maaeluminister kehtestada käitlejale zoonooside ja zoonoosete haigusetekiitajate uuringu tegemise ning uuringutulemuste ja isolaadi säilitamise ja nende asjakohasele asutusele esitamise täpsemad nõuded. Samasisuline volitusnorm on loomatauditõrje seaduse § 29⁵ lõikes 3, millega on antud võimalus kehtestada käitlejale täpsemad nõuded seoses zoonooside seirega.

6. jagu. Loomatauditõrjega tekkinud kahju ja taudikahjutoetus

Eelnõu 5. peatüki 6. jaos sätestatakse loomatauditõrjega tekkinud kahju hüvitamise ja taudikahjutoetuse saamise nõuded. Loomatauditõrjega tekkinud kahju ja taudikahjutoetust käsitlevad sätted on kehtivas loomatauditõrje seaduse 5. peatükis ja on veterinaarseaduse eelnõu teksti lisatud asjakohaste tehniliste muudatustega, et viia tekst kooskõlla eelnõus kasutatavate mõistetega.

Eelnõu on kooskõlas maaelu ja põllumajandusturu korralduse seaduse § 3 lõikes 3 sätestatuga. Nimetatud sätte kohaselt võib põllumajanduslikku riigiabi anda muu seaduse alusel ja korras, kui selleks on Maaeluministeeriumi kaudu esitatud põllumajandusliku riigiabi teatis, mille kohta Euroopa Komisjon on teinud lubava otsuse, või põllumajandusliku grupierandi teatis. Loomapidajale hüvitatakse ettekirjutuse alusel taudi või taudikahtluse korral kohustuslikus korras tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, hukatud või ka loomataudi tõttu hukkunud loomade väärtus. Looma kontrolltapmise tingib vajadus täpsustada diagnoosi või võtta lisaproove, seda reguleerib veterinaarseaduse eelnõu § 53. Loomapidajale hüvitatakse ka ettekirjutuse alusel kohustuslikus korras hävitatud seadmete, sööda, pakkematerjali, piima ja munade väärtus.

Eelnõu § 65. Loomatauditõrjega tekkinud kahju hüvitamine

Eelnõu §-s 65 sätestatakse loomatauditõrjega tekkinud kahju hüvitamise üldised põhimõtted. Kuna loomataudi puhkemise vastu ei ole loomapidajal võimalik oma loomi sajabrotsendiliselt kaitsta, siis makstakse loomapidajale loomataudi puhkemise korral loomataudi tõrjega tekkinud kahju hüvitamiseks taudikahjutoetust. Loomapidaja on sellisel juhul ka ise huvitatud õigeaegselt loomade haigestumisest teavitamisest, sest hukkunud loomadest tingitud kahju hüvitatakse loomapidajale. Samas peab loomapidaja võtma kasutusele vajalikud meetmed, et ennetada ja vältida loomataudi levikut.

Loomataudi likvideerimisega seotud kulude katmine ja kahju hüvitamine ettevõtjale, kes on mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõtja komisjoni määruse (EL) nr 702/2014⁵⁴ (edaspidi *grupierandi määrus*) artikli 2 punkti 2 tähenduses, on riigiabi vastavalt sama määruse artikli 26 kohaselt. Loomataudi likvideerimisega seotud kulude katmine ja kahju hüvitamine ettevõtjale, kes on suurettevõtja EL-i suuniste 2014/C 204/1 punkt 35 alapunkti 14 tähenduses, on riigiabi suuniste II osa 1. peatüki jao 1.2.1.3 kohaselt. Hüvitise maksmise põhieesmärk on anda

⁵³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002R0178&from=ET>

⁵⁴ [EUR-Lex - 02014R0702-20190312 - EN - EUR-Lex](#)

loomapidajale abi tootmispotentsiaali taastamiseks ja motiveerida teda taudi esinemise tunnustest teavitama, et tauditõrjemeetmeid saaks võimalikult kiiresti rakendada. Vastasel korral võib loomapidaja püüda taudi esinemist varjata ja püüda haigeid loomi tappa loomsete saaduse turustamiseks. Tauditõrje seisukohast on eriti oluline, et haigestunud loomad jääksid nende pidamise kohta ja nende edasine liikumine oleks selgelt jälgitav.

Grupierandi määruse alusel võib riigiabi anda üksnes väikese ja keskmise suurusega ettevõtjale, samas antakse ühenduse suuniste kohaselt suurettevõtjale riigiabi kooskõlas nimetatud Euroopa Komisjoni määrusega. Erinevus väikese ja keskmise suurusega ettevõtjale ja suurettevõtjale riigiabi andmisel on selles, et väikese ja keskmise suurusega ettevõtja puhul piisab riigiabi andmiseks Euroopa Komisjoni teavitamisest (grupierandi teatis), aga suurettevõtja puhul on vaja taotleda selleks luba Euroopa Komisjonilt.

Põllumajandus- ja Toiduameti eriti ohtliku loomataudi tõrje kulud hüvitatakse praegu ja ka tulevikus Vabariigi Valitsuse reservist riigieelarve seaduses ja selle alusel antud õigusaktis kehtestatud korras. Põllumajandus- ja Toiduamet kannab proovide võtmisega seotud kulud, diagnostilise uurimisega seotud kulud, erakorralise vaktsineerimisega seotud kulud, loomade tapmise ja hukkamise ning loomsete saaduste ja sööda hävitamisega seotud veo- ja töötlemise kulud, loomatauditõrje toimingute tegemisele kaasatud isiku tasustamise kulud, puhastusega, desinfektsiooniga, desinsektsiooniga ja deratisatsiooniga seotud elektri-, kütuse-, vee- ja materjalikulud ning kasutamiskõlbmatuks muutunud seadme maksumuse ja seadme hävitamise kulud. Mõnede nimetatud kulude puhul, näiteks desinfektsiooniga seotud kulud, on tegu loomapidajale kaudselt antava riigiabiga, mis on kooskõlas EL-i suunistega riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades aastateks 2014–2020⁵⁵ (ELT L 204, 1.7.2014, lk 1–97) ning määrusega (EÜ) nr 1857/2006⁵⁶, mis käsitleb asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist põllumajandustoodete tootmisega tegelevatele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele antava riigiabi suhtes ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 70/2001, artikli 10 lõikega 1.

Eelnõu § 65 **lõikes 1** sätestatakse loomapidajale hüvitatavad kahjud. Loomapidajale hüvitatakse veterinaarseaduses ja EL-i asjakohases õigusaktis sätestatud juhul, korras ja määras ning kooskõlas maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse § 3 lõikes 3 sätestatud nõuetega ettekirjutuse alusel tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, ja hukatud ning loomataudi tõttu hukkunud looma väärtus, ettekirjutuse alusel hävitatud seadme, sööda, pakkematerjali ja loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali väärtus.

Eelnõu § 65 **lõikes 2** sätestatakse taudikahju hüvitamise kord. Loomapidajale hüvitatakse kahju Vabariigi Valitsuse reservist selleks eraldatavatest riigieelarve vahenditest, kui kahju on tekkinud eriti ohtliku loomataudi tõrjumisega ning seoses EL-i asjakohase õigusakti kohaselt kohustuslikult või Eestis vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrje programmi rakendamisega.

Eelnõu § 65 **lõikes 3** sätestatakse taudikahju hüvitamisest keeldumise üldine alus. Loomapidajale ei hüvitata kahju, kui taudikahjutoetust on makstud seoses sama loomataudi puhkemisega samas loomakasvatuseettevõttes. Riik ei hüvita loomapidajale loomatauditõrjega tekkinud kahju, kui loomapidaja taastasustab ehitise, milles on juba olnud sama taudi puhang, ja ta on saanud selle taudi tõrjega tekkinud kahju hüvitamiseks taudikahjutoetust.

Üheks loomataudi vältimise meetmeks on ka pärast loomataudi tõttu kehtestatud kitsenduste lõpetamist keelata teatud ajavahemikul ehitise loomadega taasasustada. Teatud loomataudide puhul on ka pärast loomatauditõrje eeskirjas sätestatud tähtaja möödumist loomataudi leviku oht

⁵⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0701\(01\)&from=ET](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0701(01)&from=ET)

⁵⁶ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:358:0003:0021:ET:PDF>

ja loomade uuesti haigestumise võimalus siiski endiselt väga suur. Seda eelkõige juhul, kui ehitise asub kas ohustatud tsoonis või järelevalvetsoonis või Euroopa Komisjoni poolt põllumajandus- ja vesiviljelusloomadele kehtestatud kaubanduspiirangutega piirkonnas, mis hõlmab eelnimetatud tsoone. Seepärast ei ole vaatamata ehitises kehtestatud kitsenduste lõpetamisele ja ehitise loomadega taasasustamist võimaldava tähtpäeva saabumisele loomatauditõrje seisukohast ohutu ja ka majanduslikult seisukohast mõistlik ehitist kohe uute, samale loomataudile vastuvõtlikust liigist loomadega taasasustada. Riigil ei ole otsest põhjust keelata sellist majanduslikult ebamõistlikku ja riskantset tegevust, küll aga saab riik näidata oma suhtumist, jättes taudikahjutoetuse maksmata, kui loomade risk samas ehitises samasse loomataudi haigestuda on liiga suur. Sellise riski võtmine tuleb jätta loomapidaja enda kanda. Seepärast tuleb välistada võimalus, et riik hüvitab loomatauditõrjega tekkinud kahju igal juhul, hoolimata sellest, kas loomapidaja on arvestanud ehitise asukoha piirkonnas oleva ettenähtava ohuga või mitte. Säte käsitleb selliste loomataudide tõrje tõttu tekkinud kahjusid, mille puhkemisel kasutatakse EL-i sisese kauplemise ja ekspordi jätkumise tagamiseks tsoneerimist vastavalt loomataudi leviku riskile ehk teatud piirkondadele nähakse ette kaubanduspiirangud. Sigade Aafrika katku puhul on need kehtestatud komisjoni rakendusotsuses 2014/709/EL. Riskipõhiselt tsoneeritavateks loomataudideks on eelkõige sigade Aafrika katk, kõrge patogeensusega lindude gripp ja lammaste katarraalne palavik (bluetongue).

Eelnõu § 65 **lõikes 4** sätestatakse erand hüvitamisest keeldumisest. Loomapidajale hüvitatakse loomatauditõrjega tekkinud kahju juhul, kui ehitise taasasustati loomadega ajal, kui see asus väljaspool Euroopa Komisjoni õigusaktiga kehtestatud kaubanduspiirangutega piirkonda.

Taudikahjutoetuse saamine on õigustatud ehitise puhul, kus loomataud on juba kord puhkenud, loomadega taasasustamise ajaks on kõik piirangud ehitise asukoha piirkonnas lõpetatud (piirkond on Euroopa Komisjoni asjakohasest otsusest välja arvatud) ning loomapidajal ei ole mõistlikku põhjust karta, et sama taud võiks tema loomi uuesti tabandada, ja ta on täiesti õigustatud eelmise taudipuhangu tõttu tühjaks jäänud ehitise taasasustama kas sama liiki või sama loomataudi suhtes vastuvõtlikku liiki loomadega. Kui teatud aja möödumisel sama loomataudi puhang siiski kordub, loetakse see uueks taudipuhanguks, millel ei ole seost eelneva puhanguga, ja sellisel juhul on loomapidajal õigus tauditõrjega tekkinud kahju eest jälle taudikahjutoetust saada. Mitmed loomataudid võivad esineda nii põllumajandus- ja vesiviljelusloomadel kui ka metsloomadel. Samas on oluline, et loomapidajale seatud kitsendused saaks lõpetada võimalikult kiiresti, et taudi põhjustatud majanduslik kahju oleks võimalikult väike. Näiteks sigade Aafrika katku puhul on EL-i loomade, taimede, toidu ja sööda alalisel komiteel kokku lepitud, et mõned kitsendused võib lõpetada, kui viimasest taudijuhtumist põllumajandusloomadel (sigade Aafrika katku puhul näiteks kodusigadel) on teatud piirkonnas möödunud vähemalt 12 kuud. Metsloomade populatsiooni võib teatud loomataud jääda aastateks, kuid ennetusmeetmete ja bioturvalisuse nõuete järgimisega saab selle jõudmist loomakasvatuseettevõttesse piirata. Sellest tulenevalt on nimetatud sätte kohaldamisel olulised üksnes piirangud, mis Euroopa Komisjon on kehtestanud loomataudi esinemisel põllumajandus- või vesiviljelusloomadel.

Eelnõu § 65 **lõikes 5** sätestatakse taudikahju hüvitamise alused, kui kahju hüvitatakse EL-i vahenditest. Kui kahju, mis on tekkinud eriti ohtliku loomataudi või kohustuslikult tõrjutava ning Põllumajandus- ja Toiduameti algatatud vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrjeprogrammi rakendamisega seoses, hüvitatakse EL-i eelarve vahenditest vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 652/2014⁵⁷, millega nähakse ette sätted toiduahela, loomade tervise ja heaolu ning taimetervise ja taimse paljundusmaterjaliga seotud kulude haldamise kohta ning muudetakse nõukogu direktiive 98/56/EÜ, 2000/29/EÜ ja 2008/90/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 178/2002, (EÜ) nr 882/2004 ja (EÜ) nr 396/2005, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/128/EÜ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ)

⁵⁷ [EUR-Lex - 02014R0652-20191214 - EN - EUR-Lex](#)

nr 1107/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 66/399/EMÜ, 76/894/EMÜ ja 2009/470/EÜ (ELT L 189, 27.06.2014, lk 1–32), kohaldatakse riigieelarve seaduse §-s 54 sätestatud.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 652/2014 kohaselt on riigil võimalik taotleda nende kahjude hüvitamiseks tasutud summade hüvitamist sama määrukses ettenähtud osas EL-i eelarve vahenditest. EL-i eelarve vahenditest hüvitatava osa puhul on tegemist välistoetuse või välistoetuse kaasrahastamise vahenditega, mida tuleb kasutada riigieelarve seaduse §-s 54 kehtestatud korras. Välistoetuse ning välistoetuse kaasrahastamise vahendeid võib riigiasutus Rahandusministeeriumi nõusolekul kasutada enne nende laekumist. Kui riigiasutus on teinud nimetatud vahendite arvel väljamakseid suuremas summas, kui laekub välistoetust või välistoetuse kaasrahastamise vahendeid, peab riigiasutus või tema kõrgemalseisev ministeerium, välistoetuse vahendaja tehtud väljamaksete puhul ministeerium, kelle vastutusalas on vastava välistoetuse väljamaksmise ülesande täitmine, katma puudujääva summa riigiasutuse või ministeeriumi valitsemisala eelarvelistest vahenditest või taotlema puudujäägi katmist Vabariigi Valitsuse reservist. Nimetatud vahendite kasutamise korra ja tingimused kehtestab valdkonna eest vastutav minister riigieelarve seaduse⁵⁸ § 64 lõike 4 alusel kehtestatavas kassalise teenindamise eeskirjas. See tähendab, et enne EL-i eelarve vahenditest toetuse taotlemist võib määrukses (EL) nr 652/2014 ettenähtud osas kahjusid hüvitada Rahandusministeeriumi nõusolekul enne nende laekumist ning Vabariigi Valitsuse reservist taotletakse vahendeid üksnes määrusegaga (EL) nr 652/2014 katmata kahjude hüvitamise osas.

Eelnõu § 65 **lõikes 6** antakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitus kehtestada määrusegaga nende kohustuslikult või vajaduspõhiselt tõrjutavate loomataudide nimekirja, mille puhul taudikahju hüvitatakse.

Eelnõu § 65 **lõikes 7** on sätestatud, et veterinaarseaduse § 65 lõike 1 alusel antava taudikahjutoetuse puhul ning käesoleva seaduse §-de 55 ja 59 kohaselt Põllumajandus- ja Toiduameti rakendatavate meetmete puhul kohaldatakse komisjoni määruse (EL) nr 702/2014⁵⁹ Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 01.07.2014, lk 1–75), artiklit 26 ning muid asjakohaseid Euroopa Liidu õigusaktide nõudeid.

Eelnõu § 66. Toetus loomatauditõrjega tekkinud kahju hüvitamiseks

Eelnõu §-s 66 sätestatakse loomatauditõrjega tekkinud kahju hüvitamise toetuse (edaspidi *taudikahjutoetus*) taotlemise ja toetuse suuruse määramise kord.

Eelnõu § 66 **lõikes 1** sätestatakse loomapidaja õigus taotleda taudikahjutoetust. Loomapidaja võib taotleda taudikahju hüvitamiseks toetust juhul, kui kahju on tekkinud seoses eriti ohtliku loomataudi ja esilekerkiva loomataudi tõrjega või kohustusliku ja Põllumajandus- ja Toiduameti poolt algatatud vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrje programmi rakendamisega. Toetuse taotluse võib esitada ettekirjutuse alusel hävitatud seadme, sööda, pakkematerjali ja loomsete saaduste või loomse paljundusmaterjali väärtuse ja ettekirjutuse alusel tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, hukatud ning sellise loomataudi tõttu hukkunud looma väärtuse hüvitamiseks osas, mille hüvitamiseks ei ole sõlmitud kindlustuslepingut.

Eelnõu § 66 **lõikes 2** sätestatakse taudikahjutoetuse määra arvestamise alused. Kahju suuruse arvestamisel võetakse aluseks ettekirjutuse alusel tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, hukatud ning sellise loomataudi tõttu hukkunud looma väärtus või Euroopa Parlamendi ja nõukogu

⁵⁸ <https://www.riigiteataja.ee/akt/121062016019?leiaKehtiv>

⁵⁹ [EUR-Lex - 32014R0702 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0702)

määruse (EL) 2016/1012⁶⁰ tõupuhaste aretusloomade, ristanaretussigade ja nende aretusmaterjali aretuse, turustamise ning nende liitu sissetoomise suhtes kehtivate zootehniliste ja genealoogiliste tingimuste kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 652/2014, nõukogu direktiive 89/608/EMÜ ja 90/425/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks teatavad õigusaktid tõuaretuse valdkonnas (tõuaretuse määrus)⁶¹ (ELT L 171, 29.06.2016, lk 66–143), artikli 2 punkti 3 tähenduses aretuslooma puhul eksperdiarvamuse alusel määratud aretuslooma väärtus. Aretusloom sama määruse tähenduses on tõupuhas aretusloom või ristanaretussiga. seadme, sööda, pakkematerjali ja loomsete saaduste või loomse paljundusmaterjali puhul on toetuse suuruse määramise arvestuse aluseks nende tegelik väärtus.

Eelnõu § 66 **lõike 3** kohaselt kannab eksperdiarvamuse saamisega seotud kulud Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 66 **lõikes 4** sätestatakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitusnorm kehtestada määrusega nõuded eksperdiarvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord. Kehtiva loomatauditõrje seaduse § 56 lõike 5 alusel on kehtestatud põllumajandusministri 2. veebruari 2010. a määrus nr 6 „Nõuded eksperdi arvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord.”⁶² (RT I, 29.03.2018, 13). Määrus kehtestatakse veterinaarseaduse alusel uuesti samas sõnastuses.

Eelnõu § 67. Taudikahjutoetuse taotlemine

Eelnõu §-s 68 sätestatakse taudikahjutoetuse taotlemise kord.

Eelnõu § 67 **lõikes 1** sätestatakse loomapidaja taotluse esitamise tähtaeg ja esitatavad dokumendid. Loomapidaja esitab taudikahjutoetuse saamiseks Põllumajandus- ja Toiduametile taotluse kümne tööpäeva jooksul arvates päevast, kui ettekirjutuse alusel tema ettevõttes loomad on tauditõrje eesmärgil tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, või kõik asjaomased loomad on hukatud või loomataudi tõttu hukkunud. Loomapidaja lisab taotlusele ettekirjutuse alusel hävitatud seadme, sööda, pakkematerjali ja loomsete saaduste või loomse paljundusmaterjali ja ettekirjutuse alusel tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, hukatud ning sellise loomataudi tõttu hukkunud loomaga seotud kahju suurust tõendavad dokumendid.

Eelnõu § 67 **lõikes 2** sätestatakse loomapidaja kohustus teavitada kindlustuslepingust. Kui loomapidaja on sõlminud kindlustuslepingu, mille alusel on selle esemeks olev loom, aretusloom, seade, sööt, pakkematerjal, piim või munad kindlustatud loomatauditõrjega seotud kahju vastu, märgib ta selle ära toetuse taotluses ning teavitab Põllumajandus- ja Toiduametit viivitamata selle kindlustuslepingu alusel temale väljamakstud kindlustushüvitisest.

Eelnõu § 67 **lõikes 3** sätestatakse menetlustähtajaga seotud märkus, mille kohaselt veterinaarseadusest tulenevat menetlustähtaega ei ennistata. Komisjoni määruse (EÜ) nr 349/2005, millega kehtestatakse eeskirjad ühenduse toetuse osas erakorraliste ning teatavate loomahaiguste vastaste meetmete jaoks, mis on ettenähtud nõukogu otsuses 90/424/EMÜ (ELT L 55, 01.03.2005, lk 12–25), artikli 3 kohaselt saab liikmesriik ühenduselt rahalist toetust, kui loomapidajale on hüvitis välja makstud kiirelt ja nõuetekohaselt. Sama määruse artikli 2 kohaselt tähendab kiire ja nõuetekohane hüvitamine hüvitise maksmist 90 päeva jooksul pärast loomade tapmist. Kuna taudikahju toetuse taotluse esitamine, taotluse kontrollimine, raha eraldamise taotlemine Vabariigi Valitsuse reservist ja raha eraldamine peab mahtuma nimetatud 90 päeva sisse, ei saa menetlustähtaega ennistada. Samas on kümme tööpäeva piisavalt pikk aeg loomapidajale, et taotleda taudikahju toetust.

⁶⁰ [EUR-Lex - 32016R1012 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/REGULATIONS/?uri=CELEX:32016R1012)

⁶¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R1012&from=et>

⁶² <https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018013?leiaKehtiv>

Eelnõu § 68. Taotluse rahuldamine ja rahuldamata jätmine

Eelnõu §-s 68 sätestatakse taudikahjutoetuse taotluse menetlemise kord. **Lõikes 1** sätestatakse taotluse läbivaatamise kord, mille kohaselt vaatab Põllumajandus- ja Toiduamet taotluse ja sellele lisatud dokumendid läbi ning kontrollib esitatud andmete õigsust.

Eelnõu § 68 **lõikes 2** sätestatakse taudikahju toetuse taotluse rahuldamata jätmise alused. Eelnõu kohaselt jäetakse taotlus rahuldamata, kui esineb vähemalt üks järgmistest taotluse rahuldamata jätmise alustest: loom tapeti, sealhulgas kontrolltapeti, hukati või hukkus loomataudi teadusliku uurimise eesmärgil tehtud loomkatse käigus, loom tapeti, sealhulgas kontrolltapeti, või hukati ilma asjakohase ettekirjutuseta, loom hukkus muul põhjusel kui loomataud, looma Eestisse toimetamisel ei täidetud veterinaarseaduses sätestatud nõudeid, loom ei olnud nõuete kohaselt identifitseeritud ega registreeritud, taotleja takistas loomatauditõrjeks vajaliku riikliku järelevalve teostamist või ei täitnud ettekirjutuse nõudeid, taotleja esitas teadlikult valeandmeid või mõjutas taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil, seade, sööt, pakkematerjal, piim või munad hävitati ilma asjakohase ettekirjutuseta või loomatauditõrjega seotud kahju hüvitamiseks on sõlmitud kindlustusleping.

Eelnõu § 68 **lõikes 3** sätestatakse, et taotleja peab olema täitnud komisjoni määruse (EL) nr 702/2014 artikli 1 lõikes 5 või muus EL-i riigiabi reguleerivas õigusaktis nimetatud korralduse ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks tunnistatud riigiabi tagasimaksmise kohta, kui selline nõue tuleb EL-i õigusest.

Eelnõu § 68 **lõikes 4** sätestatakse taotluse kohta otsuse tegemise aeg, mille kohaselt otsustab Põllumajandus- ja Toiduamet taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kümne tööpäeva jooksul taotluse saamise päevast arvates.

Eelnõu § 68 **lõikes 5** sätestatakse taudikahju hüvitamiseks vahendite taotlemise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet esitab kümne tööpäeva jooksul taotluse rahuldamisest arvates maaeluministrile andmed Vabariigi Valitsuse reservist raha eraldamise vajaduse kohta koos üksikasjaliku arvestuse ja asjakohase eelarvega ning põhjendusega raha kasutamise kohta. Maaeluministerium edastab nende andmete põhjal Rahandusministeeriumile taotluse Vabariigi Valitsuse reservist loomatauditõrjega tekkinud kahju hüvitamiseks taudikahjutoetuse maksmiseks.

Eelnõu § 69. Taudikahjutoetuse määr ning toetuse maksmine ja maksmisest keeldumine

Eelnõu §-s 69 sätestatakse taudikahjutoetuse määr ning toetuse maksmine ja maksmisest keeldumise alused.

Eelnõu § 69 **lõikes 1** sätestatakse loomatauditõrjega tekkinud kahju hüvitamise määr. Loomatauditõrjega tekkinud kahju hüvitatakse kuni 100% ulatuses. Hüvitamise määr sõltub selleks eraldatavatest vahenditest, taotlejate arvust ja kahju kogusuurusest. Eraldatavate vahendite suuruse otsustab Vabariigi Valitsus.

Eelnõu § 69 **lõikes 2** sätestatakse taudikahjutoetuse suuruse määramise kord. Põllumajandus- ja Toiduamet jaotab Vabariigi Valitsuse reservist taudikahjutoetuse maksmiseks eraldatud riigieelarve vahendid loomapidajate vahel võrdeliselt vastavalt rahuldatud taotluste arvule, arvestades taotluste kaupa taudikahjutoetuseks vajaminevaid vahendeid, ja arvutab taotlejale makstava taudikahjutoetuse suuruse. Kui rahuldatud taotluste kohane taudikahjutoetuse summa ületab taudikahjutoetuse maksmiseks eraldatud vahendeid, vähendab Põllumajandus- ja Toiduamet taudikahjutoetuse määra võrdeliselt, arvestades taudikahjutoetuse maksmiseks ettenähtud vahendeid ja järgides taotlejate võrdse kohtlemise põhimõtet.

Eelnõu § 69 lõikes 3 sätestatakse taudikahjutoetuse maksmise või maksmata jätmise otsuse tegemise alused ja kord. Põllumajandus- ja Toiduamet otsustab taudikahjutoetuse maksmise või maksmata jätmise 20 tööpäeva jooksul Vabariigi Valitsuse reservist taudikahjutoetuse maksmiseks riigieelarve vahendite eraldamise päevast või eraldamata jätmise päevast arvates. Pärast taotluse rahuldamist, kuid enne taudikahjutoetuse maksmist otsustatakse jätta taudikahjutoetus maksmata, kui taudikahjutoetuse maksmiseks puuduvad rahalised vahendid või tehakse kindlaks taotluse rahuldamata jätmise alused.

Eelnõu § 69 lõikes 4 sätestatakse taudikahjutoetuse vähendamise või maksmata jätmise alused seoses kehtiva kindlustuslepinguga. Kui taudikahjutoetuse taotleja on saanud kindlustushüvitist ettekirjutuse alusel hävitatud seadme, sööda, pakkematerjali ja loomsete saaduste või loomse paljundusmaterjali väärtuse ja ettekirjutuse alusel tapetud, sealhulgas kontrolltapetud, hukatud ning sellise loomataudi tõttu hukkunud looma väärtuse hüvitamiseks, vähendab Põllumajandus- ja Toiduamet vastavalt taudikahjutoetusena makstavat summat või jätab taudikahjutoetuse välja maksmata.

Eelnõu § 70. Loomatauditõrjega tekkinud kahju osaline hüvitamine

Eelnõu §-s 70 sätestatakse Euroopa Komisjonilt taudikahjutoetuse osalise hüvitamise taotlemine. Taotluse loomatauditõrjega tekkinud kahju osaliseks hüvitamiseks EL-i õigusaktides sätestatud juhul esitab Euroopa Komisjonile Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 71. Toetuse tagasinõudmine

Eelnõu §-s 71 sätestatakse toetusraha tagasinõudmise kord. Pärast taudikahjutoetuse väljamaksmist nõuab Põllumajandus- ja Toiduamet toetuse saajalt taudikahjutoetuse täielikku või osalist tagasimaksmist maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse §-s 42 sätestatud alustel, tähtajal ja korras. Kui pärast riigiabi, vähese tähtsusega abi või muu toetuse väljamaksmist selgub, et abi taotleja on teadlikult esitanud valeandmeid, ei ole täitnud abi väljamaksmise aluseks olevaid nõudeid, on saanud abi alusetult muul viisil või ei ole kasutanud abi sihipäraselt, nõuab Maaeluministerium, regionaalse abi andja või PRIA abi saanud isikult abi täielikku või osalist tagasimaksmist. Abi tagasinõudmisest võib loobuda, kui abi ei ole võimalik sihipäraselt kasutada vääramatu jõu või abi saaja tahtest sõltumatu muu asjaolu tõttu. Maaeluministerium teeb otsuse regionaalse abi andja või PRIA otsuse abi tagasinõudmise kohta. Otsus saadetakse abi saanud isikule posti teel lihtkirjaga või väljastusteatega tähtkirjaga kümne tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates. Abi tuleb tagasi maksta 60 päeva jooksul sellekohase otsuse saamisest arvates. Põhjendatud juhul võib toetuse saaja taotlusel ajatada toetuse tagasimaksmise, nõudes vajaduse korral tagatist. Otsuse abi tagasinõudmise kohta võib teha abi määramise otsuse tegemise päevast alates kümne aasta jooksul. Kui abi saanud isik ei maksa abi tagasi ettenähtud tähtaja jooksul, on Maaeluministeriumil, regionaalse abi andjal või PRIA-l õigus anda otsus abi tagasinõudmise kohta sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Abi tagasinõudmise korral nõutakse tagasimakstava abi summa jäägilt intressi. Intressimäär tagasimakstava abi summalt on eurodes ühe aasta Euribor + 5 protsenti aastas. Intressimäär määratakse kindlaks iga aasta 2. jaanuari seisuga ning see kehtib üks aasta. Intressi arvestatakse alates abi saajale abi tagasinõudmise otsuse teatavakstegemise päevast kuni abi tagasimaksmise päevani. Intressiarvestuse aluseks on tegelik päevade arv kuus ja 360-päevane aasta.

6. peatükk. Veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontroll ning haldusjärelevalve

Eelnõu 6. peatükis käsitletakse veterinaarjärelevalve, veterinaarkontrolli ja haldusjärelevalve nõudeid.

1. jagu. Veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli ning haldusjärelevalve üldine korraldus

Eelnõu 6. peatüki 1. jaos sätestatakse veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli ning haldusjärelevalve üldine korraldus.

Eelnõu § 72. Veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli ulatus

Eelnõu § 72 kohaselt teostatakse veterinaarjärelevalvet ja tehakse veterinaarkontrolli veterinaarnõuete täitmise üle. Veterinaarnõueteena veterinaarseaduse tähenduses käsitatakse EL-i õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides veterinaararsti kutsetegevuse kohta, loomataudi ennetamise ja tõrje kohta ning loomse saaduse, loomse kõrvalsaaduse ja sellest saadud toote ning loomse paljundusmaterjali ohutuse tagamise kohta kehtestatud nõudeid, ravimiseaduses ja selle alusel kehtestatud veterinaarravimi ja ravimsööda kasutamise nõudeid, toiduseaduses ja selle alusel kehtestatud loomse toidu hügieeni nõudeid ning loomakaitseaduses ja selle alusel kehtestatud loomade heaolu tagamise nõudeid, välja arvatud looduses vabalt elavate loomade ja katseloomade kaitse nõudeid.

Eelnõu § 73. Veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli korraldus

Eelnõu §-s 73 sätestatakse veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli korraldus, mis vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse § 5 lõigetele 1–3, 7–9 ja 11 ning loomatauditõrje seaduse § 6 lõigetele 3 ja 4.

Eelnõu § 73 **lõike 1** kohaselt teostab veterinaarjärelevalvet ja teeb veterinaarkontrolli Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 73 **lõikes 2** täpsustatakse, et EL-i õigusaktis sätestatud juhul võib veterinaarjärelevalvet teostada ja veterinaarkontrolli teha üksnes veterinaarjärelevalveametnik. Näiteks teeb määruse (EL) 2017/625 artikli 49 kohaselt loomade või liha ja söödava rupsi korral piiripunktis saadetise füüsilist kontrolli veterinaarjärelevalveametnik, kuid veeloomade, muude loomsete saaduste, loomse paljundusmaterjali või loomsete kõrvalsaaduste füüsilist kontrolli võib teha ka pädeva asutuse asjakohase koolitusega töötaja. Määruse (EL) 2017/625 kohaselt on veterinaarjärelevalve ametnik veterinaararst, kes on pädeva asutuse poolt ametisse nimetatud töötajana või muudel alustel ning kellel on sobiv kvalifikatsioon ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute tegemiseks.

Eelnõu § 73 **lõikes 3** sätestatakse veterinaarjärelevalve teostamisel ja veterinaarkontrolli toimingute tegemisel abilise kasutamise nõuded. Põllumajandus- ja Toiduametil on EL-i õigusaktis ettenähtud juhul õigus kasutada veterinaarjärelevalve teostamisel ja veterinaarkontrolli toimingute tegemisel abilist. Veterinaarjärelevalveametniku abilise koolituse korraldab Põllumajandus- ja Toiduamet kooskõlas täiskasvanute koolituse seadusega. Abilist kasutatakse näiteks tapamajades *ante-* ja *post mortem* kontrollide tegemisel. Määruse (EL) 2017/625 kohaselt on veterinaarjärelevalve ametniku abiline pädevate asutuste esindaja, kes on saanud sama määruse artikli 18 alusel kehtestatud nõuete kohase väljaõppe ja on tööle võetud selleks, et täita teatavaid ametliku kontrolli ülesandeid või teatavaid muude ametlike toimingutega seotud ülesandeid.

Eelnõu § 73 **lõikega 4** täpsustatakse lõikes 1 sätestatud üldist normi. Sättes määratakse volitatud veterinaararstile halduskoostöö seaduses sätestatud tingimustel ja korras sõlmitud halduslepinguga riigi haldusülesannete volitamise ulatus. Paragrahvi 78 lõike 3 kohase konkursi edukalt läbinud veterinaararstile saab Põllumajandus- ja Toiduamet halduslepinguga volitada diagnostilise uurimise (näiteks tuberkuliniseerimine), erinevate proovide (veri, tolm, piim jne) võtmise ja vaksineerimise. Nende tegevuste puhul on valdavalt tegemist erinevate loomataudide tõrje programmide rakendamiseks vajalike kavandatud tegevustega kindlal ajal, näiteks kalendriaastas. Samuti saab Põllumajandus- ja Toiduamet kaasata halduslepinguga veterinaararsti muudesse loomataudi ja zoonoosi leviku tõkestamise või selle likvideerimise otsesse tegevustesse, nagu näiteks loomade uimastamine, hukkamine või muu tegevus, mis eeldab veterinaararsti kvalifikatsiooni. Eelkirjeldatud volitatavate veterinaarjärelevalve toimingute eesmärgiks on ennetada ohtusid ja rikkumisi ning vahetult tõrjuda ohtu avalikule korrale.

Eelnõu § 73 **lõike 5** kohaselt võib Põllumajandus- ja Toiduamet lisaks järelevalveametnikule ja volitatud veterinaararstile kasutada loomatauditõrje toimingute tegemisel ka kutsetegevuse luba omava veterinaararsti kaasabi. Selleks teavitab Põllumajandus- ja Toiduamet sellest oma veebilehel, näidates ära ka loomatauditõrje toimingute kirjelduse. Kui veterinaararst soovib osaleda loomatauditõrje toimingus, teavitab ta sellest Põllumajandus- ja Toiduameti, kes sõlmib seejärel temaga asjakohase lepingu nimetatud toimingus osalemiseks. See võib olla vajalik loomatauditõrje toimingute ulatuslikuks ja tõhusaks tegemiseks teatud ajavahemiku jooksul. Näiteks osalevad veterinaararstid kasside ja koerte marutauditavastases vaktsineerimises, mis tagab suuremal alal lühema aja jooksul võimalikult paljude lemmikloomade vaktsineerimise. Sellise tõrjetõrje toimingute puhul on vajalik, et selles osaleksid võimalikult paljud veterinaararstid. Loomatauditõrje toimingus osalemise eest makstakse veterinaararstile Põllumajandus- ja Toiduameti eelarvest tasu. Loomatauditõrje toimingute tegemisel veterinaararsti osalemise tasu määrad ja veterinaararstile tasu maksmise kord kehtestatakse eelnõu § 73 **lõike 6** kohaselt maaeluministri määrusega.

Eelnõu § 73 **lõike 7** kohaselt tuleb veterinaarjärelevalve teostamisel ja veterinaarkontrolli tegemisel lisaks määrusele (EL) 2017/625 arvesse võtta muid asjakohaseid õigusakte, milleks on näiteks korraaitseadus, MSÜS, haldusmenetluse seadus, loomakaitseseadus. Määrusega (EL) 2017/625 on kehtestatud ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute EL-i ühtlustatud nõuded, mis kehtivad kogu toidutarneahelas.

Eelnõu § 73 **lõike 8** kohaselt sätestatakse määruse (EL) 2017/625 artikli 109 lõikes 2 nimetatud mitmeaastase kontrollikava eest vastutavaks asutuseks Põllumajandus- ja Toiduamet, kes vastutab mitmeaastase kontrollikava koostamise eest ning nimetatud kava täitmise aastaaruande Euroopa Komisjonile esitamise eest. Mitmeaastane kontrollikava hõlmab kõiki EL-i toidutarneahela õigusaktidega hõlmatud valdkondi, sealhulgas loomatervist, ning sisaldab teavet ametliku kontrolli süsteemi struktuuri ja korralduse kohta. Koostatud kontrollikava ajakohastatakse korrapäraselt ning avalikustatakse määruse (EL) 2017/625 artikli 111 lõike 1 kohaselt Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel. Sama määruse artikli 111 lõike 1 kohaselt võib avaldamata jätta kontrollikava sellise osa, mille avalikustamine võiks ohustada ametliku kontrolli tõhusust.

Eelnõu § 73 **lõikes 9** sätestatakse volitusnorm, mille kohaselt võib Vabariigi Valitsus määrusega kehtestada korraaitseorganite vahelise koostöö korra mitmeaastase kontrollikava väljatöötamiseks, arvestades, et mitmeaastase kontrollikava väljatöötamisse on kaasatud erinevate ministeeriumide haldusala asutused, näiteks Maksu- ja Tolliamet ning Ravimiamet.

Eelnõu § 74. Koostöö korraldus

Eelnõu §-s 74 sätestatakse asutustevahelise järelevalvekoostöö korraldus. Eelnõu § 74 vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse § 5¹ lõigetele 2¹ ja 3 ning sisulisi muudatusi sätetes ei ole tehtud.

Eelnõu § 74 **lõike 1** kohaselt on Põllumajandus- ja Toiduamet järelevalvekoostöö kontaktasutus määruse (EL) 2017/625 artikli 103 lõike 1 tähenduses. Määruse (EL) 2017/625 artikli 103 lõike 1 kohaselt tuleb liikmesriikidel määrata üks või mitu kontaktasutust, kes toimivad kontaktpunktidenä, kes vastutavad määruse (EL) 2017/625 artiklite 104–107 kohase pädevate asutuste vahelise teabevahetuse hõlbustamise eest. Vastavalt kehtiva veterinaarkorralduse seaduse § 2 lõikele 2¹ täidab nimetatud kohustust Põllumajandus- ja Toiduamet.

Eelnõu § 74 **lõikes 2** on täpsustatud järelevalvekoostööd. Lõike 2 kohaselt edastab muu korraaitseorgan, haldusorgan või valitsusasutus (näiteks politsei, prokuratuur, Keskkonnainspeksioon, Keskkonnaamet, Maksu- ja Tolliamet), kes on oma ülesandeid täites

saanud teavet veterinaarõuete võimaliku rikkumise kohta, selle teabe viivitamata Põllumajandus- ja Toiduametile. Nimetatud nõuete rikkumisena käsitatakse rikkumist, mis võib kujutada ohtu looma või inimese tervisele ja looma heaolule, ning rikkumist, mis on toime pandud tegelikest asjaoludest teadvalt ebaõige ettekujutuse loomise teel ehk pettuse või eksitava tegevuse teel. Selleks, et koostöösse kaasatud õiguskaitsesutusi oleks võimalikult palju, on eelnõus kasutatud termineid „muu korraaitseorgan, haldusorgan või valitsusasutus”. Mõeldud on eelkõige teabevahetust korraaitsemenetluses ehk riikliku järelevalve teostamiseks vajalikku teavet. Teavet võib edastada nii suuliselt, kirjalikult, kaasa arvatud e-post, kui ka faksi teel. Koostöö aitab pädeval asutusel saada teavet ja jagada seda teiste liikmesriikide pädevatele asutustele, avastada rikkumisi ja neid uurida ning võtta tõhusaid ja proportsionaalseid meetmeid, et reageerida EL-i toidutarneahela õigusaktide piiriülestele rikkumistele ka juhul, kui võimalik pettus või eksitav tegevus on piiriülene.

Korraaitseaduse kohaselt teevad korraaitseorganid koostööd, sealhulgas koguvad ja vahetavad omavahel riikliku järelevalve teostamiseks vajalikku teavet ning teevad ettepanekuid riikliku järelevalve otstarbekamaks teostamiseks. Koostöö tõhustamiseks on Põllumajandus- ja Toiduamet sõlminud teiste korraaitseorganitega koostöölepeid ja -lepinguid, mis muu hulgas käsitlevad vastastikku abistamist järelevalvetoimingute tegemisel, teabevahetust, sealhulgas võimalike õigusrikkumiste kohta, teise asutuse andmebaaside kasutamist, ühiste järelevalvetoimingute tegemist ja muud. Põllumajandus- ja Toiduamet teeb loomatervise valdkonnas koostööd Keskkonnainspeksiooniga, Keskkonnaametiga, Politsei- ja Piirivalveametiga ning Maksu- ja Tolliametiga. Koostöö tõhustamiseks on korraaitseorganid sõlminud koostöölepeid ja -lepinguid.

Eelnõu § 75. Veterinaarjärelevalve erimeetmed

Eelnõu §-s 75 sätestatakse veterinaarjärelevalve erimeetmed. Võrreldes kehtiva veterinaarkorralduse seaduse §-ga 7 ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise seaduse §-ga 53 on ajakohastatud rakendatavaid erimeetmeid, lisades viite KorS §-le 44, et vajaduse korral võimaldada Põllumajandus- ja Toiduametil seda rakendada.

Eelnõu § 75 lõikes 1 sätestatakse viitega korraaitseaduse erimeetmeid sisaldavatele paragrahvidele, milliseid erimeetmeid võib korraaitseorgan käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamisel kohaldada. Kuna korraaitseadust kohaldatakse üksnes riikliku järelevalve teostamisel (käesolevas seaduses veterinaarjärelevalve teostamisel), siis neid ei kohaldata veterinaarkontrolli tegemisel, mille korral on tegemist tegevusloa või muu loa, näiteks sertifikaadi väljastamise menetlusega ehk haldusmenetlusega. Eelnõu § 75 lõikes 1 on viidatud järgmistele korraaitseaduse paragrahvidele:

- 1) korraaitseaduse § 30. Küsitlemine ja dokumentide nõudmine;
- 2) korraaitseaduse § 31. Kutse ja sundtoomine;
- 3) korraaitseaduse § 32. Isikusamasuse tuvastamine;
- 4) korraaitseaduse § 44. Viibimiskeeld;
- 5) korraaitseaduse § 49. Vallasasja läbivaatus;
- 6) korraaitseaduse § 50. Valdusesse sisenemine;
- 7) korraaitseaduse § 51. Valduse läbivaatus;
- 8) korraaitseaduse § 52. Vallasasja hoiulevõtmine;
- 9) korraaitseaduse § 53. Hoiule võetud vallasasja müümine või hävitamine.

Eelnõu § 75 lõigetes 2 ja 3 sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti rakendatavad meetmed, et kõrvaldada või ohjeldada riski inimeste või loomade tervisele või loomade heaolule. Veterinaarõuetele mittevastava looma, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali avastamise korral kohaldab Põllumajandus- ja Toiduamet määruse (EL) 2017/625 artiklis 138 sätestatud meetmeid, et tagada, et asjaomane ettevõtja heastab rikkumise ja hoidub edaspidi rikkumisest. Näiteks võidakse piirata loomade ja kauba turule laskmist, liikumist, Eestisse

toimetamist või eksporti, kohaldada asjaomase ettevõtja teatava tegevuse suhtes tihedamat kontrolli, peatada ettevõtja tegevus täielikult või osaliselt või rakendada muid asjakohaseid meetmeid.

Veterinaarنوetele mittevastava looma või kauba Eestisse toimetamise korral kohaldab Põllumajandus- ja Toiduamet määruse (EL) 2017/625 artiklites 66–69 sätestatud meetmeid. Näiteks võidakse vastutavale ettevõtjale anda korraldus hävitada saadetis, kohaldada saadetise suhtes erirežiimi, mis tähendab saadetise töötlemist, et muuta see ohutuks või viia see kooskõlla nõuetega, või rakendada muid asjakohaseid meetmeid.

Eelnõu § 75 lõikes 4 täpsustatakse, et Põllumajandus- ja Toiduametil ei ole lubatud kasutada veterinaarjärelevalve meetme kohaldamisel vahetut sundi. Veterinaarjärelevalveametnikul ei ole vahetu sunni kohaldamise õigust ka kehtivate õigusaktide kohaselt ning eelnõus sätestatakse see selgesõnaliselt. Täpsustus on vajalik, sest eelnõu § 75 lõikes 1 viidatud korra- ja tervisekaitse seaduse normid hõlmavad endas lõikeid, mis käitlevad vahetu sunni kohaldamist (näiteks korra- ja tervisekaitse seaduse § 49 lg 5 ja § 50 lg 6). Korra- ja tervisekaitse seaduse § 75 lõike 1 kohaselt võib füüsilist jõudu, erivahendit või relva kasutada politsei. Muu korra- ja tervisekaitseorgan võib füüsilist jõudu, erivahendit või relva kasutada ainult seaduses sätestatud juhul. Kui eelnõus anda korra- ja tervisekaitseorganile õigus rakendada erimeedet, viidates korra- ja tervisekaitse seaduse erimeetmele, mis hõlmab ka vahetu sunni rakendamise õigust, siis võib sellest järeldada, et korra- ja tervisekaitseorganile on antud ka vahetu sunni rakendamise õigus. Võimaliku ebaselguse vältimiseks on vaja eelnõus sätestada eraldi normina, et Põllumajandus- ja Toiduametil ei ole lubatud kasutada veterinaarjärelevalve meetme kohaldamisel vahetut sundi.

Eelnõu § 76. Korra- ja tervisekaitseorgani kaasamine eriti ohtliku loomataudi ja esilekerkiva loomataudi puhkemise korral

Eelnõu § 76 sisu on kehtivas õiguses sätestatud loomatauditõrje seaduse § 51 lõigetes 2–4, aga seda on muudetud, sest praktikas piisab, kui Politsei- ja Piirivalveamet tegutseb edaspidi veterinaarjärelevalve toetamiseks üksnes üldkorra- ja tervisekaitseorganina.

Eelnõu § 76 kohaselt kaasab Põllumajandus- ja Toiduamet oma ülesannete täitmise veterinaarjärelevalve toetamiseks halduskoostöö seaduses sätestatud alustel ja korras vajaduse korral teise korra- ja tervisekaitseorgani, et kontrollida taudipunktis ning ohustatud ja järelevalvetsoonis veovahendite, loomade ja inimeste liikumise piirangutest kinnipidamist. Kehtivas õiguses on loomatauditõrje seaduse §-s 51 sätestatud politseiametniku ülesanded riikliku järelevalve teostamisel ja samas on ka määratud, milliseid riikliku järelevalve erimeetmeid võib politseiametnik rakendada. See kord ei ole enam ajakohane, mistõttu seda muudetakse. Eelnõu kohaselt on Põllumajandus- ja Toiduametil oma ülesannete täitmise vajaduse korral võimalik kaasata teisi korra- ja tervisekaitseorganeid, kui veterinaarjärelevalve teostamisel on vaja abi. Sellisel juhul kaalutakse igal konkreetsel juhul kaasamise vajadust. Kui on selge, et Põllumajandus- ja Toiduametil on vaja abi, näiteks on erakorraliselt suurenenud tööjõuvajadus või puudub pädevus teatud riikliku järelevalve erimeetmete kohaldamiseks, siis pööratakse halduskoostöö seaduses sätestatud alustel ja korras teise korra- ja tervisekaitseorgani poole. Suure tõenäosusega pööratakse üksnes Politsei- ja Piirivalveameti poole, aga sättes ei ole Politsei- ja Piirivalveameti nime eraldi välja toodud, sest võib tekkida vajadus kaasata ka teisi korra- ja tervisekaitseorganeid. Eestis on aastate jooksul esinenud mitmeid loomataudi puhanguid ja seni on politseinike abi vaja olnud väga üksikutel juhtudel. Tavaliselt tuleb Põllumajandus- ja Toiduamet toime oma ressursidega ja abi ei vajata. Samas ei saa välistada, et selline abivajadus võib tekkida mõne eriti kiirelt leviva loomataudi puhul, näiteks suu- ja sõrataudi puhul. Politsei- ja Piirivalveamet on korra- ja tervisekaitse seaduse § 6 lõike 3 kohaselt üldkorra- ja tervisekaitseorgan, seega praktikas olukord Põllumajandus- ja Toiduameti jaoks ei muutu. Näiteks vahetu sunni kohaldamise vajadusel saab Põllumajandus- ja Toiduamet taotleda ametiabi korra- ja tervisekaitse seaduse § 6 lõike 6 alusel ka kehtiva õiguse kohaselt.

Eelnõu § 77. Haldusjärelevalve

Eelnõu § 77 kohaselt teostab Põllumajandus- ja Toiduamet haldusjärelevalvet Põllumajandus- ja Toiduametiga halduslepingu sõlminud volitatud veterinaararsti, põllumajandusloomade identifitseerimisvahendite hankimisega tegeleva isiku ja lemmikloomapassi blankette väljastava isiku haldusülesannete täitmise üle.

2. jagu. Veterinaararsti volitamise kord ning volitatud veterinaararsti õigused ja kohustused

Eelnõu § 78. Veterinaararsti volitamine

Eelnõu §-s 78 sätestatakse veterinaararsti volitamise kord. Haldusülesande täitmiseks halduslepingu sõlmimiseks kuulutab Põllumajandus- ja Toiduamet välja konkursi, mille kuulutus avaldatakse tema veebilehel.

Eelnõu kohaselt peab taotlejal olema kehtiv kutsetegevuse luba ning ta peab vastama määruse (EL) 2017/625 artikli 30 punktis b sätestatud tingimustele. Nimetatud artikli punkti b kohaselt peavad füüsilisel isikul, kes taotleb õigust tegutseda volitatud veterinaararstina, olema selleks nõutavad oskused, seadmed ja taristu, sobiv kvalifikatsioon ja kogemus, ta peab tegutsema erapooletult ja tal peab puuduma huvide konflikt seoses temale delegeeritud ülesannete täitmisega. Kutsetegevuse loa nõudega tagatakse, et taotlejal on nõutavad oskused ja sobiv kvalifikatsioon. Muud nõuded on sätestatud viidatud otsekohalduvas õigusaktis piisavalt täpselt ja neid ei ole asjakohane seaduses üle korrata.

Põllumajandus- ja Toiduamet teeb volitatud veterinaararstina tegutsemiseks volituse andmise otsuse ning sõlmib halduslepingu konkursi edukalt läbinud veterinaararsti või juriidilise isikuga. Juhul, kui konkursi läbib edukalt juriidiline isik, siis märgitakse lepingusse selle veterinaarjärelevalvet teostava volitatud veterinaararsti nimi, kellega juriidilisel isikul on lepinguline suhe.

Põllumajandus- ja Toiduamet otsustab isikule volituse andmise 30 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates. Põllumajandus- ja Toiduamet võib volituse andmisest keelduda juhul, kui volitatud veterinaararstina tegutsemise õigust taotleb isik ei vasta määruse (EL) 2017/625 artikli 30 punktis b sätestatud tingimustele. Otsus volituse andmise või sellest keeldumise kohta toimetatakse isikule kätte viie tööpäeva jooksul otsuse tegemisest arvates.

Õigus tegutseda volitatud veterinaararstina antakse kuni viieks aastaks.

Eelnõu § 79. Volitatud veterinaararsti õigused

Eelnõu §-s 79 sätestatakse volitatud veterinaararsti õigused. **Lõike 1** kohaselt on volitatud veterinaararstil õigus kohaldada korra- ja loomade kaitseseaduse §-des 30, 49 ja 50 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid ilma vahetusundi kohaldamata. Viidatud erimeetmed annavad volitatud veterinaararstile õiguse küsitleda ja nõuda dokumente, mida on vaja näiteks loomade identifitseerimiseks, ning vallasasja läbivaatuse ja valdusesse sisenemise õiguse, mida on vaja näiteks farmi sisenemiseks, proovide võtmiseks ja muude asjakohaste veterinaarprotseduuride läbiviimiseks. Volitatud veterinaararst ei ole korra- ja loomade kaitseseaduse tähenduses korra- ja loomade kaitseseaduse vaatamata sellele, et ta on halduslepinguga kaasatud haldusülesannete täitmisse. Seetõttu tuleb selgelt ette näha, millisel määral on volitatud veterinaararstil õigus rakendada korra- ja loomade kaitseseaduse ettenähtud meetmeid. Oluline on täpsustada, et volitatud veterinaararstile ei ole antud vahetusundi kasutamise õigust. Riigi jõumonoopoli põhimõttest tulenevalt ei saa vahetusundi rakendamise õigust riigiaparatuurist välja delegeerida. Füüsilise jõu kasutamise õiguse riigist n.ö väljadelegeerimine oleks põhiseadusega vastuolus. Seega ei tohi eelnõu sõnastuses jääda

kahtlustki selles, et volitatud veterinaararstile ei ole antud vahetu sunni kasutamise õigust. Viited korrakaitseaduses sätestatud erimeetmetele on samad ka kehtivas veterinaarkorralduse seaduses ja neid ei muudeta.

Eelnõu § 79 **lõikes 2** sätestatakse, et volitatud veterinaararstil on õigus volitusest loobuda, teatades sellest kirjalikult Põllumajandus- ja Toiduametile vähemalt 30 päeva ette.

Eelnõu § 79 **lõikes 3** sätestatakse toetuse maksmise kord volitatud veterinaararsti hukkamise või surma korral. Kui volitatud veterinaararst hukkab või sureb tema volitusega seotud ülesannete täitmise tõttu, makstakse tema lapsele, vanemale ja lesele ning perekonnaseaduse tähenduses tema ülalpidamisel olnud teisele isikule ühekordset toetust kokku hukkunud või surnud veterinaararsti kümne aasta keskmise töötasu ulatuses. Niisugustel asjaoludel hukkunud või surnud isiku matused korraldatakse riigi kulul Nimetatud sõnastus on analoogne avaliku teenistuse seaduse § 49 sõnastusega. Keskmise töötasuna käsitatakse volitatud veterinaararsti töötasu, mis on seotud tema volitusega seotud ülesannete täitmisega ning mis on arvatud Vabariigi Valitsuse 11. juuni 2009. a määruse nr 91 „Keskmise töötasu maksmise tingimused ja kord” kohaselt. Võrreldes kehtiva veterinaarkorralduse seadusega on eelnõus toetuse saajate ringi laiendatud. Muudatus on vajalik, sest kehtiva regulatsiooni kohaselt võib osa inimesi, kes olid hukkunud või surnud veterinaararstiga lähedastes suhetes, jääda ilma toetusest, mida makstakse isikutele, kes perekonnaseaduse kohaselt kuuluvad hukkunu või surnu perekonda. Eristatakse hukkamist ja surma, millest esimene tähendab surma sündmuskohal. Surma all peetakse silmas olukorda, kui isik saab näiteks õnnetusjuhtumi või ründe tagajärjel sündmuskohal raskeid kehavigastusi, kuid sureb hiljem (nt haiglas), mille puhul on siiski selge, et õnnetusjuhtumi või ründe tõttu saadud kehavigastused olid põhjuslikus seoses hiljem saabunud surmaga.

Eelnõu § 79 **lõikes 4** sätestatakse volitatud veterinaararstile, kelle töövõime on vähenenud tema volitusega seotud ülesannete täitmise tõttu, toetuse maksmise nõuded. Volitatud veterinaararstile, kelle töövõime on vähenenud tema volitusega seotud ülesannete täitmise tõttu, makstakse ühekordset toetust osalise töövõime korral tema ühe aasta keskmise töötasu ulatuses või puuduva töövõime korral tema viie aasta keskmise töötasu ulatuses. Keskmise töötasuna käsitatakse volitatud veterinaararsti töötasu, mis on seotud tema volitusega seotud ülesannete täitmisega ning mis on arvatud Vabariigi Valitsuse 11. juuni 2009. a määruse nr 91 „Keskmise töötasu maksmise tingimused ja kord” kohaselt.

Eelnõu § 79 **lõikes 5** sätestatakse isiku töövõime ulatuse ja volitatud veterinaararsti volitustega seotud ülesannete täitmise tagajärjel saadud vigastuse või tekkinud haiguse vahel seose tuvastamise nõuded. Seose isiku töövõime ulatuse ja volitatud veterinaararsti volitustega seotud ülesannete täitmise tagajärjel saadud vigastuse või tekkinud haiguse vahel tuvastab vajaduse korral Sotsiaalkindlustusamet avaliku teenistuse seaduse §-s 49¹ sätestatud korras.

Eelnõu § 80. Volitatud veterinaararsti ametitõend

Eelnõu §-s 80 sätestatakse volitatud veterinaararsti ametitõendiga seonduvad sätted. Põllumajandus- ja Toiduamet annab volitatud veterinaararstile tema pädevust tõendava ametitõendi ja volitatud veterinaararst peab veterinaarjärelevalve toimingute tegemisel esitama isikule tema nõudmisel volitatud veterinaararsti ametitõendi. Sätted ametitõendi kohta on vajalikud, sest volitatud veterinaararstid teevad veterinaarjärelevalve toiminguid suuremate piirkondade ulatuses kui varem. Kui varasemalt tegutses volitatud veterinaararst ainult oma vallas või isegi vallast väiksemas piirkonnas ning tihtilugu tegutses seal piirkonnas ka loomaarstina, siis praegu on volitatud veterinaararstidel tihti väga suured piirkonnad, nt terve maakond. Võimalik on olukord, kus volitatud veterinaararst elab näiteks Tartus, aga teeb järelevalvetoiminguid Põlva- ja Valgamaal. Kontaktid loomapidajatega on seega minimaalsed. Volitatud veterinaararsti põhiline töö on võtta seireproove. Proovivõtt ühes ettevõttes toimub iga kahe kuni viie aasta tagant. Praktikas on teada ka selliseid juhtumeid, kus loomapidaja soovib kinnitust, et

veterinaararstil on õigus tema ettevõttes proove koguda. Eelnõu kohaselt antakse volitatud veterinaararstile õigus rakendada teatud korra- ja tervisekaitse seadusest tulenevaid erimeetmeid. Seega on oluline, et neid õigusi rakendav isik suudab oma volitusi tõendada. Samas on lahendatud ka näiteks vabatahtlike päästjate tegevus. Vabatahtlikule päästjale antakse vabatahtliku päästja tunnistus.

Eelnõu § 81. Volitatud veterinaararsti kohustused

Eelnõu §-s 81 sätestatakse volitatud veterinaararsti kohustused. Volitatud veterinaararst peab täitma temale volitusega antud ülesandeid erapooletult, täitma määruse (EL) 2017/625 artiklis 32 sätestatud kohustusi, peab säilitama oma volituse piires täidetavate ülesannetega seotud dokumente ning andma need üle Põllumajandus- ja Toiduametile selle nõudmisel või volituse lõppemisel. Määruse (EL) 2017/625 artikkel 32 näeb ette, et volitatud isik edastab Põllumajandus- ja Toiduametile korrapäraselt veterinaarjärelevalve tulemused, teavitab Põllumajandus- ja Toiduametit, kui veterinaarjärelevalve tulemusena tuvastatakse nõuete rikkumine või rikkumise tõenäosus, ning teeb Põllumajandus- ja Toiduametiga igakülgset koostööd.

Eelnõu § 82. Volituse lõppemine

Eelnõu § 82 **lõikes 1** sätestatakse volitatud veterinaararsti volituse lõppemine. Halduslepinguga antud volitus lõpeb volitusest loobumise korral, volituse tähtaja möödumisel, volitatu surma korral, volituse tagasivõtmise korral, kutsetegevuse loast loobumise korral ning kutsetegevuse loa peatamise või kehtetuks tunnistamise korral.

Eelnõu § 82 **lõike 2** kohaselt võtab Põllumajandus- ja Toiduamet viivitamata tarvitusele meetmed haldusülesande täitmise tagamiseks, kui haldusleping lõpetatakse ühepoolset või kui esineb muu põhjus, mis takistab juriidilisel või füüsilisel isikul jätkata haldusülesande täitmist.

Eelnõu § 83. Volituse peatamine ja tagasivõtmine

Eelnõu § 82 sisu vastab kehtiva veterinaararsti seaduse §-le 18.

Eelnõu § 83 **lõikes 1** sätestatakse, et volitatud veterinaararsti kutsetegevuse loa peatamisel peatub ka temale antud volitus, sest selle saamise üks eeldusi on veterinaararsti kutsetegevuse loa olemasolu.

Eelnõu § 83 **lõikes 2** sätestatakse Põllumajandus- ja Toiduameti õigus peatada volitus, kui volitatud veterinaararsti volitusega seotud tegevus ei ole nõuetekohane. Põllumajandus- ja Toiduamet annab tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Kui tähtajaks puudusi ei kõrvaldata, võtab Põllumajandus- ja Toiduamet volituse tagasi ja lõpetab ühepoolset halduslepingu.

Eelnõu § 84. Volitatud veterinaararsti tasu

Volitatud veterinaararsti tasu on käsitletud kehtiva veterinaararsti seaduse §-s 19. Eelnõus on volitatud veterinaararsti tasu sätteid ajakohastatud.

Eelnõu § 84 **lõikes 1** sätestatakse volitatud veterinaararsti õigus saada veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest tasu.

Eelnõu § 84 **lõike 2** kohaselt makstakse veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest tasu Põllumajandus- ja Toiduameti eelarvest. Viidatud toimingute hulka üldjuhul ei kuulu toimingute tegemiseks vajadusel volitatud veterinaararsti isikliku sõiduki kasutamine, millega kaasnevate kulude hüvitamine jääb selle isiku kanda, kelle suhtes tehakse veterinaarjärelevalve toiming. Erandina on toimingute tasumääras juba sõidukuludega arvestatud mõnede selliste toimingute puhul, mis on seotud veterinaararsti seaduse §-s 54 seotud asjaoludega, näiteks väljaspool tapamaja

veise, hobuse, lamba ja kitse ajukoe proovide võtmine. Need toimingud on riikliku tauditõrjeprogrammi osa ja rahastus seetõttu erinev.

Eelnõu § 84 **lõikes 3** sätestatakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitusnorm kehtestada määrusega volitatud veterinaararsti volitusega seotud veterinaarjärelevalve toimingu tegemise eest makstava tasu määrad ja volitatud veterinaararstile tasu maksmise kord. Kehtivas õiguses on see kehtestatud põllumajandusministri 11. novembri 2010. a määrusega nr 108 „Volitatud veterinaararsti volituse raames osutatavate teenuste tasu määrad ja tasustamise kord.”⁶³ (RT I, 11.12.2019, 20). Määrus kehtestatakse uuesti koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 84 **lõikes 4** sätestatakse volitatud veterinaararstile õiguslik alus tema volitusega seotud veterinaarjärelevalve toimingu tegemiseks vajalike kohale- ja tagasisõidu kulude katteks hüvitise nõudmiseks ja see sõidukulu tuleb katta isikul, kelle suhtes veterinaarjärelevalve toiming tehakse ehk loomapidajal. Juhul, kui volitatud veterinaararsti sõidu nimetatud toimingu tegemise kohale ja tagasi korraldab loomapidaja ise, siis ta sõidukulude hüvitist ei pea maksma.

Eelnõu § 84 **lõikes 5** sätestatakse lõikes 4 käsitletud sõidukulude hüvitise määra arvutamise alused volitatud veterinaararsti isikliku sõiduki kasutamise korral. Isik, kelle suhtes tehakse veterinaarjärelevalve toiming, maksab veterinaararstile hüvitist sõidukilomeetri kohta määras, mille arvutamisel lähtutakse volitatud veterinaararstide sõidukite kasutamise keskmisest kulust sõidukilomeetri kohta toimingu tegemisele eelnenud kalendriaastal, millele juhul, kui volitatud veterinaararst on käibemaksukohustuslane, lisandub käibemaks. Peamise osa kulust moodustab arvestuslik keskmine kütusekulu sõidukilomeetri kohta toimingu tegemisele eelnenud kalendriaastal, aga kulude hulka arvestatakse ka sõiduki korralise hoolduse proportsionaalne keskmine kulu eelneval kalendriaastal. Sõidukulude hüvitise ülemmäärana võib nõuda hüvitist kuni 90 sõidukilomeetri eest ühe järelevalveobjekti kohta. Arvestatud on volitatud veterinaararsti tööpiirkonna keskmist suurust, mille puhul keskmine vahemaa veterinaarjärelevalve toimingu tegemise kohale sõiduks on 40–45 kilomeetrit. Ülemmäärana sätestamine on vajalik selleks, et vältida loomapidaja võimalikku ebamõistlikult kõrge tasuga koormamist keskmisest pikema vahemaa korral ning seeläbi ebavõrdset kohtlemist. Samas peab volitatud veterinaararstil olema võimalus vastavalt tegelikult kantud kuludele sõidukulu tagasi saada. Volitatud veterinaararstile jääb võimalus jagada järelevalveobjektideni sõitmise kogukulu nende järelevalveobjekti valdajate vahel proportsionaalselt. Alati ei ole vaja küsida hüvitise ülemmäärana, sest näiteks väljakujunenud praktika kohaselt külastavad volitatud veterinaararstid teatud juhtudel ühe sõiduga mitut järelevalveobjekti korraga.

Kehtivas õiguses on volitatud veterinaararstile sõidukulude eest tasumise kord sätestatud veterinaarjärelevalve seaduse § 19 lõike 5 alusel kehtestatud põllumajandusministri 11. novembri 2010. a määrusega nr 108 „Volitatud veterinaararsti volituse raames osutatavate teenuste tasu määrad ja tasustamise kord”. Varasemalt samas määruses sätestatud sõidukulude ülemmäär kehtestatakse eelnõu kohaselt edaspidi seaduses, mitte enam rakendusaktis.

Eelnõu § 84 **lõikes 6** sätestatakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitusnorm kehtestada määrusega volitatud veterinaararsti sõidukulude katteks makstava hüvitise määr sõidukilomeetri kohta. Volitusnorm on sätestatud eraldi, sest selle alusel kehtestatakse avalik-õiguslik rahaline kohustus ehk sõidukulude hüvitise määr, mida volitatud veterinaararst nõuab isikult, kelle suhtes tehakse veterinaarjärelevalve toiming ning see hüvitis on olemuselt erinev volitatud veterinaararstile Põllumajandus- ja Toiduameti eelarvest makstavast tasust.

⁶³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/114102011002?leiaKehtiv>

3. jagu. Veterinaarjärelevalve tasu

Veterinaarseaduse eelnõu 6. peatüki 3. jagu käsitleb veterinaarjärelevalve teostamise ja veterinaarkontrolli toimingute tegemise eest võetava veterinaarjärelevalve tasu määramise põhimõtteid ning tasu määrasid ja maksmise korda. Eelnõu 6. peatüki 3. jao sisu on sama mis kehtiva veterinaarkorralduse seaduse 7¹. peatüki sisu. Eelnõus on järelevalvetasu käsitlevaid sätteid ajakohastatud.

Eelnõu § 85. Veterinaarjärelevalve tasu

Eelnõu §-s 85 reguleeritakse veterinaarjärelevalve tasu maksmise põhimõtteid. Eelnõu § 84 **lõikes 1** määratletakse veterinaarjärelevalve tasu mõiste. Veterinaarjärelevalve tasu on veterinaarjärelevalve teostamise ja veterinaarkontrolli toimingute (edaspidi koos *veterinaarjärelevalve toiming*) tegemise eest veterinaarseaduses ja sellel alusel kehtestatud määratud tasutav summa (edaspidi *järelevalvetasu*). Järelevalvetasu laekub Rahandusministeeriumi riigikassa kontsernikonto koosseisus olevale arvelduskontole. Veterinaarjärelevalve toimingute tegemise kulude hulka kuuluvad veterinaarjärelevalveametniku veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli teostamiseks tehaslaevale lähetamise kulud.

Eelnõu § 85 **lõikes 2** sätestatakse erand, mille puhul veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest järelevalvetasu ei maksta. Järelevalvetasu ei maksta esmatootmisega seotud veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest ehk järelevalvetasu ei maksta määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 lõikes 17 sätestatud tähenduses esmatootmisega tegelevas ettevõttes veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest.

Eelnõu § 85 **lõikes 3** sätestatakse, et loomse toiduga ning määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 lõikes 7 sätestatud tähenduses jaekaubandusega tegelevas ettevõttes veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest võetakse järelevalvetasu toiduseaduses sätestatud alustel ja korras. Siia alla ei kuulu sellises loomse toidu käitlemise ettevõttes tehtud veterinaarjärelevalve toimingud, mille eest võetakse määruse (EL) 2017/625 lisa IV peatükist II tulenevaid kohustuslikke kogusepõhiseid tasusid. Loomse toiduga seotud toiminguid võib teha nii veterinaarjärelevalveametnik kui ka toidujärelevalvet teostav järelevalveametnik, kuid tasu arvestatakse toiduseaduses sätestatud alustel ja korras toidujärelevalve tunnitasu määra järgi. Eelõuga ei seata piiranguid järelevalvetoimingute tegemisele. Toidukäitleja jaoks on regulatsioon edaspidi selgem ning ei tohiks enam tekkida segadust, millise tunnitasu määra järgi peab järelevalvetasu maksma.

Eelnõu § 86. Järelevalvetasu maksmiseks kohustatud isik

Eelnõu §-s 86 määratletakse järelevalvetasu maksmiseks kohustatud isik, kelleks on isik, kelle suhtes on tehtud veterinaarjärelevalve toiming. Lõikes 2 on sätestatud, et mitu kohustatud isikut vastutavad ühise veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest järelevalvetasu maksmise korral solidaarselt. Selline regulatsioon võib osutada vajalikuks näiteks kaasomandi puhul, kui järelevalvetoimingute tegemise eest võib tasu nõuda igalt kaasomanikult, kuna kaasomanikke käsitatakse ühe ja sama järelevalvetoimingute puhul kohustatud isikutena.

Eelnõu § 87. Järelevalvetasu määramise põhimõtted ja järelevalvetasu määrad

Paragrahvis 87 sätestatakse järelevalvetasu määramise põhimõtted. **Lõikes 1** sätestatakse, et järelevalvetasu määra arvutamise aluseks võetakse määruse (EL) 2017/625 artiklis 81 sätestatud kulud, mis on seotud Põllumajandus- ja Toiduameti veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega. Järelevalvetoimingute tegemise eest võetav tasu peab vastama tegelikele kuludele. Täpselt sama põhimõtet järgitakse ka söödaseaduses ja toiduseaduses. Samuti on see läbiv põhimõte määruse (EL) 2017/625 ametliku kontrolli ja muude ametlike toimingute rahastamist käsitlevas VI peatükis.

Eelnõu § 87 **lõikes 2** loetletakse veterinaarjärelevalve toimingud, mille eest võetakse järelevalvetasu määruse (EL) 2017/625 IV lisas sätestatud määras. Enamasti on kasutusel ühikumäärad ning tasu arvestamise aluseks on käitleja andmed või konkreetse saadetise kogus või maht. Erandiks on transiitkauba kontroll, mille puhul arvestatakse ametnike arvu ning toimingu tegemiseks kulunud aega.

Eelnõu § 87 **lõike 3** kohaselt võetakse järelevalvetasu nimetatud lõikes loetletud toimingute tegemise eest § 87 lõikes 4 sätestatud alustel tunnitasu. Lõikes viidatud veterinaarseaduse ja söödaseaduse alusel teatamis- või loakohustusega ettevõtja ettevõtte nõuetekohasuse hindamine toimub nii enne tegevuse alustamist kui tegutsemise ajal. Loomadega, loomse saadusega ja loomse paljundusmaterjaliga kauplemisele ja nende ekspordile eelnev veterinaarkontroll toimub käitleja taotlusel ja vajadusel väljakutsena. Sama kehtib ka loomse paljundusmaterjali, heina ja põhu veterinaarkontrolli puhul nende Eestisse toimetamise korral. Mõlemal juhul vastutab nõuetekohasuse kontrolli organiseerimise eest käitleja. Veterinaarkontrolli on võimalik lasta soovi korral teha ka väljaspool tavapärasel tööaega. Väljaspool Põllumajandus- ja Toiduameti tööaega tehtavate veterinaarjärelevalve toimingute eest tasu võtmist täpsustatakse käesoleva paragrahvi lõikes 8.

Eelnõu § 87 **lõikes 4** täpsustatakse tunnitasu kujunemist ning sätestatakse tunnitasu ülemmäär. Nimetatud lõike kohaselt maksab kohustatud isik tunnitasu käesoleva paragrahvi lõikes 3 loetletud asjaomaste veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest järelevalvetoimingu tegemisele kulunud aja järgi, kusjuures makstava tunnitasu ülemmäär on kaheksa tunni tasu veterinaarjärelevalve toimingu kohta, mis vastab järelevalveametniku tavalisele tööpäevale. Ülemmäära sätestamine võimaldab ettevõtjal järelevalvetasu suurus ette arvestada ning oma eelarves planeerida, kui ettevõtja on kindel, et tema ettevõtte on nõuetekohane. Veterinaarjärelevalve toimingu tegemisele kulunud aeg arvestatakse poole tunni täpsusega. See võimaldab toimingutele kulunud aega täpsemalt arvestada ning on tavapärasel juhul käitlejale soodsam, kuna 1–30 minutit kestva toimingu eest arvestatavat tasu ei loeta enam ühe tunni tasuks nagu seni kehtiva veterinaarkorralduse seaduse kohaselt. Arvesse ei võeta veterinaarjärelevalve toimingu tegemise paika kohalesõiduks kulunud aega.

Eelnõu § 87 **lõike 5** kohaselt võetakse tunnitasu määra arvutamise aluseks veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega seotud määruse (EL) 2017/625 artiklis 81 nimetatud kulud: töötasud ning veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega seotud tegelik majandus- ja muu seotud kulu, sealhulgas laborianalüüside ja uuringute kulu toimingu tegemisele eelnenud kalendriaastal. Põllumajandus- ja Toiduameti veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega seotud kulude hulka ei arvestata eelnõu § 85 lõikes 3 nimetatud veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega seotud kulusid. Nimetatud kulud võetakse arvesse toiduseaduses sätestatud tunnitasu määra arvutamisel. Veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega seotud töötasude hulka arvestatakse pädeva asutuse järelevalveametnike ja muude valdkonnaga seotud ametnike ja töötajate kulud proportsionaalselt. Arvesse võetavate kulude hulka kuuluvad näiteks kulutused töövahenditele, inventarile, tööriistadele, kulumaterjalidele, koolitustele, transpordile, lähetustele ning rajatiste ja seadmete kulud. Arvesse võetakse ka proovide võtmise ning laborianalüüside ja uuringute tegemise kulud, mida volitatud laborid nõuavad sisse nimetatud ülesannete täitmise eest. Kõikidest kuludest eelmisel kalendriaastal moodustunud kogukulu, sealhulgas laborianalüüside ja uuringute tegemise kulu, jagatakse pädeval asutusel veterinaarjärelevalve toimingute tegemisele kulunud töötundidega ja saadakse töötunni hind, mille abil saadakse arvestuslik tunnitasu määr. Määruse (EL) 2017/625 artikli 82 nõuete kohaselt peab järelevalvetasu suurus tulenema tehtud kuludest. Eespool kirjeldatud tasumäär arvutusmeetod on määruse (EL) 2017/625 artikli 82 punktides a ja b sätestatud arvutusmeetodite kombinatsioon, kuna jagatakse ära küll valdkonna toimingute kogukulu, kuid ajapõhise tunnitasu kaudu rakendub igale käitlejale individuaalne järelevalvetoimingu tasu suurus.

Laborianalüüside kulu on oluline kulukomponent nii pädeva asutuse kui ka käitleja seisukohalt. Järelevalve seisukohalt on tihti analüüside tulemused määravad otsustamiseks, kas ettevõtte vastab nõuetele või mitte. Samas on analüüside hinnad tulenevalt oma eripärast võrreldes muu majanduskuluga kõrged ja mõjutavad seega oluliselt käitleja makstava tasu suurust. Otstarbekas on jagada laborianalüüside kulu sarnaselt muudele majanduskuludele valdkonna peale ära ning arvestada ühe komponendina tunnitasu sisse, mitte nõuda seda igal üksikul juhul käitlejalt sisse – see võib seada teatud käitlejad teistega võrreldes ebavõrdsesse olukorda. Tunnitasul põhinev käitleja makstav tasu seondub vahetumalt järelevalvetoiminguga ja tootmismahuga. Selline tasustamise süsteem võimaldab pädeval asutusel paindlikult arvestada ettevõtte tüüpi, riskiastet ja muid omadusi, näiteks võtta arvesse varasemaid järelevalvetulemusi.

Eelnõu § 87 **lõikes 6** täpsustatakse, et käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud veterinaarjärelevalve toimingute tegemisega seotud majanduskulu arvutamisel ei võeta arvesse nende laboratoorsete lisauuringute kulu, mida tehakse seoses tuvastatud nõuete rikkumisega. Need kulud on tuvastatud rikkumise põhjustaja juba eraldi tasunud käesoleva paragrahvi lõike 9 alusel.

Eelnõu § 87 **lõikes 7** esitatakse normitehnika nõuete kohaselt eraldi lõikena volitusnorm, mille kohaselt kehtestab maaeluminister igaks aastaks veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest võetava tunnitasu määra. Maaeluminister lähtub nimetatud tunnitasu määra kehtestamisel Põllumajandus- ja Toiduameti esitatud asjaomasest kalkulatsioonist, mis võtab arvesse ka muude seotud asutuste (nt laborite) kulusid.

Eelnõu § 87 **lõikes 8** sätestatakse, et lisatasu on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus võtta väljaspool tööaega, sealhulgas puhkepäevadel ja riigipühadel isiku taotlusel tehtud veterinaarjärelevalve toimingute ning hilinenud kaubasaadetise ooteaja eest. Lisatasu võetakse tunnitasu järelevalveametniku kohta käesoleva paragrahvi lõike 4 kohaselt. Seega antakse Põllumajandus- ja Toiduametile õigus võtta väljaspool tööaega isiku taotlusel tehtud järelevalve toimingute tegemise eest lisaks asjakohase veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest võetavale järelevalvetasule lisatasu tunnitasu järelevalveametniku kohta. Ühtlasi on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus võtta hilinenud kaubasaadetise ooteaja eest tööajal lisatasu tunnitasu järelevalveametniku kohta ning hilinenud kaubasaadetise ooteaja eest väljaspool tööaega lisatasu kahekordse tunnitasu järelevalveametniku kohta. Lisatasu maksmist on võimalik vältida, kui kavandada kaubasaadetised tavapärasele tööajale.

Eelnõu § 87 **lõikes 9** käsitletakse asjakohastes EL-i õigusaktides ja käesolevas seaduses sätestatud nõuetele mittevastavusest või rikkumisest tingitud täiendavate järelevalvetoimingute tegemise rahastamise põhimõtteid. Järelevalveplaanis ettenähtust sagedamini tehakse järelevalvetoiminguid juhul, kui ettevõtte või kaup ei vasta kehtivatele nõuetele. Täiendava kontrolli mõiste ja selle tegemise eest tasu maksmise põhimõtted on lahti seletatud määruse (EL) 2017/625 artiklis 138. Kõnealuses artiklis sätestatakse tuvastatud rikkumise korral võetavad meetmed ning sama artikli lõikes 4 on sätestatud nõudeid rikkunud käitleja kohustus kanda meetmete kohaldamisel tekkivad kulud. Olenevalt valdkonnast on nendeks kuludeks samas käesoleva paragrahvi lõikes 5 loetletud kulud ning ka eraldi lisauuringutega seotud laborikulud, mis on tekkinud vajaliku nõuetekohasuse või mittenõuetekohasuse kindlakstelemisel. Lisauuringute kulud tasub käitleja lisaks tunnitasule järelevalvetasuna nende uuringute tegemise kulude kogu ulatuses. Eespool toodust tulenevalt suureneb kokkuvõttes ka ettevõtja makstav järelevalvetasu, seega peaks ettevõtja olema igati huvitatud sellest, et tagada oma ettevõtte ja kauba nõuetekohasus.

Järelevalvetasu määra, tunnitasu ning lisatasu arvutamise aluseid ning järelevalvetasu maksmise ja sissenõudmise korda selgitab järelevalveametnik kohustatud isikule haldusmenetluse seaduse kohaselt. Olulise teabe väljapaneku, avaldamise ning selgitamise kohustus on reguleeritud

haldusmenetluse seaduse § 7 lõikes 2 ja §-s 36. Tulenevalt eelnõu § 3 lõikest 1 kohaldatakse veterinaarseaduses ettenähtud haldusmenetlusele samuti haldusmenetluse seaduse sätteid, seetõttu ei ole eelnõusse lisatud eraldi järelevalvetasu selgitamist nõudvat sätet.

Eelnõu § 88. Järelevalvetasu maksmine

Eelnõu §-s 88 sätestatakse järelevalvetasu maksmise kord. Järelevalvetasu tuleb maksta järelevalvetasu sissenõudmise otsuses nõutud summas. Eelnõu § 88 **lõike 1** sõnastuse kohaselt teeb eelmise kalendrikuu jooksul tehtud toimingute eest järelevalvetasu sissenõudmise otsuse Põllumajandus- ja Toiduamet. Otsus tehakse hiljemalt jooksva kuu 7. kuupäevaks eelmise kuu jooksul tehtud toimingute eest järelevalvetasu sissenõudmiseks. Tähtaega on võrreldes kehtivas veterinaarkorralduse seaduses sätestatud tähtajaga pikendatud, et mahtuda raamatupidamislikult eelmise kuu kohta tehtava aruandluse raamidesse. Kehtiva sõnastuse kohaselt teeb otsuse ja viib kogu menetluse läbi järelevalveametnik, kes on valdkonnaspetsiifilise pädevusega, kuid määruse (EL) 2017/625 mõistes on järelevalvetasu sissenõudmise otsuse tegemine „muu ametlik toiming”, mida ei pea terves mahus tegema tingimata eriharidusega ametnik või töötaja. Edaspidi aitavad järelevalveametnikku järelevalvetasu sissenõudmise otsuse koostamisel vajaduse korral Põllumajandus- ja Toiduameti tugistruktuurid. Sellest tulenevalt vabaneb nõuetekohase kvalifikatsiooniga ametnike jaoks teatav ajaressurss, mille arvelt on võimalik parandada veterinaarjärelevalve toimingute kvaliteeti.

Eelnõu § 88 **lõike 2** kohaselt ei tehta järelevalvetasu sissenõudmise otsust, kui summa jääb alla 5 euro. Vastasel juhul oleksid tasu sissenõudmisega kaasnevad kulutused suuremad kui otsusega sissenõutav summa ning see oleks pädevale asutusele menetluslikult koormavam ja ebaproportsionaalne.

Eelnõu § 88 **lõike 3** kohaselt tehakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus kohustatud isikule teatavaks viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates elektroonilise kättetoimetamisega. Järelevalvetasu sissenõudmise otsuse kättetoimetamisel lähtutakse haldusmenetluse seadusest.

Eelnõuga täpsustatakse järelevalvetasu sissenõudmise otsuse kättetoimetamise korda. Eelistatavalt tehakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus kohustatud isikule teatavaks elektroonilise kättetoimetamisega, kui isik on andnud selleks nõusoleku. Otsuse elektrooniliseks kättetoimetamiseks on vaja kohustatud isiku selgelt väljendatud nõusolekut. Eelnõu § 88 **lõikes 4** sätestatakse, et kui kohustatud isik on sellise nõusoleku andnud ja järelevalvetasu sissenõudmise otsus tehakse isikule teatavaks elektroonilise kättetoimetamisega, siis loetakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikule kätte toimetatuks, kui kohustatud isiku e-posti aadressil on saadetud otsus või otsuse väljavõte. Kõnealune haldusmenetluse seadust täpsustav säte on vajalik seetõttu, et oleks üheselt selge, millal saab lugeda elektrooniliselt kättetoimetatud otsuse isikule teatavaks tehtuks. Haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud isikutele loetakse elektrooniliselt edastatud dokument kättetoimetatuks haldusmenetluse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 sätestatud korras, see tähendab siis, kui otsus või otsuse väljavõte on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud e-posti aadressil või avalik-õigusliku juriidilise isiku avaldatud elektronposti aadressil.

Eelnõu § 88 **lõikes 5** antakse Põllumajandus- ja Toiduametile kaalutusõigus valida muu otsuse kättetoimetamise viis, kui kohustatud isik ei ole andnud Põllumajandus- ja Toiduametile oma nõusolekut toimetada järelevalvetasu sissenõudmise otsus kätte elektrooniliselt. Sellisel juhul tehakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus teatavaks otsuse paberärakirja või -väljavõtte kättetoimetamisega Põllumajandus- ja Toiduameti poolt või posti teel viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates. Seda võib pidada pigem erandlikuks, kuna Põllumajandus- ja Toiduameti praktikas saadetakse enamik otsuseid ettevõtjatele elektrooniliselt.

Eelnõu § 88 **lõikes 6** sätestatakse järelevalvetasu maksmise tähtaeg, milleks on 28 kalendripäeva järelevalvetasu sissenõudmise otsuse saamise päevast arvates.

Eelnõu § 88 **lõikes 7** käsitletakse maksmata järelevalvetasu sissenõudmise korda. Järelevalvetasu maksmata jätmise korral on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus anda järelevalvetasu sissenõudmise otsus sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Järelevalvetasu sissenõudmise otsus on täitedokument täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkt 21 mõttes. Täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkti 21 järgi on täitedokumendiks muuhulgas haldusakt avalik-õigusliku rahalise kohustuse täitmiseks, kui see on seaduses nõnda sätestatud. Niisiis kehtivad järelevalvetasu sissenõudmise otsusele ka täitemenetluse seadustiku asjaomased sätted. Eelnevalt saadab Põllumajandus- ja Toiduamet kohustatud isikule e-posti või SMS-i teel meeldetuletuse tasu maksmise tähtaja kohta, kutsudes lisakulude ennetamiseks täitma vabatahtlikult oma kohustust. Juhul kui pärast meeldetuletust ei ole kohustatud isik otsuses määratud tähtaja jooksul järelevalvetasu maksnud, esitatakse täitedokument sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus ettenähtud korras. Kuni täitemenetluse algatamiseni on kohustatud isikul võimalus vältida täitemenetlusega seotud kulude teket.

Eelnõu § 88 **lõiked 8 ja 9** käsitlevad Eestisse toimetamise korral looma ja kauba veterinaarkontrolli tegemise eest tasumise korda. Üldjuhul makstakse järelevalvetasu enne looma või kaubaga edasiste toimingute tegemist, kuid käesoleva paragrahvi lõikes 9 sätestatud tingimuste täitmise korral makstakse järelevalvetasu pärast toimingute tegemist.

Eelnõu § 88 **lõikes 10** kehtestatakse valdkonna eest vastutavale ministrile volitusnorm määruse kehtestamiseks. Rakendusakt põhineb kehtival maaeluministri 20. detsembri 2019. a määrusel nr 89 „Toidu-, sööda- ja veterinaarjärelevalve tasu maksmise, sularahas vastuvõtmise ja maksmise kontrollimise ning enamakstud järelevalvetasu tagastamise kord” (RT I, 23.12.2019, 22).

Eelnõu § 89. Enam makstud järelevalvetasu tagastamine

Eelnõu §-s 89 sätestatakse enam makstud järelevalvetasu tagastamise kord. Enam makstud järelevalvetasuna käsitatakse vales summas või valele adressaadile tehtud makset. Üldjuhul tagastatakse ettenähtust suuremas summas makstud tasu maksjale automaatselt. Siia hulka kuuluvad kõik maksed, mida Põllumajandus- ja Toiduamet ei suuda nõuetega siduda ning mis on tehtud enamasti seetõttu, et tasumisel on eksitud rekvisiitidega.

Kohustatud isikule on jäetud võimalus taotleda näiteks ekslikult või muul juhul enamakstud järelevalvetasu tagastamist, kui seda isikule automaatselt tagastatud ei ole. Taotlust on võimalik esitada kahe aasta jooksul järelevalvetasu maksmise päevast arvates, esitades selleks vajalikud dokumendid. **Lõikes 4** sätestatakse asjaomase otsuse tegemise tähtaeg ja **lõikes 5** alused, mille puhul enamakstud järelevalvetasu ei tagastata. **Lõikes 6** antakse maaeluministrile volitus kehtestada määrusega enam makstud järelevalvetasu tagastamise kord. Kavandatav määrus põhineb kehtival maaeluministri 20. detsembri 2019. a määrusel nr 89 „Toidu-, sööda- ja veterinaarjärelevalve tasu maksmise, sularahas vastuvõtmise ja maksmise kontrollimise ning enamakstud järelevalvetasu tagastamise kord” (RT I, 23.12.2019, 22).

4. jagu. Proovide võtmine ja analüüsimine ning laborid

Eelnõu 6. peatüki 4. jaos käsitletakse proovide võtmist ja analüüsimist veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli käigus ning ametliku labori ja referentlabori volitamist.

Eelnõu § 90. Proovide võtmine ja analüüsimine veterinaarjärelevalve teostamisel ning veterinaarkontrolli tegemisel

Eelnõu § 90 **lõige 1** näeb ette erineva korra korrakaitse seaduses sätestatud üldisest proovide võtmise korrast, sätestades, et Põllumajandus- ja Toiduamet võib võtta vallasasja läbivaatusel

isiku kulul proove. Kui läbi vaadatud vallasasja ei ole võimalik pärast läbivaatust tavapärased kasutada, ei hüvitata isikule vallasasja või vallasasja tavapäraseks kasutamiseks taastamise maksumust. Korrakaitseadus näeb üldkorrana ette, et kui läbi vaadatud vallasasja ei ole võimalik pärast läbivaatust tavapärased kasutada, hüvitab vallasasja läbi vaadanud korrakaitseorgan vallasasja või vallasasja tavapäraseks kasutamiseks taastamise maksumuse selle valdajale. Muu hulgas tähendab see seda, et analüüside tegemiseks võetud proovimaterjali maksumus tuleb hüvitada, kui analüüsitulemuste kohaselt on tegemist nõuetekohase asjaga ja seda ei ole pärast analüüsi tegemist võimalik enam tavapärased kasutada. Maaeluministeeriumi valitsemisalas võetakse riikliku järelevalve käigus igal aastal sadu tuhandeid proove, millest enam kui 90% osutuvad nõuetekohaseks. Üldjuhul toimub analüüside tegemisel proovimaterjali homogeniseerimine (purustamine, jahvatamine, segamine jmt), mis tähendab, et proovimaterjali ei ole võimalik tagastada ega tavapärased kasutada.

Eelnõu § 90 **lõike 2** kohaselt on isikul õigus nõuda, et järelevalveametnik võtab lisaks veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli käigus võetud proovile ka lisaproovi, mis jääb isiku käsutusse. Lisaproov võetakse juhul, kui see on asjakohane ja tehniliselt teostatav, mille juures võetakse arvesse näiteks võimalikku ohtu loomadele või kaubale ning ohu levimist, proovide või kauba rikkumisohtu, lähtematerjali kogust jmt. Samas ei takista eksperdiarvamuse taotlemine Põllumajandus- ja Toiduametil rakendada vajaduse korral järelevalvemeetmeid. Kirjeldatud sätetega rakendatakse määruse (EL) 2017/625 artikli 35 lõiget 1, mille kohaselt tuleb tagada, et ettevõtjal, kelle looma või kauba suhtes kohaldatakse ametliku kontrolli käigus proovide võtmist, analüüsi, uuringuid või diagnoosimist, on õigus teisele eksperdiarvamusele omal kulul.

Eelnõu § 90 **lõige 3** käsitleb teisest eksperdiarvamusest tuleneva vaidluse korral dokumentide läbivaatamise või teise analüüsi või uuringu tegemise kulude katmist. Määruse (EL) 2017/625 artiklis 35 sätestatud teisest eksperdiarvamusest tuleneva Põllumajandus- ja Toiduameti ning käitleja vahelise vaidluse korral võib käitleja taotleda omal kulul algse analüüsi dokumentide läbivaatamist ning vajaduse korral lasta veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli tegemise ajal võetud lisaproovi omal kulul analüüsida teises, sama määruse artikli 37 lõikes 1 sätestatud laboris. Lisaproovi võib lasta analüüsida ka mõnes teises liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuvas ametlikus laboris.

Haldusmenetluse seaduse § 72 lõike 1 punkti 3 kohaselt võib vaidemenetluse korras nõuda ettekirjutuse tegemist haldusakti andmiseks, asja uueks otsustamiseks või toimingute sooritamiseks. Selle alusel on ettevõtjal õigus vaidemenetluse korras nõuda algse analüüsi, uuringu või diagnoosi dokumentide läbivaatamist ja vajaduse korral teise analüüsi või uuringu tegemist või diagnoosi panemist teises ametlikus laboris. Korrakaitseaduse § 83 lõike 3 kohaselt tasub võetud proovi ja tehtud või tellitud ekspertiisi kulud üldjuhul korrakaitseorgan. Selleks, et oleks selge, et teisest eksperdiarvamusest tuleneva vaidluse korral katab algse analüüsi dokumentide läbivaatamise ning vajaduse korral lisaproovi analüüsimisega seotud kulud taotleval ettevõtjal, on asjakohase sätte lisatud eriseadusesse.

Eelnõu § 90 **lõike 4** kohaselt rakendab Põllumajandus- ja Toiduamet teise eksperdiarvamuse taotlemisest sõltumata määruse (EL) 2017/625 artiklis 66 või 138 sätestatud vajalikke meetmeid. Sama määruse artiklis 66 nähakse ette meetmed, mida tuleb võtta liitu sisenevate nõuetele mittevastavate saadetiste suhtes, ning artiklis 138 sätestatakse tuvastatud rikkumise korral võetavad meetmed.

Eelnõu § 91. Labori volitamine

Eelnõu § 91 sisu vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse 6¹. peatükile, mida on eelnõus ajakohastatud.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 37 kohaselt määrab pädev asutus ametliku labori, kelle ülesanne on teha laborianalüüse ja uuringuid ning diagnoosimist proovidega, mis on võetud ametliku kontrolli või muude ametlike toimingute ajal. Volitatud labor peab vastama määruse (EL) 2017/625 artikli 37 lõigetes 4 ja 5 sätestatud nõuetele. Näiteks peavad laboril olema sobiva kvalifikatsiooniga töötajad, vajalik taristu ja seadmed, tagatud peab olema erapooletus ja huvide konflikti puudumine, laboris kasutatavad meetodid peavad olema akrediteeritud selles ulatuses, mis on vajalik ametliku laborina tegutsemiseks.

Veterinaarjärelevalve teostamise ja veterinaarkontrolli tegemise käigus võetud proove analüüsitakse nende analüüside tegemiseks määratud ametlikus laboris (edaspidi *volitatud labor*).

Sätestatud on võimalus volitada võetud proovide analüüside tegemiseks ka akrediteerimata labor määruse (EL) 2017/625 artiklis 40 ja 42 sätestatud juhtudel ja tingimustel. Laboril, keda volitatakse analüüsima veterinaarjärelevalve ja veterinaarkontrolli käigus võetud proove, peaks olema varustus, taristu ja töötajad, mis võimaldavad proovide analüüsimisel järgida kõige rangemaid standardeid. Kindlate ja usaldusväärsete andmete saamiseks tuleks kõnealused laborid akrediteerida kooskõlas standardiga EN ISO/IEC 17025 (pädevuse üldnõuded katse- ja mõõtelaboritele). Kuigi akrediteerimine on kõige parem viis, et tagada volitatud labori nõuetekohasus, on see teatud juhul ebaproportsionaalne, mistõttu peaks teatud tingimustel olema lubatud paindlik lähenemine. Erandina võib volitatud laborina tegutseda labor, kus tegeletakse ainult muude ametlike toimingute käigus võetud proovide analüüsimisega määruse (EL) 2017/625 artikli 40 lõike 1 punktis b sätestatud tingimustel. Lisaks lubatakse määruse (EL) 2017/625 artikli 42 kohaselt teatavatel laboritel kasutada meetodeid, mille kasutamiseks nad ei ole akrediteeritud. Seda eeskätt juhul, kui kasutatakse uusi või hiljuti muudetud meetodeid, või kui on tegemist uute näitajatega või hädaolukorraga ning laborit ei ole võimalik kohe akrediteerida kõikide nende meetodite kasutamiseks, mida ta peaks kasutama volitatud laborina. Selline ajutise volitatud laborina tegutsemiseks määramise periood ei tohi olla pikem kui üks aasta ja seda võib pikendada üks kord veel üheks aastaks määruse (EL) 2017/625 artikli 42 lõike 3 kohaselt.

Volitatud laborina tegutsemise volitus antakse labori kirjaliku taotluse ja muude dokumentide alusel, millega tõendatakse labori vastavust määruse (EL) 2017/625 artikli 37 lõigetes 4 ja 5 sätestatud nõuetele, 30 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates. Dokumendid esitatakse Põllumajandus- ja Toiduametile. Esmakordse volituse andmise taotluse läbivaatamise eest tasub volituse taotleja riigilõivu riigilõivuseaduse sätestatud määras. Põllumajandus- ja Toiduamet võib keelduda volitatud laborina tegutsemise volituse andmisest, kui labor ei vasta määruse (EL) 2017/625 artikli 37 lõigetes 4 ja 5 sätestatud nõuetele.

Volitatud laborina tegutsemise volituse andmise otsuses märgitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 artikli 37 lõikes 3 nõutud üksikasjalikud andmed ja kirjeldus. Volituse andmise otsuses on toodud muu hulgas ülesanded, mida labor volitatud laborina täidab, ning ülesannete täitmise tingimused.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 37 lõike 2 kohaselt võib teatud tingimustel volitatud laborina tegutsemise volituse anda laborile, mis asub teises liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis. Sellise labori volitamise vajaduse korral pöörduv Põllumajandus- ja Toiduamet ise eelnimetatud labori poole asjakohase nõusoleku saamiseks. Nõusoleku saamise korral algatab Põllumajandus- ja Toiduamet haldusmenetluse volitatud laborina tegutsemise volituse andmiseks ning volitus antakse 45 tööpäeva jooksul asjaomase labori nõusoleku saamisest arvates.

Kõnealune labor ei esita volitatud laborina tegutsemise volituse saamiseks kirjalikku taotlust. Samuti ei tasu selline labor riigilõivu, seda põhjusel, et vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli

37 lõikele 2 võib pädev asutus määrata muus liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva labori tingimused, et kõnealuse labori on juba määranud ametlikuks laboriks selle liikmesriigi pädev asutus, kelle territooriumil labor asub, ning labori nõuetekohasust ei ole vaja enam hinnata. Pädeval asutusel on võimalik teha ise audit sama määruse (EL) 2017/625 artikli 39 kohaselt või ta võib delegeerida auditi tegemise selle liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks oleva kolmanda riigi pädevale asutusele, kus kõnealune labor asub.

Juhul kui volituse taotlemisel esitatud andmed või laboris valitsenud tingimised on muutunud, teavitatakse sellest viivitamata Põllumajandus- ja Toiduametit. Volituse ulatuse muutmiseks tuleb taotleda uus volitus.

Põllumajandus- ja Toiduamet tunnistab määruse (EL) 2017/625 artikli 39 lõikes 2 sätestatud juhtudel laborile antud volituse täielikult või teatavate ülesannete osas kehtetuks. Volitus tunnistatakse täielikult või osaliselt kehtetuks, kui volitatud labor ei võta asjakohaseid ja parandavaid meetmeid, kui on ilmnenu, et labor ei vasta nõutud tingimustele, labor ei täida temale pandud ülesandeid või ei saa laboritevahelistes võrdluskatsetes rahuldavaid tulemusi.

Eelnõu § 92. Referentlabori volitamine

Eelnõu § 92 sisu vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse §-le 6, mida on eelnõus ajakohastatud.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 100 kohaselt määrab liikmesriik igale sama määruse artikli 93 lõike 1 kohaselt määratud EL-i referentlaborile ühe või mitu riiklikku referentlaborit. Veterinaarseaduse tähenduses on referentlabor määruse (EL) 2017/625 artiklis 100 sätestatud labor, kes täidab referentlabori ülesandeid loomatervise valdkonnas. Referentlaborina tegutsema võib volitada labori, mis vastab määruse (EL) 2017/625 artikli 100 lõigetes 2 ja 3 sätestatud nõuetele. Näiteks peab referentlabor tegutsema erapooletult, tal peab puuduma huvide konflikt, tal peavad olema sobiva kvalifikatsiooniga töötajad, vajalik taristu ja vajalikud seadmed ning akrediteering.

Referentlaborina tegutsemise volitus antakse labori kirjaliku taotluse alusel maaeluministri käskkirjaga 20 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates. Koos kirjaliku taotlusega esitatakse ministrile dokumendid, mis tõendavad labori vastavust määruse (EL) 2017/625 artikli 100 lõigetes 2 ja 3 sätestatud nõuetele. Referentlaborina tegutsemise volituse andmisest võib keelduda, kui labor ei vasta eelnimetatud nõuetele.

Referentlaborina tegutsemise volituse andmise käskkirjas kirjeldatakse volituse ulatust ning volitus antakse määramata ajaks. Referentlaborina tegutsemise volituse andmise või volituse andmisest keeldumise käskkiri toimetatakse taotlejale kätte kolme tööpäeva jooksul käskkirja andmise päevast arvates.

Esmakordse volituse andmise taotluse läbivaatamise eest tasub volituse taotleja riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.

Referentlabor tegutseb riikliku tellimuse alusel, mille esitab valdkonna eest vastutav minister. Tellimuse täitmist rahastatakse selleks Maaeluministeeriumile riigieelarves eraldatud vahenditest. Kui referentlabor oma ülesandeid nõuetekohaselt ei täida, on maaeluministril õigus anda kuni kolmekuuline tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Kui puudusi tähtajaks ei kõrvaldata, tunnistatakse volitus osaliselt või täielikult kehtetuks. Puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud ajal loetakse volitus peatatuks. Juhul kui volituse taotlemisel esitatud andmed või laboris valitsenud tingimised on muutunud, teavitatakse sellest viivitamata valdkonna eest vastutavat ministrit. Volituse ulatuse muutmiseks tuleb taotleda uus volitus.

Eelnõu § 93. Tsiiviilõigusliku lepingu sõlmimine referentlabori ülesannete täitmiseks

Eelnõu § 93 kohaselt võib maaeluminister või tema volitatud isik sõlmida teises liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva laboriga tsiiviilõigusliku lepingu referentlabori ülesannete täitmiseks Eestis loomatervise valdkonnas. Referentlabori ülesannete täitmiseks tsiiviilõigusliku lepingu sõlmimise otsustamisel ja lepingu tingimuste määramisel lähtutakse määruse (EL) 2017/625 artiklites 100 ja 101 sätestatust ning muudest tähtsust omavatest asjaoludest.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 100 kohaselt määrab liikmesriik igale sama määruse artikli 93 lõike 1 kohaselt määratud EL referentlaborile ühe või mitu riiklikku referentlaborit. Liikmesriik võib määrata mõnes muus liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva labori. Üks labor võib olla määratud mitme liikmesriigi riiklikuks referentlaboriks. Referentlaborite tegevuse eesmärk on tagada ametlike laborite tööks vajaliku teadmuse edasiandmine (uute meetodite ja meetodikate juurutamine, koolituste korraldamine jms), samuti laborianalüüside, uuringute või diagnostika tulemuste usaldusväärsuse tagamine ja nende võrreldavuse tagamine nii riigis kui ka rahvusvaheliselt. Riiklik referentlabor teeb koostööd EL-i sama valdkonna referentlaboriga, osaleb rahvusvahelistes laboritevahelistes võrdluskatsetes ja korraldab vajaduse korral võrdluskatseid volitatud laborite vahel.

Eestis on volitatud riiklikud referentlaborid ühtekokku 44 valdkonnas. Teatud loomataudide osas on Eestil referentlaborid volitamata, eeskätt valdkondades, kus loomataudi ebatõenäolise esinemise (hobuste Aafrika katk) või väga rangete bioohutusalaalaste turvameetmeid nõudvate investeeringute (suu- ja sõrataudi elusviirusega manipuleerimist nõudvad tegevused) tõttu ei ole otstarbekas riigisiselt laboriteenust välja arendada. Seetõttu on otstarbekas selliste valdkondade puhul leida asjakohase teenuse pakkuja mõnes teises EL-i liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis hankemenetluse kaudu. Nii näiteks täidab geneetiliselt muundatud organismide valdkonnas riikliku referentlabori ülesandeid Läti toiduohutuse, loomatervise ja keskkonnainstituut „BIOR” töövõtulepingu alusel.

5. jagu. Vaidlustamine

Eelnõu § 94. Volitatud veterinaararsti tegevuse vaidlustamine

Eelnõu § 94 vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse §-le 37.

Eelnõu § 94 **lõikes 1** sätestatakse isiku õigus vaidlustada volitatud veterinaararsti volitusega seotud toiming. Kui isik leiab, et volitatud veterinaararsti volitusega seotud toiminguga on rikutud tema õigusi, võib ta esitada kirjaliku vaide Põllumajandus- ja Toiduametile 30 päeva jooksul toimingust teadasaamise päevast alates.

Eelnõu § 94 **lõikes 2** sätestatakse vaide lahendamise tähtaeg, mille kohaselt teeb Põllumajandus- ja Toiduamet otsuse vaide rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta kümne tööpäeva jooksul vaide saamisest arvates.

Eelnõu § 95. Veterinaararsti osutatud veterinaarteenuse kvaliteedi vaidlustamine

Eelnõu § 95 vastab kehtiva veterinaarkorralduse seaduse §-le 38.

Eelnõu § 95 **lõikes 1** sätestatakse isiku õigus taotleda Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangut veterinaararsti osutatud veterinaarteenuse kvaliteedi kohta.

Eelnõu § 95 **lõikes 2** sätestatakse need juhtumid, mille puhul veterinaarteenuse kvaliteedi kohta hinnangut ei anta. Põllumajandus- ja Toiduamet ei anna hinnangut veterinaarteenuse kvaliteedi kohta, kui veterinaarteenuse osutamisest on möödunud rohkem kui aasta, kui sama asja kohta on

olemas jõustunud kohtuotsus või samas asjas toimub kohtumenetlus. Kehtiva õiguse kohaselt on õigus veterinaarteenuse kvaliteedi kohta hinnangut küsida kahe aasta jooksul pärast veterinaarteenuse osutamist. Veterinaararstide organisatsioonide arvates on see põhjendamatult pikk aeg. Ravivead avalduvad lühikese aja jooksul pärast veterinaarteenuse osutamist ja loomapidajal on võimalus kohese reageerida. Põllumajandus- ja Toiduamet andmetel on veterinaarteenuse kvaliteedi kohta laekunud keskmiselt 15–20 kaebust aastas ja need käsitlevad mitte kauem kui üks aasta tagasi osutatud veterinaarteenuseid.

Eelnõu § 95 lõikes 3 sätestatakse hinnangu andmise tähtaeg. Põllumajandus- ja Toiduameti peadirektor annab isiku taotlusel hinnangu isikule osutatud veterinaarteenuse kvaliteedi kohta 30 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates.

Eelnõu § 95 lõikes 4 sätestatakse isiku õigus hinnang vaidlustada. Kui isik ei nõustu Põllumajandus- ja Toiduameti hinnanguga, võib ta selle vaidlustada halduskohtus halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras.

7. peatükk. Vastutus

Eelnõuga täpsustatakse vastutussätete sõnastusi ja tõstetakse rikkumiste karistumäärasid, mis on sätestatud kehtivas loomatauditõrje seaduses ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduses. Muudatuste tegemisel on järgitud Justiitsministeeriumi korraldatud karistusõiguse revisjoni põhimõtteid. Kehtivas loomatauditõrje seaduses ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduses ettenähtud juriidiliste isikute karistumäärad on pärit ajast, kui karistusseadustiku (edaspidi *KarS*) üldosa lubas juriidilisi isikuid karistada kuni 50 000 kroonise rahatrahviga, mis omakorda eurole üleminekul 2011. a teisen dati eurodeks (3200 eurot). 2015. aasta 1. jaanuarist lubab *KarS*-i üldosa kohaldada väärteo korral juriidilisele isikule maksimaalselt kuni 400 000 euro suurust rahatrahvi. Arvestades suunda karistumäärade osas, on asjakohane LTM-i rakendamiseks väljatöötatud eelnõus kehtiva loomatauditõrje seaduse ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse karistumäärasid juriidilistele isikutele tõsta enamusel juhtudel 10 korda (20 000 või 32 000 euroni) ja ühel juhul ka 15 korda (50 000 euroni), et tagada vastavus LTM-i ja määruse (EL) 2017/625 nõuetele kehtestada tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused. Selline karistumäär tõstmine on vajalik ka selleks, et ei tekiks olukord, kus õigusrikkumisega saadav potentsiaalne hüve ületab mitmekordselt maksimaalse karistumäära.

Vastutussätete ülevaatamisel ja hindamisel kaaluti, kas:

- 1) karistamist saab asendada haldussunni kohaldamisega;
- 2) nõude rikkumisel on tegu või toiming tehtud ja midagi enam muuta või tagantjärele parandada ei saa või ei ole enam võimalik puudust kõrvaldada;
- 3) karistamise nõue tuleneb direktiivist või EL-i määrusest;
- 4) vastutussäte on juba *KarS*-iga kaetud.

Maksimaalsed karistumäärad on eelnõu kohaselt suuremad nendel koosseisudel, kus rikkumise korral on võimalik negatiivne otsene mõju looma või inimese tervisele või looma heaolule suur. Korrakaitseorgan saab kaalutusõigusena, pidades silmas kergendavaid ja raskendavaid asjaolusid, võimalust mõjutada süüdlast süütegude edasisest toimepanemisest hoiduma, õiguskorra kaitsmise huvisid ning eri- ja üldpreventsiooni eesmäärke, otsustada, kui suurt rahatrahvi ta igal konkreetsel juhtumil kohaldab. Ka on vastutussätteid eelnõus võrreldes kehtiva loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadusega välja jäetud, sest nende nõuete rikkumiste korral on tõhusam haldussunni kohaldamine. Nii puudub eelnõus võrreldes kehtiva loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadusega näiteks vastutus saadetistest teatamise kohustuse täitmata jätmise eest.

Loomatauditõrje seaduse ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse vastutussätete kaasajastamisel vaadeldi perioodi 2011–2020. Kehtivas loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduses on 4 vastutussätet, millest perioodil 2011–2020 leidis kasutust kaks (tabel 1). Karistusi määrati veterinaarnõuete rikkumise (6 korda) ja teatamiskohustuse täitmata jätmise eest (5 korda). Loomatauditõrje seaduses on üheksa vastutussätet, millest leidis kasutust sel ajavahemikul kuus (tabel 2). Kõige enam karistusi määrati loomade, loomsete saaduste ning loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete veo ning loomsete saaduste ning loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete käitlemise või mittenõuetekohase toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise (10 korda) ja loomataudi kahtluse korral või loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete eiramise ning loomatauditõrje eeskirjade nõuete rikkumise eest (9 korda). Veterinaarkehtade seaduses on üks vastutussäte, mille alusel väärteomenetlusi pole viimase kümne aasta jooksul algatatud.

Tabel 1. Loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse vastutussätete kasutamine perioodil 2011–2020

	§ 60	§ 61	§ 62	§ 63
2020				
2019	1			
2018	1			
2017				
2016	1			
2015				
2014	1			1
2013	2			2
2012				
2011				2
KOKKU	6			5

Tabel 2. Loomatauditõrje seaduse vastutussätete kasutamine perioodil 2011–2020

	§ 58 ¹	§ 58 ²	§ 58 ³	§ 58 ⁴	§ 58 ⁵	§ 58 ⁶	§ 58 ^{7*}	§ 58 ⁸	§ 58 ⁹
2020									
2019									
2018					1				
2017				1		1			3
2016				1					3
2015						1			1
2014						2			
2013					1	1			
2012			5	1	1	2			
2011		2	2	4	1	3			2
KOKKU		2	7	7	4	10			9

* kehtetu alates 01.01.2008

Vastavalt KarS-ile on alates 2015. aastast võimalik väärteo korral kohaldada maksimaalse rahatrahvina füüsilisele isikule 300 trahviühikut ning juriidilisele isikule 400 000 eurot. Väärteokoosseisude hindamisel vaadati üle ka maksimaalsed karistumäärad. Arvestades üldist elukalliduse tõusu, on selge, et juriidilisele isikule ette nähtud maksimumtrahvimäär kuni 3 200 eurot ei täida enam oma karistusõiguslikku eesmärki. Otstarbekas on tõsta juriidilisele isikule

ettenähtud rahatrahvi ülemmäära. Ettevõtete majandusnäitajad, nii müügitulu kui kasuminäitajad, on 2018. aastaks võrreldes 2000. aastaga suurenenud umbes 15 korda.

LTM-i artikli 268 kohaselt tuleb liikmesriikidel kehtestada eeskirjad karistuste kohta, mida rakendatakse nimetatud määruse sätete rikkumise korral, ning võtta kõik vajalikud meetmed nende eeskirjade rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Määruse (EL) 2017/625 artikli 139 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid kehtestama määruse (EL) 2017/625 rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtma kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Kehtestatud karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Tõstes juriidilisele isikule määratava rahatrahvi maksimummäära, on sisuliselt võimalik vältida ülekriminaliseerimist – ka väärteo eest on võimalik juriidilisele isikule mõista tõsine karistus ning kriminaalvastutust ei ole tingimata vaja ette näha.

Väikeste rikkumiste korral üldjuhul väärteovastutust ette ei nähta ning pigem on karistusõiguslik sekkumine äärmuslik abinõu. Uued kõrgemad rahatrahvimäärad ei tähenda, et vastavate rikkumiste eest mõistetavad karistused peavad saama maksimummääras rakendatud. Pigem annab see paindliku võimaluse rakendada sellise suurusega rahatrahvi, mis tegelikult täidaks oma eesmärgi ehk sunniks kohustatud isikut täitma seaduse nõudeid. Rikkumise eest karistust mõistes tuleb arvestada konkreetseid asjaolusid: isiku süüd, kergendavaid ja raskendavaid asjaolusid, eri- ja üldpreventsiooni jne. Samadest põhimõtetest on lähtunud ka kehtiva õiguse rakendamisel. Eelnõu kohaselt on maksimaalsed rahatrahvimäärad kõrgemad selliste rikkumiste korral, kus rikkumisega on põhjustatud otsene mõju looma või inimese tervisele või looma heaolule. Näiteks eriti ohtliku loomataudi ohu, kahtluse ja puhkemise korral rakendatavate meetmete eiramise ning loomatauditõrje nõuete rikkumise eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse eelnõu kohaselt rahatrahviga kuni 50 000 eurot.

Kogu EL-is kasutatakse enim loomi põllumajandussektoris, kus on vähemalt kaks miljardit lindu (kanad, munakanad, kalkunid jm) ning 334 miljonit imetajat (sead, lambad, kitsed, kariloomad, karusloomad jm). Eestis on põllumajandussektoris 10 387 loomapidajat. Loomahaiguste puhangute mõjud võivad olla väga erinevad, kujutades tavaliselt otsest ohtu loomade ja tihti ka rahvatervisele. Ometi võib esineda ka teisi, kaudseid kahjulikke mõjusid, nagu majanduslikud või sotsiaalsed mõjud, sealhulgas loomakasvatajate ja seotud tööstusharude kulud, mis tulenevad haigusega toimetulemisest ja äritegevuse häiretest, avaliku sektori kulud seoses haiguse tõrje ja seirega ning muutused tarbimisharjumustes. Tihti mõjutavad haiguspuhangud oluliselt ka loomade ja loomsete saaduste rahvusvahelist kaubandust. Näiteks sigade Aafrika katku puhangutega seoses hukati Eestis kolme aasta jooksul üle 42 000 sea. See oli aga ainult osa kahjust, mis kaasnes taudi jõudmisega farmidesse. Taudi leviku tõttu rakendus Eesti loomapidajatele keeld loomade viimiseks teistesse piirkondadesse ja teistesse riikidesse. Samuti ei tohtinud Eestist välja viia sealiha ja -tooteid. Kui loomataud levib nii kodu- kui metsloomapopulatsioonis, võib selline majanduslik mõju jätkuda aastaid. Sigade Aafrika katku jõudmine Saksamaale 2020. aastal tähendas täiendavat majanduslikku kahju ka Eesti tootjatele. Kuna Saksamaale kehtestati ekspordipiirangud ja varem EL-ist eksporditav sealiha jäi EL-i turule, langes Euroopa sealiha börsihind ja seega langes ka Eestis kokkuostuhind drastiliselt peaaegu selle tasemeni, mis see oli aastatel 2015–2017, kui Eestis oli sigade Aafrika katku puhang.

Eelnõu § 96. Veterinaararsti kohustuste täitmata jätmine

Veterinaararsti kohustuste täitmata jätmise või mittedõuetekohase täitmise eest on rahatrahv kuni 200 trahviühikut. Trahvimäära ei ole võrreldes kehtiva õigusega muudetud.

Sätet rakendatakse käesoleva seaduse §-s 19 sätestatud veterinaararsti kohustuste täitmata jätmise korral. Veterinaararst on kohustatud lähtuma oma tegevuses ka määruse (EL) 2016/429 artikli 12 nõuetest.

Eelnõu § 97. Loomade pidamise, sealhulgas bioturvalisuse veterinaarnõuete nõuete rikkumine

Eelnõu § 97 lõike 1 kohaselt on loomade pidamise veterinaarnõuete rikkumise eest rahaträhv kuni 200 trahviühikut. Lõikes 2 on sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, rahaträhv kuni 20 000 eurot. Füüsilise isiku trahvimäär ei ole võrreldes kehtivaga muudetud. Juriidilise isiku trahvimäär on tõstetud kümme korda võrreldes kehtiva õigusega.

Sätet rakendatakse eelnõu §-s 36 ja §-s 37 sätestatud loomade pidamise nõuete rikkumise korral.

Eelnõu § 98. Loomade jälgitavuse kohustuse rikkumine

Eelnõu § 98 lõike 1 kohaselt on loomade identifitseerimis- ja registreerimiskohustuse täitmata jätmise või mittenõuetekohase täitmise eest rahaträhv kuni 200 trahviühikut. Lõike 2 kohaselt on sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, rahaträhv kuni 20 000 eurot. Füüsilise isiku trahvimäär ei ole võrreldes kehtivaga muudetud. Juriidilise isiku trahvimäär on tõstetud kümme korda võrreldes kehtiva õigusega.

Sätet rakendatakse §-des 30–33 sätestatud nõuete rikkumise korral. Loomade jälgitavuse nõuded on sätestatud ka määruses (EL) 2016/429 ja komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/2035.

Eelnõu § 99. Loomanäituse, -võistluse, -laada ja -oksjoni või loomade kokkutoomisega seotud muu avaliku ürituse korraldamise ning loomade liikumise, sealhulgas loomadega kauplemise, loomade ekspordi ja Eestisse toimetamise veterinaarnõuete rikkumine

Eelnõu § 99 lõike 1 kohaselt on loomanäituse, -võistluse, -laada või -oksjoni või loomade kokkutoomisega seotud muu avaliku ürituse korraldamise või loomade liikumise, sealhulgas loomadega kauplemise, loomade ekspordi ja Eestisse toimetamise veterinaarnõuete rikkumise eest rahaträhv kuni 200 trahviühikut. Lõike 2 kohaselt on sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, rahaträhv kuni 20 000 eurot. Füüsilise isiku trahvimäär ei ole võrreldes kehtivaga muudetud. Juriidilise isiku trahvimäär on tõstetud kümme korda võrreldes kehtiva õigusega.

Sätet rakendatakse §-s 38, §-des 44 ja 45 loomade osas ning §-s 46 sätestatud nõuete rikkumise korral. Loomade liikumise nõuded on sätestatud ka määruses (EL) 2016/429 ja komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2020/688.

Eelnõu § 100. Looma ja loomse saaduse veo ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemise või transiidil oleva kauba vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumine

Eelnõu § 100 lõikes 1 sätestatakse, et looma ja loomse saaduse veo ja loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või transiidil oleva kauba vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise eest karistatakse rahaträhviga kuni 200 trahviühikut. Füüsilise isiku trahvimäär ei ole võrreldes kehtivaga muudetud. Eelnõu § 100 lõikes 2 sätestatakse, et loomade, loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali veo ja loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või transiidil oleva kauba vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise eest, kui see on toime pandud viisil, mis ohustab inimese tervist või keskkonda, karistatakse rahaträhviga kuni 300 trahviühikut.

Tegemist on uue rikkumise koosseisuga, mille eesmärk on eraldi välja tuua ja tõkestada isikute tegevusi looma, loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali veo korral ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemise või transiidil oleva kauba vabatsoonis või tollilaos ladustamisel viisil, mis on kõrgema riskiga inimeste ja loomade tervisele ja looduskeskkonnale.

Eelkõige on kõrgema riskiga tegevuseks vedu või käitlemine, millega kaasneb mitte teoreetiline, vaid tegelik ohtliku loomataudi või haigusetekitajate leviku oht ja loomade või inimeste haigestumise oht.

Eelnõu § 100 **lõikes 3** sätestatakse, et looma, loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali veo ja loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või transiidil oleva kauba vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 eurot. Juriidilise isiku trahvimäära on tõstetud kümme korda võrreldes kehtiva õigusega.

Eelnõu § 100 **lõikes 4** sätestatakse, et looma, loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali veo ja loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või transiidil oleva kauba vabatsoonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise eest, kui see on toime pandud viisil, mis ohustab inimese tervist või keskkonda ja kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

Tegemist on uue rikkumise koosseisuga, mille eesmärk on eraldi välja tuua ja tõkestada isikute tegevusi looma, loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali veo korral ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemise või transiidil oleva kauba vabatsoonis või tollilaos ladustamisel viisil, mis on kõrgema riskiga inimeste ja loomade tervisele ja looduskeskkonnale. Eelkõige on kõrgema riskiga tegevuseks vedu või käitlemine, mida korraldab juriidiline isik ja millega kaasneb mitte teoreetiline, vaid tegelik ohtliku loomataudi või haigusetekitajate leviku oht ja loomade või inimeste haigestumise oht.

Sätet rakendatakse §-des 39–41 ning § 42 lõikes 9 sätestatud nõuete rikkumise korral. Transiidil oleva kauba vabatsoonis või tollilaos ladustamise nõuded on sätestatud ka määruses (EL) 2017/625 ja sellel alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides.

Eelnõu § 101. Loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjaliga kauplemise, nende ekspordi ja Eestisse toimetamise ning heina ja põhu Eestisse toimetamise veterinaarnõuete rikkumine

Eelnõu § 101 **lõikes 1** sätestatakse, et loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjaliga kauplemise, nende ekspordi ja Eestisse toimetamise ning heina ja põhu Eestisse toimetamise veterinaarnõuete rikkumise eest karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut. **Lõikes 2** sätestatakse, et loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjaliga kauplemise, nende ekspordi ja Eestisse toimetamise ning heina ja põhu Eestisse toimetamise veterinaarnõuete rikkumise eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 eurot. Füüsilise isiku trahvimäära ei ole võrreldes kehtivaga muudetud. Juriidilise isiku trahvimäära on tõstetud kümme korda võrreldes kehtiva õigusega.

Sätet rakendatakse juhtudel kui isik rikub §-des 42, 44 ja 47 sätestatud loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjaliga kauplemise, nende ekspordi ja Eestisse toimetamisega ning heina ja põhu Eestisse toimetamisega seotud veterinaarnõudeid. Loomse saaduse, loomse paljundusmaterjali ning heina ja põhu EL-i toimetamisega seotud nõuded on sätestatud ka määruses (EL) 2017/625 ja sellel alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktides ja rakendusaktides.

Eelnõu § 102. Looma, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali kohta väljastatud sertifikaadi kasutamise ja asendamise või koera, kassi ja valgetuhkru identifitseerimisdokumendi kasutamise nõuete rikkumine

Eelnõu § 102 **lõike 1** kohaselt karistatakse looma, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali kohta väljastatud sertifikaadi kasutamise ja asendamise või koera, kassi ja valgetuhkru identifitseerimisdokumendi kasutamise nõuete rikkumise eest rahatrahviga kuni 200 trahviühikut. **Lõike 2** kohaselt on sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik,

rahatrahv kuni 20 000 eurot. Füüsilise isiku trahvimäär ei ole võrreldes kehtivaga muudetud. Juriidilise isiku trahvimäär on tõstetud kümme korda võrreldes kehtiva õigusega.

Looma, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali kohta väljastatud sertifikaadi kasutamise ja asendamise nõuded on sätestatud määruses (EL) 2017/625 ja sellel alusel vastu võetud rakendusaktides. Sätet rakendatakse §-s 33 sätestatud identifitseerimisdokumendi ehk lemmikloomapassi kasutamise seotud rikkumiste korral. Koera, kassi ja valgetuhkru identifitseerimisdokumendi kasutamise nõuded on sätestatud ka määruses (EL) nr 576/2013.

Eelnõu § 103. Loomataudi põhjustava haigusetekitaja ning vaktsiini ja muu bioloogilise toote käitlemise nõuete rikkumine

Eelnõu § 103 **lõike 1** kohaselt karistatakse loomataudi põhjustava haigusetekitaja ning vaktsiini ja muu bioloogilise toote käitlemise nõuete rikkumise eest rahatrahviga kuni 300 trahviühikut. **Lõike 2** kohaselt sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot. Tegemist on uue vastutussättega, mille eesmärk on tõkestada isikute tegevusi, mis lähevad vastuollu määruse (EL) 2016/429 artikli 16 kohaseid bioturvalisuse, bio-ohutuse ja bio-ohjamise nõuetega.

Sätet rakendatakse §-s 52 sätestatud nõuete rikkumise korral.

Eelnõu § 104. Loomataudi kahtlusest ja diagnoosimisest, sealhulgas peetavate loomade ulatuslikust haigestumisest või hukkumisest teavitamise nõuete rikkumine

Tegemist on vastutussättega, mille eesmärk on eraldi välja tuua ja tõkestada rikkumised, mille puhul isik jätab loomataudi kahtlusest või diagnoosimisest teavitamata, takistades sellega Põllumajandus- ja Toiduametil õigeaegselt loomataudi ennetamise ja tõrje meetmete rakendamist.

Eelnõu § 104 **lõike 1** kohaselt karistatakse loomataudi kahtlusest ja diagnoosimisest, sealhulgas peetavate loomade ulatuslikust haigestumisest või hukkumisest teavitamise nõuete rikkumise eest rahatrahviga kuni 300 trahviühikut. **Lõike 2** kohaselt sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, on rahatrahv kuni 32 000 eurot. Füüsilise isiku trahvimäär ei ole võrreldes kehtivaga muudetud. Juriidilise isiku trahvimäär on tõstetud kümme korda võrreldes kehtiva õigusega.

Sätet rakendatakse §-s 49 sätestatud nõuete rikkumise korral.

Eelnõu § 105. Eriti ohtliku loomataudi ohu, kahtluse ja puhkemise korral loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete eiramise ning loomatauditõrje nõuete rikkumine

Eelnõu § 105 **lõike 1** kohaselt karistatakse eriti ohtliku loomataudi ohu, kahtluse ja puhkemise korral loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete eiramise ning loomatauditõrje nõuete rikkumise eest rahatrahviga kuni 300 trahviühikut. **Lõike 2** kohaselt sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, on rahatrahv kuni 50 000 eurot. Füüsilise isiku trahvimäär ei ole võrreldes kehtivaga muudetud. Juriidilise isiku trahvimäär on tõstetud 15 korda võrreldes kehtiva õigusega. Võrreldes teiste vastutussätetega tõsteti selle puhul maksimaalset trahvimäära rohkem, sest nende nõuete rikkumine võib oma olemuselt kaasa tuua oluliselt suuremat kahju.

Sätet rakendatakse §-des 57-59 sätestatud nõuete rikkumise korral.

Eelnõu § 106. Kohustuslikult tõrjutava ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi ennetamiseks ja tõrjeks rakendatavate meetmete eiramise ning loomatauditõrje nõuete rikkumine

Eelnõu § 106 lõike 1 kohaselt karistatakse kohustuslikult tõrjutava ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete eiramise ning loomatauditõrje nõuete rikkumise eest rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

Lõike 2 kohaselt karistatakse sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

Edaspidi on sätestatud eraldi karistused rikkumiste eest, mis on seotud kohustuslikult tõrjutava ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi tõrjemeetmete rikkumisega. Sätet rakendatakse §-s 55 sätestatud nõuete rikkumise korral.

Eelnõu § 107. Menetlus

Eelnõu § 107 lõikes 1 sätestatakse looma, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali konfiskeerimise alused. Põllumajandus- ja Toiduamet või kohus võib kohaldada käesoleva seaduse alusel loomade, loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali veo ja loomse saaduse ning loomse paljundusmaterjali käitlemise või toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsõonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise eest, kui see on toime pandud viisil, mis ohustab inimese tervist või keskkonda, vääртеo toimepanemise vahetuks objektiks olnud looma, loomse saaduse või loomse paljundusmaterjali konfiskeerimist vastavalt karistusseadustiku §-le 83. Lõikes 2 sätestatakse vääртеgude menetleja.

Käesoleva seaduse §-des 96–106 sätestatud vääртеgude kohtuväline menetleja on Põllumajandus- ja Toiduamet.

8. peatükk. Rakendussätted

1. jagu. Üleminekusätted

Eelnõu § 108. Veterinaararsti kohustused

Käesoleva seaduse jõustumise ajal tegutsev veterinaararst täidab eelnõu § 19 lõike 1 punktis 6 sätestatud aruannete esitamise kohustust alates 2021. aasta 21. oktoobrist. Veterinaararst peab eelnõu kohaselt pidama arvestust haigusjuhtumite, tehtud ravi- ja muude menetluste ning kasutatud veterinaaravimite kohta õigusaktides kehtestatud korras. Samuti peab ta esitama selle arvestuse kohta aruandeid Põllumajandus- ja Toiduametile. Eelnõu § 19 lõike 2 kohaselt sätestatakse veterinaarteenuse osutamise kohta arvestuse pidamise ja aruande esitamise täpsem kord maaeluministri määrusega. Tegemist on uue kohustusega ning kavandatud kuue kuu pikkune üleminekuajag on vajalik nõuetekohase arvestuse sisseseadmiseks ja uute nõuete kohaste aruannete esitamiseks.

Eelnõu § 109. Loomatauditõrje seaduse kohaselt teatamiskohustuse ja loakohustuse täitnud isikud

Eelnõu § 109 lõike 1 kohaselt loetakse eelnõu § 24 kohane teatamiskohustus täidetuks, kui isik on täitnud enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 19⁶ kohaselt teatamiskohustuse.

Eelnõu § 109 lõike 2 kohaselt loetakse eelnõu § 25 kohane tegevusloakohustus täidetuks, kui isik on täitnud enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 19¹ kohaselt tegevusloakohustuse.

Eelnõu § 109 lõike 3 kohaselt loetakse teatamiskohustus täidetuks isikul, kellel on loomatauditõrje seaduse § 19¹ kohane tegevusluba, mille puhul alates veterinaarseaduse jõustumisest on tegevusloakohustuse asemel teatamiskohustus.

Lõigete 1–3 eesmärk on tagada isikutele, et nende ettevõtte on uue seaduse mõistes nõuetekohane. Määruse (EL) 2016/429 ja selle delegeeritud ja rakendusaktidega nõutavad täiendavad andmed

esitatakse üldises korras. Sätted on kooskõlas määruse (EL) 2016/429 artikliga 279, mille kohaselt ettevõtted ja ettevõtjad, kes on registreeritud või heaks kiidetud vastavalt direktiivile 64/432/EMÜ, direktiivile 88/407/EMÜ, direktiivile 89/556/EMÜ, direktiivile 90/429/EMÜ, direktiivile 91/68/EMÜ, direktiivile 92/65/EMÜ, määrusele (EÜ) nr 1760/2000, määrusele (EÜ) nr 21/2004, direktiivile 2006/88/EÜ, direktiivile 2008/71/EÜ, direktiivile 2009/156/EÜ või direktiivile 2009/158/EÜ, enne sama määruse kohaldamise alguskuupäeva, loetakse määruse (EL) 2016/429 alusel vastavalt nõutule kas registreerituks või heakskiidetuks. Määruse (EL) 2019/2035 artiklites 85–88 on üleminekusätted seoses registrite, lemmikloomapasside, loomade identifitseerimise ja ettevõtjate teavitus- ning tegevusloa kohustusega. Nimetatud õigusaktide viited on avatud käesolevas seletuskirjas §-de 25 ja 26 selgitavas osas.

Eelnõu § 109 **lõike 4** kohaselt loetakse teatamiskohustus täidetuks isikul, kes on enne veterinaarseaduse jõustumist ja pärast 2021. aasta 21. aprilli täitnud määruse (EL) 2016/429 artikli 84 kohaselt registreerimiskohustuse. Rakendussäte on vajalik seoses asjaoluga, et määrust (EL) 2016/429 kohaldatakse alates 2021. aasta 21. aprillist, kuid veterinaarseaduse jõustumine on eelnõu kohaselt kavandatud 2021. aasta 1. juulist. Nimetatud ajavahemikul enda ettevõttest teatanud isikul, kes soovib alustada tegutsemist oma ettevõttes, millele on määruse (EL) 2016/429 artiklis 84 ette nähtud registreerimise kohustus, loetakse rakendussäte kohaselt täidetuks veterinaarseaduse § 24 kohane teatamiskohustus.

Eelnõu § 109 **lõike 5** kohaselt loetakse tegevusloakohustus täidetuks isikul, kes on enne veterinaarseaduse jõustumist ja pärast 2021. aasta 21. aprilli saanud oma ettevõttele heakskiidu määruse (EL) 2016/429 artikli 94 kohaselt. Rakendussäte on vajalik seetõttu, et määrust (EL) 2016/429 kohaldatakse alates 2021. aasta 21. aprillist, kuid veterinaarseaduse jõustumine on eelnõu kohaselt kavandatud 2021. aasta 1. juulist. Kui nimetatud ajavahemikul soovib isik alustada tegevust oma ettevõttes, mis tuleb määruse (EL) 2016/429 artikli 94 kohaselt enne tegevuse alustamist heaks kiita, siis ta taotleb heakskiitu eelnimetatud määruse alusel ning saadud heakskiidu puhul loetakse tema veterinaarseaduse § 25 kohane tegevusloakohustus täidetuks.

Eelnõu § 110. Haldusleping põllumajanduslooma märgistamiseks kasutatavate identifitseerimisvahendite väljastamiseks

Eelnõu § 110 kohaselt kehtib enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse alusel sõlmitud ja käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv põllumajanduslooma märgistamiseks kasutatavate identifitseerimisvahendite väljastamiseks sõlmitud haldusleping kuni selle kehtivusaja lõpuni.

Eelnõu § 111. Individuaalsed märgistusvahendid

Eelnõu §-s 111 sätestatakse üleminekusäte individuaalsete märgistusvahendite kohta. Enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse alusel loomale paigaldatud individuaalne märgistusvahend loetakse heakskiidetuks määruse (EL) 2019/2035 artikli 48 lõike 3 punkti b, artikli 59 lõike 2 punkti b, artikli 70 punkti b, artikli 75 lõike 1 punkti b ja artikli 76 lõike 2 punkti b kohaselt.

Eelnõu § 112. Bioturvalisuse kava

Eelnõu § 112 kohaselt peab loomapidaja enne käesoleva seaduse jõustumist koostatud bioohutuskava viima kooskõlla bioturvalisuse kava nõuetega 2021. aasta 1. detsembriks.

Eelnõu § 113. Eesti Maaülikooliga sõlmitud halduslepingu kehtivus

Eelnõu § 113 kohaselt kehtib enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud veterinaarkorralduse seaduse alusel Eesti Maaülikooliga loomaarstiõppe kliinilise õppe korraldamisega seotud tegevuskulude katmise lisarahastamiseks sõlmitud ja käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv haldusleping kuni selle kehtivusaja lõpuni.

Eelnõu § 114. Veterinaararsti kutsetegevuse loa kehtivus

Eelnõu § 114 kohaselt kehtib käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv veterinaararsti kutsetegevuse luba kuni selle kehtivuse peatamiseni, kehtetuks tunnistamiseni või kehtetuks muutumiseni käesolevas seaduses sätestatud korras.

Eelnõu § 115. Veterinaararsti kutsetegevust kinnitava tõendi kehtivus

Eelnõu § 115 kohaselt kehtib enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud veterinaarkorralduse seaduse alusel antud ja käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv veterinaararsti kutsetegevust kinnitav tõend kuni selle kehtivusaja lõpuni.

Eelnõu § 116. Veterinaararstide register

Eelnõu § 116 kohaselt käsitatakse käesoleva seaduse §-s 21 nimetatud veterinaararstide registrina enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud veterinaarkorralduse seaduse § 22¹ alusel asutatud riiklikku veterinaararstide registrit.

Eelnõu § 117. Põllumajandusloomade register

Eelnõu § 117 kohaselt käsitatakse käesoleva seaduse §-s 34 nimetatud põllumajandusloomade registrina enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 11 alusel asutatud põllumajandusloomade registrit.

Eelnõu § 118. Volitatud veterinaararstina tegutsemiseks sõlmitud halduslepingu kehtivus

Eelnõu § 118 kohaselt kehtib enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud veterinaarkorralduse seaduse alusel sõlmitud ja käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiva halduslepinguga veterinaararstile antud volitus kuni selle lõppemiseni käesolevas seaduses sätestatud korras.

Eelnõu § 119. Tunnitasa määra kohaldamine

Eelnõu § 119 kohaselt võetakse kuni 2021. aasta 31. detsembrini veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest tunnitasa enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud veterinaarkorralduse seaduse § 35³ lõike 8 alusel 2021. aastaks kehtestatud määras.

Eelnõu § 120. Volitatud laboratooriumi ja referentlaboratooriumi volituse kehtivus

Eelnõu § 120 kohaselt kehtib enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud veterinaarkorralduse seaduse alusel volitatud laboratooriumina ja riikliku referentlaboratooriumina tegutsemiseks antud ja käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtiv volitus kuni selle kehtetuks tunnistamiseni käesolevas seaduses sätestatud korras.

Eelnõu § 121. Piiripunktid

Määruse (EL) 2017/625 artikli 61 lõike 1 ja artikli 167 lõike 1 kohaselt tunnistati alates 2019. aasta 14. detsembrist kehtetuks piiripunktidele direktiivi 97/78/EÜ⁶⁴ artikli 6 ja direktiivi 91/496/EMÜ⁶⁵ artikli 6 kohaselt antud load, määruse (EÜ) nr 669/2009⁶⁶ artikli 5 ja direktiivi 2000/29/EÜ⁶⁷ artikli 13c lõike 4 kohased sisenemiskohtade määramised ja komisjoni määruse (EL) nr 284/2011⁶⁸ artikli 5 kohaste esimeste sissetoomiskohtade määramised. Sama määruse

⁶⁴ Nõukogu direktiiv 97/78/EÜ, milles sätestatakse kolmandatest riikidest ühendusse toodavate toodete veterinaarkontrolli põhimõtted (EÜT L 24, 30.01.1998, lk 9–30).

⁶⁵ Nõukogu direktiiv 91/496/EMÜ, millega nähakse ette ühendusse kolmandatest riikidest saabuvate loomade veterinaarkontrolli korraldamise põhimõtted ning muudetakse direktiive 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ ja 90/675/EMÜ (EÜT L 268, 24.09.1991, lk 56–68).

⁶⁶ Komisjoni 24. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 669/2009, millega rakendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 882/2004 seoses mitteloosse sööda ja toidu kõrgendatud rangusastmega ametliku kontrollimisega impordil ja muudetakse otsust 2006/504/EÜ (ELT L 194, 25.07.2009, lk 11–21).

⁶⁷ Nõukogu 8. mai 2000. aasta direktiiv 2000/29/EÜ taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta (EÜT L 169, 10.7.2000, lk 1–112).

⁶⁸ Komisjoni 22. märtsi 2011. aasta määrus (EL) nr 284/2011 Hiina Rahvabariigist ja Hiina Rahvabariigi Hongkongi erihalduspiirkonnast pärit või sealt lähetatud polüamiid- ja melamiinplastikust köögitarvete impordi eritingimuste ja üksikasjaliku korra kehtestamise kohta (ELT L 77, 23.3.2011, lk 25–29).

artikli 61 lõike 2 kohaselt võivad liikmesriigid muuta piiripunktide määramise otsuseid, määratud sisenemiskohti, sama artikli lõikes 1 osutatud sisenemiskohti ja esimesi sisetoomiskohti kooskõlas artikli 59 lõikega 1 tingimusel, et artiklis 64 osutatud miinimumnõuded on täidetud.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 61 lõike 2, loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse § 2 lõike 3 ja Vabariigi Valitsuse 28. aprilli 2004. a määruse nr 154 „Nõuded loomade ja loomsete saaduste impordiks ettenähtud piiripunktile ja piiripunktide lahtioleku ajad, piiripunktide Euroopa Komisjoni loetellu kandmise ja sealt väljaarvamise alused, nõuded menetlusele ja menetlemise kord” § 12 lõike 5 alusel määrati 2019. aastal piiripunktid uuesti.

Seoses veterinaarseaduse kehtestamisega ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse kehtetuks tunnistamisega loetakse eelnõu § 121 kohaselt enne 2019. aasta 14. detsembrit määratud piiripunkt määruse (EL) 2017/625 artikli 59 lõike 1 nõuete kohaselt määratud piiripunktiks.

2. jagu. Seaduste muutmine ja kehtetuks tunnistamine

Eelnõu 2. jagu käsitleb teiste seaduste muutmist ja kehtetuks tunnistamist. Seoses veterinaarseaduse kehtestamisega ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse (RT I, 01.07.2020, 5), loomatauditõrje seaduse (RT I, 01.07.2020, 6) ja veterinaarkorralduse seaduse (RT I, 01.07.2020, 37) kehtetuks tunnistamisega on rakendussätetes esitatud järgmiste seaduste muutmised.

Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduses (RT I, 03.06.2020, 7), **Eesti Maaülikooli seaduses** (RT I, 14.03.2019, 3) ja **halduskoostöö seaduses** (RT I, 16.06.2020, 4) asendatakse viide kehtivale veterinaarkorralduse seadusele viitega veterinaarseadusele.

Hädaolukorra seaduses (RT I, 17.05.2020, 3) asendatakse viide kehtivale loomatauditõrje seadusele viitega veterinaarseadusele.

Jahiseaduse (RT I, 10.07.2020, 91) §-dest 33 ja 33¹ asendatakse tekstiosa „piirkonda teenindavale volitatud veterinaarstile või järelevalveametnikule” tekstiosaga „Põllumajandus- ja Toiduametile”. Muudatus on seotud asjaoluga, et seoses veterinaarjärelevalve ülesannete ümberkorraldustega ei kuulu taudikahtlusega metsloomade leidudega tegelemine volitatud veterinaarsti tööülesannete hulka. Edaspidi tuleb sellistest leidudest teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit.

Loomakaitse seaduses (RT I, 10.07.2020, 58) asendatakse viited kehtivale loomatauditõrje seadusele viidetega veterinaarseadusele. Lisaks jäetakse § 20² lõikest 4 ja § 40 lõikest 3 välja tekstiosa „loomatauditõrje seaduse § 11 lõike 3 alusel asutatud”. Nimetatud sätetes viidatakse põllumajandusloomade registri asutamise alusele, mis ei ole enam asjakohane. Põllumajandusloomade register asutati 2000. aastal Vabariigi Valitsuse määrusega. Veterinaarseadusega ei asutata põllumajandusloomade registrit uuesti ning seaduses nimetatud põllumajandusloomade registrina käsitatakse enne veterinaarseaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 11 alusel asutatud põllumajandusloomade registrit.

Loomakaitse seaduses täiendatakse § 1 lõikes 4 sätestatud kaudset viidet haldusmenetluse seadusele. Täienduse kohaselt kohaldatakse loomakaitse seaduses ettenähtud haldusmenetlusele haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades määruse (EL) 2017/625, muude EL-i õigusaktide ja loomakaitse seaduse erisusi. Täiendus on vajalik, sest määruse (EL) 2017/625 puhul on tegemist raammäärusega, mis reguleerib nii riiklikku järelevalvet kui ka muu haldusmenetluse läbiviimist, mille käigus kontrollitakse loomade heaolunõudeid. Lisaks täiendatakse § 60 lõikega 2¹, milles tehakse täpsustav viide veterinaarseadusele. Viitamine veterinaarseadusele on vajalik selleks, et

oleks õiguslikult selge, et loomakaitseseaduses sätestatud nõuete täitmise üle Põllumajandus- ja Toiduameti teostatav riiklik järelevalve on veterinaarjärelevalve veterinaarseaduse tähenduses ning selle teostamisel tuleb järgida veterinaarseaduses ja määruses (EL) 2017/625 sätestatud korda. Veterinaarseaduse kohaselt teostatakse veterinaarjärelevalvet ja veterinaarkontrolli muu hulgas ka looma heaolu, looma pidamise ja avaliku näitamise üle. Veterinaarjärelevalvet ja veterinaarkontrolli ei teostata katseloomade kaitse nõuete täitmise üle. Sellekohane erand tuleneb määruse (EL) 2017/625 artikli 1 lõike 4 punktist b, milles on sätestatud, et ametliku kontrolli määrust ei kohaldata ametliku kontrolli suhtes, mille eesmärk on kontrollida, kas täidetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/63/EL nõudeid. Kehtiva loomakaitseseaduse § 60 lõikes 3 on täpsustatud, et katseloomade kaitse nõuete täitmise üle riikliku järelevalve teostamisel kohaldatakse lisaks loomakaitseseaduse 10. peatükis sätestatud nõuetele ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/63/EL artiklis 34 sätestatud nõudeid.

Mahepõllumajanduse seaduses (RT I, 08.12.2020, 2) asendatakse viited loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadusele ning veterinaarkorralduse seadusele viidetega veterinaarseadusele.

Põllumajandusloomade aretuse seaduses (RT I, 01.07.2020, 10) § 6 lõikest 4 ja § 11 lõikest 5 jäetakse välja tekstiosa „loomatauditõrje seaduse § 11 lõike 3 alusel asutatud”. Nimetatud sätetes viidatakse põllumajandusloomade registri asutamise alusele, mis ei ole enam asjakohane. Põllumajandusloomade register asutati 2000. aastal Vabariigi Valitsuse määrusega. Veterinaarseadusega ei asutata põllumajandusloomade registrit uuesti ning seaduses nimetatud põllumajandusloomade registrina käsitatakse enne veterinaarseaduse jõustumist kehtinud loomatauditõrje seaduse § 11 alusel asutatud põllumajandusloomade registrit.

Riigilõivuseaduse (RT I, 01.07.2020, 14) esimese muudatusega asendatakse viide kehtivale veterinaarkorralduse seadusele viitega veterinaarseadusele.

Teise muudatusega muudetakse riigilõivuseaduse § 248¹ punkti 6, milles sätestatakse riigilõivu määr turba ekspordi fütosanitaarsertifikaadi, reekspordi fütosanitaarsertifikaadi ja ekspordieelse sertifikaadi saamisega seotud toimingute tegemise eest. Muudatuse kohaselt tasub ettevõtja riigilõivu kuni 100 kuupmeetri turba kohta 10 eurot ja üle 100 kuupmeetri turba kohta 17 eurot.

Riigilõivuseaduse § 248¹ kohaselt koosneb ekspordi fütosanitaarsertifikaadiga, reekspordi fütosanitaarsertifikaadiga ja ekspordieelse sertifikaadiga seotud toimingute tegemise eest tasutav riigilõiv ekspordi fütosanitaarsertifikaadi, reekspordi fütosanitaarsertifikaadi ja ekspordieelse fütosanitaarsertifikaadi taotluse läbivaatamise riigilõivust (13 eurot) ning riigilõivust, mille suurus arvutatakse vastavalt sellele kaubakategooriale, mille puhul taotletakse fütosanitaarsertifikaati.

Riigilõivu suurus arvutatakse, arvestades Põllumajandusameti kulu, mis kaasneb fütosanitaarsertifikaadi saamise taotluse läbivaatamisega, taimetervise kontrolli toimingute tegemisega ning kaubasaadetise kontrollimisega. Keskmiselt kulub Põllumajandusametil fütosanitaarsertifikaadi saamisega seotud toimingute tegemiseks 5,5 töötundi, millest 1,5 tundi kulub taotluse läbivaatamisele ja 4 tundi taimetervise kontrolli toimingutele (inspekterimine, proovide võtmine, vedu). Mitmete kaubakategooriate puhul, nagu näiteks turvas, sõltub fütosanitaarsertifikaadi saamisega seotud toimingute kulu kauba laadist ning partii suurusest.

Eelnõuga muudetakse kehtivat riigilõivu määra, sätestades, et kuni 100 kuupmeetri turba kohta tasutakse riigilõivu senise 20 euro asemel edaspidi 10 eurot. Kui turbapartii, mille kohta taotletakse fütosanitaarsertifikaadi väljastamist, on suurem kui 100 kuupmeetrit, tasutakse riigilõivu 17 eurot. Muudatuse tingib asjaolu, et kehtiv riigilõivu määr ületab turba kohta fütosanitaarsertifikaadi väljastamisega seotud toimingute kulud. Kehtiva määra arvutamisel võeti

arvesse 2018. aastal laekunud fütosanitaarsertifikaadi väljastamisega seotud toimingute tegemise eest laekunud riigilõivud, mis olid väiksemad kui riigi tegelikud fütosanitaarsertifikaadi väljastamisega seotud toimingute kulud. Riigi kulu, mis tuleneb taimetervise järelevalvetoimingute tegemisest, on kokkuvõttes sama, millega varem arvestatud. Riigilõivu määra kehtestamisel 1. juulil 2020. aastal jäi turba puhul tähelepanuta, et ekspordi fütosanitaarsertifikaadiga, reekspordi fütosanitaarsertifikaadiga ja ekspordieelse sertifikaadiga seotud toimingute tegemisel ei kontrollita kõiki partiisid eraldi. Lisaks esineb ka üksikuid erandlikult suuri saadetisi, mille puhul kehtiv lõiv ületaks tegelikke kulusid mitu korda.

Muudatuse vajadust rõhutasid ka MTÜ Eesti Turbaliit ja Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, kes on arvamisel, et kehtiv riigilõivu määr turba ekspordi fütosanitaarsertifikaadiga, reekspordi fütosanitaarsertifikaadiga ja ekspordieelse sertifikaadiga seotud toimingute tegemise eest on liiga kõrge ega vasta tegelikele Põllumajandusameti poolt tehtavate toimingute kuludele. Seoses nimetatud organisatsioonide pöördumisega vaatas Maaeluministerium üle turba kontrollimisega kaasnevad kulud ning on arvamisel, et turbale kehtivat riigilõivu määra tuleb alandada ja riigilõivu arvestamist lihtsustada. Lihtsustamine on võimalik, kui loobuda iga järgmise 100 kuupmeetri kohta erineva lõivu kehtestamisest. Enamus eksporditavatest turba partiidest on suurusega kuni 100 kuupmeetrit, mistõttu mõjutaks muudatus väikest osa partiidest, kuid muudaks arvestuse oluliselt lihtsamaks.

Arvestades eeltoodut, oleks kuni 100-kuupmeetrise turbapartii puhul riigilõiv kokku 23 eurot (see on riigilõiv 13 eurot fütosanitaarsertifikaadi taotluse menetlemise eest ja 10 eurot selle kaubakategooria partii eest, mille kohta fütosanitaarsertifikaati taotletakse) ja üle 100 kuupmeetri suuruse partii puhul 30 eurot (see on riigilõiv 13 eurot fütosanitaarsertifikaadi taotluse menetlemise eest ja 17 eurot selle kaubakategooria partii eest, mille kohta fütosanitaarsertifikaati taotletakse).

Söödaseaduse (RT I, 01.07.2020, 16) § 16 lõikes 2 asendatakse viide loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadusele viitega veterinaarseadusele. Söödaseaduse § 6 täiendatakse lõigetega 5¹ ja 5². Lõike 5¹ kohaselt toimub loomsete kõrvalsaaduste käitlemine söödaks, sealhulgas söödamaterjaliks, lemmikloomatoiduks ja karusloomade söödaks veterinaarseaduses sätestatud alustel ja korras. Söodamaterjalile, lemmikloomatoidule ja karusloomade söödale kohalduvad söödaseaduses sätestatud nõuded. Lõikes 5² määratletakse loomse kõrvalsaaduse mõiste viitega määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 3 punktile 1, mille kohaselt on loomsed kõrvalsaadused loomade terved kehad või nende osad, loomsed saadused või muud loomset päritolu saadused, mis ei ole ette nähtud inimtoiduks, sh munarakud, embrüod ja sperma. Uus termin lisatakse seadusesse selguse huvides. Seoses nimetatud muudatusega jäetakse § 6 lõikest 6 välja tekstiosa „, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1–33),”.

Söödaseaduses muudetakse § 17 lõike 2 sõnastust, viies selle kooskõlla määruse (EL) 2017/625 artiklis 87 sätestatud terminiga „ametlik sertifikaat”. Seega sööda eksportimise korral väljastab Põllumajandus- ja Toiduamet sööda nõuetekohasust tõendava sertifikaadi. Paragrahvi 17 täiendatakse lõigetega 3–6 eesmärgiga rakendada määruse (EL) 2017/625 artikleid 86–89, mis reguleerivad sööda eksportimisel väljastatavate sertifikaatidega seonduvat. Selleks et Põllumajandus- ja Toiduametil oleks aega kontrollida eksporditava kauba nõuetekohasust, kehtestatakse kohustus esitada taotlus sertifikaadi saamiseks vähemalt 48 tundi enne sööda eksportimist. Seejuures on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus nõuda taotlejalt vajalike andmete esitamist ka sihtriigi keeles. Sellisteks andmeteks võivad olla näiteks taotleja nimi, isiku- või registrikood, taotleja ettevõtte aadress, taotleja sidevahendite kontaktandmed, kaubasaadetise sihtkoha aadress ja muud andmed. Taotluse vorm avalikustatakse Põllumajandus- ja Toiduameti

veebilehel. Selleks et tõhustada ja kiirendada menetlust, sätestatakse nõue, et taotlus peab sisaldama asjakohaseid andmeid, mis võimaldavad teha ametlikku kontrolli ja täita sertifikaadi vormi. Samuti täiendatakse § 17 sertifikaadi väljastamisest keeldumise alustega, et oleks selge, mis juhtudel täpselt keeldutakse sertifikaati väljastamast.

Eelnõu kohaselt muudetakse söödaseaduse § 29 lõiget 1, mille eesmärk on viia see paremini kooskõlla Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/625 artikliga 138. Nimelt kehtiva § 29 lõike 1 kohaselt saab pädev asutus kohaldada artiklis 138 sätestatud meetmeid üksnes mittenõuetekohase sööda avastamise korral. Nimetatud artikkel ei näe ette sellist kitsendavat rakendust, vaid sätestab üldiselt, et kui rikkumine on tuvastatud, siis kohaldab pädev asutus sätestatud meetmeid. Näiteks juhul, kui tuvastatakse nõuete rikkumine käitlemisruumis, -seadmetel või muus kohas, tuleb samuti kohaldada artiklis 138 sätestatud meetmeid. Muudatusega laiendatakse meetmete kasutamise rakendusala ka sööda mittenõuetekohasele käitlemisele ja söötmisele.

Lisaks muudetakse söödaseaduses söödajärelevalvetasu käsitlevaid sätteid. Eelnõu kohaselt asendatakse § 29¹ lõikes 1 tekstiosa „, sööda käitlemise ja söötmise” sõnadega „ja sööda käitlemise”. Alates 1. jaanuarist 2020. a tehtavate sööda ametlike kontrollide tegemise eest tasutav riigilõiv asendati tunnipõhise järelevalvetasuga. Selle muudatusega on ekslikult järelevalvetasu maksimisest vabastamata jäänud toidu tootmiseks peetavate loomade söötmisega tegelevad põllumajandustootjad, sest nimetatud käitlejad ei olnud ka riigilõivu kohustuslased.

Eelnõuga täpsustatakse § 29¹ lõikes 3 söödajärelevalve tasu (tunnitasu) kohaldamisala. Nimetatud tasu ei võeta söödaseaduse alusel teatamis- või loakohustusega ja teatamis- või loakohustuse täitnud ettevõtja loomset kõrvalsaadust sisaldava sööda käitlemise ettevõtte nõuetekohasuse hindamisega seotud veterinaarjärelevalve toimingute tegemise eest ega määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõike 2 punkti a alusel kehtestatud loetelus nimetatud sööda Eestisse toimetamise järelevalvetoimingute eest, sest nende tegevuste puhul kohaldatakse veterinaarseaduse asjakohaseid sätteid. Paragrahvi 29³ lõike 3 muudatusega sätestatakse, et järelevalveametniku kulutatud aeg arvestatakse poole tunni täpsusega. See võimaldab toimingutele kulunud aega täpsemalt arvestada ning on tavapärasel juhul käitlejale soodsam, kuna 1–30 minutit kestva toimingute eest arvestatavat tasu ei loeta enam ühe tunni tasuks nagu kehtiva regulatsiooni kohaselt. Söödaseaduse § 29³ täiendatakse lõikega 6¹, millega muudetakse selgemaks imporditava mitteloomse sööda ametliku kontrolli eest järelevalvetasu kogumine. Ühe tollideklaratsiooni alusel järelevalvetoimingute tegemise eest kogutakse tasu tunnitase, sealjuures ei ole tähtis, mitme klassifikatsiooni alusel kaupu see sisaldab. Tasu arvestatakse järelevalvetoimingute tegemisele tegelikult kulunud aja järgi, nii nagu ka ülejäänud söödaseaduse alusel tehtavate järelevalvetoimingute puhul. Seega võib kohustatud isiku kontrolliks esitatav deklaratsioon sisaldada mitmeid kaubaartikleid, toimingute tegemise eest kogutakse tasu ühtse tasumäära alusel ning kaubaartiklite arv võib mõjutada vaid järelevalvetoimingute tegemise aega ja toimingute tegemise eest kogutava tasu suurust. Iga kaubaartikli eest eraldi tasu ei koguta.

Söödaseaduse § 29⁴ lõigetes 1–3¹ muudetud tasu maksmise korra sätete kohaselt koostab eelmise kalendrikuu jooksul tehtud toimingute eest otsuse Põllumajandus- ja Toiduamet. Otsus tehakse hiljemalt jooksva kuu 7. kuupäevaks eelmise kuu jooksul tehtud toimingute eest. Tähtaega on võrreldes kehtivas söödaseaduses sätestatud tähtajaga pikendatud, et mahtuda raamatupidamislikult eelneva kuu kohta tehtava aruandluse raamidesse. Paragrahvi 29⁴ lõike 2 kohaselt tehakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus kohustatud isikule teatavaks viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates elektroonilise kättetoimetamisega, kui isik on andnud selleks nõusoleku. Otsuse elektrooniliseks kättetoimetamiseks on vaja kohustatud isiku selgelt väljendatud nõusolekut. Eelnõus sätestatakse, et kui kohustatud isik on sellise nõusoleku andnud ja järelevalvetasu sissenõudmise otsus tehakse isikule teatavaks elektroonilise kättetoimetamisega, siis loetakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikule kätte toimetatuks, kui kohustatud

isiku e-posti aadressil on saadetud otsus või otsuse väljavõte. Kõnealune haldusmenetluse seadust täpsustav säte on vajalik seetõttu, et oleks üheselt selge, millal saab lugeda elektrooniliselt kättetoimetatud otsuse isikule teatavaks tehtuks. Haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud isikutele loetakse elektrooniliselt edastatud dokument kättetoimetatuks haldusmenetluse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 sätestatud korras, see tähendab siis, kui otsus või otsuse väljavõte on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud e-posti aadressil või avalik-õigusliku juriidilise isiku avaldatud elektronposti aadressil. Paragrahvi 29⁴ täiendatakse lõikega 2², mille kohaselt antakse Põllumajandus- ja Toiduametile kaalutusõigus valida muu otsuse kättetoimetamise viis, kui kohustatud isik ei ole andnud Põllumajandus- ja Toiduametile oma nõusolekut järelevalvetasu sissenõudmise otsuse elektrooniliseks kättetoimetamiseks. Sellisel juhul tehakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus teatavaks otsuse paberärakirja või -väljavõtte kättetoimetamisega Põllumajandus- ja Toiduameti poolt või posti teel viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates. Seda võib pidada pigem erandlikuks, kuna Põllumajandus- ja Toiduameti praktikas saadetakse enamik otsuseid ettevõtjatele elektrooniliselt.

Paragrahvi 29⁴ lõikes 3 sätestatakse järelevalvetasu maksmise tähtaeg, milleks on 28 kalendripäeva järelevalvetasu sissenõudmise otsuse saamise päevast arvates. Tähtaega on võrreldes kehtiva korraga muudetud, praegune tähtaeg on kümme tööpäeva. Tähtaja jooksul tasu maksmata jätmise korral koostatakse kehtiva korra kohaselt uus haldusakt ehk ettekirjutus maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks. Tähtaja pikendamine on seotud maksmise korra muudatusega, mida on eelnõuga täpsustatud, täiendades § 29⁴ lõikega 3¹. Kuna järelevalvetasu maksmata jätmisel enam vahepealset haldusakti ehk ettekirjutust ei koostata, siis on antud kohustatud isikutele pikem tähtaeg oma kohustuse täitmiseks. Paragrahvi 29⁴ lõikega 3¹ reguleeritakse täpsemalt maksmata järelevalvetasu korda. Järelevalvetasu maksmata jätmise korral on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus anda järelevalvetasu sissenõudmise otsus sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Järelevalvetasu sissenõudmise otsus on täitedokument täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkt 21 mõttes. Täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkt 21 järgi on täitedokumendiks muuhulgas haldusakt avalik-õigusliku rahalise kohustuse täitmiseks, kui see on seaduses nõnda sätestatud. Niisiis kehtivad järelevalvetasu sissenõudmise otsusele ka täitemenetluse seadustiku asjaomased sätted. Eelnevalt saadab Põllumajandus- ja Toiduamet kohustatud isikule e-posti või SMS-i teel meeldetuletuse tasu maksmise tähtaja kohta, kutsudes lisakulude ennetamiseks täitma vabatahtlikult oma kohustust. Juhul kui pärast meeldetuletuse saamist ei ole kohustatud isik otsuses määratud tähtaja jooksul järelevalvetasu maksnud, esitatakse täitedokument sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus ettenähtud korras. Kuni täitemenetluse algatamiseni on kohustatud isikul võimalus vältida täitemenetlusega seotud kulude teket.

Paragrahvi 29⁵ muudatusega täpsustatakse kehtivat enammakstud järelevalvetasu tagastamise korda. Enammakstud järelevalvetasuna käsitatakse vales summas või valele adressaadile tehtud makseid. Üldjuhul tagastatakse ettenähtust suuremas summas makstud tasu maksjale automaatselt. Siia hulka kuuluvad ka kõik maksed, mida Põllumajandus- ja Toiduamet ei suuda nõuetega siduda ning mis makstakse seetõttu, et tasumisel on eksitud rekvisiitidega. Kohustatud isikule on jäetud võimalus taotleda näiteks ekslikult või muul juhul enammakstud järelevalvetasu tagastamist, kui seda isikule automaatselt tagastatud ei ole. Taotlus on võimalik esitada kahe aasta jooksul järelevalvetasu maksmise päevast arvates, esitades selleks vajalikud dokumendid. Paragrahvi 29⁵ lõikes 4 sätestatakse asjaomase otsuse tegemise tähtaeg. Paragrahv 29⁶ tunnistatakse kehtetuks, kuna tasu sissenõudmisega seotud sätted sisalduvad muudetud §-s 29⁴.

Söödaseadust täiendatakse §-ga 32¹, mille kohaselt võib maaeluminister või tema volitatud isik sõlmida teises liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva laboriga tsiviilõigusliku lepingu referentlaboratooriumi ülesannete täitmiseks Eestis söödavaldkonnas. Referentlaboratooriumi ülesannete täitmiseks tsiviilõigusliku lepingu sõlmimise otsustamisel ja lepingu tingimuste määramisel lähtutakse määruse (EL) 2017/625 artiklites 100 ja 101 sätestatust ning muudest tähtsust omavatest asjaoludest.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 100 kohaselt määrab liikmesriik igale sama määruse artikli 93 lõike 1 kohaselt määratud EL-i referentlaborile ühe või mitu riiklikku referentlaboratooriumit. Liikmesriik võib määrata mõnes muus liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva labori. Üks labor võib olla määratud mitme liikmesriigi riiklikuks referentlaboratooriumiks. Referentlaboratooriumite tegevuse eesmärk on tagada ametlike laborite tööks vajaliku teadmuse edasiandmine (uute meetodite ja meetodikate juurutamine, koolituste korraldamine jms), samuti laborianalüüside, uuringute või diagnostika tulemuste usaldusväärsuse ja nende võrreldavuse tagamine nii riigisiselt kui ka rahvusvaheliselt. Riiklik referentlaboratooriumi teeb koostööd EL-i sama valdkonna referentlaboratooriumiga, osaleb rahvusvahelistes laboritevahelistes võrdluskatsetes ja korraldab vajadusel volitatud laboratooriumite vahel võrdluskatseid.

Eestis on volitatud riiklikud referentlaboratooriumid ühtekokku 44 valdkonnas. Teatud valdkondades ei ole otstarbekas referenttegevuse marginaalsuse tõttu riigisisest laboriteenust välja arendada ning sellisel juhul on otstarbekam leida asjakohase teenuse pakkuja mõnes teises EL-i liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis hankemenetluse kaudu.

Toiduseaduse (RT I, 01.07.2020, 19) § 7 lõike 4 punkti 3 sõnastus viiakse kooskõlla veterinaarseadusega.

Eelnõuga tunnistatakse kehtetuks toiduseaduse § 8 lõike 1 punkt 8 seoses komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2124 kohaldamisega alates 14. detsembrist 2019. Toiduseaduse § 8 lõike 1 punkt 8 näeb ette eraldi tegevusloa liigi ettevõttele, kus tegeletakse väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostava laeva EL-i õigusaktides sätestatud nõuetele mittevastava loomse toiduga varustamisega. Väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostava laeva mittenõuetekohase loomse toiduga varustamine on sellise toidu viimine piiripunktist otse sadamasse, kust see laaditakse väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostavale laevale, või sellise toidu viimine piiripunktist lattu, ladustamine ning laost sadamasse vedamine, kus toimub selle toidu väljaspool EL-i territoriaalvett rahvusvahelisi vedusid teostavale laevale laadimine. Nimetatud ladustamine võib toimuda ka mujal kui vabatsoonis või tollilaos. Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/2124 näeb aga ette, et ka EL-ist lahkuva laeva varustamiseks ette nähtud loomset toitu võib ajutiselt ladustada vaid liikmesriigi pädeva asutuse heaks kiidetud laos (vabatsoonis või tollilaos), seetõttu puudub edaspidi vajadus näha toiduseaduses sellisele tegevusalale ette eraldi tegevusluba.

Toiduseaduses muudetakse § 8 lõike 1 punkti 9 sõnastust, mille kohaselt on loakohustus komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2124 artikli 23 lõike 1 kohasel ettevõttel, kus ladustatakse loomset toitu. Määruses (EL) 2017/625 nähakse ette loomad ja kaubakategooriad, mis tuleb piiripunktis enne nende EL-i sisenemist alati esitada veterinaarkontrolliks. Teatud juhtudel ja tingimustel, sealhulgas piiripunktis tehtava kontrolli soodsa tulemuse korral, lubatakse aga nende saadetiste transiitvedu EL-i territooriumi kaudu ning selliste saadetiste üle tehakse piiripunktis üksnes dokumentide ja identsuskontrolli. Samuti on lubatud ühest kolmandast riigist teise kolmandasse riiki teel olevaid ja EL-i territooriumi läbivaid loomsete saaduste saadetisi, sealhulgas saadetisi, mis on ette nähtud EL-ist lahkuva laeva varustamiseks, ajutiselt ladustada. Saadetiste jälgitavuse tagamiseks võib neid ajutiselt ladustada vaid liikmesriigi pädeva asutuse heaks kiidetud laos (tollilaos või vabatsoonis), mis peab vastama määruses (EÜ) nr 852/2004 ja komisjoni määruses (EL) nr 142/2001 sätestatud ja osutatud hügieeninõuetele ning nende kasutamise loa või heakskiidu peab olema andnud või määranud toll kooskõlas määrusega (EL) nr 952/2013.

Toiduseaduses muudetakse § 25 lõike 3 sõnastust, milles sätestatakse nõuded, millele peavad vastama komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2124 artikli 23 lõike 1 kohane ettevõtte, kus ladustatakse loomset toitu, ning loomse toidu ladustamiseks kasutatav hoone ja ruum. Muudatusega tehakse viide komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2019/2124 õiguselguse

eesmärgil, et isikul oleks võimalik seadusest leida viide kohaldatavale õigusaktile ja selle sättele. Kuna edaspidi puudub vajadus korrata hoonetele ja ruumidele esitatavaid nõudeid seaduses, tunnistatakse eelnõuga kehtetuks toiduseaduse § 25 lõige 4. Transiidil oleva loomse toidu ladustamiseks kasutatav hoone ja ruum peavad vastama komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2019/2124 sätestatud tingimustele.

Toiduseaduses muudetakse § 43 lõike 4 sõnastust, viies selle kooskõlla määruse (EL) 2017/625 artiklis 87 sätestatud terminiga „ametlik sertifikaat”. Seega toidu eksportimise korral väljastab Põllumajandus- ja Toiduamet toidu nõuetekohasust tõendava sertifikaadi. Paragrahvi 43 täiendatakse lõigetega 5–8 eesmärgiga rakendada määruse (EL) 2017/625 artikleid 86–89, mis reguleerivad toidu eksportimisel väljastatavate sertifikaatidega seonduvat. Selleks et Põllumajandus- ja Toiduametil oleks aega kontrollida eksporditava kauba nõuetekohasust, kehtestatakse kohustus esitada taotlus sertifikaadi saamiseks vähemalt 24 tundi enne toidu eksportimist. Seejuures on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus nõuda taotlejalt vajalike andmete esitamist ka sihtriigi keeles. Sellisteks andmeteks võivad näiteks olla taotleja nimi, isiku- või registrikood, taotleja ettevõtte aadress, taotleja sidevahendite kontaktandmed, kaubasaadetise sihtkoha aadress ja muud asjakohased andmed. Taotluse vorm avalikustatakse Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel. Selleks et tõhustada ja kiirendada menetlust, sätestatakse nõue, et taotlus peab sisaldama asjakohaseid andmeid, mis võimaldavad teha ametlikku kontrolli ja täita sertifikaadi vormi. Samuti täiendatakse § 43 sertifikaadi väljastamisest keeldumise alustega, et oleks selge, mis juhtudel täpselt keeldutakse sertifikaati väljastamast.

Eelnõuga muudetakse toiduseaduse § 48 lõiget 3, mille eesmärk on viia see paremini kooskõlla määruse (EL) 2017/625 artikliga 138. Nimelt kehtiva § 48 lõike 3 kohaselt saab pädev asutus kohaldada artiklis 138 sätestatud meetmeid üksnes mittenõuetekohase toidu ja mittenõuetekohaste toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete avastamise korral. Nimetatud artikkel ei näe ette sellist kitsendavat rakendust, vaid sätestab üldiselt, et kui rikkumine on tuvastatud, siis kohaldab pädev asutus sätestatud meetmeid. Näiteks juhul, kui tuvastatakse nõuete rikkumine käitlemisruumis, seadmel või muus kohas, siis tuleb samuti kohaldada artiklis 138 sätestatud meetmeid. Muudatusega laiendatakse meetmete kasutamise rakendusala ka toidu mittenõuetekohasele käitlemisele ning toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete mittenõuetekohasele tootmisele ja töötlemisele.

Lisaks muudetakse toidujärelevalvetasu käsitlevaid sätteid. Toiduseaduse § 49¹ lõiget 2 muudetakse selliselt, et lisaks jaekaubandusettevõttes tehtavatele järelevalvetoimingutele tasustatakse toidujärelevalve tunnitaskuga ka kõik, nii loomse- kui mitteloomse toiduga seotud järelevalvetoimingud, välja arvatud loomse toidu käitlemise ettevõttes tehtavad toimingud, mille suhtes kohaldatakse veterinaarseaduse alusel kogusepõhiseid tasusid. Loomse toiduga seotud toiminguid võib teha nii toidu- kui veterinaarjärelevalveametnik, kuid tasu arvestatakse toidujärelevalve tunnitasku määra järgi. Eelnõuga ei seata piiranguid järelevalvetoimingute tegemiseks. Toidukäitleja jaoks on edaspidi selgem, millise määra järgi peab tasu maksma. Paragrahvi 49³ lõiget 1 täpsustatakse selliselt, et järelevalvetasu määra arvutamise aluseks võetakse ka veterinaarseaduse § 85 lõikes 3 nimetatud veterinaarjärelevalve toimingute tegemise seotud kulud. Nimetatud kulude all mõeldakse määruse (EL) 2017/625 IV lisa II peatükis nimetatamata ettevõttes loomse toiduga seotud veterinaarjärelevalve toimingu kulusid. Paragrahvi 49³ lõike 3 muudatusega sätestatakse, et järelevalveametniku kulutatud aeg arvestatakse poole tunni täpsusega. See võimaldab toimingutele kulunud aega täpsemalt arvestada ning on tavapärasel juhul käitlejale soodsam, kuna 1–30 minutit kestva toimingu eest arvestatavat tasu ei loeta enam ühe tunni tasuks nagu kehtiva regulatsiooni kohaselt. Paragrahvi 49³ lõike 6 muudatusega sätestatakse, et kohustatud isik tasub kõigi ühel tollideklaratsioonil sisalduvate kaupade eest tunnitaskuna, mille sisse on juba arvestatud ka laboriuuringute kulu. Kehtivas sõnastuses ei ole enam asjakohane eristada mitteloomseid kaupu tariifsete klassifikatsioonide kaupa, sest nende puhul ei ole erinevaid tasumäärasid ette nähtud.

Samuti ei ole enam asjakohane kehtiva sõnastuse kohaselt koguda lisatasu laboratoorsete analüüside eest.

Toiduseaduse § 49⁴ lõigetes 1–3¹ muudetud tasu maksmise korra sätete kohaselt koostab eelmise kalendrikuu jooksul tehtud toimingute eest otsuse Põllumajandus- ja Toiduamet. Otsus tehakse hiljemalt jooksva kuu 7. kuupäevaks eelmise kuu jooksul tehtud toimingute eest. Tähtaega on võrreldes kehtiva korraga pikendatud, et mahtuda raamatupidamislikult eelneva kuu kohta tehtava aruandluse raamidesse.

Paragrahvi 49⁴ lõike 2 kohaselt tehakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus kohustatud isikule teatavaks viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates elektroonilise kättetoimetamisega, kui isik on andnud selleks nõusoleku. Otsuse elektrooniliseks kättetoimetamiseks on vaja kohustatud isiku selgelt väljendatud nõusolekut. Eelnõus sätestatakse, et kui kohustatud isik on sellise nõusoleku andnud ja järelevalvetasu sissenõudmise otsus tehakse isikule teatavaks elektroonilise kättetoimetamisega, siis loetakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikule kätte toimetatuks, kui kohustatud isiku e-posti aadressil on saadetud otsus või otsuse väljavõte. Kõnealune haldusmenetluse seadust täpsustav säte on vajalik seetõttu, et oleks üheselt selge, millal saab lugeda elektrooniliselt kättetoimetatud otsuse isikule teatavaks tehtuks. Haldusmenetluse seaduse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 nimetatud isikutele loetakse elektrooniliselt edastatud dokument kättetoimetatuks haldusmenetluse § 27 lõike 2 punktides 3 ja 4 sätestatud korras, see tähendab siis, kui otsus või otsuse väljavõte on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud e-posti aadressil või avalik-õigusliku juriidilise isiku avaldatud elektronposti aadressil. Paragrahvi 49⁴ täiendatakse lõikega 2¹, mille kohaselt antakse Põllumajandus- ja Toiduametile kaalutusõigus valida muu otsuse kättetoimetamise viis, kui kohustatud isik ei ole andnud Põllumajandus- ja Toiduametile oma nõusolekut järelevalvetasu sissenõudmise otsuse elektrooniliseks kättetoimetamiseks. Sellisel juhul tehakse järelevalvetasu sissenõudmise otsus teatavaks otsuse paberärakirja või -väljavõtte kättetoimetamisega Põllumajandus- ja Toiduameti poolt või posti teel viie tööpäeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates. Selline juhtum on pigem erandlik, kuna Põllumajandus- ja Toiduameti praktikas saadetakse enamik otsuseid ettevõtjatele elektrooniliselt.

Paragrahvi 49⁴ lõikes 3 sätestatakse järelevalvetasu maksmise tähtaeg, milleks on 28 kalendripäeva järelevalvetasu sissenõudmise otsuse saamise päevast arvates. Tähtaega on võrreldes kehtiva korraga muudetud, praegune tähtaeg on kümme tööpäeva. Tähtajaks tasu maksmata jätmise korral koostatakse kehtiva korra kohaselt uus haldusakt ehk ettekirjutus maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks. Tähtaja pikendamine on seotud maksmise korra muudatusega, täiendades § 49⁴ lõike 3¹. Kuna järelevalvetasu maksmata jätmisel enam vahepealset haldusakti ehk ettekirjutust ei koostata, siis antakse kohustatud isikutele selle võrra pikem tähtaeg oma kohustuse täitmiseks. Paragrahvi 49⁴ täiendatakse lõikega 3¹, millega reguleeritakse täpsemalt maksmata järelevalvetasu korda. Järelevalvetasu maksmata jätmise korral on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus anda järelevalvetasu sissenõudmise otsus sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus sätestatud korras. Järelevalvetasu sissenõudmise otsus on täitedokument täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkt 21 mõttes. Täitemenetluse seadustiku § 2 lõike 1 punkt 21 järgi on täitedokumendiks muuhulgas haldusakt avalik-õigusliku rahalise kohustuse täitmiseks, kui see on seaduses nõnda sätestatud. Niisiis kehtivad järelevalvetasu sissenõudmise otsusele ka täitemenetluse seadustiku asjaomased sätted. Eelnevalt saadab Põllumajandus- ja Toiduamet kohustatud isikule e-posti või SMS-i teel meeldetuletuse tasu maksmise tähtaja kohta, kutsudes lisakulusid ennetamiseks täitma vabatahtlikult oma kohustust. Juhul kui pärast meeldetuletust ei ole kohustatud isik otsuses määratud tähtaja jooksul järelevalvetasu maksnud, esitatakse täitedokument sundtäitmisele täitemenetluse seadustikus ettenähtud korras. Kuni täitemenetluse algatamiseni on kohustatud isikul võimalus vältida täitemenetlusega seotud kulude teket. Paragrahvi 49⁴ lõiked 7 ja 8 tunnistatakse kehtetuks, kuna tasu sissenõudmise seotud sätted sisalduvad § 49⁴ lõikes 3¹.

Paragrahvi 49⁵ muudatusega täpsustatakse kehtivat enammakstud järelevalvetasu tagastamise korda. Enammakstud järelevalvetasuna käsitatakse vales summas või valele adressaadile tehtud

makseid. Üldjuhul tagastatakse ettenähtust suuremas summas makstud tasu maksjale automaatselt. Siia hulka kuuluvad ka kõik maksed, mida Põllumajandus- ja Toiduamet ei suuda nõuetega siduda ning mis enamasti makstakse seetõttu, et tasumisel on eksitud rekvisiitidega. Kohustatud isikule on jäetud võimalus taotleda näiteks ekslikult või muul juhul enamakstud järelevalvetasu tagastamist, kui seda isikule automaatselt tagastatud ei ole. Taotlust on võimalik esitada kahe aasta jooksul järelevalvetasu maksmise päevast arvates, esitades selleks vajalikud dokumendid. Lõikes 4 sätestatakse asjaomase otsuse tegemise tähtaeg.

Lisaks muudetakse toiduseaduse § 52 lõike 3 sõnastust, asendades arvu „20” arvuga „30”. Muudatuse kohaselt pikendatakse volitatud laboratooriumina tegutsemise volituse andmise otsuse tähtaega, mis on tingitud praktilisest vajadusest tagada menetluseks piisav aeg dokumentide kontrollimiseks, lisapäringute ja muude toimingute tegemiseks ning volitatud laborina tegutsemise volituse andmiseks.

Toiduseaduses muudetakse § 53 pealkiri üldisemaks, kuna § 53 täiendatakse lõigetega 9 ja 10, mille kohaselt võib maaeluminister või tema volitatud isik sõlmida teises liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva laboriga tsiviilõigusliku lepingu referentlaboratooriumi ülesannete täitmiseks Eestis toiduvaldkonnas. Referentlaboratooriumi ülesannete täitmiseks tsiviilõigusliku lepingu sõlmimise otsustamisel ja lepingu tingimuste määramisel lähtutakse määruse (EL) 2017/625 artiklites 100 ja 101 sätestatust ning muudest tähtsust omavatest asjaoludest.

Määruse (EL) 2017/625 artikli 100 kohaselt määrab liikmesriik igale sama määruse artikli 93 lõike 1 kohaselt määratud EL-i referentlaboratooriumile ühe või mitu riiklikku referentlaboratooriumit. Liikmesriik võib määrata mõnes muus liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva labori. Üks labor võib olla määratud mitme liikmesriigi riiklikuks referentlaboratooriumiks. Referentlaboratooriumite tegevuse eesmärk on tagada ametlike laborite tööks vajaliku teadmuse edasiandmine (uute meetodite ja meetodikate juurutamine, koolituste korraldamine jms), samuti laborianalüüside, uuringute või diagnostika tulemuste usaldusväärsuse ja nende võrreldavuse tagamine nii riigisiselt kui rahvusvaheliselt. Riiklik referentlaboratoorium teeb koostööd EL-i sama valdkonna referentlaboratooriumiga, osaleb rahvusvahelistes laboritevahelistes võrdluskatsetes ja korraldab vajadusel volitatud laboratooriumite vahel võrdluskatseid.

Eestis on volitatud riiklikud referentlaboratooriumid ühtekokku 44 valdkonnas. Teatud toidu saasteainete osas on Eestil referentlaboratooriumid volitamata, eeskätt valdkondades, kus referenttegevuse marginaalsuse (merelised biotoksiinid) või ulatuslike investeeringute tõttu ei ole otstarbekas riigisisest laboriteenust välja arendada. Seetõttu on otstarbekas selliste valdkondade puhul leida asjakohase teenuse pakkuja mõnes teises EL-i liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmanda riigis hankemenetluse kaudu. Nii näiteks täidab geneetiliselt muundatud organismide valdkonnas riikliku referentlaboratooriumi ülesandeid Läti toiduohutuse, loomatervise ja keskkonnainstituut „BIOR” töövõtulepingu alusel.

3. jagu. Jõustumine

Eelnõu §-s 136 sätestatakse seaduse jõustumise aeg. Seaduse jõustumine on kavandatud 2021. aasta 1. juulil. Määrus (EL) 2016/429 kohaldub alates 2021. aasta 21. aprillist. Käesolev seaduseelnõu on välja töötatud eesmärgiga rakendada määrust (EL) 2016/429 ja teisi veterinaaria valdkonna EL-i vahetult kohaldatavaid määruseid ning selles sätestatakse liikmesriigi pädevusse jäävad sätted, rakendusprotseduurid ja volitusnormid, mis on vajalikud nõuete täpsemaks esitamiseks. 2020. aasta 1. juuli on eelnõu menetluskäiku arvestades seaduse jõustamiseks kõige varasem tähtpäev. Tähtpäev on määratud arvestusega, et seaduse rakendamiseks vajalikud rakendusaktid jõustuksid seadusega samal ajal. Samuti on tähtpäevaga seotud seadusega muudetavate seaduste rakendussätted.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõu terminoloogia on kooskõlas määruse (EL) 2017/625, määruse (EL) 2016/429, määruse (EÜ) nr 1069/2009, määruse (EL) nr 576/2013 ja direktiivi 2005/36/EÜ terminoloogiaga. Kehtivas veterinaarkorralduse seaduses ja loomatauditõrje seaduses kasutusel olevad terminid on seaduseelnõus viidud kooskõlla ning seostatud määruse (EL) 2016/429 terminitega. Eelnõus on kasutusele võetud järgmised terminid või on muudetud nende tähendust: loomapidaja, loomapidamisettevõtte, loomataud, bioturvalisuse kava, eriti ohtlik loomataud, kohustuslikult tõrjutav loomataud, vajaduspõhiselt tõrjutav loomataud, teatamiskohustuslik loomataud, loomatauditõrje programm, veterinaarnõuded.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas EL-i õigusega. Eelnõu väljatöötamisel on arvestatud järgmiste EL-i õigusaktidega:

- 1) Nõukogu määrus (EÜ) nr 1255/97, ühenduse kriteeriumide kohta peatuspaikadele ja direktiivi 91/628/EMÜ lisas osutatud teekonnaplaanide muutmise kohta (ELT L 174, 02.07.1997, lk 1–6);
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 999/2001, millega sätestatakse teatavate transmissiivsete spongiformsete entsefalopaatiate vältimise, kontrolli ja likvideerimise eeskirjad (EÜT 147, 31.05.2001, lk 1–40);
- 3) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/99/EÜ, zoonooside ja zoonootilise toimega mõjurite seire kohta, millega muudetakse nõukogu otsust 90/424/EMÜ ja tühistatakse nõukogu direktiiv 92/117/EMÜ (ELT L 325, 12.12.2003, lk 31–40);
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erieeskirjad (ELT L 139, 30.04.2004, lk 55–205);
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta (EL L 255, 30.09.2005, lk 22–142);
- 6) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1069/2009, milles sätestatakse muuks otstarbeks kui inimtoiduks ettenähtud loomsete kõrvalsaaduste ja nendest saadud toodete tervise-eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1774/2002 (loomsete kõrvalsaaduste määrus) (ELT L 300, 14.11.2009, lk 1–33);
- 7) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 576/2013 lemmikloomade mittekaubandusliku liikumise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 998/2003 (ELT L 146, 13.06.2003, lk 1–9);
- 8) komisjoni määrus (EL) nr 702/2014 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 01.07.2014, lk 1–75);
- 9) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks (loomatervise määrus) (ELT L 84 31.03.2016, lk 1–208);
- 10) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2016/1012 tõupuhaste aretusloomade, ristandaretussigade ja nende aretusmaterjali aretuse, turustamise ning nende liitu sissetoomise suhtes kehtivate zootehniliste ja genealoogiliste tingimuste kohta, millega muudetakse määrust (EL) nr 652/2014, nõukogu direktiive 89/608/EMÜ ja 90/425/EMÜ ning tunnistatakse kehtetuks teatavad õigusaktid tõuaretuse valdkonnas (tõuaretuse määrus) (ELT L 171, 29.06.2016, lk 66–143);
- 11) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) nr 2016/429 ja (EL) nr 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ,

96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 07.04.2017, lk 1–142);

12) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2018/1629⁶⁹, millega muudetakse taudide loetelu, mis on sätestatud määruse (EL) 2016/429 II lisas (ELT L 272, 31.10.2018, lk 11–15);

13) komisjoni rakendusmäärus (EL) 2018/1882, milles käsitletakse loetellu kantud taudide kategooriate suhtes teatavate taudiennetuse ja -tõrje eeskirjade kohaldamist ning millega kehtestatakse nimekiri liikidest ja liigirühmadest, mis kujutavad endast arvestatavat riski kõnealuste loetellu kantud taudide levimisel (ELT L 308, 04.12.2018, lk 21–29);

15) komisjoni rakendusmäärus (EL) 2019/1715⁷⁰, millega kehtestatakse ametliku kontrolli teabehaldussüsteemi ja selle süsteemikomponentide toimimise eeskirjad (IMSOCi määrus) (ELT L 261, 14.10.2019, lk 37–96);

14) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/2035, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomade pidamise ettevõtteid ja haudejaamu ning teatavate peetavate maismaaloomade ja haudemunade jälgitavust käsitlevate eeskirjadega (ELT L 314, 05.12.2019, lk 115–169);

16) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/2124, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2017/625 looma- ja kaubasaadetiste ametliku kontrolli eeskirjadega, mida kohaldatakse läbi liidu toimuva transiidi, ümberlaadimise ja edasiveo korral, ning millega muudetakse komisjoni määruseid (EÜ) nr 798/2008, (EÜ) nr 1251/2008, (EÜ) nr 119/2009, (EL) nr 206/2010, (EL) nr 605/2010, (EL) nr 142/2011, (EL) nr 28/2012, komisjoni rakendusmäärust (EL) 2016/759 ja komisjoni otsust 2007/777/EÜ (ELT L 321, 12.12.2019, lk 73–98);

17) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/686⁷¹, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses loomse paljundusmaterjali ettevõtete heakskiitmise ning teatavate peetavate maismaaloomade paljundusmaterjali liidusisese liikumise jälgitavus- ja loomatervisenõuetega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 1–63);

18) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/687, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses teatavate loetellu kantud taudide ennetamise ja tõrje eeskirjadega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 64–139);

19) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/688⁷², millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomade ja haudemunade liidusisest liikumist käsitlevate loomatervisenõuetega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 140–210);

20) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/689⁷³, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses teatavate loetellu kantud ja esilekerkivate taudide seire, likvideerimisprogrammide ja taudivaba staatuse eeskirjadega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 211–340);

21) komisjoni rakendusmäärus (EL) 2020/690⁷⁴, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 rakenduseeskirjad seoses selliste loetellu kantud taudidega, mille suhtes kohaldatakse liidu seireprogramme, seoses osutatud programmide geograafilise ulatusega ja seoses loetellu kantud taudidega, mille korral võib anda bioturvarühmikule taudivaba staatuse (ELT L 174, 03.06.2020, lk 341–344);

22) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/691⁷⁵, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses vesiviljelusettevõtteid ja veeloomade vedajaid käsitlevate eeskirjadega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 345–378);

23) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/692⁷⁶, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses teatavate loomade, loomse paljundusmaterjali ja

---

⁶⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1629&from=ET>

⁷⁰ [EUR-Lex - 32019R1715 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁷¹ [EUR-Lex - 32020R0686 - EN - EUR-Lex](#)

⁷² [EUR-Lex - 32020R0688 - EN - EUR-Lex](#)

⁷³ [EUR-Lex - 32020R0689 - EN - EUR-Lex](#)

⁷⁴ [EUR-Lex - 32020R0690 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁷⁵ [EUR-Lex - 32020R0691 - EN - EUR-Lex](#)

⁷⁶ [EUR-Lex - 32020R0692 - EN - EUR-Lex](#)

loomsete saaduste saadetiste liitu sissetoomise ning nende järgneva liikumise ja käitlemise eeskirjadega (ELT L 174, 03.06.2020, lk 379–520);

24) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/990⁷⁷, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses veeloomade ja neilt saadud loomsete saaduste liidusisesega liikumisega seotud loomatervise- ja sertifikaate käsitlevate nõuetega (ELT L 221, 10.07.2020, lk 42–63);

25) komisjoni rakendusmäärus (EL) 2020/999, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 rakenduseeskirjad seoses veiste, sigade, lammaste, kitsede ja hobuslaste paljundusmaterjali ettevõtete heakskiitmise ning nende paljundusmaterjali jälgitavusega (ELT L 221, 10.7.2020, lk 99–104);

26) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/1625⁷⁸, millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2019/2035, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomade pidamise ettevõtteid ja haudejaamu ning teatavate peetavate maismaaloomade ja haudemunade jälgitavust käsitlevate eeskirjadega (ELT L 366, 04.11.2020, lk 1–3);

27) komisjoni rakendusmäärus (EL) 2020/2002⁷⁹, millega kehtestatakse eeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/429 kohaldamiseks seoses liidusiseses loetellu kantud taudidest teavitamise ja neid käsitleva liidu aruandlusega, liidu seireprogrammide ja likvideerimisprogrammide esitamise ja neid käsitleva aruandluse ning taudivaba staatuse tunnustamise taotlemise vormingu ja korraga ning elektroonilise teabesüsteemiga (ELT L 412, 08.12.2020, lk 1–28);

28) komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2020/2154⁸⁰, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/429 seoses maismaaloomadelt saadud loomsete saaduste liidusisest liikumist käsitlevate loomatervise-, sertifitseerimis- ja teavitamisnõuetega (ELT L 431, 21.12.2020, lk 5–8);

29) komisjoni rakendusmäärus (EL) 2020/2235⁸¹, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2016/429 ja (EL) 2017/625 rakenduseeskirjad seoses loomatervise sertifikaatide näidiste, ametlike sertifikaatide näidiste ja loomatervise/ametlike sertifikaatide näidistega teatavate looma- ja kaubakategooriate saadetiste liitu toomiseks ja liidusiseseks liikumiseks, selliste sertifikaatidega seotud ametliku sertifitseerimisega ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 599/2004, rakendusmäärused (EL) nr 636/2014 ja (EL) 2019/628, direktiiv 98/68/EÜ ning otsused 2000/572/EÜ, 2003/779/EÜ ja 2007/240/EÜ (ELT L 442, 30.12.2020, lk 1–409);

30) komisjoni rakendusmäärus (EL) 2020/2236, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2016/429 ja (EL) 2017/625 rakenduseeskirjad seoses selliste loomatervise sertifikaatide näidistega, mida kasutatakse veeloomade ja neilt saadud teatavate loomsete saaduste saadetiste liitu toomiseks ja liidusiseseks liikumiseks, selliste sertifikaatide ametliku sertifitseerimisega ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1251/2008 (ELT L 442, 30.12.2020, lk 410–464).

Direktiivid 2005/36/EÜ ja 2003/99/EÜ on üle võetud kehtivate õigusaktidega vastavalt veterinaarkorralduse seaduse ja loomatauditõrje seadusega, seetõttu ei ole veterinaarseaduse ja EL-i õiguse vastavuse võrdlustabelit koostatud.

Määruse (EL) 2016/429 rakendamiseks on veterinaarseaduses täpsustatud ettevõtja teatamis- ja tegevusloakohustuse, loomade identifitseerimise ja registreerimise, loomade ja loomsete saaduste liikumise ning tauditõrjega seonduvaid sätteid, lisades protseduurid Eestis nõuete täitmise

---

⁷⁷ [EUR-Lex - 32020R0990 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁷⁸ [EUR-Lex - 32020R1625 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁷⁹ [EUR-Lex - 32020R2002 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁸⁰ [EUR-Lex - 32020R2154 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

⁸¹ [EUR-Lex - 32020R2235 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

tagamiseks. Samuti käsitletakse veterinaarseaduses neid määruse (EL) 2016/429 asjaolusid, mille korral on sama määruse kohaselt antud kaalutusõigus erandi rakendamise kohta liikmesriigile.

6. Seaduse mõjud

Eelnõus sätestatud muudatuste rakendamisel võib eeldada mõju esinemist järgmistes valdkondades: sotsiaalne mõju, mõju riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste korraldusele, mõju majandusele ning mõju elu- ja looduskeskkonnale. Mõjude olulisuse tuvastamiseks hinnati nimetatud valdkondi nelja kriteeriumi alusel: mõjutatud sihtrühma suurus, mõju ulatus, mõju avaldumise sagedus ja ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk.

Käesoleva seaduse rakendamisega ei kaasne otseseid olulisi mõjusid riigi julgeolekule, välissuhetele ega regionaalarengule.

6.1 Kavandatav muudatus: veterinaararsti kutsetegevuse loa andmisest keeldumise alused (§16 lõige 3)

Põllumajandus- ja Toiduamet keeldub veterinaararsti kutsetegevuse loa andmisest, kui taotleja on teenistuses veterinaarjärelevalve ametnikuna ja tal on ATS-i § 60 lõike 2 alusel täielikult keelatud tegeleda kõrvaltegevusena veterinaarteenuse osutamisega. Veterinaarkorralduse seaduses ei ole sellist õigust sätestatud. Säte annab Põllumajandus- ja Toiduameti juhile õiguse ennetada huvide konflikti ametniku järelevalvetegevuse ja töövälise tegevuse vahel. Lisaks luuakse selle sättega ka seos ATS-iga, tuues oluline säte paremini välja. Keeldumise alus eelnõus on selliseks juhuks, kui kõrvaltegevus on täielikult keelatud. Kavandatav muudatus ei piira veterinaararsti kvalifikatsiooniga isiku tööalast tegutsemist, sest kõrvaltegevus võib olla ka ainult osaliselt keelatud ja sellisel juhul saab isik kutsetegevuse loa. Ta võib ikkagi veterinaarteenust osutada, kui see ei takista tööülesannete täitmist.

Muudatusega kaasnevad mõju riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: veterinaararsti kvalifikatsiooniga isikud võivad otsustada mitte jätkata tööd veterinaarjärelevalve ametnikuna või pärast hariduse omandamist mitte kandideerida Põllumajandus- ja Toiduameti vabadele töökohtadele. Järelevalveametnikuna töötamine ei eelda kutsetegevuse loa olemasolu, piisab veterinaararsti diplomist. Samas on kutseoskuste säilitamiseks ja arendamiseks ka järelevalveametnikuna töötaval veterinaararstil oluline tegeleda praktilise tegevusega. Eestis on 1. jaanuari 2020. aasta seisuga 153 veterinaarjärelevalve ametnikku, neist 65-l on veterinaararsti kutsetegevuse luba. Neist omakorda osutab aktiivselt veterinaarteenust hinnanguliselt 15–20 isikut. 2018. aastal lahkus Põllumajandus- ja Toiduametist (kuni 01.01.2021 Veterinaar- ja Toiduamet) 7 veterinaararsti haridusega ametnikku, neist 1 pensionile. 2019. aastal lahkus 5 veterinaararsti haridusega ametnikku, neist 1 pensionile. 2019. aastal asus Põllumajandus- ja Toiduametisse tööle 5 veterinaararsti haridusega ametnikku vanuses 24–63 aastat. Põllumajandus- ja Toiduameti veterinaaride keskmine vanus on 55,6 aastat. Põllumajandus- ja Toiduameti veterinaarjärelevalve ametnikud jaotuvad järgmistesse vanusegruppidesse: 42 inimest on 55–59-aastased, 37 inimest on 60–64-aastased ja 14 inimest on üle 65-aastased, kellest 4 inimest on üle 70-aastased. Seega 14 inimest võivad asutusest lahkuda päevapealt ja neile asendust leida on keeruline, sest noored veterinaararstid eelistavad töötada pigem kliinikus. 2019. aastal luhtus Põllumajandus- ja Toiduametil kuus töökoha konkurssi, mille käigus otsiti veterinaararsti haridusega ametnikku.

Kõik kutsetegevuse loaga veterinaararstid on järelevalvesubjektid. Veterinaararstide kontrolli teostas Põllumajandus- ja Toiduamet üks kord kolme aasta jooksul kuni 2019. aastani. Alates 2019. aastast toimub kontroll riskivalimi alusel. Ka kehtivat kutsetegevuse luba omavad ametnikud on järelevalvesubjektid. Nende tegevuse üle teostavad kontrolli veterinaarkeskuse või

regiooni juhataja või Põllumajandus- ja Toiduameti keskasutuse vastavad spetsialistid. Kõik ametnikud allkirjastavad ametisse astudes ametivande, erapooletuse ja sõltumatusdeklaratsiooni, avaliku teenistuse ning korruptsioonivastase seaduse nõuetele vastamise kinnituse. Kord aastas peavad ametnikud teavitama Põllumajandus- ja Toiduameti peadirektorit kõrvaltegevustest, kes hindab teavitatud tegevusi korruptsioonivastase seaduse alusel. Siiani ei ole ühegi veterinaarjärelevalve ametniku kutsetegevuse luba sel põhjusel peatatud, seega on kehtivast õigusest kinni peetud ja veterinaararstid on oma kutsetegevuse luba kasutanus vastutustundlikult.

Selgema õigusliku aluse seadmisega kaasneb positiivne mõju Põllumajandus- ja Toiduametile, kelle juhtkonnale antakse parem võimalus maandada korruptsiooniohtu ilma, et peaks kehtestama veterinaarteenuse osutamisele lauskeeldu. Samuti aitab paindlikum lähenemine kergemini leida vabadele töökohtadele uusi ametnikke.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: veterinaararsti kvalifikatsiooniga isikud

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: sotsiaalne mõju väljendub isiku võimaliku sissetuleku vähenemises, kui tema tegevusele seatakse piiranguid. 1. jaanuari 2019. aasta seisuga oli Eesti rahvaarv 1 323 824 inimest⁸². 1. jaanuari 2020. aasta seisuga oli veterinaararsti kutsetegevuse loaga isikuid 815⁸³. Mõju avaldub, kui isik on asunud või asub tööle Põllumajandus- ja Toiduametisse veterinaarjärelevalve ametnikuna ja soovib samal ajal ka osutada veterinaarteenust põhitööst vabal ajal. Huvide konflikti olemasolul ei saa veterinaarjärelevalve ametnik osutada põhitöö kõrvalt veterinaarteenust ja saada selle eest tasu. Eestis on 153 veterinaarjärelevalve ametnikku, neist 65-l on ka veterinaararsti kutsetegevuse luba. Neist omakorda osutab aktiivselt veterinaarteenust hinnanguliselt 15–20 isikut. Mõju ulatus on väike ja mõjutab väikest osa veterinaararste, veterinaarjärelevalve ametnikest väike osa on seotud veterinaarteenuse osutamisega. Mõju ei ole sage, kuna ei ole ette näha veterinaararsti teenust pakkuvate järelevalveametnike arvu suurenemist, pigem see väheneb.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

6.2. Kavandatav muudatus: kutsetegevuse loa peatamise aluste lisamine (§ 17 lõike 1 punkt 4) Põllumajandus- ja Toiduamet võib veterinaararsti kutsetegevuse loa peatada, kui veterinaararst on korduvalt rikkunud ravimiseaduses või selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud veterinaarravimi soetamise ning loomahaiguse ennetamiseks ja raviks kasutamise nõudeid. Tegevusloa kehtivus peatatakse kuni rikkumise kõrvaldamiseni või kutsetegevuse loa kehtetuks tunnistamise otsustamiseni. Veterinaarkorralduse seaduses ei ole sellist õigust sätestatud.

Muudatusega kaasnevad mõju elu- ja looduskeskkonnale ja mõju majandusele.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: veterinaararstid

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: 1. jaanuari 2019. aasta seisuga oli Eesti rahvaarv 1 323 824 inimest⁸⁴. 1. jaanuari 2020. aasta seisuga oli veterinaararsti kutsetegevuse loaga isikuid 815⁸⁵. Korduva rikkumise korral jääb veterinaararst ilma veterinaarteenuse osutamisega seotud

⁸² Statistikaamet

⁸³ Veterinaar- ja Toiduamet. Riiklik veterinaararstide register

⁸⁴ Statistikaamet

⁸⁵ Veterinaar- ja Toiduamet. Riiklik veterinaararstide register

sissetulekust. Veterinaar- ja Toiduameti andmetel ei ole käsitletav rikkumine sage ega levinud ja sellest tulenev negatiivne mõju on vähene. 2019. aastal tehti 42 ettekirjutust ravimite käitlemisega seotud rikkumiste tõttu, 2020. aastal on selliseid rikkumisi avastatud 12.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike lähtuvalt mõju väikesest ulatusest ja sagedusest.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomakasvatajad, lemmikloomapidajad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: peatatud veterinaararsti kutsetegevuse loaga isikutel ei ole õigust osutada veterinaarteenust. Mõju on väike, kuna tegu ei ole levinud rikkumisega ning see ei vähenda oluliselt veterinaarteenuse kättesaadavust loomakasvatajatele ja lemmikloomapidajatele.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju on väike. Loomakasvatajatele ja lemmikloomapidajatele veterinaarteenuse kättesaadavus oluliselt ei vähene.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: mõju keskkonnale

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: avalduv mõju on positiivne, kuna ravimite vastutustundlik kasutamine aitab vähendada mikroobide resistentsust ning ohtu inimeste ja loomade tervisele. Valdav osa veterinaararste kasutab ravimeid vastutustundlikult.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

6.3. Kavandatav muudatus: ettevõtja tegevusloa kohustuse muutumine (§ 25)

Kehtivas õiguses on tegevusloakohustus ja teavituskohustus reguleeritud loomatauditõrje seaduse 2. peatüki 6¹. jaos. Kehtiva õiguse kohaselt ei tehta teatud tegevusloa kohustuse sätestamisel vahet, kas ettevõttest viiakse loomi ja paljundusmaterjali teise liikmesriiki või need liiguvad Eestis teise ettevõttesse. Tegevusalasid, mille puhul on vaja taotleda tegevusloa, on võrreldes kehtiva õigusega rohkem (koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskused ja varjupaigad, nõukogu määruses (EÜ) nr 1255/97⁸⁶, ühenduse kriteeriumide kohta peatuspaikadele ja direktiivi 91/628/EMÜ lisas osutatud teekonnaplaanide muutmise kohta, osutatud kontrollpunktid jm ettevõtted, kes tegelevad loomade teise liikmesriiki viimisega). Samas ei ole teada, kui palju nendest ettevõtetest kavatakse kaubelda EL turul. Põllumajandusloomade registris on 355 tegevusloaga tegevuskohta. Andmed ettevõtjate arvu kohta, kes tegelevad EL-i turul kauplemisega, puuduvad.

Ainult Eesti-siseselt loomade ja paljundusmaterjaliga kauplevatele ettevõtetele kehtib seaduse jõustumise korral endiselt majandustegevuse teate esitamise kohustus ja need ettevõtted kantakse põllumajandusloomade registrisse. Käesoleva eelnõu rakendussätete kohaselt ei pea kehtiva tegevusloaga ettevõtte kohta taotlema uut tegevusloa ning ettevõtte puhul, millest on teatatud enne käesoleva seaduse jõustumist, loetakse ettevõttest teatamise nõue selle seaduse tähenduses täidetuks. Loomatauditõrje seaduse alusel tegevusloa saanud ettevõtjad, kelle puhul käesoleva eelnõu alusel tegevusloa nõue ei kehti, ettevõttest teatamise nõue loetakse täidetuks.

Muudatusega kaasneb mõju majandusele, mõju riigiasutustele ning sotsiaalne mõju.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomapidajad, lemmikloomapidajad, loomse paljundusmaterjali käitlejad

⁸⁶ [EUR-Lex - 31997R1255 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

Põllumajandusloomade registris on registreeritud 14 200 tegevuskohta, millest tegevusloa alusel tegutseb 355. Ettevõtete hulka, kes viivad loomi või paljundusmaterjali teise liikmesriiki ja vajavad seetõttu tegevusloa, ei ole võimalik prognoosida. Selliste ettevõtete hulk on muutuv, kuna see on seotud turuolukorraga EL-is ning ettevõtja sooviga välisturule laieneda. Ei ole teada, et Eestis oleks koerte, kasside ja valgetuhkrute kogumiskeskusi. Eestis on hinnanguliselt 10 loomade varjupaika ja need ei tegele loomade teise liikmesriiki viimisega.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: lisanduvate tegevusalade osas kaasnevad tegevusloa kohustusega rangemad nõuded ehitistele ning loomade pidamise ja loomse paljundusmaterjali liikumisele. Selliste ettevõtete massilist lisandumist ei ole ette näha. Teisalt, tegevusloa kohustuse asendumine teatamiskohustusega juhul, kui loomi või loomseid saadusi viiakse Eestis teise ettevõttesse, võimaldab ettevõtjal paindlikumalt rakendada meetmeid, mis aitavad tagada loomade ja loomse paljundusmaterjali ohutuse. Tegevusloaga ettevõtete arv peaks kokkuvõttes vähenema.

Edaspidi tuleb ettevõtjatel hoolikalt oma tegevus läbi mõelda. Juhul, kui ettevõtja kohe EL-i turul ei kauple, kuid soovib seda teha tulevikus, on otstarbekas taotleda tegevusloa.

Nii tegevusloataotluse kui ka majandustegevusteate esitamine on ühekordne protseduur. Juba tegutsevatele tegevusloa- või teatamiskohustusega ettevõtjatele ei kaasne muudatusega lisategevusi ega -kohustusi, kuna teatamiskohustus loetakse täidetuks seaduses nimetatud tähtajal ning seetõttu ei mõjuta see nende halduskoormust.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: sotsiaalne mõju, mõju inimeste ja loomade tervisele

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: negatiivne mõju puudub, kuna loomade ja loomse paljundusmaterjali kohta on veterinaarnõuded kehtestatud ja seeläbi on kaitstud inimeste ja loomade tervis.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju riigiasutustele on väike, kuna kõik PRIA põllumajandusloomade registris olevad loomapidajad ja muud ettevõtted on Põllumajandus- ja Toiduameti järelevalve all ja neid kontrollitakse perioodiliselt. Kuna tegevusloa alusel tegutsevaid ettevõtteid on võrreldes kõigi registris olevate ettevõtetega vähe, siis neist osa tegevusloast loobumine ei ole olulise mõjuga. Samuti ei ole ette näha olulist tegevusloa taotlejate lisandumist.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavaid riske Põllumajandus- ja Toiduametile ette näha ei ole

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on väheoluline

6.4. Kavandatav muudatus: Tegevusloa taotlus esitatakse Põllumajandus- ja Toiduametile PRIA e-teenuse keskkonna kaudu (§ 26 lõige 1)

Kehtivas õiguses on küsimus lahendatud loomatauditõrje seaduse §-s 19², mille kohaselt lahendab tegevusloa andmise Põllumajandus- ja Toiduamet. Eelnõuga täpsustatakse taotluse esitamisega seotud asjaolusid. Kui käesoleval ajal tuleb tegevusloa taotlejal esitada tegevusloa saamiseks taotlus Põllumajandus- ja Toiduametile ja info tegevusloa saanud ettevõtjate kohta saadab

Põllumajandus- ja Toiduamet edasi PRIA-le, siis eelnõu kohaselt esitab taotleja kõik andmed PRIA-le ja Põllumajandus- ja Toiduamet saab sealt menetluseks kõik andmed läbi JVIS-i põllumajandusloomade registrist.

Muudatusega kaasneb mõju majandusele ja mõju riigiasutustele.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet, PRIA

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju riigiasutustele on väike, kuna tegemist on riigiasutuste vahelise koostöö korraldusega sama informatsiooni liikumise ümberkorraldamisega.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavaid riske Põllumajandus- ja Toiduametile ning PRIA-le ette näha ei ole.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on väheoluline

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: teatud loomapidajad, loomse paljundusmaterjali käitlejad, loomsete kõrvalsaaduste käitlejad, transiidil oleva kauba ladustajad.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Avalduv mõju on positiivne, kuna tegevusloa saamiseks peab ettevõtja suhtlema ainult ühe asutusega. Muudatusega ei kaasne uusi kohustusi. Mõju ulatus ei ole suur, kuna tegevusloa kohustus on ainult EL-i turul kauplevatel ettevõtjatel. Hetkel on kõigi tegevusloaga ettevõtete arv 355 ja eeldatavalt ei tegele kõik nimetatud ettevõtted EL-i turul kauplemisega.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

6.5 Kavandatav muudatus: peetava looma märgistamiseks kasutatavate identifitseerimisvahendite väljastamine (§ 30 lõige 4)

Põllumajanduslooma märgistamiseks vajalikud identifitseerimisvahendid hangib ja väljastab Põllumajandus- ja Toiduametiga selleks halduslepingu sõlminud volitatud isik loomapidaja kulul. Tegemist ei ole uue tegevusega, kuid kehtivates õigusaktides ei ole põllumajanduslooma märgistamiseks vajaliku identifitseerimisvahendi hankimise ja väljastamise korda senini sätestatud. Märgistamiseks vajalike identifitseerimisvahendite hankimise ja väljastamisega tegeleb hetkel EPJ.

Muudatusega kaasneb mõju majandusele.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: EPJ ja teised võimalikud põllumajandusloomade märgistusvahendite hankijad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: põllumajandusloomade märgistusvahendeid hangib põhiliselt EPJ. Sätte jõustumisega kaasneb võimalus, et lisaks EPJ-le on veel ettevõtteid, kes soovivad põllumajandusloomade märgistusvahendeid hankida ja edasi müüa. Põllumajandus- ja Toiduamet peab korraldatava konkursiga tagama parima võimaliku teenusepakkuja valimise. Laialdane oluline mõju puudub, kuna ükskõik, kes selle konkursi võidab, peab ta tagama kvaliteetse ja nõuetekohase teenuse, sealhulgas võimekuse hinnata sisseostetavaid märgistusvahendeid, ja järgima oma andmekogude sidumiseks põllumajandusloomade registriga kõiki andmekaitsealaseid turvanõudeid.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

6.6. Kavandatav muudatus: elektroonse identifitseerimisvahendiga märgistatud koera, kassi ja valgetuhkru kohta kantakse identifitseerimisvahendi andmed kohaliku omavalitsuse poolt arvestuse pidamiseks kasutatavasse andmekogusse. (§ 32 lõige 5)

Tegemist on täpsustava sättega, arvestuse pidamise kohustus on kohalikul omavalitsusel juba praegu. Sättega rõhutatakse märgistuse kohta käiva info andmekogus säilitamise olulisust muude andmete hulgas.

Muudatusega kaasneb mõju kohalike omavalitsuste asutuste korraldusele ja füüsilistele isikutele õigusakti rakendamise ja kaasneva infokohustuse täitmisega kaasnevad kulud.

Mõju valdkond: mõju kohalikele omavalitsustele

Mõju sihtrühm: kohalikud omavalitsused

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju kohalikele omavalitsustele ei ole ulatuslik. Eestis on 79 omavalitsusüksust ja nendest 13 puudub lemmikloomade arvestuse pidamiseks andmekogu. 11 omavalitsust peab seda arvutipõhisena, 5 kasutab EVS-i lemmikloomade registrit ja 50 Spin TEK OÜ platvormi. Andmehulga suurenemine ühe kirje võrra ei mõjuta enamikku omavalitsustest, kuna suurem osa kohalike omavalitsusi nõuab juba praegu lemmikloomade kohta andmete esitamist. Sätte lisamisega kaasneb positiivne mõju, kuna loomade kohta peetav arvestus muutub ülevaatlikumaks ja selle abil on lihtsam luua seost näiteks leitud looma ja loomapidaja vahel ning pidada omavalitsusüksustel arvestust lemmikloomade üle.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike, kuna paljud kohalikud omavalitsused kasutavad juba täna andmete kogumiseks ja säilitamiseks selles loodud veebiplatvorme, kus oluliseks on ka info looma märgistuse kohta. 13 omavalitsusüksust peavad nimetatud andmekogud ise looma või saavad hakata kasutama EVS-i lemmikloomade registrit või Spin TEK OÜ platvormi.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

Mõju valdkond: füüsilistele isikutele õigusakti rakendamise ja kaasneva infokohustuse täitmisega kaasnevad kulud

Mõju sihtrühm: koerte ja kasside pidajad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju isiku halduskoormusele ei ole ulatuslik. Eestis on 79 omavalitsusüksust ja nendest 13 puudub lemmikloomade arvestuse pidamiseks andmekogu. 11 omavalitsust peab seda arvutipõhisena, 5 kasutab EVS-i lemmikloomade registrit ja 50 SPINTEK OÜ platvormi. SPINTEK OÜ registris on hetkeseisuga 146 000 looma, neist koeri üle 85 000 ja kasse üle 60 000. EVS-i lemmikloomaregistris on 52 073 koera ja 17 084 kassi. Suurem osa kohalike omavalitsusi nõuab juba ka praegu lemmikloomade kohta andmete esitamist. Andmete esitamine on ühekordne ning ei nõua koera või kassi pidajalt rahalisi kulusi, kuna tegu on elektrooniliste andmekogudega.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavad mõjud puuduvad

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

6.7. Kavandatav muudatus: lemmiklooma märgistamiseks kasutatavate identifitseerimisvahendite heakskiitmine ja arvestuse pidamise nõuded (§ 33 lõige 1)

Lemmiklooma märgistamiseks kasutatavate identifitseerimisvahendite heakskiitmine on eelnõu kohaselt korraldatud teavitatud märgistusvahendite kohta teabe avaldamisega Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel. Praegu ei ole lemmiklooma märgistusvahendite turuletoomine Eestis reguleeritud. Eelnõu kohaselt tuleb turul olevatest ja turule toodavatest elektroonilistest märgistusvahenditest teavitada Põllumajandus- ja Toiduametit, kes avaldab teavitatud märgistusvahendite loetelu oma veebilehel.

Muudatusega kaasneb mõju kohalikele omavalitsustele ja riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet

Avaldub mõju, selle ulatus ja sagedus: Põllumajandus- ja Toiduametil on kohustus heaks kiita ja avalikustada kasutamiseks lubatud süstitavate elektroonsete märgistusvahendite loetelu tootjate kaupa oma veebilehel, millega antakse kinnitus, et nende kasutamine on Eestis lubatud. Positiivse mõjuna saab käsitleda parema ülevaate saamist turul olevatest märgistusvahenditest ja võimalust probleemide korral toote heakskiit peatada, eemaldades toote loetelust.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: lemmikloomade märgistusvahendite maaletoojad

Avaldub mõju, selle ulatus ja sagedus: Eestis oli 2019. aastal hinnanguliselt neli lemmiklooma märgistusvahendite maaletoojat. Lemmikloomade märgistusvahendite maaletoojad peavad teavitama Põllumajandus- ja Toiduametit käesoleva seaduse jõustumise ajal turul olevatest elektroonsetest märgistusvahenditest ning edaspidi enne uue toote turule toomist. Muudatusega kaasneb halduskoormus on väike, kuna teavitamine on ühekordne tegevus ja edaspidi vajalik ainult uute toodete korral. Tõenäoliselt tuuakse sellised uusi tooteid turule pigem harva ja seetõttu kasvab lemmikloomade märgistusvahendite maaletoojate halduskoormus väga vähe. Kuna märgistusvahendite, eriti elektroonsete märgistusvahendite kvaliteediga on veterinaararstide andmetel probleeme, on tulevikus võimalik, et Põllumajandus- ja Toiduamet peatab probleemsete märgistusvahendite kasutamise Eestis, eemaldades need tooted oma avalikustatud loetelust. Seni selline võimalus puudus ja see on olnud märgistusvahendeid maale toova ettevõtja eetika küsimus. Kuna turul olevad märgistusvahendid vastavad EL-is kehtivatele standarditele, siis olulisi majanduslikke mõjusid ei kaasne.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

6.8. Kavandatav muudatus: põllumajandusloomade registris tehtavad uuendused seoses määruse 2016/429 rakendamisega (§ 34; § 54)

Muudatusega kaasneb mõju riigiasutustele ja majandusele.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: PRIA, Põllumajandus- ja Toiduamet

Avaldub mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju on ühekordne ja hõlmab kahe asutuse registrites arendustega seotud kulutusi. Veterinaarseaduse rakendamise korral tuleb PRIA-l täiendada põllumajandusloomade registrit selliselt, et nimetatud registris oleks võimalik hallata isikute erinevate tegevuste erinevaid andmevälju. Põllumajandusloomade register on tehniliselt arendatud ainult isikute loomapidamisettevõtete registrisse kandmiseks. Lisaks tuleb vastavalt määruse (EL) 2016/429 artiklile 112 liikuda veisepasside siseriikliku väljastamise lõpetamise suunas. Vajalik on välja töötada uus protsess, mis tagaks teistesse liikmesriikidesse (Bovex'iga ühinemata riigid aga ilmselt ka kolmandad riigid) liikuvatele veistele kiire veisepassi väljastamise. Rakendusmääruse (EL) 2019/2035 artikli 64 punkti c nõude täitmiseks tuleb välja arendada kordumatu koodi dokumenteerimise protsess iga looma puhul, keda peetakse ettevõttes kauem kui 30 päeva. Rakendusmääruse (EL) 2019/2035 artikli 44 punkti a kohaselt tuleb andmekogus viidata elektroonilise identifitseerimisvahendi liigile, kui veis on sellega varustatud, mis on samuti vajalik lisada registri arendustesse. Lisaks on vajalik teha muudatused registris täiendavate andmete vahetuseks riikliku toidu ja sööda käitlejate registriga. Eespool toodud muudatuste maksumus kokku on eeldatavalt 85 464 eurot.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: meetmel on keskmine mõju PRIA ning Põllumajandus- ja Toiduameti eelarvele, kuna põllumajandusloomade ning riikliku toidu ja sööda käitlejate registri edasiarendusteks on vaja lisarahastamist.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomapidajad, ettevõtjad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju on positiivne, kuna paremini korraldatud andmevahetus riigiasutuste vahel võimaldab loomapidajatel ja ettevõtjatel saada paremat teenust. Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike, kuna muudatusel on positiivne mõju

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

6.9. Kavandatav muudatus: bioturvalisuse kava koostamise ja selle täitmise kohta arvestuse pidamine (§ 36)

Loomapidajatel tekib seaduse jõustumisel uus kohustus koostada ja rakendada oma loomapidamisettevõttes bioturvalisuse kava. Bioturvalisuse kava koostamise kohustust ei kohaldata kõikidele loomapidajatele, vaid see sõltub ettevõttes peetavate loomade liigist, tootmisviisist ja loomade vanuserühmast. Näiteks seakasvatuseettevõtetes on sigade Aafrika katku leviku tõttu kohustus koostada bioturvalisuse kava juba praegu. Suurema riskiga on ka loomse paljundusmaterjali tootmise ettevõtted (seemendusjaamad, embrüotootmise ettevõtted, haudemunade tootmise ettevõtted). Arvestades Euroopas levivate loomataudidega seonduvaid riske, on suuremas ohus linnu-, veise- ja lamba- ning kitsekarjad. Väga oluline on bioturvameetmete läbimõtlemine ka võistlushobuse pidamisel, kes puutuvad võistluste käigus kokku muust riigist või piirkonnast pärit loomadega. Bioturvalisuse kava ei pea koostama loomapidaja, kes ei tegele ettevõtlusega, vaid peab loomi kodumajapidamises oma tarbeks. Eelnõu § 36 lõikes 2 sätestatakse volitusnorm maaeluministrile kehtestada nende loomaliikide loetelu, millesse kuuluvate loomade pidamisel tuleb koostada loomapidamisettevõttes rakendatavate bioturvalisuse meetmete kohta bioturvalisuse kava.

Muudatusega kaasneb mõju elu- ja looduskeskkonnale, mõju riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: kaudne mõju elu- ja looduskeskkonnale

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: positiivseks tuleb lugeda muudatusega kaasnevat mõju elu- ja looduskeskkonnale, kuna läbimõeldud bioturvalisusega kaasneb loomapidamisruumides eeldatavalt ka tõhusam hügieeninõuete täitmine ja suureneb loomapidamisettevõtete üldine heakord. Loomi ravitakse vähem ja ka mikroobide resistentsusega seotud probleeme on seetõttu vähem. Mõju on positiivne ka peetavatele loomadele, kuna nad on tervemad ja annavad elu jooksul rohkem toodangut. Seetõttu saab kokkuvõttes pidada vähem loomi, mis on hea keskkonnale. Negatiivse mõjuna saab välja tuua teatava halduskoormuse kasvu seoses bioturvalisuse kava koostamise ja selle täitmise kohta arvestuse pidamisega. Kuna loomapidajad rakendavad ka praegu bioturvameetmeid, siis võib bioturvalisuse kava koostamise kohustuse mõju hinnata väikeseks.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: PRIA, Põllumajandus- ja Toiduamet

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: muudatuse rakendamisega ei kaasne pädevale asutusele töökoormust, kuna bioturvalisuse kava ja selle täitmist kontrollitakse ettevõtte kontrollimisel koos muude nõuete täitmise kontrollimisega.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomapidajad (va oma tarbeks peetavad loomad) tegevuslubade omajad, majandustegevuste esitajad

Eestis on PRIA andmetel 10 387 loomapidajat, neist 5238 peab loomi kodumajapidamises oma tarbeks. Seakasvatuseettevõtteid on 113, kellel on juba täna seoses sigade Aafrika katku levikuga bioturvalisusekava koostamise kohustus. Veisekasvatuseettevõtteid on 2169, vesiviljeluseettevõtteid 102, lamba ja kitsekasvatuseettevõtteid 951. Linnukasvatajaid on kokku üle 3000, kellest 10% on ettevõtted.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: 2015. aastal koduloomade seas levima hakanud sigade Aafrika katkuga seoses on seakasvatajad juba koostanud bioturvalisuse kava ja see on saanud ettevõtjate heakskiidu. Negatiivse mõjuna saab välja tuua teatava halduskoormuse kasvu seoses bioturvalisuse kava koostamise ja selle täitmise kohta arvestuse pidamisega.

Bioturvalisuse kava koostamine ja selle täitmise kohta arvestuse pidamine on loomapidajale eelkõige vaid ajaline kulu. Bioturvalisuse kava koostamise ja pidamise kohta ei ole ette nähtud vormilisi ega muid nõudeid. Kava võib olla koostatud ettevõtjale sobivas vormis. Sõltuvalt ettevõtte suurusest võtab bioturvalisuse kava koostamine hinnanguliselt aega mõnest tunnist kuni mõne päevani. Jooksva arvestuse pidamine bioturvameetmete rakendamise kohta võtab sõltuvalt ettevõtte suurusest ja ettevõttes peetavate loomade arvust aega hinnanguliselt viis kuni kakkümmend minutit päevas.

Positiivse majandusmõjuna võib välja tuua, et bioturvalisuse kava koostamine annab nii loomapidajale kui ka veterinaarjärelevalveametnikule hea tagasiside ettevõtte bioturvalisuse olukorrast. Kavast selgub hõlpsasti, milliseid bioturvameetmeid tuleks riskide maandamiseks muuta. Bioturvalisuse kava sisaldab loomapidaja kogutud andmeid rakendatavate bioturvameetmete kohta, mis on olulised nii epidemioloogilise uuringu tegemisel kui ka tudiohu ennetamise korral tegevuste kujundamiseks või loomataudi edasise leviku pidurdamiseks. Sellist kava on vaja, et bioturvalisus farmis või majapidamises oleks korraldatud süsteemselt ja läbimõeldult. Kava aitab otsustada, kuhu ja kui palju ressursse tuleb suunata.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike. Negatiivset mõju tuleb lugeda väheseks, kuna bioturvalisuse kava koostamine ei ole ajamahukas. Positiivne mõju võib olla väga suur, kui bioturvalisuse kava rakendamine aitab ära hoida ohtliku loomataudi leviku ettevõttesse ja parandada loomade heaolu.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

6.10. Kavandatav muudatus: loomapidaja tagab oma looma pidamise veterinaarnõuete kohaselt ja rakendab vajalikke meetmeid looma lahtipääsemise vältimiseks (§ 37 lõige 1)

Eelnõu kohaselt tekib loomapidajale seaduse jõustumisel kohustus rakendada kõiki võimalikke meetmeid, et tema loom ei pääseks temale kuuluvast või tema kasutuses olevast valdusest välja.

Muudatusega kaasneb mõju kohalikele omavalitsustele ja riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: elanikkond, loomapidajad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju loomapidajatele on ühekordne ja mõõdukas seoses kohustusega võtta meetmeid oma loomade lahtipääsemise vältimiseks. Kohustus mõjutab kõiki inimesi, kes peavad loomi ning kes edaspidi peavad paremini läbi mõtlema loomapidamise korralduse oma ettevõttes või kodumajapidamises. Mõju on positiivne, kuna loomade lahtipääsemise vähenemisega vähenevad loomade poolt naabruses elavatele inimestele põhjustatavad kahjud, samuti väheneb loomataudide leviku oht.

Kohalikele omavalitsustel saadud informatsiooni kohaselt on põhiliseks probleemiks kodumajapidamistest ära jooksvad koerad ja kassid. Suurloomade lahtipääsemise juhtumeid on

igal aastal mõned, millega kaasnevad kahjud naabruses asuvatel kinnistutel. Lahtipääsenud loomade maanteel liikumisega kaasneb oht liiklejatele ning ka loomadele endale. Lahtipääsemisega kaasnevaid kulusid ei oska kohalikud omavalitsused ja korrakaitseorganid välja tuua, sest osapooled lahendavad need probleemid omavahel. Siiski tõdetakse, et tegemist on probleemiga.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on vähene, kuna looma lahtipääsemise vältimiseks tehtavad kulutused hoiavad ära olukorra, kus looma lahtipääsemisega kaasneb näiteks kallaletung inimesele või teiste isikute vara hävimine.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele ja kohalikele omavalitsustele

Mõju sihtrühm: kohalikud omavalitsused, Põllumajandus- ja Toiduamet, Politsei- ja Piirivalveamet

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju riigiasutustele on positiivne, kuna loomade lahtipääsemise vähenemisega vähenevad loomade poolt naabruses elavatele inimestele põhjustatavad kahjud ja seeläbi väheneb üldine töökoormus, mis on seotud loomade püüdmise, ajutise pidamise, hukkamise ning inimestevaheliste konfliktide lahendamisega.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

6.11. Kavandatav muudatus: piiripunktide määramise korra muutmine (§ 43)

Kehtiv loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seadus annab aluse määrata piiripunkte ja määramise otsus kehtetuks tunnistada, kuid ei võimalda peatada piiripunkti määramise otsust. Loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse kohaselt kontrollitakse veterinaarkontrolli alla kuuluvaid loomi ja loomseid saadusi Eestisse importimisel Euroopa Komisjoni kehtestatud loetelus nimetatud piiripunktides. Nõuded loomade ja loomsete saaduste importimiseks ettenähtud piiripunktile, piiripunktide lahtioleku ajad ning piiripunktide Euroopa Komisjoni loetellu kandmise ja sealt väljaarvamise alused, nõuded selleks tehtavale menetlusele ja menetluse kord on sätestatud Vabariigi Valitsuse 28. aprilli 2004. aasta määruses nr 154. Sama määruse kohaselt arvatakse piiripunkt loetelust välja, kui riikliku järelevalve käigus on kindlaks tehtud, et piiripunkt ei ole nõuetekohane ja kui ettekirjutuses puuduste kõrvaldamiseks antud tähtaeg on möödunud või kui piiripunkti puudustega kaasneb oht inimese või looma tervisele või kui piiripunkti valdaja esitab sellekohase taotluse Põllumajandus- ja Toiduametile. Puuduste esinemise korral võib Põllumajandus- ja Toiduamet määrata piiripunkti valdajale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Kui puudused esinevad hoone või rajatise konstruktsioonis, võib veterinaarjärelevalve ametnik määrata selliste puuduste kõrvaldamise tähtjaks kuni kuus kuud ja muude puuduste kõrvaldamiseks kuni kolm kuud. Kui puudustega kaasneb otsene oht inimese või looma tervisele, teeb veterinaarjärelevalve ametnik ettekirjutuse oht kohe kõrvaldada. Puuduste ilmnemise korral ei ole võimalik peatada kehtiva loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse kohaselt piiripunkti määramise otsust, aga määruse (EL) 2017/625 kohaselt võib seda teha. Eelnõu kohaselt sätestatakse seaduses piiripunkti määramise kord.

Mõju valdkond: mõju majandusele ja mõju riigiasutuse töökorraldusele

Mõju sihtrühm: piiripunktide valdajad ning Põllumajandus- ja Toiduamet

Kaasnev mõju: seaduse muudatus ei too kaasa põhimõttelisi muudatusi piiripunkti määramises, kuid määruse (EL) 2017/625 kohaldumine 14. detsembrist 2019. aastal on toonud kaasa vajaduse muuta senist piiripunkti määramise korda. Piiripunkti määramise taotluse menetlemise aeg võib olla 3–6 kuud. Mõju sihtrühmadele võib lugeda pigem väikeseks, sest piiripunkte määratakse väga harva. Loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse alusel on määratud viis piiripunkti ning rohkem piiripunkte ei ole viimase kümne aasta jooksul määratud.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike
Mõju olulisus: mõju on pigem vähe oluline.

6.12. Kavandatav muudatus: määruse (EÜ) nr 999/2001 lisa V punkti 4.3 punktis a sätestatud erisuse kohaldamine (§ 61 lõige 4).

Määruse (EÜ) nr 999/2001 lisa V punkt 4 kohaselt võib määratletud riskiteguriga materjali eemaldada tapamajades, lihalõikusettevõttes, kui tegu on veise selgrooga või määruse (EÜ) nr 1069/2009 artikli 24 lõike 1 punktis h osutatud tegevusloaga ettevõtetes, kui see on asjakohane. Sama määruse lisa V punkti 4.3 punkt a, annab liikmesriikidel võimaluse lubada lammaste ja kitsede seljaaju eemaldamist spetsiaalselt selleks volitatud lihalõikusettevõtetes. Määratletud riskiteguriga materjaliks loetakse lammaste ja kitsede puhul üle 12 kuu vanuste loomade või juba lõikunud jäävlõikehambaga loomade või tapakohaks oleva liikmesriigi pädeva asutuse heakskiidetud meetodiga üle 12 kuu vanuseks hinnatud loomade kolju, kaasa arvatud aju ja silmad, ning seljaaju. Eestis on lammaste ja kitsede TSE seire tulemused olnud negatiivsed ning erisuse kohaldamine lihtsustab ettevõtjate tööd. Muudatus annab võimaluse tervete rümpade toimetamiseks tapamajast lihalõikusettevõttesse, kus TSE riskiga materjal eraldatakse. Samuti vähendab see tapamajades rümpade tükeldamisele kuluvat aega ning väheneb liha ning pindade ristsaastumise võimalus seljaaju osadega. Lihalõikusettevõttele lisandub määratletud riskiteguriga materjali käitlemine vastavalt määruse (EÜ) nr 1069/2009 nõuetele.

Muudatusega kaasneb mõju majandusele.

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: lammaste ja kitsede lihalõikusettevõtted

JVIS-i andmetel on Eestis 22 tegevusloaga tapamaja lammaste ja kitsede tapmiseks ja 35 ettevõtet, kellel on luba lõigata lamba- ja kitseliha.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Erandi kohaldamine muudab lihalõikusettevõtete igapäevatööd lihtsamaks ja võimaldab terved rümpad lõigata just neile vajalikeks tükkideks. Tapamajas ei peaks lamba ja kitse rümpa poolitama. Lammaste ja kitsede traditsiooniline tapatehnoloogia puhul lihakeha ei poolitatagi.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike, kuna TSE-d ei ole Eestis kunagi diagnoositud.

Mõju olulisus: mõju on pigem vähe oluline, kuna selliste ettevõtete arv on väike.

6.13. Kavandatav muudatus: järelevalvetoiminguteks kulutatud aja arvestamine poole tunni kaupa (§ 87 lõige 4, § 133 punkt 9, § 134 punkt 11)

Kehtiva õiguse kohaselt maksab kohustatud isik tunnitasu veterinaarjärelevalve toimingute tegemisele kulunud aja eest, kuid mitte rohkem kui kaheksa tunni eest veterinaarjärelevalve toimingute kohta. Veterinaarjärelevalveametniku kulutatud aeg arvestatakse tunni täpsusega ning iga alustatud tund loetakse järgmiseks täistunniks. Eelnõuga muudetakse veterinaarjärelevalveametniku kulutatud aja arvestamist paindlikumaks ning edaspidi arvestatakse toimingutele kulunud aega poole tunni täpsusega. See tähendab, et 1–30 minutit kestva toimingu eest arvestatakse 0,5 tunni tasu ning alates 31. minutist täistunni tasu. Sarnane muudatus hakkab kehtima ka toiduseaduses ja söödaseaduses. Kõigi viidatud seaduste alusel kogutava tunnitasu arvestuse täpsustumine toob kaasa järelevalvetasude vähenemise ligikaudu suurusjärgus 170 000 eurot. Tunnitasudena kogutava järelevalvetasu täpsustatud koguprognos järgmiseks aastaks on ligikaudu 970 000 eurot.

Muudatusega kaasneb mõju riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet, Maaeluministerium, Rahandusministerium.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju riigiasutustele on püsiv, eriti valdkonnas võetavate järelevalvetasude arvestamise kontekstis. Oluline erinevus, mis muudatusega kaasneb, on arvestuse korralduses, samuti tuleb arvestada Põllumajandus- ja Toiduameti järelevalve infosüsteemi (edaspidi *JVIS*) arendamise vajadust. Samas kajastatakse edaspidi kulusid veelgi täpsemalt kui praegu ning kuluarvestuse seisukohast on tegu positiivse muudatusega.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk avaldub toiminguteks kulunud aja eksikombel valesti märkimise korral, mille parandusteks kulub lisaressursse. Siiski võib lugeda ebasoovitavate mõjude riski pigem väikeseks, kuna juhtumite esinemissagedus on väike.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomade ja loomsete saaduste käitlejad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju on positiivne, kuna järelevalvetasu määramise otsuste näidatud summad võivad teatud tüüpi ja suurusega ettevõtete puhul väheneda. Tulenevalt täpsemast ajaarvestusest muutub näiteks keskmise suurusega ettevõtte keskmise makstava tasu summa umbes 12–15% soodsamaks, väiksema ettevõtte puhul on protsent veelgi suurem.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

6.14. Kavandatav muudatus: maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks tehtavast ettekirjutusest loobumine (§ 133 punktid 13 ja 14; § 134 punktid 15 ja 16)

Kehtiva õiguse kohaselt tuleb järelevalvetasu määramise otsuses näidatud summa tasuda kümne tööpäeva jooksul otsuse kättesaamisest arvates. Kui seda tähtajaks ei ole tehtud, tehakse maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks ettekirjutus, millega juhitakse tähelepanu rikkumisele ning millega antakse rikkumise kõrvaldamiseks ehk tasu maksmiseks aega veel kümme tööpäeva. Järelevalvetasu määramise otsus ja järelevalvetasu sissenõudmise ettekirjutus on mõlemad eraldi haldusaktid ja eraldi vaidlustatavad. Alles juhul, kui ettekirjutust ei täideta, on kehtiva korra kohaselt Põllumajandus- ja Toiduametil õigus pöörduda kohtutäituri poole, kes nõuab maksmata järelevalvetasu täitemenetluse seadustikus ettenähtud korras sisse. Eelnõu kohaselt loobutakse maksmata järelevalvetasu sissenõudmiseks tehtavast ettekirjutusest.

Uue korra kohaselt ei koostata enam maksmata tasu sissenõudmiseks eraldi haldusakti. Kui järelevalvetasu ei ole nõutud tähtpäevaks ära makstud, siis on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus anda järelevalvetasu sissenõudmise otsus sundtäitmisele ehk edastada see kohtutäiturile. Otsuse täitmiseks, see tähendab tasu maksmise tähtajaks kehtestatakse 28 kalendripäeva alates otsuse kättesaamisest. Tasu maksmise aeg on pikem kui kehtiva korra kohaselt, pikendatud tähtaeg annab võimaluse vabatahtlikult oma kohustus õigeaegselt täita, arvestades endise menetluse pikkusi ja seni kehtinud tähtaegu.

Muudatusega kaasneb mõju riigiasutustele ja majandusele.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet, Maaeluministerium, Rahandusministerium, kohtutäiturid

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju riigiasutustele on positiivne, eriti valdkonnas võetavate järelevalvetasude kogumise korraldamise kontekstis. Oluline erinevus, mis muudatusega kaasneb, on nii protsessi kiirendamine, lihtsustamine kui ka muudatused töökorralduses. Tasudega laekumise administreerimine saaks olla väga suures mahus automatiseeritud, mis tähendab üleüldist olulist tööaja ressursi säästu. Eelkõige saaks aega kokku hoida juba aktide topelt kontrollimise vältimisega. Laekumata järelevalvetasu sissenõudmise otsuste ehk nõuete kohtutäituritele edastamise arv peaks menetluse sujuvamaks muutumisega kasvama, samuti oodatav laekumiste arv. See toob kohtutäituritele kaasa tööhulga kasvu.

Maaeluministerium ja Rahandusministerium haldavad laekumistega seotud infosüsteeme, mille tööprotsesse tuleb reguleerida ja optimeerida vastavalt muutunud menetluskäikudele.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitav mõju on seotud laekumata järelevalvetasu sissenõudmise otsuste kohtutäiturile edastamisega. Neile edastatakse praegu väga vähe laekumata nõudeid. Põhjuseid selleks on mitmeid, kuid peamiselt on liiga keeruline ja aeganõudev. 2019. aastal esitati 13 avaldust, samas tähtaegselt laekumata nõudeid on hetkeseisuga 205 (kogusummas 8000 eurot). Mõned neist kindlasti veel tasutakse. Kui automaatselt esitataks laekumata nõudeid kohtutäituritele rohkem, siis oleks järelevalvetasu laekumise tõenäosus suurem. Praegu lahenevad positiivselt umbes pooled aastas esitatud laekumata järelevalvetasu määramise otsuste täitmisele pööramised

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomade ja loomsete saaduste käitlejad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: mõju on positiivne, kuna otsuse täitmiseks esitatav tähtaeg pikeneb ning sektori ettevõtetal on võimalik paindlikumalt rahavooge planeerida. Samuti on plaanis hakata saatma SAP-süsteemi kaudu meeldetuletusi. Meeldetuletuskirjad edastatakse käitleja või isiku antud e-posti aadressile. Meeldetuletuskirju on võimalik saata pärast maksetähtaja saabumist. Kui nõude laekumise osas ei ole süsteemis etteantud ajavahemikul pärast teatise saatmist muudatusi tehtud, siis on järelevalvetasu sissenõudmise otsust pärast viimase meeldetuletuskirja saatmist võimalik automaatselt hakata saatma sundtäitmisele. Ettevõtjaid on üldjuhul korraliku maksekäitumisega, näiteks 2019. aastal tehti 1070 ettekirjutust maksmata järelevalvetasu kohta, samas järelevalvetasu määramise otsuseid tehakse aastas umbes 20 000.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavad mõjud on seotud ettevõtte makseraskuste ja järelevalvetasu määramise otsuse täitmisele pööramisega kaasneva lisakuluga.

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

6.15. Kavandatav muudatus: tsiviilõigusliku lepingu sõlmimine referentlabori ülesannete täitmiseks (§ 93, § 133 punkt 18, § 134 punkt 22)

Määruse (EL) 2017/625 artikli 100 kohaselt määrab liikmesriik igale sama määruse artikli 93 lõike 1 kohaselt määratud EL referentlabori kohta ühe või mitu riiklikku referentlaborit. Liikmesriik võib määrata mõnes muus liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva labori. Eelnõuga antakse võimalus maaeluministril või tema volitatud isikul sõlmida teises liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis asuva laboriga tsiviilõigusliku lepingu referentlabori ülesannete täitmiseks Eestis loomatervise, söödaohutuse ja toiduohutuse valdkonnas. Teatud valdkondades ei ole otstarbekas riigisisest laboriteenust välja arendada. Seetõttu on otstarbekam selliste valdkondade puhul leida asjakohase teenuse pakkuja mõnes teises EL-i liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis hankemenetluse kaudu.

Muudatusega kaasneb mõju riigiasutustele.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Maaeluministerium

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: Eeldatav mõju on positiivne. Referentlaborina tegutsemise volitus antakse labori kirjaliku taotluse alusel maaeluministri käskkirjaga 20 tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates. Teatud valdkondades ei ole aga otstarbekas riigisisest laboriteenust välja arendada (nt väga rangete bioohutusala seaduste turvameetmeid nõudvate investeeringute nagu suu- ja sõrataudi elusviirusega manipuleerimist nõudvad tegevused), seetõttu oleks otstarbekam selliste valdkondade puhul leida asjakohase teenuse pakkuja mõnes teises EL-i liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepingu osaliseks olevas kolmandas riigis hankemenetluse kaudu. Muudatus annab pindliku võimaluse täita määrusest (EL) 2017/625 tulenevaid kohustusi. Valdkondi, kus on vajadus nimetatud teenust sisse osata praegu umbes 6–7.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike.
Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

6.16. Kavandatav muudatus: veterinaarteenuse kvaliteedi hindamise taotluse esitamiseks lühema tähtaja kehtestamine (§ 95 lõike 2 punkti 2)

Eelnõu kohaselt ei anna Põllumajandus- ja Toiduameti peadirektor hinnangut veterinaarteenuse kvaliteedi kohta, kui veterinaarteenuse osutamisest on möödunud rohkem kui aasta, kui sama asja kohta on olemas jõustunud kohtuotsus või samas asjas toimub kohtumenetlus. Kehtivas õiguses on õigus veterinaarteenuse kvaliteedi kohta hinnangut küsida kahe aasta jooksul arvates veterinaarteenuse osutamisest. Ravivead avalduvad lühikese aja jooksul pärast veterinaarteenuse osutamist ja loomapidajal on võimalus kohe reageerida. Veterinaar- ja Toiduameti andmetel on veterinaarteenuse kvaliteedi kohta aastas laekunud keskmiselt 15–20 kaebust, mis käsitlevad mitte rohkem kui aasta tagasi toimunud sündmusi.

Muudatusega kaasnevad sotsiaalne mõju ja mõju riigiasutustele.

Mõju valdkond: sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: loomapidajad

Avaldub mõju, selle ulatus ja sagedus: veterinaarteenuse osutamise kohta esitatakse kaebusi eeskätt seoses lemmikloomade raviga. Eestis on 10. septembri 2020. aasta seisuga identifitseeritud ja registreeritud 132 319 koera ja 71 367 kassi. Seisuga 16. septembri 2020. aasta seisuga on 2019. aastal Põllumajandus- ja Toiduametile (kuni 01.01.2021 Veterinaar- ja Toiduamet) hindamiseks esitatud veterinaarteenuse osutamise kohta 18 kaebust ja 2020. aastal 15 kaebust. Kõik kaebused on esitatud ühe aasta jooksul teenuse osutamisest arvates. Mõju ulatus ja sagedus on väike, arvestades peetavate lemmikloomade ja esitatud kaebuste arvu.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet

Avaldub mõju, selle ulatus ja sagedus: Põllumajandus- ja Toiduamet menetleb veterinaarteenuse kvaliteedi kohta esitatud avaldusi. Selliseid avaldusi on viimastel aastatel esitatud 15–20 aastas. Kõik taotlused on esitatud ühe aasta jooksul teenuse osutamisest arvates. Taotluse esitamise tähtaja lühendamise mõju on väike, kuna taotlust ei ole kunagi esitatud hiljem kui ühe aasta möödumisel veterinaarteenuse osutamisest arvates.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju on väike. Loomapidajate õigusi ei kitsendata sellisel määral, et nad ei saa Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangut osutatud veterinaarteenuse kohta piisavalt kiiresti.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub

6.17. Kavandatav muudatus: kõrgendatud ülemääraga rahatrahvid (7. peatükk) ja suurema riskiga seotud rikkumise korral karistumäärade suurendamine (§ 100, § 105)

Eelnõuga täpsustatakse vastutussätete sõnastusi ja tõstetakse rikkumiste karistumäärasid, mis on sätestatud kehtivas loomatauditõrje seaduses ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduses. Muudatuste tegemisel on järgitud Justiitsministeeriumi korraldatud karistusõiguse revisjoni põhimõtteid. Arvestades suunda karistumäärade osas, on asjakohane LTM-i rakendamiseks väljatöötatud eelnõus kehtiva loomatauditõrje seaduse ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse karistumäärasid juriidilistele isikutele tõsta enamusel juhtudel 10 korda (20 000 või 32 000 euronit) ja ühel juhul ka 15 korda (50 000 euronit), et tagada vastavus LTM-i ja määruse (EL) 2017/625 nõuetele kehtestada tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused. Selline karistumäär tõstmise on vajalik ka selleks, et ei tekiks olukord, kus õigusrikkumisega saadav potentsiaalne hüve ületab mitmekordselt maksimaalse karistumäära.

Teatavate veterinaarnõuete rikkumise eest viisil, mis ohustab inimese tervist või keskkonda, on ette nähtud kõrgemad trahvimäärad. Uued karistused on eelnõus ette nähtud looma ja loomse saaduse veo ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemise või toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsõonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise eest ning loomataudi ohu ja kahtluse korral või loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete eiramise ning loomatauditõrje eeskirjade nõuete rikkumise eest.

Uued karistused on eelnõus ette nähtud looma ja loomse saaduse veo ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlemise või toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsõonis või tollilaos ladustamise veterinaarnõuete rikkumise eest viisil, mis ohustab inimese tervist või keskkonda. Rahatrahv selle eest on eelnõu kohaselt 300 trahviühikut ning sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, on rahatrahv kuni 2000 eurot.

Kõrgemad karistused on kehtestatud seetõttu, et looma ja loomse saaduse mittenõuetekohane vedu ning loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali mittenõuetekohane käitlemine või toiduks mittekasutatava loomse saaduse vabatsõonis või tollilaos ladustamine viisil, mis ohustab inimeste tervist või keskkonda, võib kaasa tuua suurema loomataudi või nakkushaiguse leviku ohu ja seeläbi epideemia või taudipuhangu tekkimise võimaluse. Seetõttu tuleks nimetatud juhtudel rakendada kõrgemaid karistuseid.

Muudatusega kaasnevad mõju elu- ja looduskeskkonnale, mõju riigiasutustele ning majandusele.

Mõju valdkond: kaudne mõju elu- ja looduskeskkonnale

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: loomade ja loomse saaduse vedajad, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlejad, toiduks mittekasutatavat loomset saadust vabatsõonis või tollilaos ladustavad isikud võivad oma tegevuse või tegevusetusega põhjustada loomataudi ja epideemia vallandumise, mis kahjustab inimeste ja loomade tervist. Selle näiteks võib tuua sigade Aafrika katku, mis levis kiiresti üle terve riigi ja seda korduvalt suurte vahemaade taha. See ei saanud toimuda inimfaktorita. Samas ei saa väita, et suuremad karistused oleksid 2014. aastal taudi kiire leviku ära hoidnud. Võiks eeldada, et selgemate nõuete ja hoiatava karistuse koosmõjus paraneb inimeste teadlikkus loomapidamisest ja taudiennetusest. Positiivne mõju on selles, et pädeval asutusel on võimalik rakendada elanikkonna ja looduskeskkonna kaitseks rangemaid meetmeid.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

Mõju valdkond: mõju majandusele

Mõju sihtrühm: loomade ja loomse saaduse vedajad, loomse saaduse ja loomse paljundusmaterjali käitlejad, transiidil oleva kauba ladustajad.

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: rikkumise korral on mõju ühekordne ja suunatud üksikule ettevõtjale või isikule. Eeldatavalt on mõju positiivne, kuna isikud käituvad õiguskuulekamalt ja hoiduvad väärtegade toimepanemisest, kuna väärtete eest ettenähtud trahv kujuneb senisest suuremaks.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavate mõjude risk on väike

Järeldus mõju olulisuse kohta: mõju on keskmine

6.18. Kavandatav muudatus: turba ekspordi fütosanitaarsertifikaadi, reekspordi fütosanitaarsertifikaadi ja ekspordieelse sertifikaadiga seotud toimingute tegemise eest võetav riigilõiv (§ 132 punkt 2)

Muudatuse kohaselt tasub ettevõtja lõivu kuni 100 kuupmeetri turba kohta 10 eurot ja üle 100 kuupmeetri kohta 17 eurot. Hetkel kehtiv riigilõivu määr on „kuni 100 kuupmeetri turba kohta 20 eurot ja iga järgmise 100 kuupmeetri kohta 10 eurot“.

Muudatusega kaasnevad majanduslik mõju ettevõtjatele, mõju riigiasutusele.

Mõju valdkond: majanduslik mõju

Mõju sihtrühm: turba ekspordiga tegelevad ettevõtjad

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: 01.01.2021. seisuga taimetervise registris on 20 ettevõtjat, kelle tegevusealaks on määratud turba Eestist liiduvälisesse riiki toimetamine. Põllumajandus- ja Toiduameti andmetel oli perioodil 2018-2019 eksporditavate turba partiide keskmine arv on 863. Avaldatav mõju on positiivne, kuna riigilõivu määra alandatakse ning riigilõivu arvutamine lihtsustub. Muudatusega loobutakse iga järgmise 100 kuupmeetri kohta erineva lõivu kehtestamisest. Enamus eksporditavatest turba partiidest on suurusega kuni 100 m³, mistõttu mõjutab muudatus väikest osa partiidest. Arvestades eeltoodut, oleks kuni 100 m³ turba puhul riigilõiv ühe partii kohta minimaalselt 23 eurot ja üle 100 m³ suuruse partii puhul 30 eurot.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

Mõju valdkond: mõju riigiasutustele

Mõju sihtrühm: Põllumajandus- ja Toiduamet

Avalduv mõju, selle ulatus ja sagedus: riigilõivu suurus on arvatud arvestades Põllumajandus- ja Toiduameti kulu, mis kaasneb fütosanitaarsertifikaadi taotluse läbivaatamisega, taimetervise kontrolli toimingute tegemisega ning kaubasaadetise kontrolliga. Keskmiselt kulub arvestades Põllumajandus- ja Toiduametil fütosanitaarsertifikaadiga seotud toimingute tegemiseks 5,5 töötundi, millest 1,5 tundi kulub taotluse läbivaatamisele ja 4 tundi taimetervise kontrolli toimingutele (inspekterimine, proovide võtmine, vedu). Mitmete kaubakategooriate, nagu näiteks turba, puhul sõltub fütosanitaarsertifikaadiga seotud toimingute kulu kauba laadist ning partii suurusest. Kehtiva määra arvutamisel võeti arvesse 2018. aastal laekunud fütosanitaarsertifikaadiga seotud toimingute tegemise eest laekunud riigilõivud, mis olid väiksemad kui riigi tegelik kulu fütosanitaarsertifikaadiga seotud toimingute tegemisele. Riigi kulu, mis tuleneb taimetervise järelevalvetoimingute teostamisest, on kokkuvõttes sama, millega varem arvestatud. Samas jäi turba puhul tähelepanuta see, et ekspordi fütosanitaarsertifikaadiga, reekspordi fütosanitaarsertifikaadiga ja ekspordieelse sertifikaadiga seotud toimingute tegemisel ei teostata kontrolli kõigi partiide puhul eraldi, lisaks esineb ka üksikuid erandlikult suuri saadetisi, mille puhul kehtiv lõiv ületaks tegelikke kulusid mitmekordselt.

Selgema õigusliku aluse seadmisega kaasneb positiivne mõju Põllumajandus- ja Toiduametile.

Ebasoovitavate mõjude kaasnemise risk: ebasoovitavade mõjude risk on väike, kuna negatiivne mõju puudub.

Järeldus mõju olulisuse kohta: oluline mõju puudub.

6.19. Kokkuvõtte haldus- ja töökoormusele.

Ettevõtete halduskoormus: Kokkuvõtlikult võib eelnõu kohta tuua välja, et halduskoormuse kasv ettevõtetele tervikuna pigem väheneb. Määrus (EL) 2016/429 näeb ette teatud nõuete rakendamisel paindlikkust ja vähese riskiga seotud tegevuse korral võivad teatud loomapidajad olla vabastatud näiteks tegevusloa taotlemise kohustusest või neile kohalduvad erandid loomade märgistamise nõuetest.

Teatud põllumajandus- ja vesiviljeluslooma pidaja peab edaspidi koostama bioturvalisuse kava ja hoidma seda ajakohasena. Bioturvalisuse kava koostamisega kasvab küll loomapidaja halduskoormus, kuid kuna loomapidajad rakendavad ka praegu bioturvameetmeid, siis võib bioturvalisuse kava koostamise kohustuse mõju hinnata väikeseks. Bioturvalisuse kava koostamise ja selle pidamise kohta ei ole ette nähtud vormilisi ega muid nõudeid. Kava võib olla

koostatud ettevõtjale sobivas vormis ning selle koostamiseks ja pidamiseks kuluv aeg sõltub ettevõtte suurusest.

Eraisikute halduskoormus: Halduskoormus eraisikutele jääb tervikuna samaks ning ei toimu olulist muutust. Suurem osa kohalikke omavalitsusi nõuab juba ka praegu lemmikloomade kohta andmete esitamist. Andmete esitamine on ühekordne ning ei nõua koera või kassi pidajalt rahalisi kulusi, kuna tegu on elektrooniliste andmekogudega.

Avaliku sektori töökoormus: Tervikuna avaliku sektori töökoormuses võib eeldada ajutist kasvu. Eelnõu ei too kaasa uute asutuste ega struktuuriüksuste loomist ega ümberkorraldamist. Tulenevalt võimalikust mõningasest käitlejate arvu tõusust ning põllumajandusloomade, koerte, kasside ja valgetuhkrute märgistamiseks kasutatavate elektrooniliste identifitseerimisvahendite heakskiitmise kohustusega võib prognoosida muudatusi Põllumajandus- ja Toiduameti sisemises töökorralduses ja protseduurides, ametnike tööülesannete hulgas ja laadis. Veterinaarseaduse ühtne rakendamine eeldab ametnike koolitamist. Samuti on vaja ajakohastada juhendmaterjale ja viia läbi teavitustegevusi.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Seaduse jõustumise korral on vaja teha arendustöid põllumajandusloomade registris ja JVIS-is. Arendustööde käigus täiendatakse põllumajandusloomade registri funktsionaalsust uute taotluste ja teavitustega, JVIS-i olemasolevat funktsionaalsust võimalusega võtta vastu uut liiki dokumente, samuti täiendatakse andmevahetust põllumajandusloomade registri ja JVIS-i vahel. Lisaks muudetakse mõlemas infosüsteemis võimalusi otsida uut tüüpi dokumente. Põllumajandusloomade registris arendustööde eeldatav maksumus on ligikaudu 86 000 eurot. Arendustöödega seotud kulud kaetakse PRIA ja Põllumajandus- ja Toiduameti eelarvest.

Seaduse muutmisega seotud ennetav teavitustöö ja muud kaasnevad tegevused (nt juhendmaterjalide koostamine) rahastatakse Maaeluministeeriumi, Põllumajandus- ja Toiduameti ning PRIA eelarvest.

Järelevalvetoiminguteks kulunud aja arvestamise täpsustamise tulemusena muutuvad eeldatavad kulud ja tulud suurusjärgus 15 protsenti. Veterinaarseaduse, toiduseaduse ja söödaseaduse alusel kogutava tunnitasu arvestuse täpsustumine toob kaasa järelevalvetasude vähenemise umbkaudu suurusjärgus 170 000 eurot, senise 1,14 miljoni asemel on tunnitasudena kogutava järelevalvetasu täpsustatud koguprognoos järgmiseks aastaks umbkaudu 970 000 eurot.

Seoses vastutussätete ja karistusmäärade ajakohastamisega ei ole olulisi tulusid ja kulusid võimalik prognoosida. Suuremate rahatrahvide määramine ei too vältimatult kaasa suuremaid väärteokaristusi, lisaks võib kõrgem määr motiveerida isikuid panema väärteogusid vähem toime.

Riigilõivuseaduse muudatusega muudetakse turba ekspordi fütosanitaarsertifikaadi, reekspordi fütosanitaarsertifikaadi ja ekspordieelse sertifikaadiga seotud toimingute tegemise eest võetav riigilõiv on seotud kaubasaadetise kogusega. Nii võidakse koguda riigi tuludesse 19 849 eurot aastas, arvestades eksporditavate turbapartiide keskmist arvu aastas (863 partiid) ja riigilõivu minimaalset summat (23 eurot). Täpseid prognoose kogutava riigilõivu suuruse muutuse osas ei ole võimalik välja tuua.

Seaduse rakendamine ei too riigile kaasa otseseid tulusid.

8. Rakendusaktid

8.1. Uued rakendusaktid

Eelnõu § 1 lõigetega 3 ja 4 antakse maaeluministrile volitus kehtestada oma pädevuse piires looma ja inimese tervise kaitseks taudiennetuse, -tõrje ja muude veterinaarmedetmete rakendamiseks määruse või käskkirja küsimuses, mille otsustamise õigus on eelnõu § 1 lõikes 1 nimetatud EL-i õigusakti või sellel alusel vastu võetud delegeeritud õigusakti või rakendusakti kohaselt liikmesriigil. Vajadus sellise volitusnormi järele tuleneb eeskätt määrusega (EL) 2016/429 liikmesriigile antud laiematest õigustest, mille kohta täpsemat volitusnormi sätestada ei ole võimalik. Näiteks võib liikmesriik rakendada teatud ajutisi tauditõrjemeetmeid, et ennetada EL-iga piirnevast kolmandast riigist või territooriumilt eriti ohtliku või esilekerkiva taudi levimist EL-i territooriumile taudi puhangu korral.

Eelnõu § 14 lõikega 4 antakse maaeluministrile volitus kehtestada veterinaararsti kutsetegevuse loa andmise aluseks olevate liikmesriigis, Euroopa majanduspiirkonna lepinguriigis ja Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 25¹ lõikes 3. Seoses veterinaarkorralduse seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 14 lõike 4 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 15 lõikega 6 antakse maaeluministrile volitus kehtestada veterinaararsti sobivustesti koostamise, korraldamise ja hindamise ning testi tulemustest teatamise kord. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 25² lõikes 6. Seoses veterinaarkorralduse seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 15 lõike 6 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 19 lõikega 2 antakse maaeluministrile volitus kehtestada veterinaararsti osutamise kohta arvestuse pidamise ja aruande esitamise täpsem kord. Nimetatud korras sätestatakse täpsem kord, mis käsitleb veterinaararsti peetavat arvestust haigusjuhtumite, tehtud ravi- ja muude menetluste ning kasutatud veterinaaravimite kohta ning peetud arvestuse kohta aruannete esitamist Põllumajandus- ja Toiduametile. Töötatakse välja asjakohane maaeluministri määrus.

Eelnõu § 21 lõikega 1 antakse maaeluministrile volitus kehtestada riikliku veterinaararstide registri põhimäärus. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 22¹ lõikes 1. Seoses veterinaarkorralduse seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 21 lõike 1 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 31 lõikega 3 antakse maaeluministrile volitus kehtestada määrusega põllumajanduslooma märgistamise ja registreerimise ning veisepassi väljastamise kord, põllumajanduslooma tapmisest ja hukkumisest ning kõrvaldamisest teavitamise kord ning identifitseerimisvahendi eemaldamise ja asendamise nõuded. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 11 lõikes 2. Volitusnormi on muudetud, kuna osa kehtiva volitusnormi alusel kehtestatud nõuetest on kehtestatud vahetult kohalduva määrusega (EL) 2016/429 ja komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2019/2035. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 31 lõike 3 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 31 lõike 4 kohaselt võib maaeluminister kehtestada komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/2035 artiklites 39–41, 47, 48, 53, 54 ja 59–62 nimetatud erandite kohaldamise ning erandi kohaldamise taotlemise ja selle lahendamise korra. Tegemist on uue volitusnormiga, mis võimaldab määruses (EL) 2019/2035 sätestatud erandeid rakendada vastavalt vajadusele. Näiteks sõltub erandi rakendamine sellest, kas asjaomaseid ettevõtteid või loomagruppe, millele erand laieneb, Eesti on või mitte.

Eelnõu § 34 lõikega 3 antakse maaeluministrile volitus kehtestada põllumajandusloomade registri põhimäärus. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 11 lõikes 3. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 34 lõike 3 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohaste muudatustega.

Eelnõu § 36 lõikega 2 antakse maaeluministrile volitus kehtestada nende loomaliikide loetelu, millesse kuuluvate loomade pidamisel koostab isik bioturvalisuse kava. Nimetatud loetelu kehtestatakse vajaduse korral loomade vanusegruppide ja pidamisviiside kaupa. Bioturvalisuse kava koostamise nõuet ei ole kavas kohaldada kõikidele loomapidajatele. Töötatakse välja asjakohane maaeluministri määrus.

Eelnõu § 41 lõikega 6 antakse maaeluministrile volitus kehtestada loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas looma enda tarbeks tapmise veterinaarnõuded. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 17¹ lõikes 5. Senised loomatauditõrje seaduse § 17¹ lõikes 5 alusel kehtestatud määrused ajakohastatakse. Lisaks võimaldab volitusnorm kehtestada täiendavaid loomsete saaduste ja nende käitlemise veterinaarnõudeid.

Eelnõu § 41 lõikega 7 antakse maaeluministrile volitus kehtestada loomse paljundusmaterjali märgistamise nõuded. Komisjoni rakendusmääruse (EL) 2020/999 artikli 5 lõike 2 kohaselt kehtestatakse samas määruses sätestatud märgistamise tehnilistele nõuete ja spetsifikatsioonide alusel riigisisese loomse paljundusmaterjali märgistamise nõuded. Tegemist on uue volitusnormiga.

Eelnõu § 49 lõikega 5 antakse maaeluministrile volitus kehtestada zoonooside loetelu, mille haigustekitajate leiust tuleb Põllumajandus- ja Toiduametit teavitada ja muude loomataudide ja zoonooside haigustekitajate loetelu, mille leiu kohta labor peab arvestust. Tegemist on uue volitusnormiga. Nimekiri on vajalik, kuna lisaks määruse (EL) 2016/429 artikli 9 lõike 1 punktis e nimetatud teavituskohustuslikele loomataudidele tuleb teatud loomataudidest ja zoonoosidest teavitada ka OIE-d. Loetelusse on põhjendatud juhul võimalik ka edaspidi lisada loomataude ja zoonooside Euroopa Liidu ja Eesti loomatervise alast olukorda arvestades.

Eelnõu § 49 lõikega 6 antakse maaeluministrile volitus kehtestada Põllumajandus- ja Toiduametile esitatava teatise sisu nõuded ning esitamise kord, laboris loomataudide ja zoonooside laboratoorsete leidude kohta arvestuse pidamise ning selle kohta aruannete esitamise täpsem kord ja aruande sisu nõuded. Tegemist on uue volitusnormiga, mille eesmärk on täpsustada ja selgelt esitada nõuded, mida veterinaararstid ja laborid peavad järgima, et loomataudide kohta edastatav teave oleks ühetaoline ning annaks pädevale asutusele vajalikku teavet.

Eelnõu § 55 lõike 3 kohaselt võib maaeluminister kehtestada kohustuslikult tõrjutava ja vajaduspõhiselt tõrjutava loomataudi täpsemad ennetamise ja tõrje meetmed kooskõlas EL-i õigusaktis sätestatud nõuetega. Sellega antakse võimalus vajaduse korral kehtestada täpsemad asjaomased ennetus- ja tõrjemeetmed. Tegemist on uue volitusnormiga, mis tuleneb määruse (EL) 2016/429 artiklites 72 ja 76 sätestatud liikmeriigi õigusest rakendada tauditõrjel vajaduse korral ka muid kui EL-i õiguses sätestatud meetmeid.

Eelnõu § 59 lõikega 3 kohaselt võib maaeluminister kehtestada eriti ohtliku loomataudi ja esilekerkiva loomataudi täpsemad ennetamise ja tõrje meetmed kooskõlas EL-i õigusaktis sätestatud nõuetega. Sellega antakse võimalus vajaduse korral kehtestada täpsed asjaomased ennetus- ja tõrjemeetmed. Tegemist on uue volitusnormiga, mis tuleneb määruse (EL) 2016/429

artikli 71 sätestatud liikmeriigi õigusest rakendada tauditõrjel vajadusel ka muid kui EL õiguses sätestatud meetmeid.

Eelnõu § 62 lõikega 4 antakse maaeluministrile volitus kehtestada zoonooside seire korraldamise nõuded. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 29³ lõikes 3. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 62 lõike 4 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 62 lõikega 5 antakse maaeluministrile volitus kehtestada salmonellooside tõrje eeskiri. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 29³ lõike 3 ja § 43 lõike 2 alusel. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 62 lõike 5 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 63 lõikega 4 antakse sotsiaalministrile volitus kehtestada teatamiskohustuslike zoonooside loetelu. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 42¹ lõikes 2, kuid volitusnorm on muutnud kitsamaks. Edaspidi puudub vajadus kehtestada määrusega teatise vorminõuded ja esitamise kord, sest need on võimalik täpsemalt määrata kahe asutuse vahelises koostööleppes või -lepingus.

Eelnõu § 63 lõike 6 kohaselt võib maaeluminister kehtestada toidutekkelise haiguspuhangu uurimise täpsemad nõuded. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 29⁴ lõikes 6, millega on antud võimalus kehtestada täpsemad nõuded toidutekkeliste haiguspuhangute uurimiseks.

Eelnõu § 64 lõike 3 kohaselt võib maaeluminister kehtestada käitlejale zoonooside ja zoonoosete haigusetekiitajate uuringu tegemise ning uuringutulemuste ja isolaadi säilitamise ja nende asjakohasele asutusele esitamise täpsemad nõuded. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 29⁵ lõikes 3, millega on antud võimalus kehtestada käitlejale täpsemad nõuded seoses zoonooside seirega.

Eelnõu § 65 lõikega 6 antakse maaeluministrile volitus kehtestada nende kohustuslikult või vajaduspõhiselt tõrjutavate loomataudide nimekiri, mille puhul taudikahju hüvitatakse. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 55 lõikes 3. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 65 lõike 6 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 66 lõikega 4 antakse maaeluministrile volitus kehtestada nõuded eksperdiarvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 56 lõikes 5. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 66 lõike 5 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 73 lõikega 6 antakse maaeluministrile volitus kehtestada veterinaararsti loomatauditõrje toimingus osalemise tasu määrad ja veterinaararstile tasu maksmise kord. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb loomatauditõrje seaduse § 6 lõikes 4. Seoses loomatauditõrje seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 73 lõike 6 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 73 lõike 9 kohaselt võib Vabariigi Valitsus kehtestada määrusega korrakaitseorganite vahelise koostöö korra mitmeaastase kontrollikava väljatöötamiseks. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 5 lõikes

9. Sellega antakse võimalus vajaduse korral kehtestada asjaomane koostöö kord, arvestades, et mitmeaastase kontrollikava väljatöötamise on kaasatud erinevate ministriumide haldusala asutused.

Eelnõu § 84 lõikega 3 antakse maaeluministrile volitus kehtestada volitatud veterinaararsti volitusega seotud veterinaarjärelevalve toimingute tasu määrad ja volitatud veterinaararstile tasus maksmise kord. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 10 lõikes 5. Seoses veterinaarkorralduse seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse § 84 lõike 3 alusel uuesti maaeluministri määrus koos asjakohasete muudatustega.

Eelnõu § 84 lõikega 6 antakse maaeluministrile volitus kehtestada volitatud veterinaararsti sõidukulude katteks makstava hüvitise määr sõidukilomeetri kohta. Tegemist on uue volitusnormiga. Eraldi volitusnorm on sätestatud, kuna selle alusel kehtestatakse avalik-õiguslik rahaline kohustus ehk sõidukulude hüvitise määr, mida volitatud veterinaararst nõuab isikult, kelle suhtes tehakse veterinaarjärelevalve toiming ning see hüvitis on olemuselt erinev volitatud veterinaararstile Põllumajandus- ja Toiduameti eelarvest makstavast tasust.

Eelnõu § 87 lõikega 7 antakse maaeluministrile volitus kehtestada igaks aastaks veterinaarjärelevalve toimingu tegemise eest võetava tunnitasu määr. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 35³ lõikes 8. Seoses veterinaarkorralduse seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 87 lõike 7 alusel uuesti maaeluministri määrus.

Eelnõu § 88 lõikega 10 antakse maaeluministrile volitus kehtestada järelevalvetasu maksmise, sularahas vastuvõtmise ja maksmise kontrollimise kord. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 35⁷ lõikes 6. Seoses veterinaarkorralduse seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 88 lõike 10 alusel uuesti maaeluministri määrus.

Eelnõu § 89 lõikega 6 antakse maaeluministrile volitus kehtestada enam makstud järelevalvetasu tagastamise kord. Tegemist ei ole uue volitusnormiga, vaid samasisuline volitusnorm paikneb veterinaarkorralduse seaduse § 35⁹ lõikes 4. Seoses veterinaarkorralduse seaduse kehtetuks tunnistamisega kehtestatakse eelnõu § 89 lõike 6 alusel uuesti maaeluministri määrus.

8.2. Muudetavad rakendusaktid

Eelnõu seadusena rakendamiseks tuleb muuta järgmisi määruseid:

- 1) Vabariigi Valitsuse 16. aprilli 2002. a määrus nr 130 „Hulkuvate loomade püüdmise, pidamise ja nende omaniku kindlakstegemise ning hulkuvate loomade hukkamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/95217>);
- 2) Vabariigi Valitsuse 10. juuli 2001. a määrus nr 234 „Eesti Vabariigis põllumajanduse ja maaelu arendamise liitumiseelse programmi raames antava toetuse tagasinõudmise ja tagasimaksmise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/12754787>);
- 3) Vabariigi Valitsuse 8. augusti 2016. a määrus nr 6 „Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, mille puhul rakendatakse hoiatusmehhanismi” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/112012016010>);
- 4) Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008. a määrus nr 163 „Reguleeritud ametikohad ja kutsealad, millel töötamiseks võib nõuda sobivustesti sooritamist või kohanemisaja läbimist ning millel ajutiseks töötamiseks võib teha välisriigi kutsekvalifikatsiooni eelnevat kontrolli” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/108042015007>);
- 5) keskkonnaministri 19. juuni 2015. a määrus nr 39 „Eestis looduslikult esineva kala või viljastatud marja veekogusse asustamise taotluse kohta esitatavad nõuded, asustamisloa andmise ja asustamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/126062015019>);

- 6) sotsiaalministri 4. aprilli 2003. a määrus nr 60 „Apteegist piirituse väljastamise kord ja tingimused” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/121122012029>);
- 7) maaeluministri 20. detsembri 2019. a määrus nr 89 „Toidu-, sööda- ja veterinaarjärelevetasu maksmise, sularahas vastuvõtmise ja maksmise kontrollimise ning enammakstud järelevetasu tagastamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/123122019022>);
- 8) maaeluministri 17. detsembri 2020. a määrus nr 78 „Toidu-, sööda- ja veterinaarjärelevatse toimingute tegemise eest võetava tunnitasu määra kehtestamine 2021. aastaks” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/122122020005>);
- 9) maaeluministri 6. veebruari 2019. a määrus nr 12 „Mesilaspere toetus” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/107022019005>);
- 10) maaeluministri 30. aprilli 2019. a määrus nr 44 „Põllumajanduskindlustustoetus” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/103052019009>);
- 11) maaeluministri 3. veebruari 2017. a määrus nr 14 „Põllumajandusettevõtja tulemuslikkuse parandamise investeeringutoetus” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/113122018010>);
- 12) maaeluministri 26. juuni 2017. a määrus nr 48 „Ohtliku taimekahjustaja ja eriti ohtliku loomataudi tõttu kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamise toetus” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129012019013>);
- 13) põllumajandusministri 15. juuni 2006. a määrus nr 71 „Toorpiima käitlemise hügieeninõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018029>);
- 14) põllumajandusministri 13. märtsi 2007. a määrus nr 20 „Referentlaboratooriumina tegutsemiseks volituse andmise taotluse sisu nõuded, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ja taotluse menetlemise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019006>);
- 15) põllumajandusministri 6. juuni 2007. a määrus nr 88 „Volitatud laboratooriumina tegutsemiseks volituse andmise taotluse sisunõuded, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ning taotluse menetlemise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/13248891>);
- 16) põllumajandusministri 12. jaanuari 2009. a määrus nr 5 „Biostimulaatorite, hormoonpreparaatide ja muude ainete nimekiri, mille käitlemine põllumajandusloomadel kasutamise eesmärgil on keelatud, ning nimetatud ainete põllumajandusloomade raviks kasutamise erijuhud” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/13121156>);
- 17) põllumajandusministri 23. oktoobri 2002. a määrus nr 78 „Nõuded vasikate pidamisele ja selleks ettenähtud ruumile või ehitisele” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/12991686>);
- 18) põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määrus nr 128 „Tingimisi toidukõlbliku liha märgistamise nõuded toiduhügieeni tagamiseks” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/126112019004>);
- 19) põllumajandusministri 27. augusti 2009. a määrus nr 91 „Nõuded lamba ja kitse pidamise ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/13215401>);
- 20) põllumajandusministri 27. augusti 2009. a määrus nr 90 „Nõuded veise pidamise ja selleks ettenähtud ruumi või ehitise kohta” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/13215393>);
- 21) põllumajandusministri 23. detsembri 2005. a määrus nr 127 „Farmis tapetud kodulindude ja jäneseliste liha väikeses koguses käitlemise hügieeninõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018004>);
- 22) põllumajandusministri 20. jaanuari 2015. a määrus nr 7 „Väikeste põllumajandusettevõtete arendamise toetuse andmise ja kasutamise tingimused ning kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/104042017005>);
- 23) põllumajandusministri 19. juuni 2003. a määrus nr 59 „Nõuded kanade pidamisele ja selleks ettenähtud ruumile või ehitisele” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/686971>);
- 24) põllumajandusministri 24. juuli 2008. a määrus nr 76 „Lemmikloomade pidamise nõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/13199887>);
- 25) põllumajandusministri 23. augusti 2010. a määrus nr 87 „Loomakasvatusehitise investeeringutoetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111072012018>);
- 26) põllumajandusministri 23. veebruari 2005. a määrus nr 21 „Ravimite ning ravimsöötade loomahaiguste ennetamiseks ja raviks kasutamise tingimused ja kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/104022011012>).

8.3. Kehtetuks muutuvad rakendusaktid

Eelnõu seadusena jõustumisel muutuvad tulenevalt haldusmenetluse seaduse § 93 lõikest 1 volitusnormi kehtetuks tunnistamise tõttu kehtetuks:

- 1) põllumajandusministri 20. detsembri 2007. a määrus nr 161 „Veterinaartõendile kantavad andmed” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019019>);
- 2) põllumajandusministri 11. novembri 2010. a määrus nr 108 „Volitatud veterinaararsti volituse raames osutatavate teenuste tasu määrad ja tasustamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019020>);
- 3) põllumajandusministri 3. augusti 2010. a määrus nr 131 „Veterinaararsti kutsetegevuse loa andmise aluseks olevate Euroopa Liidu liikmesriigis, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Šveitsis veterinaararsti kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide loetelu” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/101082019018>);
- 4) põllumajandusministri 7. aprilli 2015. a määrus nr 30 „Riikliku veterinaararstide registri põhimäärus” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/112032019002>);
- 5) põllumajandusministri 17. detsembri 2014. a määrus nr 118 „Veterinaararsti sobivustesti koostamise, korraldamise, hindamise ja tulemustest teatamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/119122014011>);
- 6) põllumajandusministri 3. oktoobri 2002. a määrus nr 73 „Põllumajanduslindude aretuse eesmärgil pidamiseks ning haudemunade ja ööpäevaste tibude turustamise eesmärgil tootmiseks kasutatava loomakasvatushoone või -rajatise, seal lindude pidamise ning haudemunade ja ööpäevaste tibude tootmise veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019013>);
- 7) põllumajandusministri 23. novembri 2002. a määrus nr 179 „Sigade klassikalise katku ja sigade Aafrika katku tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019015>);
- 8) põllumajandusministri 5. augusti 2003. a määrus nr 79 „Newcastle'i haiguse tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019012>);
- 9) põllumajandusministri 20. mai 2013. a määrus nr 39 „Salmonellooside tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019014>);
- 10) põllumajandusministri 27. veebruari 2008. a määrus nr 16 „Lammaste ja kitsede brutselloosi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019009>);
- 11) põllumajandusministri 5. augusti 2003. a määrus nr 78 „Aujeszky haiguse tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019008>);
- 12) põllumajandusministri 10. märtsi 2010. a määrus nr 23 „Lammaste katarraalse palaviku tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019010>);
- 13) põllumajandusministri 17. veebruari 2006. a määrus nr 25 „Teatud loomataudide tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019016>);
- 14) põllumajandusministri 23. aprilli 2004. a määrus nr 61 „Veiste tuberkuloosi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019018>);
- 15) põllumajandusministri 20. novembri 2000. a määrus nr 67 „Marutaudi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019011>);
- 16) põllumajandusministri 21. juuli 2004. a määrus nr 120 „Veiste brutselloosi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/111122019017>);
- 17) põllumajandusministri 21. detsembri 2009. a määrus nr 128 „Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, põllumajandusloomade identifitseerimise ning nende kohta andmete registreerimise viisid ja kord, registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/112032019075>);
- 18) sotsiaalministri 15. juuli 2003. a määrus nr 99 „Teatamiskohustuslike zoonooside loetelu, teatise vorminõuded ning esitamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/116042019018>);
- 19) maaeluministri 8. märtsi 2019. a määrus nr 28 „Põllumajandusloomade registri põhimäärus” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/112032019063>);

- 20) põllumajandusministri 22. detsembri 2009. a määrus nr 134 „Loomatauditõrje toimingute tegemisel veterinaararsti osalemise tasu määrad ja veterinaararstile tasu maksmise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/106042018017>);
- 21) põllumajandusministri 22. mai 2002. a määrus nr 37 „Sea või veise sperma kogumiseks ja säilitamiseks kasutatava loomakasvatushoone või -rajatise ning seal sea või veise pidamise, sealhulgas sea või veise sperma kogumise ja säilitamise, veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018016>);
- 22) põllumajandusministri 4. juuni 2004. a määrus nr 105 „Erinevatest karjadest pärinevate põllumajandusloomade kogumiseks ja loomapartiide koostamiseks kasutatava loomakasvatushoone ja -rajatise ning loomade pidamiseks piiritletud ala ning seal põllumajandusloomade pidamise veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018003>);
- 23) põllumajandusministri 25. juuni 2007. a määrus nr 111 „Lindude gripi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018009>);
- 24) põllumajandusministri 16. mai 2008. a määrus nr 48 „Loomade ühest karjast teise ja tapamajja saatmise kord ning nendele loomadele esitatavad veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018010>);
- 25) põllumajandusministri 2. veebruari 2010. a määrus nr 6 „Nõuded eksperdi arvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018013>);
- 26) põllumajandusministri 4. märtsi 2004. a määrus nr 19 „Üksnes hobuse, lamba või kitse sperma kogumiseks ja säilitamiseks kasutatava loomakasvatushoone või -rajatise ning seal hobuse, lamba või kitse pidamise, sealhulgas hobuse, lamba või kitse sperma kogumise, säilitamise, töötlemise ja väljastamise veterinaarnõuded, samuti lamba või kitse sperma kogumiseks, säilitamiseks, töötlemiseks ja väljastamiseks kasutatava muu ettevõtte veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018034>);
- 27) põllumajandusministri 13. augusti 2008. a määrus nr 85 „Veeloomataudide tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018030>);
- 28) põllumajandusministri 28. veebruari 2007. a määrus nr 17 „Veiste enzootilise leukoosi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018032>);
- 29) põllumajandusministri 23. jaanuari 2007. a määrus nr 4 „Suu- ja sõrataudi tõrje eeskiri” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129032018018>);
- 30) põllumajandusministri 13. augusti 2008. a määrus nr 86 „Veterinaarnõuded vesiviljelusloomade liikumise ning vesiviljelusloomade ja neilt pärinevate loomsete saadustega kauplemise kohta” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/106122017020>);
- 31) põllumajandusministri 18. veebruari 2000. a määrus nr 5 „Laboratooriumide poolt teatamiskohustusliku ja registreerimiskohustusliku loomataudi kahtlusel või diagnoosimisel esitatava teatise vormi- ja sisunõuded ning esitamise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/106122017003>);
- 32) põllumajandusministri 13. mai 2005. a määrus nr 55 „Loomsete saaduste ja nende käitlemise, sealhulgas nendega kauplemise, veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/103092015012>);
- 33) põllumajandusministri 26. jaanuari 2010. a määrus nr 5 „Nende loomataudi põhjustavate haigusetkitajate loetelu, mille teaduslikul eesmärgil isoleerimiseks või kultiveerimiseks on vajalik luba, täpsemad bioohutusnõuded sellise teadustöö tegemiseks kasutatavale laboratooriumile ja loa taotlusel esitatavate andmete loetelu, taotlusele lisatavate dokumentide loetelu ning taotluse menetlemise kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/129082015019>);
- 34) põllumajandusministri 25. juuni 2014. a määrus nr 62 „Embrüote käitlemise üle peetavale arvestusele, embrüote käitlemisega tegelevale isikule ja embrüokogumisrühmale esitatavad nõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014077>);
- 35) põllumajandusministri 22. aprilli 2004. a määrus nr 53 „Nõuded põllumajandusloomade vahendaja ettevõttele” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014129>);

- 36) põllumajandusministri 27. mai 2005. a määrus nr 57 „Sellise loomade pidamiseks kasutatava loomakasvatushoone ja -rajatise ning loomade pidamiseks piiritletud ala veterinaarnõuded, kus püsivalt peetakse või aretatakse loomi nende avalikuks näitamiseks ja rahvahariduseks, liigi säilitamiseks ning teaduslikeks alus- või rakendusuringuteks”
(<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014133>);
- 37) põllumajandusministri 10. septembri 2008. a määrus nr 91 „Vesiviljelusloomade pidamiseks kasutatava loomakasvatushoone, -rajatise ja loomade pidamiseks piiritletud ala ning seal vesiviljelusloomade pidamise veterinaarnõuded”
(<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014134>);
- 38) põllumajandusministri 20. juuni 2014. a määrus nr 49 „Tauditõrje eesmärgil tapmisele määratud vesiviljelusloomade tapmise ettevõtte veterinaarnõuded”
(<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014062>);
- 39) põllumajandusministri 25. novembri 1999. a määrus nr 34 „Teatamiskohustuslike ja registreerimiskohustuslike loomataudide loetelu kinnitamine”
(<https://www.riigiteataja.ee/akt/128122012008>);
- 40) põllumajandusministri 22. detsembri 2010. a määrus nr 136 „Nende mitte eriti ohtlike loomataudide nimekiri, mille puhul loomatauditõrjega seoses tekkinud kahju hüvitatakse”
(<https://www.riigiteataja.ee/akt/13329168>);
- 41) põllumajandusministri 7. juuli 2005. a määrus nr 78 „Aruandes sisalduvate andmete loetelu”
(<https://www.riigiteataja.ee/akt/13249004>);
- 42) põllumajandusministri 8. juuli 2005. a määrus nr 79 „Nõuded zoonooside seire korraldamise kohta” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/921685>);
- 43) põllumajandusministri 22. detsembri 2004. a määrus nr 191 „Importimisel tehtava veterinaarkontrolli kord” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062017004>);
- 44) põllumajandusministri 21. oktoobri 2008. a määrus nr 99 „Veterinaarnõuded muude loomade, sperma, munarakkude ja embrüotega kauplemisel”
(<https://www.riigiteataja.ee/akt/109122014006>);
- 45) põllumajandusministri 21. märtsi 2011. a määrus nr 24 „Imporditavate loomade ja loomsete saaduste veterinaarnõuded” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014110>);
- 46) põllumajandusministri 11. juuni 2004. a määrus nr 109 „Veterinaarnõuded lammaste ja kitsedega kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014012>);
- 47) põllumajandusministri 1. juuni 2004. a määrus nr 102 „Veterinaarnõuded sea spermaga kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014014>);
- 48) põllumajandusministri 11. juuni 2004. a määrus nr 107 „Veterinaarnõuded veise spermaga kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014015>);
- 49) põllumajandusministri 25. mai 2004. a määrus nr 99 „Veterinaarnõuded veiste ja sigadega kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014016>);
- 50) põllumajandusministri 3. oktoobri 2002. a määrus nr 73 „Veterinaarnõuded hobuslastega kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014017>);
- 51) põllumajandusministri 11. mai 2004. a määrus nr 73 „Veterinaarnõuded kauplemisel veise embrüotega” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014018>);
- 52) põllumajandusministri 27. mai 2004. a määrus nr 101 „Veterinaarnõuded kodulindude ja nende haudemunadega kauplemisel” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/102072014019>);
- 53) põllumajandusministri 22. veebruari 2007. a määrus nr 14 „Imporditavate loomade ja loomsete saadustega, mille kohta ei ole kehtestatud veterinaarnõudeid, kaasasolevale sertifikaadile kantavad andmed” (<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014106>);
- 54) põllumajandusministri 16. mai 2007. a määrus nr 76 „Nõuded loomade profülaktilise karantiini rakendamisele ja karantiinikeskustele”
(<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014080>);
- 55) põllumajandusministri 23. juuli 2004. a määrus nr 125 „Ekspordiks ettenähtud loomade ja loomsete saaduste liikmesriikidevahelise veo kohta esitatavad veterinaarnõuded”
(<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014107>).

Rakendusaktide kavandid on esitatud seletuskirja lisan 1.

9. Seaduse jõustumine

Seaduse jõustumine on eelnõu kohaselt kavandatud 2021. aasta 1. juulil. Määrus (EL) 2016/429 kohaldub alates 2021. aasta 21. aprillist. Käesolev seaduseelnõu on välja töötatud eesmärgiga rakendada määrust (EL) 2016/429 ja teisi veterinaaria valdkonna EL-i vahetult kohaldatavaid määruseid ning selles sätestatakse liikmesriigi pädevusse jäävad sätted, rakendusprotseduurid ja volitusnormid, mis on vajalikud nõuete täpsemaks esitamiseks. 2021. aasta 1. juuli on eelnõu menetluskäiku arvestades seaduse jõustamiseks kõige varasem tähtpäev. Arvestades Riigikogu töökorraldust ja seaduse menetlemisele kuluvat mõistlikku aega, võib juhtuda, et eelnõu ei ole siiski võimalik 1. juuliks seadusena vastu võtta ning jõustumise tähtpäev võib lükkuda hilisemaks. Eelnõus on jõustumise tähtpäev määratud arvestusega, et seaduse rakendamiseks vajalikud rakendusaktid jõustuksid seadusega samal ajal.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Seaduseelnõu on läbinud kaks kooskõlastamist eelnõude infosüsteemis. Eelnõu esitati kooskõlastamisele eelnõude infosüsteemis (EIS toimiku number [20-1243/08](#)) esimest korda 2020. a ja teist korda seoses Vabariigi Valitsuse vahetumisega 2021. a.

Arvamuse esitamiseks esitati seaduseelnõu Maaelu Edendamise Sihtasutusele, Eesti Maaülikoolile, EPJ-ile, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Toiduainetööstuse Liidule, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eestimaa Talupidajate Keskliidule, Eesti Kalaliidule, Eesti Kala- ja Vähikasvatavate Liidule, Eesti Loomaarstide Ühingule, Eesti Väikeloomaarstide Seltsile, Eesti Kennelliidule ning Varjupaikade MTÜ-le.

Arvamuse esitasid Eesti Maaülikool, Eesti Väikeloomaarstide Selts, Eesti Loomaarstide Ühing, Eesti Linnade ja Valdade Liit ning Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, kelle esitatud ettepanekud ja märkused ning nendega arvestamine on esitatud seletuskirja lisan 2.

Arvamuse esitajate märkuste ja ettepanekutega arvestamisel on lähtutud põhimõttest, et kuna käesoleva seaduseelnõu eesmärgiks on LTM-i rakendamine, siis sellesse eelnõusse ei kavandata EL-i õigusakti rakendamisega mitteseotud regulatsiooni. Muude küsimuste, näiteks riigisisest vajadusest tulenevate muudatuste lisamine sellesse eelnõusse võib takistada eelnõu sujuvat menetlemist, mis omakorda võib põhjustada suurt ajakaotust EL-i õigusakti riigisisel rakendamisel ja kaasa tuua Eesti suhtes rikkumismenetluse algatamise.

Algatab Vabariigi Valitsus 10. mail 2021. a

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)

Heili Tõnisson

Valitsuse nõunik